ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202
AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Aralık 1999 Sayı: 67 Fiyatı: 600.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

karşıma bir daha çıkma sakın bence bu asrın hatası olur

• Fazıl Hüsnü Dağlarca • Mehtap Kandemir • Ece Ayhan • Panter Emel • Sunay Akın • Meral Onat • Yılmaz Odabaşı • Mine Söğüt • Vecdi Çıracıoğlu • Feyza Hepçilingirler • Oray Eğin • Agâh Özgüç • Cüneyt Özdemir • Hülya Koç

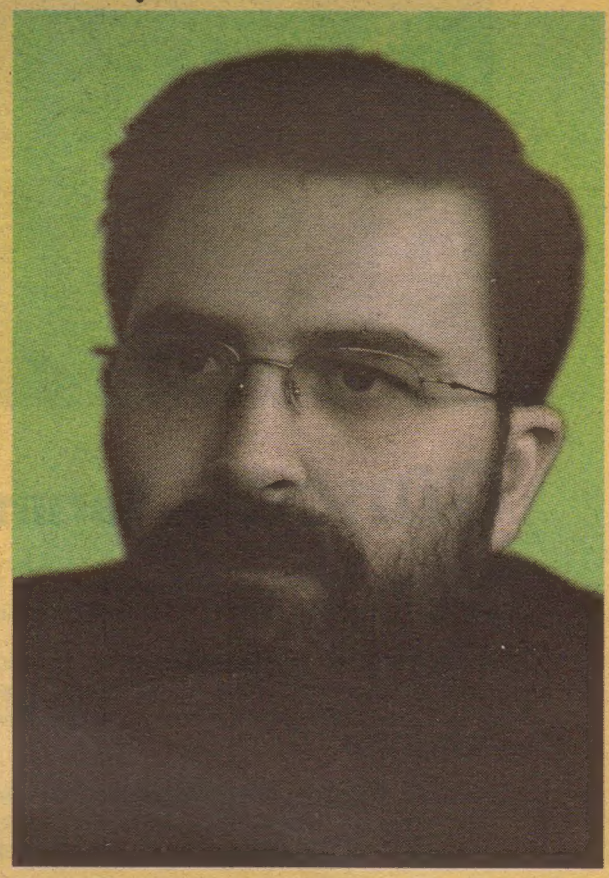

• Ahmet Erhan • Nalân Türkeli • Ragıp Duran • Oktay Taftalı • Gülay Batur •

Ece Ayhan 1970'li yıllarda

Günce / Yarım Kasım'99

Orhan Veli'nin **"Lütfen Be"**si aklıma düştü. **Kibarlık Budalası** oyununu **Orhan Veli** çevirmiş. Bu oyunda **Kibarlık Budalası**'na **"Lütfen Be"** dedirtiyor. **Orhan Veli**'nin **Kapalıçarşı** şiiri bir anlamda **İkinci Yeni**'yi haber verir. Bunu **Cemal Süreya** da paylaşırdı.

Tutumluluk ve Yerli Malı Haftası'na dair, incir ve üzümü hatırlarım, Zeyrek Ortaokulu'nda. Cumhuriyetin ilk yıllarından 1933'e kadar, hatta sonra da sürdü bu politika. Mesela basma fabrikaları, şeker, pancar fabrikaları kuruldu. Dışardan gelmeyecek çünkü. Ben hatırlarım pamukları çıkrıkla iplik haline getirirdi halam, teyzem. Nurkalem'leri vardı, yazarken içine kaçardı. Bir de Almanya'dan Faber'in Alligator kalemleri vardı, onlar pahalıydı.

Nedense, **Reşat Nuri Güntekin**'in **Miskinler Tekkesi** romanındaki dede dilenci olduğu için torun da dilenci olarak anımsanır. Bu **Reşat Nuri**'nin kusuru olarak bilinir. Oysa yıllar sonra romanı birinci elden okuyunca öyle bir şey olmadığını gördüm. Ve yazarın hemen hemen en güzel kitabı olduğunu saptadım. Kendisi bürokrat olduğu halde bürokratlara ağır eleştiriler yöneltiyordu. Olacak hikaye değil.

Marquis de Sade deyince benim aklıma ressam **Yüksel Arslan** gelir. **"Posbıyık"** derdik, kendisine. Çok yoksuldu ve ailesiyle beraber Eyüp'de otururdu. Hep kök boya kullanırdı. Yumurtayı vernik gibi kullanırdı. 1954-55 yıllarında **Sabahattin Eyüboğlu**, **Selahattin Hilav**, **Adnan Benk**, **Mazhar Şevket İpşiroğlu** dünya çapında özgün bir ressam olduğunu söylediler O'nun. **Marquis de Sade** okurdu. Hatta bir gün sahaflarda onun sattığı **Asya'da Bir Barbar** adlı kitabı satın aldım.

Cemal Süreya ve **Aziz Nesin** de yaşasalardı, mutlaka **Öküz**'de yazarlardı.

Namık Kemal'in ailesi **artı-değer**'den -sömürü oranı- büyük çapta yararlanmıştır. En çok eser verdiği dönem **Magosa**'da bulunurkendir. **Magosa Zindanı**'nda ama zindan falan değil, adı zindan. Misafir odaları, uşak odaları... Beykoz'dan her ay Kabakulak Suyu gider. Yani şeklen sürgün. **Ziya Gökalp**'ten farkı yok. Cumhuriyet benimsiyor onu, her zaman yanına alıyor.

Divan şiiri, Divan şiiri diyorlar, oysa okul çocukları her türlü Divan şiirinden nefret ederler. **Bâki**'nin bazı şiirleri pırıl pırıldır. Yaşlılar için. Gençler için değil tabii. **Bâki** çeliğe suyu iyi vermiş. Tabii bu da yaşlılar için. Şimdi Divan şiirinin vezinleri şimdi ancak şifreli kapı vurmak olarak kullanıyor. Tık tık tık, ben geldim. Divan şairlerinin özel hayatlarını hiçbir zaman şiirlerinden çıkaramazsınız. Çok iyi gizliyorlar. Mesela bir divan şairi kalpten ölürse cebinden çıkan şiirin sonu nokta noktalanır.

1973'te **Nazım Hikmet**'in ölümünün 10.yılında, **Oğuz Akhan** Milliyet Sanat dergisininin yöneticisidir, **Behçet Necatigil**'in **Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü**'nün ilk baskılarında **Nazım**'ın adını bile kullanmadığı halde, nedense **Necatigil**'den **Nazım** yazısını sipariş eder. **Necatigil** yazıyı **"Nazım Hikmet'te evlat sevgisi yoktur"** diye bitirir. **Memet Fuat** da **Yeni Dergi**'de **"Babıali'de ne dümenler döner bilirsin"** der, **"neden böyle diyorsun, ayrıca onda** (Nazım'da) **aşk evliliği vardı"**.

İstanbul Tüyap Kitap Fuarı'ndaki **Öküz Paneli** çok güzel geçti aslında. Herkes kendi görüşünü söyledi. Seyirciyle içiçeydi, seyirci yabancı kılmadı kendini, herkesi dikkatle dinledi. Yine Metin Üstündağ iyiydi bence... Salon tıklım tıklımdı. Güzel bir şeydi. Hiç sahtelik yoktu. Her şey içtendi Öküz Panelinde. Salona girerken seyirciler alkışlarken içim doldu aslında.

Ortaokuldayken **Nihal Atsız**'ın **Bozkurtların Ölümü** kitabını okumuştum. Yıllar sonra **Nihal Atsız** ve arkadaşları Kadıköy'den Maltepe'ye kadar yürüdüler. Geceleyin. Sözde **Nihal Atsız** için bir darbe yapılacak. Oysa Milli Eğitim Bakanlığı onu çoktan kızağa çekmiştir, kütüphane memurluğu yapmaktadır yani maaşını da kesmiyorlar işte... O kadar çok **Alparslan Türkeş**, **Sultan Galiyev** vardır ki, sürüyle. **Yağmur Atsız**'ın annesi Almandır ve Almanya'da yaşamaktadır, kimse yazdıklarına inanmaz, kimse dikkate almaz. Belki alan da vardır.
Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde bir deli dışardaki bir adama sorar: **"Siz dışarda kaç kişisiniz"** gibi.

Ayağa Kalkanlar: **1.***Mina Urgan*, **2.***HEEÇ'LE Lale Müldür*, **3.***Zeki Demirkubuz*, **4.***Neşe Düzel*, **5.***Vedat Türkali*

ECE AYHAN Akşamsefası

"Ege bir Yunan gölü değildir." dedikten sonra, bunu düzeltmek için "Ege bir Türk gölü de değildir." demesi, bunu da düzeltmek için "Zaten Ege bir göl değildir." demesi Demirel üslubunun tipik ve unutulmaz örneklerinden biridir.

Cumbaba, Cumhurbaba, Cumhurbaba

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

"Hürriyetlerin korunması dahi, temel hak ve hürriyetlerin korunması dahi, ülkede özgürlüklerin var olması dahi, demokratik kuralların mevcudiyeti ve demokratik nizamın tesisiyle mümkündür. Yani demokratik otoritenin tesisiyle mümkündür." Aynı sözleri yineleyip durduğuna, *"Demokrasi olmadan özgürlük olmaz."* demek için sözü bu kadar dolandırdığına bakmayın; *"örtülü"* bir mesaj vermek istiyor da ondan. Yoksa *"Ondan sonra seçime gider. Kim istiyorsa orta yere çıkar. Bu işi meclis halleder."* gibi kısa hüküm tümceleriyle konuşur aslında. Daha doğrusu seslendiği kitleye, bulunduğu ortama göre *"türlü çeşitli"* maskeleri vardır. Depremde, cenazede başka; düğünde, açılışta başka maske kullanır ve her maskeye uygun bir çift söz, dolabında hazır bekler.

Kışlalı'nın cenazesine mi gidilecek, gardroptan, yüzün bütün engebelerini ortaya çıkaran en abus maske seçilir; çekmeceden de günün *"mânâ ve ehemmiyet"*ine yaraşır bir *"taziye"* mesajı: *"Sayın Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı. Sana Allah'tan rahmet diliyorum. Sana uzanan eller kırılsın."*

Her derde dava sözlerin bulunduğu çekmece iki gözlüdür. Birinde yabanlıklar durur. Saygın ve seçkin (ya da zengin ve becerikli; yani aile fotoğrafına girmeye hak kazanabilecek) olanların karşısında kullandığı pırıl pırıl İstanbul Türkçesi, halka doğrudan seslendiğinde yerini koyu bir Isparta ağzına bırakır. *"Benzin vaadı da biz mi içtik?"* sözleri belleklerimizde bütün tazeliğiyle durmaktadır. Kısaca iki ayrı **Demirel** vardır: Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Baba Çoban Sülü.

Baba, çoban kökenli olduğu için, deyimlerle, halk söyleşiyle konuşmakta üstün yenetekli ve olağanüstü başarılıdır. Son deprem felaketinde Marmara Bölgesinin jeofizik durumunu *"Altımız çürük"* biçiminde bir savsözle özetleyivermesini bu üstün yeteneğine borçludur. Ancak, bunu söylediği anda, üstümüzün de en az altımız kadar çürük olduğunu, üstelik yetkili bir ağız olarak, kendisinin kanıtladığını fark etmemiştir. Ayrıca İTÜ'nün açılışında, üniversite öğretim üyelerinin kendisine yaptığı bütün bilimsel açıklamaları dinledikten sonra, o okuldan mezun olmuş, bilim okumuş bir yüksek mühendis olarak *"Allah'ın takdiri!"* biçiminde yorum yapması da gözlerden kaçmıştır. Oysa aynı yorumu başka sözcüklerle yaptığı için **Mehmet Kutlular**'ın başına gelmeyen kalmadı. Kutlular, Demirel'den fazla ne söylemişti ki? Cumhurbaşkanı tarafından belirtilen *"Allah'ın takdiri"*nin *"ceza"* yönünde olduğu yorumunu yapmıştı yalnızca.

Kışlalı'nın öldürülmesine tepki gösterirken ilk söylediği, seçilen gün ve hedefi *"fevkalade enteresan"* bulduğuydu. Nedenini söylemedi. Onun yerine *"Bu, adi bir cinayettir."* dedi. Hemen arkasından *"Olay, basit bir cinayet olayı değildir."* diye açıklama yaptı. *"Bir cinayetttir; ama arkasında birtakım niyetler ve planlar olduğu görülmektedir."* Susurluk'ta devlet - çete ilişkisinin ortaya çıkmasında da aklına getirmediği *"Bana sağcılar adam öldürüyor, dedirtemezsiniz."* sözünü yine aklına getirmedi.

Kendisiyle bütünleşmiş *"Dün dündür, bugün bugündür."* *"Yollar yürümekle aşınmaz."* gibi sözleri henüz belleklerden silinmemiştir. Kendisi yalnız babamız değil atamız da sayılabileceğinden atasözü kıvamında sözler eder. Birkaç kuşağın telefine yetecek kadar uzun süren "devr-i saltanat"ında halkın gönlünü böyle halk tipi konuşmalarla kazanmıştır. *"Cumhurbaşkanını halk seçsin" diye diretirken hesabı, halkın kendisini sevdiği üzerine kuruludur. Ayrıca bu sevgiyi kazanmak için "Benim köylüm, benim işçim..."* sahiplenmesinden, *"tüyü bitmemiş yetim"* muhabbetine kadar her şeyi yapar. Alevilere, kendilerin bu ülkenin birinci sınıf vatandaşı saymalarını önerirken Diyanet İşleri Başkanlığını kaldırmayı hiç düşünmediği gibi, Kürtlere *"Bu ülke de sizindir, bu devlet de sizindir. Bu ülkenin nimetleri de sizindir, külfetleri de sizindir."* derken "nimet"in zaten paylaşıldığını, Kürtlerin payına düşecek, "külfet"ten başka bir şey kalmadığını bilmezmiş gibi yapar.

Hep "tasvip görecek" hareketler peşindedir. Af yasasını bunun için veto etmiştir. Affı veto etmeden önce başbakanı neden dinlemediği sitemine *"Dinleseydim, dinlememiş olurdum. Başbakan geri çevirme deseydi; ona rağmen çevirseydim, daha mı iyi olurdu?."* diye yanıtlarken işin özünü açıklar. YÖK'e karşı tepkilerin yükseldiğini fark edince bir üniversite reformunun gerekliliğinden, RTÜK'e karşı sesler yükselince RTÜK yasasının gözden geçirilmesinin şart olduğundan söz etmesinin altında hep bu "tasvip görecek hareket" sorunsalı yatar. Depremzedeler için söylediği *"Bir damla yağmur düşse benim kafama düşmüş gibi oluyor."* söz kalıbını azıcık değiştirip **Aliyev**'i hoşnut etmek için *"Azerbaycan'a iğne batarsa Türkiye'ye çuvaldız batar."* diye kullanmasına bakmayın; aslında üslup sahibidir. *"Dinleseydim dinlememiş olurdum."* örneğindekine benzer tümceler kurmayı çok sever. Yine af konusunda *"Şimdi eğer konuşulmaya ara verilmiş ise konuşulmaya devam edilecek demektir."* demesi yine aynı üslup özelliğini taşır. Hatta *"Ege bir Yunan gölü değildir."* dedikten sonra, bunu düzeltmek için "Ege bir Türk gölü de değildir." demesi, bunu da düzeltmek için *"Zaten Ege bir göl değildir."* demesi Demirel üslubunun tipik ve unutulmaz örneklerinden biridir.

Sultan Abdülhamit'ten daha uzun bir süredir iktidarda. Albülhamit'inki 33 yıldı. Şapkayı alıp ya da bırakıp gitmeler hariç *"Süleyman hep başbakan / Başbakan Hep Süleyman"*. Kendisi, *"50 senelik hizmet"*ten söz ettiğine göre yeniden cumhurbaşkanı seçilmese bile bu, şimdiden ciddi bir rekor.

Özal, cumhurbaşkanı olduğunda ona, büyük baş hayvan çağrışımı yapacak tarzda "devletin başı" demekte ısrar etmişti. Özal ölür ölmez cumburlop bir cumhurbaşkanlığı kazandı. Yeni binyıla girmeye hazırlandığımız şu günlerde "Cumhurbaba" kalmak için elinden geleni yapacak. Üstelik, Marmara depreminin yası nedeniyle ulusal bayramlar bile kutlanmazken, **Türkiye** Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı olarak, doğum gününü havai fişeklerin şenliğinde **"Happy Birthday"** yazılarının ve çığlıklarının arasında, **Amerikanca** kutlamakta bir sakınca görmeyen

Aksam serasi

Aslında bu Urban ile içinde yaşadığınız Urban arasında bir fark yok. Urban İngilizce şehir demek ve şehirlerin sokakaralarında bilinçaltına atılmış gizli bir ırkçılık yavaş yavaş büyüyor. Vietnam ormanları gibi... Gökyüzü yapraklardan kapanıyor. Gündüz vakti gece karanlığında yaşanıyor.

Urban

CÜNEYT ÖZDEMİR

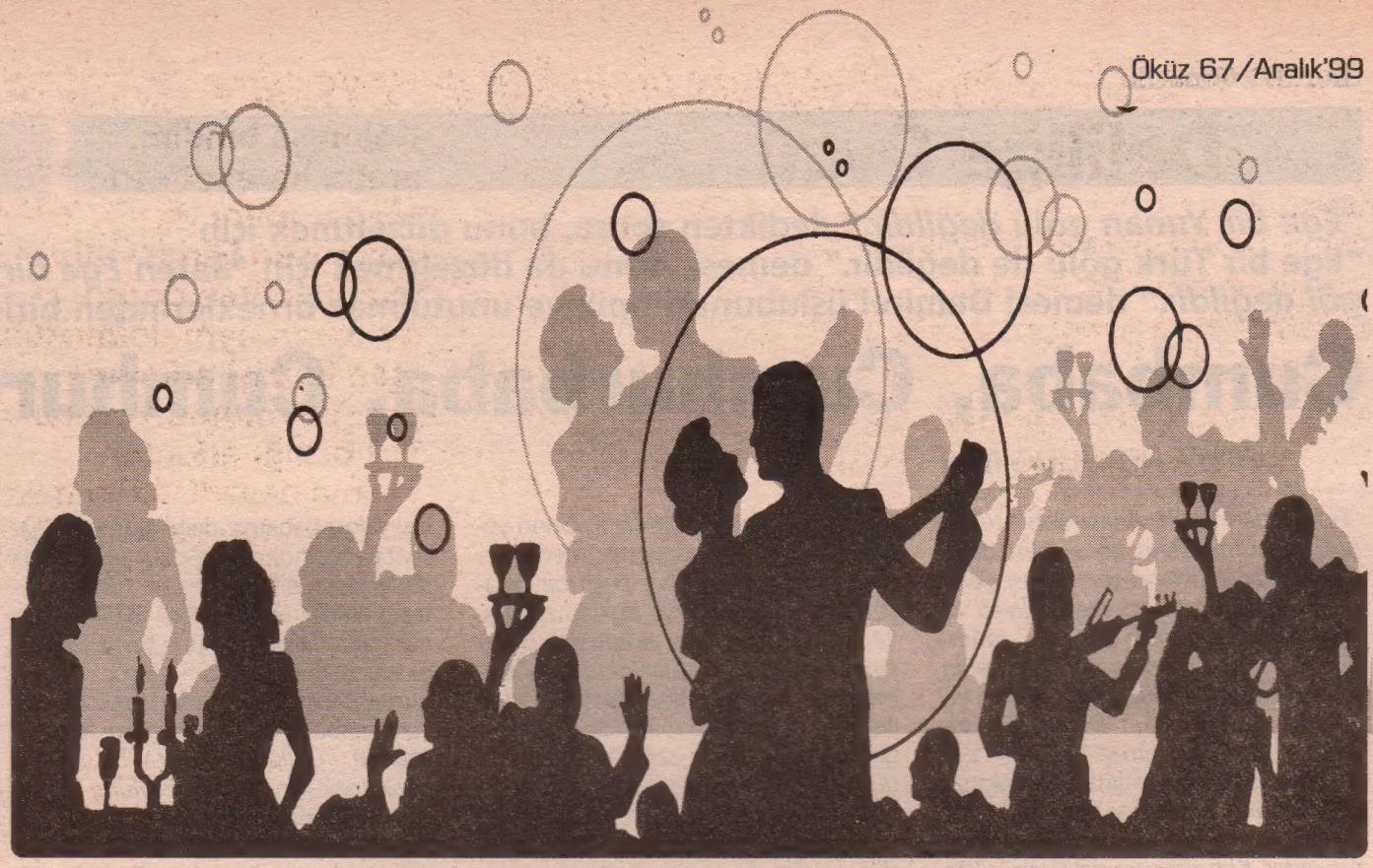

"Urban, Beyoğlu'nun arka sokaklarına gizlenmiş, görmüş geçirmiş, mütevazi tavırları ile dikkat çeken Avrupa'dan gelmiş İstanbul ziyaretçisi bir küçük "cafe'dir."

Bundan bir süre önce Düşsesi adlı bir hikayede Beyoğlu'nun puslu sokaklarına gizlenmiş Urban'ı işte böyle tarif ediyordum. Bu şirin cafeyle beni ilk kez Hakkarili yazar arkadaşım Muhsin Kızılkaya tanıştırmıştı. Ara sıra uğruyor, garsonlarla, sahibi ile laflıyor, kitap okuyor, sohbet ediyorduk. Muhsin Kızılkaya geçtiğimiz gün Urban'da başına gelen bir olayı anlatana kadar...

Olay birkaç ay önce yaşanıyor. Muhsin Kızılkaya o gün Hakkari'den gelen iki arkadaşı ile yine Urban'a gitmişler. Doğal olarak üç Hakkarili bir araya geldiğinde hangi dilde konuşurlarsa onlarda o dilde yani Kürtçe konuşmaya başlıyorlar. Ancak bir süre sonra hassas astgarsonlardan biri barda duran bir gizlivatansever üstgarsonun tesbiti ile hemen harekete geçiyor. Grubun yanlarına gelip Muhsin'e gitmeleri gerektiğini söylüyor. "Neden?" diye soruyor Muhsin, "Kürtçe konuştuğumuz için mi?" "Hayır" diyor astgarson. Nedeni; "Damsız girilmez!!!". Muhsin bu yaklaşımın yanlış olduğunu anlatmaya çalışıyor. Daha önce defalarca arkadaşlarıyla buraya gelip saatlerce oturduğundan bahsediyor, hatta etrafında yalnızca erkeklerin oturduğu başka masaları gösteriyor ama masada muhabbetin ilk kez Kürtçe yapıldığının o da farkında. "Kardeşim biz buraya "dam" bulmaya ya da "karı kız aramaya" değil muhabbete geldik." diyor. Diyor ama, nafile. Astgarson kararlı ve ısrarlı. Bunun üzerine Muhsin Kızılkaya ayağa kalkıyor ve o sırada Urban'da oturan kızlı erkekli masalara sesleniyor. "Arkadaşlar bir dakika beni dinler misiniz, bakın bu müssesede yanınızda oturan bayan arkadaşlarınızın hepsine DAM muamelesi yapılıyor..." der demez bu sefer astlıüstlügarsonlar "Atıl Kurt" komutu duymuşçasına birleşiyor ve Muhsin ile arkadaşlarının üzerine atlayıp apar topar, tekme tokat dışarı atıyorlar. Tabii doğal olarak ve her zamanki gibi, tek bir kişi ayağa kalkıp duruma müdahale etmiyor.

Muhsin, biraz kırgın biraz da utanarak başından geçen bu tatsız olayı anlatıyor. Böyle bir olayı duyduktan sonra insan ne diyeceğini, ne yapacağını bilemiyor. Şu andan itibaren hâlâ Urban'a gidenlere ya da giden arkadaşlarını uyarmayanlara zaten diyecek bir söz bulamıyorum. Urban'ın "kırmızı saçlı", "gay" "cool" ya da "marjinal" eğilimli garsonlarının (aralarında bu tatsız olaya karışmayanları tenzih ederim) "damsız!!!" ve Türkçe konuşmayıp Kürtçe konuştuğu KURBANlarını döverlerken voltranı oluşturup demir yumruklarını indirmelerindeki atikliği ve kararlılığı ise utançla gözümde canlandırmaktan kendimi alamıyorum.

İşte asıl korkunç olan bu. Truva atının şehrin içine girmesi değil, Truva atının içinde gizli ajanların, ideolojilerin saklı olması. 2000'lerin Türkiye'sini bekleyen en büyük problemi de bu ideoloji işte. Ne idüğü belli olmayan, kitaplarda bulunmayan, kaynağı sorulmayan tebdil-i kıyafet aramıza girip dolaşan bu ideoloji. Türkün Türk'ten başka dostu da yok düşmanı da... Büyükşehir'in arka sokaklarında bir cafe'de başını çıkartan "şey'le", Manisa'da, İskenderun'da karakollarda "ben burdayım" diyen şey arasında özüne indiğinizde hemen hiç fark yok.

İdeoloji değil virüs misali... Kim yarattı bu virüsü, ne yarattı, nedir bunun kaynağı bilinmiyor. Ama hoşgörüyü ve sağduyuyu öldürdüğü biliniyor. Kimsenin kimseye tahammülü olmayan bir binyıla adım atıyoruz. Maskeli balonun yavaş yavaş sonuna geliyoruz. Maskeler çıkıyor. Arkasındaki sahte yüzler dışarı fırlıyor.

Gizlifaşizm, gizliantikemalizm, gizlisadizm... Korkunç olan Meclis'teki legal partilerin sağcı solcu olmaları değil, bir cafenin buğulu camlarının ardında gizlenen pusu kuran, saklanan ve en ufak fırsatı kaçırmayıp umulmadık kılıklarda üzerimize atılmayı bekleyen, hınç alır gibi, öç alır gibi, kan davası gibi pusu kuran "nefret" dalgası. Kaynağını nereden aldığı bilinmeyen, neden olduğu bilinmeyen ve Türk genini nüfusu altına almış olan içimizde her geçen gün büyüyen güdü. (Yoksa virüs mü demeli?)

Yok yok, o "temel içgüdü"..

Aslında bu Urban ile içinde yaşadığınız Urban arasında bir fark yok. Urban İngilizce şehir demek ve şehirlerin sokakaralarında bilinçaltına atılmış gizli bir ırkçılık yavaş yavaş büyüyor. Vietnam ormanları gibi... Gökyüzü yapraklardan kapanıyor. Gündüz vakti gece karanlığında yaşanıyor. En marjinal gruplar, en marjinal, en, en, enler bile... En insanlar bile yalnızca kendi doğrularını özgürlük olarak sunuyor, kabul ediyor, ettirmeye çalışıyor. Sosyal demokratların bile karşıt düşünceden insanlara öldüresiye nefret duyduğu bir ülkede yaşıyoruz. Fenerbahçeliler Galatasaraylılardan nefret ediyor. Dinciler, laiklerden... yeşiller, nükleercilerden, I. Cumhuriyetçiler, 2. Cumhuriyetçilerden, Türkçe konuşanlar Kürtçe konuşanlardan, tutunamayanlar tutunanlardan, eski sevgililer yenilerinden... Ya da tam tersi işte... Herkes herkesten öldüresiye nefret ediyor.

Bir barut fıçısının üzerindeyiz, patlamaya hazır, bir bombayı sokaklarda yanımızda taşıyoruz. Herkes potansiyel bir askerdi artık herkes potansiyel bir katil. Dışarıda savaşlar bitiyor, içimizde barışlar... Şiddet entel cafelerin içine sızmış. Düşman içimizde. Belki henüz seri katiller, bireysel terör yok ama en azından elde bir Serdar Turgut'umuz var. Şakayla karışık bir toplumun patlamaya hazır ar damarının sinyallerini veriyor.

Şiddet "geliyorum" diyor, "geldim" diyor, "geliyor..."

Bakmayın siz barış rüzgarları estiğine yüreklerde kış var. Korkarım bir toplumun üzerindeki kar eriyor. Altından kan kokusu çıkıyor.

Ömer Laçiner bir sohbet sırasında cezaevinde solcu arkadaşlarının sağcıların yaptıklarına karşılık aynı yöntemlerle cevap verdiklerini anlatırken çıkan tartışmayı anlatmıştı. Cezaevi avlusunda aralarında konuşurlarken aynı görüşten arkadaşlarının anlattıklarının korkunçluğu karşısında nasıl ürperdiklerini, nasıl tepki gösterdiklerini, karşı çıktıklarını, tartıştıklarını...

"Şiddet ve saygısızlık her gün biraz daha doğallaşıyor. Sigara tiryakilerinin etraflarında sigara içmeyenlere gösterdiği saygısızlık gibi... Siz hiç sigara içen birinin siz içmiyorsanız bile "yanınızda sigara içebilir miyim?" sorusunu duydunuz mu? Duyamazsınız. Sağlık mağlık palavraları değil önemli olan. Saygı. Kimsenin kimseye saygısı yok. Kimse kimsenin umurunda değil. Herkes kendi dünyasında tutuklu kalmış, müebbet mahkumu. Penceresiz, kapısız... Pencere olsa bile dışarıda sıradanlaşan benseslilik, bencillik ve o bencilliğin getirdiği şiddet var.

İçimizdeki sıradan faşizm artçı depremler gibi durmadan büyüyor. Artçılar öncülerle yarış halinde. Ar damarı, fay hattı çatlıyor. Dünya nasıl oturuyorsa yerine.. İçimizde öyle işte. Marmara gibi, haritasız bir tehlikenin üzerinde hiçbir şey yok gibi, yaşıyor gibi, yapıyoruz. Film gibi değil mi, ama bu sefer film değil gerçek. Ya "ben" var ya da "biz ve onlar". İçine sığındığımız klişeler, önyargılar, korkular ve her geçen gün biraz daha vahşileşen, büyüyen öfke ve nefretle beslenen hayvanlar, var.

Urban bu öfkeleri gizleyen, gizlediği öfkelerle beslenen şehir demek. Hukuk ile Guguk arasında oynanan bir Hacivat Karagöz oyunundayız. İşin garibi oyuncularıyız da... Bir gece baskınında, bir haberde, bir ihbarda tüm kariyerinizi, geleceğinizi, hayatınızı noktalayabilirsiniz. Üstelik sağcı, solcu farketmiyor. Derin devlet, polisi Ferruh Tankuş'una da, şöhretengiz Hülya Avşar'ına da, Akit'in Hasan'ına da ayrım yapmadan aynı muameleyi çekiyor. Kapılar vurulmadan önce kırılıyor. Ve Altemur Kılıç'ın öngürdüğü bir topluma adım adım yaklaşıyor. "Önce asalım, sonra tartışalım" ya da

"Önce vuralım, sonra yargılayalım" ya da "önce kovalım sonra.." ekleyin işte gönlünüzden ne geçiyorsa.

Urban yaşadığımız şehirlerin birer hayvanat bahçesine dönüşmesi demek. Suikastler daha çabuk unutuluyor, sansasyonel haberlere daha çok pabuç bırakılıyor ve her şey daha çabuk unutuluyor.

Kim yarattı bu canavarı, nerede doğdu, nerede yaşıyor, ne zaman çıkacak karşımıza? Bilinmiyor.

2000 gelmeden öngördüğü bilim kurgu gelecek. Geldi bile... Her şehir bir Gotham şimdi. Her cafe bir URBAN. Yakında havada kararacak. Grotesk bir ideoloji gücünü tarihten alırken şehrin ortasında başını kaldıracak. İdeolojilerin, eksik bıraktığını medya tamamlayacak. Prime time haberlerde slogan haberlerle, paşşalarda baldır bacakla, varoşlarda açlıkla beslenecek. Kaçabilene aşk olsun. Kaçana aşkolsun. Yakalayacak.

Şiddet şiddeti doğurdu. Yine doğurucak.

Urban truva atı demek.

İçi boş bir atı kim ne yapacak?

Aksoy Basım

Deliliğe Övgü

Yetti bu ölüsü elektrikli şehir
Nasıl öyle helâ duvarları gibi
Ayıp yemişler veren bu ağaç

Amerikan yardımıyla başladı sabah
Kornalı saatlerin gözünden
Uğradı buluğ-cinli bir gök

Afrikaları dolanıyorum her çişe kalkışta
Zenci hamallar taşıyor başlarında
Otuziki kısımlık uykularımı

Bilinmez o kadınla yakınlık etmedikçe
Kötüdür insanı ısırıverir terlik

Bütün gün karşımda bu yüz puntolu herif
Güvercinler kesiyor gazte kâğıtlarından
Hani ya şakşak hani güvercin
Hanidir hani ya hani balığı

Bana bir gömlek biç terzi kuşu
Göğün dellenmiş bir köyünden
Keçileri koyvermiş bir çoban
Yağmuru raporlu bir bulut

CAN YÜCEL

Dolmuşa bindim, araba hareket etti. Meğer onlar da dolmuşun içindeymiş. İndim, evime doğru giderken aynı dolmuştan inen iki kişi arkamdan yetişip yolumu kestiler. Biri bıçağı arkadan sırtıma dayadı, önümdeki ise cebinden bir kâğıt, bir kalem çıkardı. "Sen devletten maaş alma, imzayı at, biz sana 2,5 milyar verelim. Sana çok bile" dediler. Ben de "Canımı veririm, imza vermem" dedim. Tam o sırada arkamdakinin cep telefonu çaldı.

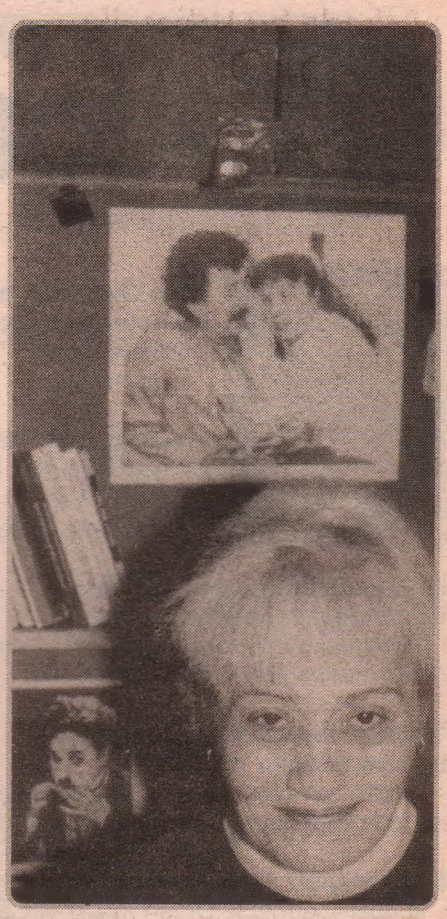

Beni Bıçakladılar

MEHTAP KANDEMİR

Geçen ay beni Öküz dergisinin Kitap Fuarı'nda düzenlenen paneline çağırdılar. Önce "Yok, ben gelmiyim" dedim. Sonra gitmeye karar verdim. Ve gittim. İlk önce dergiden bir arkadaşla buluştuk. Sonra fuarın kafesinde biraz oturduk. En sonunda saat altı olunca kalabalığın içerisinde yol aça aça ilerledik ve salona vardık. Sahne gibi bir yere çıktık. Yanımda benim gibi bir sürü yazar vardı. Onlar yazardı herhalde bir başkası olamazdı. Sonra herkes sırayla konuşmaya başladı. Bana sıra gelene kadar hiç sıkılmadım. Evimdeki kadar rahattım.

Konuşma sırası bana geldiğinde ilk önce Karaköy'de çalıştığımı söyledim. Zaten beni yazılarımdan tanıyor, ne iş yaptığımı biliyor olmalıydılar. Emekli olmaya çalıştığımı söyledim sonra. Tehdit edildiğimi, zorla kâğıt imzalatmak istediklerini söyledim. Çok fazla konuşmadım. Çok alkışladılar beni. Niye bilmiyorum, alkışlanacak ne söyledim ki? Herhalde Karaköy'de çalıştığımı açık açık söylediğim için olsa gerek. Yazılarımda okuyorlar ama o kadar insanın içinde ağzınla söylemek zor tabii. Sonra konuşmacılar hep konuştular ve sonunda bitti. Ben de evime gittim. Sonra kendi kendime düşündüm. Oradaki seyircilerin hep iyi ve güzel şeyleri dinlemek istediklerimi anladım. Tabii benim anlatacaklarım çok ağır şeyler. Onun için kıpkısa konuştum. Uzun konuşsam ne fayda, çeneme yazık.

Dergiden çok yakın bir arkadaşım ayağa kalkıp benim geçen hafta bıçaklandığımı, her an ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olduğumu söyledi. Doğruydu. Gerçekten de geçen hafta gece on bir'de işten çıkmış, dolmuşa doğru yürüyordum. Dolmuşa bindim, araba hareket etti. Meğer onlar da dolmuşun içindeymiş. İndim, evime doğru giderken aynı dolmuştan inen iki kişi arkamdan yetişip yolumu kestiler. Biri bıçağı arkadan sırtıma dayadı, önümdeki ise cebinden bir kâğıt bir kalem çıkardı. "Sen devletten maaş alma, imzayı at, biz sana 2,5 milyar verelim. Sana çok bile" dediler. Ben de "Canımı veririm, imza vermem" dedim. Tam o sırada arkamdakinin cep telefonu çaldı. Civardaki arkadaşları olsa gerek; orduevinin etrafında polis arabaları sık sık dolaşırlar, demek ki gelen polis arabasını arkadaşına haber vermiş. Bir anda yanımdan kayboldular. Polis arabası yanımdan yavaş yavaş geçti, gitti. Sanki yer delindi de yerin dibine girdiler. Yerin dibine batasıcalar!

Yakında Öküz dergisindeki yazılarım ve uzun hayat hikayemin toplandığı bir kitabım çıkacak. Adı "**Komple Muamele**". Tabii benim için ilk kitabıma bu ismi koymak zor, ama yaptığım iş de kolay değil ki.

Geçenlerde "Sen kimsin ki Sümbül Yaşar Akarsu senin 17 seneni ödesin?" dedi aynı işyerimde beraber çalıştığım bir bayan arkadaşım. Ben bu işi anlayamadım. Aslında biraz anladım. Çünkü bunu söyleyen kadın patronun yeğeninin korucusuyla hayat yaşıyor.

Bana sahtekar adamlar gönderiyorlar.

Sigortacı olduğunu söyleyen bir adam bir gün işyerime geliyor. Eğer kendisine 30 milyon borç para verirsem bilgisayarda bir takım yolsuzluklar yapacakmış. Bana bir dilekçe imzalatmak istiyormuş. Ben de ona kulağımın arkasını gösterdim. Yani ona dedim ki **"S.kilmedik bir kulağımın arkası kaldı." O da bana "Sen çok uyanıksın" dedi ve kayboldu gitti.**

Şu an telefonla ya da yüzyüze bir imza alabilmek için tehdit ediliyorum. İşte buradan bağırıyorum.

Ölürsem katillerimi siz biliyorsunuz... Yine de ben bir daha söyleyeyim katilim Sümbül Yaşar

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

- Sanırım, Sartre'ın "Yalınayaklara ayakkabı yapmak dururken yazı yazmanın yanlışlığını" anlatan sözü, bizim kuşak yazarlarının 1940-1960 durumunu çok iyi anlatmaktadır.

Aziz Nesin

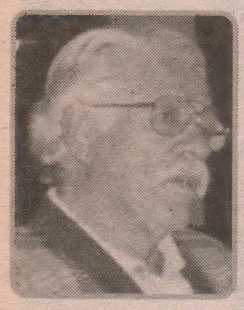

Aloo Öküz'den arıyoruz, Mehmet H. Doğan'la mı görüşüyoruz?
- Evet, benim.

Eleştirmenlik nasıl bir şey Mehmet Bey?
- Baş belası bir şey. Aklı olanın yapmayacağı bir şey.

İzmirli olmanın yazın dünyası içinde dezavantajları var mı?
- Valla benim için yok. Avantajı var. Gürültüden, dedikodudan uzak kalıyorsunuz.

10 tane başucu şiir kitabı tavsiye edebilir misiniz?
- 10'dan çok daha fazla... Şiir kitapları devamlı okunan kitaplardır, bir defada okunup tüketilmez.

Beğendiğiniz şiir eleştirmenleri var mı?
- Tembellik etmezse *Orhan Koçak* var. Şiire biraz daha dönebilse *Nurdan Gürbilek* var. Daha sık yazmadığına üzüldüğüm *Tuncer Uçarol* var.

Bugünlerde tezgahınızda neler var?
- Tezgahta çok şey var. 2 ciltlik *"Yüzyılın Türk Şiiri Antolojisi"*nin 1. cildi bitti. Yayıma hazır.

Ne zaman yayımlanacak?
- Herhalde 3-4 ay sonra çıkar. Bir de yıllık var tezgahta. *Susan Sontag*'ın bir romanı var; *"Yanardağ Sevgilim"*. Çevirisini Can Yayınları'na göndereceğim. Bir de anı kitabım var; "Alçak Uçuş".

Peki siz eleştirilere nasıl cevap veriyorsunuz?
- Etik tavır gerektiriyorsa ve genel bir konuyu kapsıyorsa cevap veririm.

Teşekkür ederiz Mehmet Bey.
-Ben teşekkür ederim. İyi çalışmalar.

Aloo Öküz'den arıyoruz, Roll dergisi mi?
-Evet, buyrun.

Kiminle görüşüyoruz?
-Ben, *Derya Bengi*.

Roll ne demek, nereden gelir?
- İlk çağrışımı *Rock'n Roll'un* Roll'undan geldi. Müzik türü olan *Rock'n Roll* ötesinde çok geniş çağrışımları olan bir sözcük. Hareketliliği, devinimi, yuvarlanıp gitmeyi, alıp gitmeyi simgeliyor. Buradan yola çıkan, çok daha ötelere giden anlamı var.

Roll'de neler var? Ne tür müzikler...
- Bir müzik türüne bağlı kalacağız gibi bir niyetimiz yok ve olmadı. Sözcük anlamında bu fikri destekleyen bir şey olduğunu düşünüyoruz. Her tür müziğe ve müzisyenlerin söylediklerine açığız. Çünkü Roll bir yazı dergisi değil; bir söyleşi, muhabbet dergisi.

Periyodu, tirajı, dağıtımı, sayfa sayınız...
- Aylık, 8000 basılıyor, 5000 satıyor, dağıtımı Yay-Sat yapıyor, sayfa sayısı 64 ile 80 arası.

Finansman işini nasıl ayarlıyorsunuz?
- Bir grup gazeteci kendi yağımızla kavruluyoruz. *Ekspress*'ten sonra bu ekip 3 senedir *Roll*'u çıkartıyor.

Derginin içeriği sadece müzikle mi sınırlı?
- Hayır değil. Başrolde oynayan insanlar müzisyenler gibi gözükse de hayatın her alanı hakkında herkesin görüşlerine, söylediklerine açığız. Bir anlamda kültür dergisiyiz. En doğrusu da belki bir hayat bilgisi dergisiyiz.

Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar.
Biz teşekkür ederiz. Size de iyi çalışmalar...

Aloo Öküz'den arıyoruz, Özdemir İnce'yle mi görüşüyoruz.
- Buyrun, benim.

Telos'tan neden ayrıldınız?
- Ayrılmamın nedeni, kafamdaki yayıncılık dünyasını burada tam anlamıyla gerçekleştirmek olanağı bulamamamdır. Fakat 4 yıl içinde Türkiye standartlarının üzerinde 150'den fazla kitap yayımladım. Fakat bütün yük *Ülker İnce*'yle benim omuzlarımdaydı. Yazarlar memnun, çevirmenler memnun, yabancı yazarlar da memnun; memnun olmayan Ülker ile ben. Bu, yağsız kalan motorun kendi kendini yiyerek yanmasına benzer. Bunu fark edince ayrılmaya karar verdik. Biz editörlüğü 10 Ocak 1999 günü bıraktık. Ancak ciddi bir yayıncılık ortamında hiçbir editör çantasını alıp yayınevinden gidemez.

Hem şair hem yayıncı olmanın açmazları var mı?
- Hayır, katiyen. Ben profesyonel bir yöneticiyim. Neyi, neden, nasıl ayıracağımı bilirim. Mesela, Telos boyutlarında bir yayınevinin en az 10 kişilik profesyonel kadrosu olması gerekir. Bütün işi Ülker'le ben yapıyordum. Biz isteseydik devam ederdik.

Şimdi ne yapacaksınız?
- Adam Sanat'ta birçoğu yayımlanmış olan yazılarımdan oluşan *"Şiirde Devrim"* adlı kitabım hazır. Üç beş ay içerisinde yayımlanır. *LCV* adlı bir şiir kitabım da tezgahta.

LCV?
- Hani davetiyelerin altında yazan *"Lütfen Cevap Veriniz"*in rumuzu. Bu kitap da 2000 yılının ortalarında Adam Yayıncılık'tan çıkacak sanırım.

Teşekkür ederiz Özdemir Bey.
- Ben teşekkür ederim.

EDEBİYAT SEÇKİSİ 8 MART 1999

KAŞGAR

Aloo Öküz'den arıyoruz, Kaşgar dergisi mi?
- Evet, buyrun.

Kiminle görüşüyoruz?
- Ben, *Cevdet Karal*.

Kaşgar adı nereden geliyor?
- *Kaşgar* isimini özellikle Türkçe'ye vurgu ve Türkçe'nin duyarlılıklarını almak, sürdürmek için seçtik. Türkçe'nin tarihsel birikimine 20. yüzyıl sonunda sahip çıkmak ve modern üslupla yorumlamak amacındayız. Uzaktan ulusalcı bir çağrışım yaptığını biliyoruz. Çıkış noktası ulusalcı bir bakış açısından kaynaklanmıyor. Türkçe'nin mirasına ve geleceğine sahip çıkmak bizim çıkış noktamız.

Derginin amacı...
- Amacımız, son zamanlarda edebiyata magazin duyarlılığıyla yaklaşan bir kültür ortamında edebiyatın ve sanatın gerçek değerlerini merkeze alan bir anlayış ortaya koymaktı. Güncel popülarite dışında kalmayı tercih ediyoruz. Şiire, şiir üstüne yazılara, öyküye, öykü üzerine yazılara, edebiyat incelemelerine önem veren, öne çıkarılması gerektiğine inanan bir dergi Kaşgar.

Dergiye girecek konular nasıl belirleniyor?
- Pek çok derginin yaptığı gibi konulu sayılar yapmıyoruz. Bir konu belirleyip onun üzerine siparişler vermiyoruz. Bir ürünün dergiye girmesinin önkoşulu nitelikli olması. Yani içeriği belirleyen nitelik. Dergimizin özelliği düşünsel emek gerektiren yazılara önem vermesi. Bunlar akademik, edebiyatla şiirle ilgili yazılar oluyor. *Cahit Koytak, Haydar Ergülen* gibi daha önceki kuşakların değerli şairlerinin yanısıra bizim kuşağın şairleri de dergide önemli bir yer tutuyor. Bir ürün hangi imzayı taşırsa taşısın bizim standartlarımızda değilse o ürünü asla yayımlamayız. Bu nedenle dergi imza dergisi değil ürün dergisi.

Kimler okuyor Kaşgar'ı?
- Edebiyatın gerçek okuru kimse, *Kaşgar*'ınki de o. İdeolojik bir ayırım yok. Yani biz editörler olarak böyle bir ayırıma gitmiyoruz.

Periyodu...
- 2 aylık. İlk sayı 97'nin Aralık ayında yayınlandı. Belli bir kuruma bağlı olmayan dergilerin düştüğü periyodsuzluk tuzağına düşmedik. Çıktığı günden beri her sayısı okuruna söz verdiği zamanlamayla yayınlandı.

Kaşgar kaç sayfa?
- Ortalama 120-144 sayfa.

Tirajınız nasıl?
- Okur konusunda niceliğe değil niteliğe inanıyoruz. Koşullarımız elverdikçe 10 okurumuz da olsa Kaşgar'ı çıkaracağız. 20-25 şehre gidiyor. Önümüzdeki sayıdan itibaren dağıtımı Dünya Dağıtım yapacak. 2 yıl içinde ulaştığı okur sayısı 700 ile 1000 arası. Özellikle üniversite şehirlerinde ilgiyle izleniyor. Ulaşamadığımız çok sayıda okur var. Pek çok mektup alıyoruz. Kitabevlerine ve gazete bayilerine gidiyor.

Finansmanı nasıl karşılanıyor?
- Bir yıl boyunca diğer editör arkadaşım *Ömer Erdem*, ben ve diğer arkadaşlar beraber karşıladık. 2'inci yılında Kitabevi Yayınları destek vermeye başladı. Her ne kadar bazıları seçkin duruşundan dolayı arkasında bir kurum var deseler de çok özveriyle çıkan bir dergi Kaşgar.

Teşekkür ederiz.
- Biz teşekkür ederiz.

Aksamsefasi

Minâ Urgan'dan...

- Sait (Faik) benim için Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi öykü yazarıdır. Öykülerinde şair. Ama şiir yazınca çok kötüydü. Sait'i eşcinsel sananlar var. Ama biseksüeldi. Kadınlara âşık olduğunu ben biliyorum.

- Aziz Nesin bir şekerdi, yedi yaşında tombul bir oğlandı. Ben onu hep öyle görürdüm. O kıvırcık saçlar, fıldır fıldır gözler, görünce kendimi tutamaz, yanaklarından makas alırdım falan.

- Benim bir tezim var. Attilâ İlhan rate aktördür. Yani aktör olmak istemiş, olamamış. Bir de Sakıp Sabancı böyle. Siz de düşünün bu konuyu.

- Yahya Kemal? Asalak bir adamdı, hayatında hiç çalışmadı.

- Benim büyük felâketlerim oldu. Anne, bir kardeşimin akıl hastalığı, mutsuz evlilik yaşamım. Ama mesleğimde çok mutluydum. Beni ayakta tutan asıl inanç sosyalizm inancı.

- Nazım Hikmet, Sarman bir kedi gibiydi.

- Orhan Veli, efendiliğini sonuna kadar koruyan bir sarhoştu.

- Umudum Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarını yaşamaktan geliyor. Cumhuriyetin ilan edildiği vakit yedi yaşındaydım ama kavrıyordum. Yıkılmış, perişan olmuş bir devletten Cumhuriyete ulaştık. Türkiye o zaman onurlu bir memleketti. Bağımsız ve onurlu. Ben bunu yaşadım.

- Böyle bir dünyada ancak bir inek mutlu olabilir.

- Bir tek iyi şiir yazmayı bunca cilt kitaba tercih ederdim.

Aloo Öküz'den arıyoruz, Süreyyya Evren'le mi görüşüyoruz?
- Evet benim.

Adınızdaki üçüncü 'y' nereden geliyor.
- Buna iki taraftan yaklaşmak gerekiyor. Birincisi *Cemal Süreya*'nın bir iddia sonucu attığı ikinci '*y*'yi almak. Kimisi bunu saygı kimisi tavır olarak görüyor. Bu bir tepki değil. Şairin dediği gibi '*çok daha karmaşık renklerimiz var*'. Diğer yandan da göndermelerle ilgili bir şey. İsmin formuyla ilgili.

Yayınladığınız antoloji şiir dünyasında çok polemik yaratmıştı. Ortam duruldu mu?
- Aslında yalnızca bir şiir antolojisi değildi. Ama polemikçiler daha çok şairlerdi. Ortam duruldu demek doğru mu bilmiyorum. Polemik yaratan konular daha çok önsözde yer alan saptamalardan çıktı. Edebiyat ortamı hakkındaki bu saptamalar hâlâ geçerliliğini koruyor; hatta daha da pekiştiler. Durulma değil de daha çok bir çökeltileşme var. Bunu bir kötüye gidiş olarak görüyorum. Çok kötüye gidip oradan yarılabilir. Ya da başka bir akım gelir iyiye gider ve oradan yarılır. Zaten bu konuda tekrar söz almanın gerekli olduğunu düşünmüyorum.

Son kitabınızın adı Ur Lokantası. Nedir, Ur Lokantası?
- İmalarla çalışıyorum. Gösterecek bir şekilde düzenliyorum. Ur Lokantası'nın kavramsal adresi şudur diyecek değilim. İma'nın bittiği yerde hikaye biter. İma sınırsızdır. Ur Lokantası da bir imalar çeşitlemesi içinde yer almış durumda.

Kitabınızda yoğun olarak anne-oğul ilişkisi işlenmiş. Bunun bir nedeni var mı?
- Çok eski bir tema. Hem İsa'ya kadar geriye gidiyor hem de Star Wars'a kadar geliyor. Varoluşu sorgulamak için iyi bir yöntem.

Post-modernizm deyince...
- 1993 yılında çıkan ilk kitabım '*Post-modern Bir Kız Sevdim*'di. O zamandan beri post-modernizmle gidip geliyorum. Post-modernizmden bahsedildiğinde bir arkadaşımdan söz ediliyormuş gibi geliyor bana. Kitap, eğer bu zamanda da okunacaksa post-modern tartışmalar göz önünde bulundurularak okunması daha içeri girilmesine imkan tanınabilir diye düşünüyorum.

Son olarak...
- Anlamın anlamı sonsuz imadır.

Eyvallah, teşekkürler.
- Ben teşekkür ederim.

A L T I K I R K B E Ş

Aloo Öküz'den arıyoruz, Altıkırkbeş Yayınları mı?
- Evet, burası.

Kiminle görüşüyoruz acaba?
- Ben, *Kaan Çaydamlı*.

Kitap yayınlarken nasıl bir politika izliyorsunuz?
- Valla, bir politika... Tabii bu da bir politika; okumak istediğimiz şeyleri yayımlıyoruz. Genel kriter bu. Ya da takıntılı olduğumuz adamlar var onların işlerini yayımlıyoruz.

Takıntılı...
- Bazı şeyleri takip ediyoruz. Önemli değerli bulduğumuz bir takım şeyler var; onlarla ilgili şeyleri yayımlıyoruz.

"Kaybedenler Kulübü" adlı programınız var, Kent FM'de. Yayınevi ile program nasıl yürüyor?
- İkisi de aynı şey zaten. Tavırda ve hayata bakışta bir değişiklik yok. Kitapların başında da "Kaybedenler Kulübü Tribi" yazar. Yaptığımız her şeyde bu bakış var. Radyo programıyla yayınevi birbirinden ayrı değil yani.

Kaybetmek, kaybedilen nedir?
- Bunu size anlatmam için 2 saat konuşmam gerekir. Özetlenemez.

Kaybederken de popüler görünüyorsunuz.
- Hiç umrumuzda değil popüler görünmek. Yayınevi, radyo, birçok fanzin, fotoğraf var... Birçok sanat dalıyla ilgimiz var. *Hikmet*'in dört kitabı yalnızca görünen. Daha birçok şey var. Bir sinema filmine konu olacağız. Bizim hakkımızda yapılan şeyler bizden bağımsız. Ayrıca bu işlerden para kazanmayan tek kişi de bizleriz. Bir iki defa röportaj verdik; kendimizi anlatmaya çalıştık. Dansözlerin başına gelen bizim de başımıza geldi. İnsanlar bizi nasıl görmek istiyorlarsa öyle görmeye başladılar. TV'yle ilgili hiçbir projeyi kabul etmedik. Bu tür röportajları yazılı vermeye karar verdik. Yani, bizimle ilgili şeyler bizden bağımsız yapılıyor.

İleriye dönük projeleriniz...
- Çok önem verdiğimiz bir şey var; her ayın üçüncü perşembesi *Kadıköy Karga*'da parti düzenliyoruz. Bu partilere girişte para toplanıyor ve bu paralar bir fonda birikiyor. *Karga, Altıkırkbeş, Kaybedenler Kulübü "Kaybetmeye Mahkum Projeler"*i destekleyecek. Bu projelerin çok önemli olması gerekmiyor. Ticari açıdan gerçekleştirilemeyen projeleri hayata geçireceğiz. Ayrıca, yurtdışından gelecek müzisyenlerle Kadıköy'deki birtakım müzisyenler büyük bir konser için *Olimpos*'a gidecek. Festival gibi bir şey olacak. Sponsoru olmayan bir proje bu.

Teşekkür ederiz, kolay gelsin.
- Size de.

Akşamsefası

18. İstanbul Tüyap Kitap Fuarı'nın Bazı Yayın Evleri En Çok Satanları ları ları

✏ **Ayrıntı Yayınları:** *Ada*, **Aldous Huxley** • *Küreselleşme*, **Zygmunt Bauman** • *Nietzsche Ağladığında*, **Irvin Yalom** • *Kitle ve İktidar*, **Elias Kanetti** • *Ruj lekesi*, **Greil Marcus**

✏ **Altıkırkbeş Yayınları:** *Silmarillion*, **J. R. R. Tolkien** • *Safir Gül*, **David Eddings** • *Yan Değiniler*, **L. Wittgenstein** • *Hobbit*, **J. R. R. Tolkien** • *Çıplak Şölen*, **W. S. Burroughs**

✏ **Adam Yayınları:** *Yüzyılların Gerçeği Ve Mirası (6 Cilt)*, **Server Tanilli** • *Uygarlık Tarihi*, **Server Tanilli** • *Yaratıcı Aklın Sentezi*, **Server Tanilli** • *Türkiye'de Aydınlanma Hareketi*, **Server Tanilli** • *İslam Çağımıza Yanıt Verebilir mi*, **Server Tanilli**

✏ **Can Yayınları:** *Timbuktu*, **Paul Auster** • *Mikhail ile Hanna*, **Amos Oz** • *Hata Gecesi*, **Tahar Benjelon** • *Yoksullar Hanı*, **Tahar Benjelon** • *Cumhuriyet Çocuğu*, **Nihal Yeğinobalı**

✏ **Cumhuriyet Yayınları:** *Gözlerim Poyraz*, **Hikmet Çetinkaya** • *Enel Hakkın Hakkı*, **İlhan Selçuk** • *Hacı Bektaş Efsaneden Gerçeğe*, **İrena Melikof** • *Hayatımız ve Değerlerimiz*, **Erdal Atabek** • *Karanlığa Karşı Yazılar*, **Ümit Zileli**

✏ **Çınar Yayınları:** *Önce Çocuklar Ve Kadınlar*, **Sunay Akın** • *Kaza Süsü*, **Sunay Akın** • *Hayallerini Yak Evi Isıt*, **Cezmi Ersöz** • *Sarı Yazma*, **Rıfat Ilgaz** • *Apartman Çocukları*, **Rıfat Ilgaz**

✏ **Gendaş Yayınları:** *Güven 1-2*, **Vedat Türkali** • *Saçlarının Kardeş Kokusu*, **Cezmi Ersöz** • *İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme*, **Cezmi Ersöz** • *Özlemin Dili Olsa*, **Nihat Behram** • *Eski Tüfeklerin Sonbaharı*, **Emin Karaca**

✏ **İletişim Yayınları**: *Benim Adım Kırmızı*, **Orhan Pamuk** • *Tutunamayanlar*, **Oğuz Atay** • *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, **İlber Ortaylı** • *Puslu Kıtalar Atlası*, **İhsan Oktay Anar** • *Pinin*, **Nabokov**

✏ **İnkılap Yayınları:** *Kahrolsun Komünizm Diye Diye...*, **Çetin Altan** • *Tek Kişilik Tango*, **Antony Queen** • *Sinirli Vatandaş*, **Füsun Önal** • *Buruk Anılar*, **Danielle Steel** • *Bir Mizah Dehası Suavi Sualp*, **Cihan Demirci**

✏ **Leman Yayınları:** *Lombak 2*, **Bahadır Baruter - Fatih Solmaz** • *Karikatürler 3*, **Selçuk Erdem** • *Robinson Crusoe ve Cuma 2*, **Gürcan Yurt** • *Kötü Kedi Şerafettin 2*, **Bülent Üstün** • *Eeekşın*, **Ahmet Yılmaz**

✏ **Metis Yayınları:** *Üç Aynalı Kırk Oda*, **Murathan Mungan** • *Kehanetin Oyuncağı*, **David Eddings** • *Öteki Metinler*, **Bilge Karasu** • *Fotokopiler*, **John Berger** • *Yüzüklerin Efendisi*, **J. R. R. Tolkien**

✏ **Oğlak Yayınları:** *Martin Mystere*, Alessandrini • *Teks Büyük Macera*, Kanunsuz Topraklar, **Giolitti** • *Saz Caz Düğün Varyete*, **Selim İleri** • *Siyah Beyaz*, **Birol Oğuz** • *Kramponlu Ceset*, **Celil Oker**

✏ **Parantez Yayınları:** *Karikatürler 3*, **Selçuk Erdem** • *İsim Şehir Hayvan Bitki*, **Gani Müjde** • *yankı vâdisi*, **met üst** • *Yusuf'un Dostları*, **Can Barslan** • *Ölüler Böyle Sever*, **Charles Bukowski**

✏ **Remzi Yayınevi:** *Paris'te Son Osmanlılar*, **Hıfzı Topuz** • *İstanbul Bir Masaldı*, **Mario Levi** • *Yasiyetname*, **John Grisham** • *Sevdalinka*, **Ayşe Kulin** • *Dedim Ah (Türkçe Off 2)*, **Feyza Hepçilingirler**

✏ **Tekin Yayınları:** *28 Şubat Süreci*, **Nevzat Bölügiray** • *Gazi Ve Latife*, **İsmet Bozdağ** • *Devlet Ana*, **Kemal Tahir** • *Yorgun Savaşçı*, **Kemal Tahir** • *Ben Sevgi*, **Suna Tanaltay**

✏ **Varlık Yayınları:** *Duygusal Zekâ*, **Daniel Goleman** • *Etkili İnsanların Yedi Alışkanlığı*, **Stephen Covey** • *Kötülük Çiçekleri*, **Baudelaire** • *Yüksek IQ'lu Bir Çocuğu Yetiştirmek*, **L. Shaphiro** • *Kutsal Fahişeler*, **Miriam Williams**

✏ **Yapı Kredi Yayınları:** *Bir Dinazorun Anıları*, **Minâ Urgan** • *Bir Dinazorun Gezileri*, **Minâ Urgan** • *Doğu'nun Limanları*, **Amin Maalouf** • *Semerkant*, **Amin Maalouf** • *Sevda Dolu Bir Yaz*, **Füruzan**

Haz: Oylum Gölbaşı

Harvard Mektupları -3

Amerikan cenini, CNN'i tarafsız sanıyor, Bourdieu'yü anlamıyor. ABD, 200 yıldır hamile... Belki hakikaten çok büyük, çok havadar, çok zengin ama, sonuç olarak bir kavanozdur bu ana rahmi.

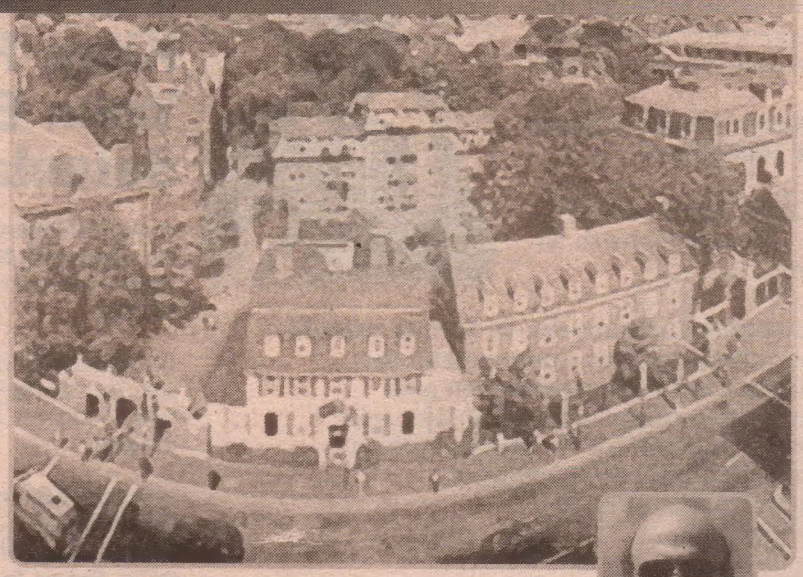

Dışarda Bir Şey Var mı?

Merhaba sevgili öküzcüler, bu sabah posta kutusundan 'Harvard Üniversitesi Cinsel Taciz Politikası' başlıklı bir belge çıktı. 'Massachusetts Eyaleti Yasaları, bu belgeyi sizlere her yıl göndermemizi emrediyor' diyor ve nisbeten uzun ve ayrıntılı bir şekilde 'çalışma ortamlarının cinsel açıdan huzurlu olabilmesinin' koşullarını anlatıyor. 'Cinsel taciz nedir? Nasıl anlaşılır? Tacize uğrayan neler yapmalıdır?' cinsinden (pardon türünden) sorulara yanıtlar veriyor belge. Tacize uğrayanlar ya da uğradıklarını sananlar için, okulların 'İnsan Kaynakları' sorumlularının adresleri veriliyor ayrıca iki resmi kuruma da başvurulabileceğini öğütlüyor: Massachusetts Ayrımcılığa Karşı Mücadele Komisyonu ile ABD Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu. 3 sayfalık belge ilginç. Belirtilen yasak ve kısıtlamalara uyacak olursak rahip ya da rahibe gibi yaşamak gerekecek. Hatta kör, sağır, dilsiz, kolsuz ve bacaksız gibi davranmak lazım. Mesela ilk maddedeki yasak, 'Fiziki temas olsun ya da olmasın, cinsel önerme'(?) diyor. Çok muğlak bir şekilde betimlenmiş başka bir sürü dolaylı davranış, ima hatta fikra bile taciz sayılıyor. Gözleyebildiğim kadarıyla Amerikan püritanizmini ve ' pudique'liğini, cinsel alandaki sıkışmışlığın insan ilişkileri üzerindeki ikiyüzlülüğünü yazmaya niyetlendim önce. Ama sonra bir hata yaparım, yanlış anlaşılırım ya da başım derde girer diye vazgeçtim. Bugünkü konumuz, belki jinekolojik bir benzetmeyle başlıyor ama, asla ve ka'tiyyen herhangi cinsel bir çağrışım içermemektedir. Yine de okurların bu yazıyı, yatakta ya da yarı çıplak bir durumda ve yarı çapı 2 metre olan çevre alanları içinde karşı cinsten biri var iken okumaları, komisyonumuz tarafından taciz olarak değerlendirilebilir.

Amerika'da... Abartmayalım New England bölgesinde... Abartmayalım Boston ve civarında... Abartmayalım Cambridge'de... Abartmayalım Harvard'da bizim gazeteci ve akademisyen çevresinde kolayca anlaşabileceğimiz, az çok bizim gibi düşünen ve aklı başında Amerikalılar da var! Bu dostlardan biri geçenlerde anlatıyordu: ''Amerika, Amerikalılar için ana rahmi gibidir.

Kendilerini evlerinde çok rahat, çok mutlu hissederler. Amerika zaten çok büyük bir ülke onun için Amerikalılar pek fazla ülke dışına seyahat etmezler. Ederlerse de en çok yapmak istedikleri şey, bir an önce evlerine dönmektir. Yeni doğan bebekler de ana rahmine dönmek ister ya hep...'. Bu ceninsel durum haliyle, sadece bilgi ve kültür açısından değil, anlayış, yaklaşım ve değer yargıları açısından olağanüstü bir içe kapanmayı gündeme getiriyor. O zaman da 'Amerika en büyük, Amerika en güçlü!' sloganı ilke haline geliyor ve yabancı, farklı, değişik olana karşı varolan ilgisizlik, giderek bir küçümsemeye dönüşüyor. Bir başkası gördüğünü aktardı: ''Trenle Pekin'den Moskova'ya 9 gün süren Transsiberya gezisinde bir grup Amerikalı vardı, 9 gün boyunca ne kompartımandan ne de vagondan dışarı çıktılar!''.

Kendi kendine yetme hissi, pek zenginleştirici bir duygu olmasa gerek... ABD'nin tartışmasız bir şekilde başarılı olduğu pozitif bilim alanlarını bilmem ama felsefe, sosyoloji, tarih, siyasal bilgiler gibi toplum bilimlerinde Eski Kıta'nın derinliği, sorgulayıcılığı burada pek geçer akçe değil. Geçenlerde kültür sosyolojisi master sınıfında, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'yü tartışıyorduk. Altısı Asya kökenli, ikisi siyah, yedisi beyaz Amerikalı, (Bir de, Kumral Türk ben!) 16 kişilik sınıfta herkes, son beş gün içinde pembe roman okurcasına Bourdieu'nün yaklaşık 500 sayfalık

''Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste'' (Tefrik: Tad'ın Takdirinin Toplumsal Eleştirisi) başlıklı şaheserini okumuş gelmiş. Bourdieu kitap boyunca binbir örnek ve açıklama ile, tad/zevk almanın tayin edici ölçüsünün 'SINIF' olduğunu anlatıyor. Bourdieu'nün 'SINIF'ı klasik anlamdaki Marksist sınıf. Üstad, kitabın İngilizce çevirisi için özel olarak yazdığı önsözde, çalışmasındaki örneklerin Fransa'dan alındığını hatırlatıyor, ancak tezinin ve sınıf gerçeğinin evrensel olduğunu ısrarla belirtmesine rağmen, sınıftakiler, Bourdieu'yü özellikle de sınıf kavramını Amerika'ya uygun bulmadı. Biraz da küçümser bir eda ile 'Fransa'daki sınıfla buradaki sınıf aynı şey değil, zaten bizde 'sınıf' bile denmiyor, 'sosyal katman' deniyor' tezi ağırlık kazandı. Ve Bourdieu'nün beşinci derece önem verdiği konular uzun uzun konuşuldu. Kumral Türk de bu durum karşısında biraz kızgın, biraz mahzun, biraz da üzüntülü ve sessiz bir şekilde izledi bu ortaokul düzeyindeki tartışmayı. Kimse Bourdieu'cü olmak zorunda değil tabi ki, ama adamın savunduklarını, geliştirdiği tezi, 'Amerika başkadır, farklıdır, bunlar bize uymaz' orijinalliği(!) ile redetmek (aslında kavrayamamak) akademik dünya için övücü değil...Bir tek genç hocamız durumun farkındaydı.

O da doktorasını İngiltere'de yapmış. Benzeri bir anlaşma köprüsü eksikliğini bizim, on ikisi Amerikalı, on ikisi yabancı meslekdaştan oluşan gazeteci grubunda da yaşar gibi olduk. Sırbistanlı radyocu arkadaşım Nikola, ''CNN, Kosova savaşını yanlı bi şekilde aktardı'' deyince, bizim Amerikalı arkadaşların büyük bir çoğunluğu, bu yargıyı ilk defa duymuşcasına önce şaşırdılar sonra da ''Neden yanlı? Neye dayanarak böyle diyorsun? Hangi haberinden sözediyorsun?'' cinsinden somut(!) sorular sordular. Hiç birinin iyiniyetinden kimse kuşku duymuyor. Hepsi de kendi medyalarının parlak mensupları. Mesleki başarıları da ortada... Ama, içe kapanıklık; CNN'in 'global ve iyi bir TV kanalı' olduğu yolunda tartışılmadan kabul gören tez ve sonuç olarak, egemenlerin yaydığı ve çoğunluğun bilinçaltına az çok yerleşen, 'Allah'ın Sırbı kalkıp da ne cüretle koca Amerikan medyasını eleştiriyor' yaklaşımı, akıl almaz bir anlayışsızlığa yol açıyor. ''CNN tarafgir yayın mı yapıyor?'' sorusu, Batı Avrupa'da ve Türkiye'de, benzeri ortamlarda tartışılmayacak kadar açık. Ama burada değil...Neyse ki, toplantı bittikten sonra bir-iki Amerikalı meslekdaşla, ayaküstü konuşurken hoş cümleler duydum: ''Amerikalı gazetecileri, Amerikan medyasının olumsuzluğu konusunda ikna etmek güçtür!'' ya da ''CNN'in tarafgirliğine satırarasından karşı çıkanların çoğu eminim CNN'i Körfez Savaşı dışında pek izlememişlerdir''.

Benim aslında bu aktardıklarımı dert edinmemem gerek ama yine de kendimi çözüm üretmekten alıkoyamıyorum: Kısa vadede pek parlak bir çare görünmüyor. Orta ve uzun vadede, ABD'nin Avrupa Birliği'ne tam üye olması düşünülebilir mi acaba?! Ekonomik kriterler tutar da, bazı eyaletlerde halen uygulanmakta olan idam cezası önemli bir engel oluşturur herhalde...Kih kih kih!

(Biliyorum, cenin, incecik sesiyle, içeriden 'Sen kendi memleketine bak!' diyor).

RAGIP DURAN

Çalışırken

- **Kız sen kaçıncı Cumhuriyettensin!.**
- Şahane silah kalaşnikof 80 yaşına basmış!.
- **İlk Tarzan filminde oynayan maymun çita da 67 yaşına!.**
- Temizlikçi tecavüzcüsü Şeyhmuz Efe bu kez emellerine ulaşamadı!.
- **Bu yılın 10 kasım meczupları pek dandik çıktı canım!.**
- Mina Urgan'a yeni kitap isim önerileri sunalım bari, bir dinozor tatilde, bir dinozor 7 cücelere karşı, bir dinozor uzay yolunda, gibi!.
- **Vedat Türkali hoca şahane bir kitap yazmış, yastık gibi kalın,-oku oku, yorulunca koy başına uyu, uyan, tekrar oku!.**
- Bu Arda Uskan ne güzel, ne sentez bir abi ya, hem Radikal'de entel yazılar yazıyor hem de şarkıcı İbrahim Erkal'a senaryo, şaane valla!.
- **Aman dikkat edelim de David Cooperfield'e dübürü kaybetmesin!.**
- Biz işlem yaptığımız zaman ses gelir!.
- **Bill Clinton ne cillop bir amcaymış ya ona baba diyebilir miyiz!.**
- Adnan Hoca saçı sakalı beyazlatmış, göbeği yaymış, acayip karizma yapmış kendisine!.
- **Depremde İstanbul'a bi şey olmayacakmış!. Sanki Gemlik, Tekirdağ gavurun memleketi!.**
- Yeni 10 milyon liralıklar çıkmış, çarşaf gibi!.
- **CNN Türk Televizyonunun spikerleri - Cüneyt Özdemir hariç - hepsi Pakistanlı gibi ya!.**
- Efes Pilsen ev fıçı birası üretmiş!.
- **Bakü - Ceyhan Boru Hattı senin dübürden mi geçecek!**
- Yapma lan bana öyle Aydınlanma hareketleri!.
- **Kuzey Anadolu Fay Hattı da iyice azıttı ya!.**
- Milenyum!.. Kulanparanın diğer adı!.
- **Çelsi'ye beş çekerim be tek başına, ama Clintongillerin Çelsi'ye!.**
- Gezici festival gibi dolaşma kızım!.
- **Avrupa Birliği'ne gireceğimize Fiskobirlik'e girsek ya!. Hem zaten deprem sayesinde istemeselerde 2 metre kaymışız bile!**
- Berlin Duvarı dibine zıcamıycaz ya ben ona yanıyorum!.
- **Yasemin Dalgılıç dünya dalış rekoru kırmış ya!. Kıza hava basiim diye dalan bütün lavuklar mosmor olmuşlardır!.**
- Valla tombik on yıl sonra sen buraya müdürsün!.
- **Gorbaçov da ne kadersiz bir adam ya, Rusya'yı dağıttı, karısı öldü, kestaneyi çizdirmese bari!.**
- Emrah Dinçer diye bir aslan çıkmış, sok laboratuara, kırk yıl incele!.
- **Prof. Ahmet Mete Işıkara abi ile Suna Pekuysal abla evlenseler ya!.**
- Nicole Kidman Algida gibi hatun ya!.
- **Reha Muhtar geçen gece 2 deprem profesörü arasında kalınca saçmalayamadı, tırlattı!.**
- Akşam yollarda sana küfrettim!
- **Masayı sen mi sallıyosun?**
- Şuraya çıtır bi kız bulamadık!
- **Biz de kütür erkek istiyoruz!**
- Milletin en beğendiği köşeymiş burası!
- **Hadi ya!. O zaman gidip uyuyalım!**

Akşamsefası

__Server Tanilli__ beni hayatımda en çok etkileyen öğretmenlerimin başında gelir. Düşünün, derse __İngiliz Dokuma İşçileri__'nin marşıyla başlayan bir öğretmen düşünün... Bu marşın nakaratı şöyleydi: Dokuruz, ha... Dokuruz... Burjuvazinin kefenini dokuruz... Ben onun derslerine hep heyecanla girmişimdir. Heyecanımız biraz yatışmaya görsün... Yanında getirdiği gramofona Mozart'ın ya da Beethoven'in bir plağını koyar ve bizi çok sesli müziğin enginliklerine davet ederdi... Onun derslerinde insan tarihi doya doya yaşardı... Bugün, ki aradan neredeyse yirmi yıl geçmiş __Server Tanilli__ hocamla birçok konuda farklı düşünüyoruz... Özellikle __Kemalizm__ ve __Aydınlanma__ konusunda... Ama onu dinlediğimde yine yirmi yıl önceki duygularımı hissettim... İnançlı, üretken, öfkeli, paylaşmaya hazır, adaleti ve özgürlüğü özleyen bir tarihin yankısını... Ondan farklı düşünmem, onu sevmeme engel değil... 20 yıl sonra bunu anladım...

Cezmi Ersöz Soruyor, Server Tanilli Anlatıyor:

"Övünmek Gibi Olmasın Coşkulu İnsanımdır"

Hocam, sizin Şişli Siyasal Bilimler'de derslerinizde çok yakındığınız bir konu vardı. Liseden çok eksik geldiğimizi söylerdiniz. Bu büyük boşluğu kapatmak için çok uğraştığınızı biliyorum. Derslerde Mozart'ı, Beethoven'ı dinlettiniz. Klasik müziği sevdirdiniz. Klasik müzik beğenisini lisede almamıştık. Derslere gramofon getirdiniz, teyp getirdiniz, pikap getirdiniz. Derslerinizi Sokratvari bir tarzda anlatıyordunuz...

- Söylediğiniz doğrudur. Apayrı bir ders sistemini uyguluyorduk o yıllarda. Bunun gerekçesi de şuydu; hakikaten liselerden çıkıp gelen gençlere kültür bütünlüğü verilmemişti. Birbirinden kopuk, derme çatma birtakım bilgiler kafalara tıkıştırılmış olarak gençler karşımıza geliyordu. Sonuç ne oluyordu? O gençler hem yüksekokul veya üniversite eğitimini izleyemiyorlardı, hem de öğretenlerle, hocalarla gençler arasında bir dialog olmuyordu. Bunları aşmak için Bir **'Uygarlık Tarihi'** dersi konmuştu. Bu önce **Şişli Siyasal Yüksekokulu**'nda oldu. O dersin yönetimi de bana verildi. Ben de işte demin söylediğim eksiklikleri gidermek üzere çok boyutlu bir ders anlayışını yürürlüğe soktum. Bununla ilgili, yardımcı olsun diye bir de kitap yazdım. O da **Uygarlık Tarihi** adını taşıyordu. Gördüm ki sonunda böylesine çok boyutlu bir ders gençlere çok şey veriyordu. Onların dünü kavramada, çağı kavramada böylesi bir sistem hoşlarına gidiyordu. Ama **Türkiye**'de her başlangıç gibi bu da yarıda bırakıldı, köstekledi, yürümedi. Bana sorarsanız bu eksiklik ve onun karşılığında bu ihtiyaç kendini bugün de duyuruyor. Keşke liselerimizde dersler daha üniversite kapısına gelmeden böylesine zengin boyutlarla verilse, keşke gençler lisede böyle yetiştirilse. Keşke diyorum, çünkü bugün de liselerin düzeyi, liselerin bilim dünyasına, kültür dünyasına bakışı, hayata, çağa bakışı, kendi toplumlarına bakışı son derece eksiklikler taşıyor. Türkiye'nin milli eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı bu konuyu bütün boyutlarıyla düşünmüş taşınmış değildir. Ne ders planında, ne de çocuklara yeni bir dünyayı açma bakımından bir şeyler vaat etmiyor. Sadece günü gün etmekle meşguldur. Benim gördüğüm budur.

Aydınlanma dönemi sizin için çok önemli bir dönemdi ve bize Diderot'yu, Rousseau'yu, Voltaire'i ilk anlatan sizdiniz. Özellikle Aydınlanmacılara neden bu kadar vurgu yapmıştınız?

Bir kere ben kendi yaşamımda Aydınlanmacıların etkisini taşıyan bir kimseyim. Öyle yetiştim ama öyle yetiştim derken bireysel olarak almıyorum. **1949**'da **Haydarpaşa Lisesi**'ni bitirdim. O dönemin liseleri son derece donanımlı okullardı. Gençlerin yetişmesine büyük önem veriyordu rejim. 40'lı yıllarda üstelik ülkenin en önemli kültür olaylarından biri de gündeme gelmişti. O da dünya klasiklerini çevirme hareketi başlamıştı. **Platon**'dan o tarihe varıncaya kadar dünya kültürünün en önemli eserleri dilimize çevriliyordu. Ben lisedeyken **Diderot**'yu, **Voltaire**'i ve **Rousseau**'yu okumuştum. Büyük yararını görmüştüm, üstelik sonraki yıllarda da onların bende açtığı zengin ruhun bana neler kazandırdığını da gördüm. Şimdi, böyle yetişmiş bir insan elbette lisede Aydınlanma felsefesine, Aydınlanma filozoflarına önem verecektir. Yani ben nasıl yetişmişsem, gençlerin de öyle yetişmesine çalıştım. Ayrıca Aydınlanma'nın filozoflarını okumadan, Aydınlanma kültürü edinmeden liseden mezun olmanın bin anlamı yok.

Sanki o yıllarda yaşamak istermişcesine ders anlatırdınız. Tarihin içinde yaşıyor gibiydiniz. Bir tiyatro aktörü gibi. Bunu bilinçli mi yapıyordunuz yoksa doğal mıydı?

- Yani övünmek gibi olmasın, coşkulu bir insanımdır. Öyle mı z mı z ders anlatamam. Kendimi kaptırırım konuya.

Olağanüstü bir atmosferdi.

- Olağanüstü değil normal!

Hocam çok sevdiğiniz öğrencileriniz MHP'liler tarafından katledildi. Hukuk Fakültesi'nde ders veriyordunuz. Yedi öğrenciniz bu okulda bombalandı, katledildi. Ve sizi bekledik bir sonraki günün sabahında. O gün ilk ders sizinkiydi. Tepkinizi merak ediyorduk. Acaba ders anlatacak mıydınız. Sınıfa girdiniz ve ilk cümleniz şöyle oldu; "Ders anlatacağımı sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Hepinizi cenazeye bekliyorum. Gelmeyene çok kızarım." dediniz ve önden çıktınız. Biz de arkanızdan cenazeye geldik. Çok olağanüstü bir andı o.

- Elbette. Yedi genç katledilmiş, öldürülmüş. Bir hoca olarak "Hadi arkadaşlar, o cenaze dışarda, kaldıranlar bulunur, biz dersimize devam edelim." diyemezdim.

Sanırım bugüne kadar yapılmış en görkemli cenaze töreni oldu...

- Evet 16 Mart'ta olmuştu bu katliam. Katledilen öğrencilerden birisinin adı da **Hatice**'dir. Hiç unutamam, çok sevdiğim bir öğrencimdi o.

Katillikle suçlanan bazı milletvekilleri şu an meclisi işgal ediyor. Kimi sosyal demokrat geçinen yazarlar, bazı gazeteciler MHP'nin değiştiğini iddia ettiler. MHP'nin sisteme entegre olduğunu iddia ettiler. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

- "Değiştik, ettik.." diyen insanlara soracağımız şu olabilir; bugün Türkiye'nin demokratikleşme yolunda, insan hakları rejiminin kurulması yolunda ve ayrıca başka büyük sorunları vardır. Eğitimle, sosyal adaletinin gerçekleşmesiyle ilgili, buna başka sorunları da katabilirsiniz. Bu sorunların çözümünde ne yapılıyor? Kim ne yapıyor, ben bunu ararım. **MHP**'sinde de ararım, başka partilerinde de ararım. Yalnız ben değil demokrasiye, insan haklarına saygılı olan, yurdunu seven herkes arar. Budur benim tavrım. Bir sorgulamadır, bekleyiştir.

MHP değişebilir mi?

- O MHP'yi... Yani değişecek olanları, "değiştim" diyen insanları ilgilendiren bir konu.

Bu ülkede bir Kürt sorunu var. Yurtdışında nasıl görünüyor Kürt sorunu? Buraya geldiniz, buradan nasıl görülüyor? Sizin bakışınız nedir? Nasıl çözülecek?

Tabii yurtdışından da bu sorun izleniyor. Türkiye'nin içinde de bu soruna eği-

len aydın insanlarımız var. Benim görüşümü soruyorsunuz. Ben bir kere bu sorunu inkar etmem. Bir kere böyle bir sorun var. Çözülmelidir, diye de bakarız. Çözülmezse birçok sorunlar da çözümsüz kalıyor. Şunu da söyleyim, bu sorun çözülmez gibi de değil. Tarihin ışığında demokrasinin ilkeleri çerçevesinde, insan hakları açısından bakarak bu sorunu biz çözebiliriz. 21. yüzyıla girerken en büyük sorunlarımızdan birisi budur ve Türkiye'nin insanları bu sorunu çözecektir. Siz diyeceksiniz "bir de delil koyar mısın yanına?" Koyarım. **Karl Marx** diyor ki "*Tarih toplumların önüne hiçbir zaman çözemeyecekleri sorun koymaz.*" Yani insanların karşısına çıkan her sorunu tarih çözülebilir sorunlar olarak ortaya koyar. Karşımıza birçok sorunların yanısıra Kürt sorunu da çıkmıştır. Çözülebilir sorun olarak bakacağız, üzerine eğileceğiz ve eğilmemiz de gerekir.

Bu konuda devletin yaptığı yanlışlar...

- Bu konuda devletin yaptığı yanlışlar da vardır. Bireylerin yaptığı yanlışlar da vardır. Bu konu birçok yanlışların iç içe önümüze çıkardığı bir konudur.

Son dönemde Kemalizm yeniden canlandırıldı. Türkiye'deki gelişmelere, dinamiklere baktığımızda Kemalizm bir rol oynayabilir mi artık?

- En az 200 yıllık bir Aydınlanma hareketi olmuştur. Açıp tarihe bakmasını bilenler bu hareketi bütün boyutlarıyla görebilirler. Kemalizm dediğiniz şey bu Aydınlanma hareketinin önemli bir parçasıdır. Bu Aydınlanma hareketinin en önemli aşaması, hatta bana sorarsanız doruğuna vardığı nokta 1923 Devrimi'dir. 1923 Devrimi'ni yapanlar görüşlerini, hayata bakışlarını, yapacakları şeyi bu Kemalizm kavramı ya da terimi içinde topluyorlardı. Yahut öyle toplandı. Ne yapmak istiyorlardı? Şunu: Bağımsız bir toplum kurmak, laik bir toplum kurmak ve demokratik bir toplum kurmak. Kemalizm'in baş kavramları bunlardır. Bağımsızlıktan yanadır, laiklikten yanadır ve toplumda bir yerden sonra rejim olarak demokrasinin kurulmasını ister. Kemalizm önemli bir konudur. Ret edeceğimiz bir konu değildir. Tarihimizim bir parçasıdır. Bana sorarsanız geçerliliğini bugün de sürdürüyor. Bugün de Kemalist aydınlar benim tanıdığım, gördüğüm kadarıyla bağımsızlıktan yana, özgürlükten, laiklikten yana ve demokrasiden yana. Bunlara karşı değiller. Diyeceksiniz ki sizin tavrınız nedir? Ben Aydınlanmacı bir arkadaşınız olarak bir kere dünya görüşümüz içinde Kemalizm önemli bir yer tutuyor. Ama ben bir yerde o Kemalizm'i aynı zamanda toplumun geleceğine dönük olarak sosyalist bir açıdan da alıp görüşüme eklemişimdir. Sadece kapitalizmle yetinen bir kimse değilimdir. Ben bağımsızlığa, demokrasiye, laikliğe dayanarak, ama onlara mutlaka dayanarak, onları mutlaka varlıklarını, gerekliliklerini göz önünde tutarak sosyalist bir dünya görüşüne daha doğrusu toplumun sosyalist bir geleceğe doğru yürümesini çabalarım arasına almışımdır. Öyle bir çizgide yürüdüm. Bu açıdan baktığımda şahsen Kemalizmle Sosyalizm arasında birbirine zıtlık görmüyorum. Birbirini tamamlayan şeylerdir. Türkiye'de ciddi bir sosyalist Kemalizm'i ret ederek yoluna devam edemez. Hele hele bazı yerlerde görüyorum, 2. Cumhuriyetti, yok bilmem ne falan... Bunlar da yanlış şeylerdir. Siz 1. Cumhuriyeti ret ederek başka bir şey kuramazsınız. Bize düşen şey o 1. Cumhuriyet dediğimiz şeyi hayata geçirmenin, o ilkeleri topluma kanıtlamanın yollarını bulmak. Onu tü kaka edip 2. Cumhuriyeti kuramayız. Mümkün değildir. Görüşüm bu. Şahsen benim 2. Cumhuriyeti kurmak gibi bir davam yoktur. Bu bence son derece yapay olarak ortaya çıkarılmış bir kavram. Bir tek cumhuriyet vardır Türkiye'de. Biz onu çağın o dev yürüyüşü içerisinde daha da zenginleştirme, daha da boyutlandırma, daha da uygulamaya yatkın, daha da uygulanabilir hale getirme mücadelesi içerisindeyiz. Öyle olmalıyız

Kemalizm'in, bu değişme süreci içinde dinamizmi engelleyici olmadığını mı savunuyorsunuz? Türkiye'de inanç özgürlüğü tartışılıyor, kimlik hakları tartışılıyor, çoğulculuk tartışılıyor, bu noktada Kemalizm zaman zaman engelleyici olmuyor mu?

- Benim kafamda hayır. Çünkü inanç özgürlüğünden bahsettiniz, bütün çocukluğum, gençliğim o dönemde geçti. Bana sorarsanız inanç özgürlüğü o dönemde vardı. Kars'ta, Van'da çocukluğumu yaşadım. Müslümanlığın en saygın olarak görüldüğü dönem oydu. Müslümanlığın ayağa düşürüldüğü, İslam'ın ayağa düşürüldüğü dönem 1950'lerde başlar. O inanç özgürlüğü diye ortaya çıkanlara sormak isterim "Nedir bu durum; bu farklılık nereden kaynaklanıyor?" Sonra şu da vardır "İnancımızı uygulayamaz haldeydik. Kuran yasaklanmıştı. Yok şuydu, yok buydu..." Onu da size söyleyeyim. Kuran hiçbir zaman yasaklanmadı. Olsa diyeceğim ki yasaklandı. Kuran'la ilgili en büyük yorum, en büyük tefsir **Elmalılı Hamdi Efendi**'nin tefsiridir. Cumhuriyet döneminde doğrudan doğruya **Atatürk**'ün de isteğiyle, 10 cilt galiba, 12 ciltti. O büyük eser o dönemde hazırlandı ve basıldı. O yorumdan daha büyük daha zengin bir eser de hiçbir dönemde yayımlanmadı.

Siyasal İslamı Türkiye'de bir tehdit olarak görüyor musunuz?

- Siyasal İslamı tehdit unsuru olarak görürüm. Din politika alanına çıkarılmamalı. Din politika alanına çıkarıldığı vakit bunun nelere mal olduğunu Hristiyanlığın tarihi de bize gösteriyor. Günümüzdeki 10,20, 30 yıllık dönemde bize gösteriyor. Vicdanlara ait bir konudur, vicdanlarda kalırsa din bütün boyutlarını, zenginliğini sürdürür. Ama siz dini vicdanlardan alır da politika alanına atarsanız büyük çatışmaların içinde zedelemiş olursunuz.

Dinin sosyolojik, kültürel boyutta değerlendirilmesi gerektiğini söylüyorsunuz.

- Tabii. Yani vicdan sorunu. İnsan olarak daha doğrusu. Yoksa sosyal alanda birçok şeylerin de dine bırakılması, birçok etkinliklerin de dine bırakılması yolunda görmüyorum. Bireysel bir dinin vereceği bir şey varsa vicdanlarımızda kaldığı sürece bize bir şey verir. Yoksa dini alıp da ona toplumda, politikada birçok görevler yüklemeye kalkarsanız din bundan zarar görmüş olarak çıkar.

Son 15 yıldır yüzlerce aydın, yazar tutuklandı, işkence gördü. cezaevlerinde yıllarca kaldılar. Birçokları geçen aylarda çıktı yeni af önerisiyle birlikte. Şu anda Eşber Yağmurdereli Çankırı Cezaevi'nde ve Yalçın Küçük Ankara'da Haymana cezaevinde. Düşüncenin ifade edilmesi konusunda bir çok engellemeler var.

- Türkiye'de demokratik bir gelişme, insan hakları yolunda bir gelişme bir yere kadar olmuştur. Bu bakımdan Müslüman dünyada bir benzerimiz yoktur. Ama demokrasimiz korkunç eksiklikleri taşıyan bir demokrasidir. İnsan hakları düzenimizde çok büyük eksiklikler var. Bunları bir an önce düzeltmemiz gerek. Bir toplumda düşünen insanların hapishanelere götürülmesi, mahkemelere çıkarılması, hüküm giymesinden daha acı ve o toplum için yüz kızartıcı başka bir şey olamaz. **Eşber Yağmurdereli** için de, **Yalçın Küçük** için de başkaları için de söylemiş olayım; o insanların düşünen insanlar olarak yerleri aramızda olmalıydı, hapishaneler değil.

Türkiye'de olsaydınız yazdıklarınız farklı mı olurdu?

- Bir kere, Türkiye'de olsaydım aynı şeyleri yazmayı düşünürdüm. Ama yazamazdım. Yazamazdım, çünkü Türkiye'de özgürlük, daha doğrusu demokratik bir düzen boyutları yerleşmiş değil. Ben 1981 yılında yurtdışına çıktım. 12 Eylül olmuştu. Faşizmin karabasanı bu toplumun üzerine geliyordu. Ben öyle bir rejimde belki de öldürülürdüm. O bakımdan dışarıya çıkmakla iyi etmişim. Hiç olmazsa belli bir özgürlük düzeninde bu kitapları yazma fırsatı buldum.

Burada karada tutuklanır mıydınız?

- Tutuklanırdım da. Ölürdüm, diyorum sana. Niye tutuklanmayayım? Başkaları tutuklanırken benim bir ayrıcalığım olmazdı ki.

Kemalizm'in ışığında bu cuntacı, yer yer faşizan, şovenist anlayışı nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Sivil düşünen bir insanım. Sivil düşünen bir aydınım. Türkiye'de insan haklarını yerleştirmede ben daima demokratik yöntemlerden yanayım. Onlara, o yöntemlere karşı tavırlar kimden gelirse gelsin topluma bir şey getireceğine inanmam. İsterim ki Türkiye'deki gelişmeler sivil bir anlayış içinde olsun, demokratik bir anlayış içerisinde olsun.

Vurulduktan sonra çok acılar çekiyordunuz. Çünkü oturmaktan dolayı ayaklarınızda sancılar oluyordu. Hiç unutmuyorum bir akşam bacaklarınızda kan devaranı olması için, ayağa kalktınız ve o sırada annenizi sayıkladınız. Annenizi çok sevdiğinizi söylediniz.

- Annemi her zaman özlerim. Yalnız sizi gördüğüm zaman özlemiş değilim.

Bunu özel olarak sordum.

- Annemi çok severdim. Herkese de söylerim annelerinizi, babalarınızı seviniz. Çünkü onlar bir gitti mi dünya boşalıyor.

- Bir de annenizle aranızda çok duygusal bir ilişki olduğunu söylediniz. Anneniz size çok güvenmiş. Hatta sizin fikirlerinizden çok etkilenmiş.

Çok. Rahmetli dünyaya çok açık bir insandı. İlkokul tahsili aldı. Ama çok uyanık bir insandı. Şu kadarını söyleyim 1960'lı yıllarda annem, belki benim etkim altında gazete de okurdu, **Akşam Gazetesi**'ni izlerdi, **Cumhuriyet Gazetesi**'ni izlerdi, **Aziz Nesin**'i yakından izlerdi. **Türkiye İşçi Partisi**'nin yandaşı oldu. O zaman aidat toplardık parti için, kendisi babamdan kalan emekli maaşının bir bölümünden o aidatı öderdi. Benim aracılığımla gönderirdi, makbuzunu da isterdi. Yani, bu ne demektir? Bu, bir kadının sol ve sosyalist bir çizgiye gelip durması demektir.

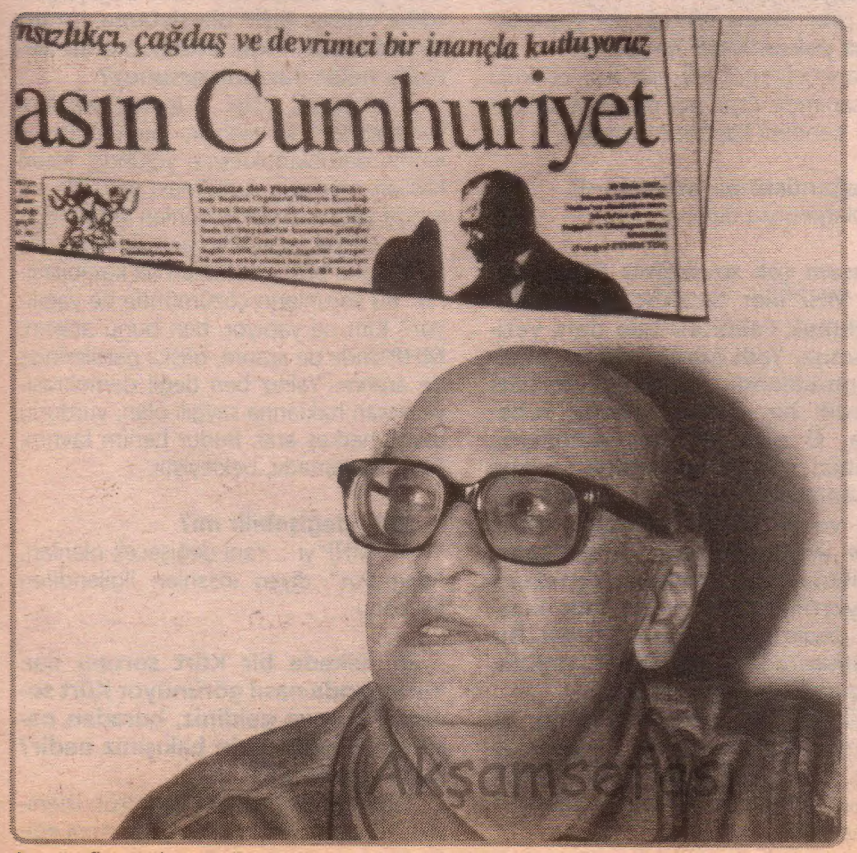

Bir kere, Türkiye'de olsaydım aynı şeyleri yazmayı düşünürdüm. Ama yazamazdım. Yazamazdım, çünkü Türkiye'de özgürlük, daha doğrusu demokratik bir düzen boyutları yerleşmiş değil. Ben 1981 yılında yurtdışına çıktım. 12 Eylül olmuştu. Faşizmin karabasanı bu toplumun üzerine geliyordu. Ben öyle bir rejimde belki de öldürülürdüm. O bakımdan dışarıya çıkmakla iyi etmişim. Hiç olmazsa belli bir özgürlük düzeninde bu kitapları yazma fırsatı buldum.

Göztepe'de, sizin yanınızda kaldığımız evinizde, galiba annenizin sizin etkinizle inançlarını değiştirdiğini, hatta yanılmıyorsam ateist olduğunu söylemiştiniz.

- Hayır, hayır. Sonuna kadar Tanrı'ya inancını sürdürdü. Tanrı'ya inanması bir insanın bu söylediğimiz şeylerin karşısında bir şey değil. Ben inanmam. Şöyle söyleyeyim, akıldan ve bilimden başka bir şeye inanmam. Ama birisi de kalkar şu ya da bu konuda akla uygundur, bilim de bunu gerektiriyor, derse hemen kabul ederim.

Fakat annenizi diğer aile büyükleri bu yüzden yalnız bırakmış ve siz buna çok üzülmüşsünüz.

- Annemin bu sosyal gelişmesi aile içerisinde birtakım tutucu kimselerce hoş karşılanmazdı, ama öyle kavga gürültü de olmazdı. Konu bu. Ama annem bildiklerini, inandığını serbestçe söylerdi ve derdi ki "**Bu İşçi Parti'li milletvekilleri doğru söylüyorlar. Türkiye'nin gerçeklerine parmak basıyorlar.**" Onları hep savunmuştur.

Artık günümüzde kimi çevreler bilimin de yanlışlanabilir olduğunu savunuyorlar.

- Öyle bir şey yok. Bilim durmuş, oturmuş, donuk bir şey değildir. Çünkü bilimde bir bakarsınız bir başka görüş izler. Bakarsınız o da eksik kalır yeni bir görüş çıkar. **Newton**'dan önce güneş sistemine bakış farklıydı. **Newton**'la ayrı bir açıklama gelmiştir. Ama bir yerden sonra o da eksik kalmıştır. **Einstein** devreye girmiştir. Belki bundan sonra başka görüşler gelir. Konu bu. Bu güzel bir şey. Bilimin nasıl kendi kendini yenilediği, yenilenebilir bir şey olduğu, bilimin nasıl değişkenlik içerisinde olduğunu gösteren bir konu. Buradan kalkarak, bir bilimin değerine karşı bir şey, bunu bir delil olarak gösteremeyiz. Bilime karşı bir delil değil bilimden yana bir delildir şu benim demin söylediklerim. Ama şu da var, o yanılabilirlik... Onu da izliyorum. Poperle moperle birtakım şeyleri açıklayabilirsiniz ama, hiçbir zaman insanlığın içinde bulunduğunu o büyük gerçekliği değiştirme yolunda **Karl Poper** size yardımcı olamaz. İster istemez başka dünya görüşleri, başka yöntemleri işin içine sokmamız lazımdır. Demin söylediğiniz konuda kafa karıştırmak için çok şeyler yapılıyor, ama kafasını karıştırtmak istemeyen insanlar da vardır. Ben o insanların arasındayım.

Kadınları çok seversiniz, özellikle kadın duyarlılığına çok örem veren bir insansınız.

- Derin saygım vardır kadınlara. Çünkü erkeklerin kadınların gerisinde insanlar olduğuna inanırım.

Ne anlamda?

- Duygusallık bakımından. Duygusallıkta daha zengin bir yapıları vardır kadınların. O zaman kadınları bir tarafa bırakarak erkeklerin yönettiği bir şeyin ki yüzyıllarca böyle olmuş, daima şüpheyle karşılamışımdır. Kadınlar yönetseydi dünyayı, zannederim daha ilerde bir dünya olacaktı önümüzde.

Aşka nasıl bakıyorsunuz?

- Aşka çok iyi bakarım. Fuzuli öyle diyor "**Aşk imiş her ne varsa alemde**" Ben de aynı görüşteyim. Büyük bir duygudur. İnsanı yenileyen, dingin duygu ufuklarına götüren bir duygudur. Hayatımda bir iki defa aşık oldum, oradan bilirim. Aşık olmak da güzel bir şeydir ve gençlere daima sormuşumdur "**Hiç aşık oldun mu?**" Gençler aşık olmalılar. Aşkın önüne dikilen bütün yasaklara da karşıyım. Toplumumuzda bu yolda korkunç yasaklar vardır. Onlara da karşıyımdır. Serbest bırakalım insanları. Gençlerimizi kız-erkek, serbest bırakalım. Onlar her türlü duyguyu ve en başta da aşkı doya doya yaşasınlar.

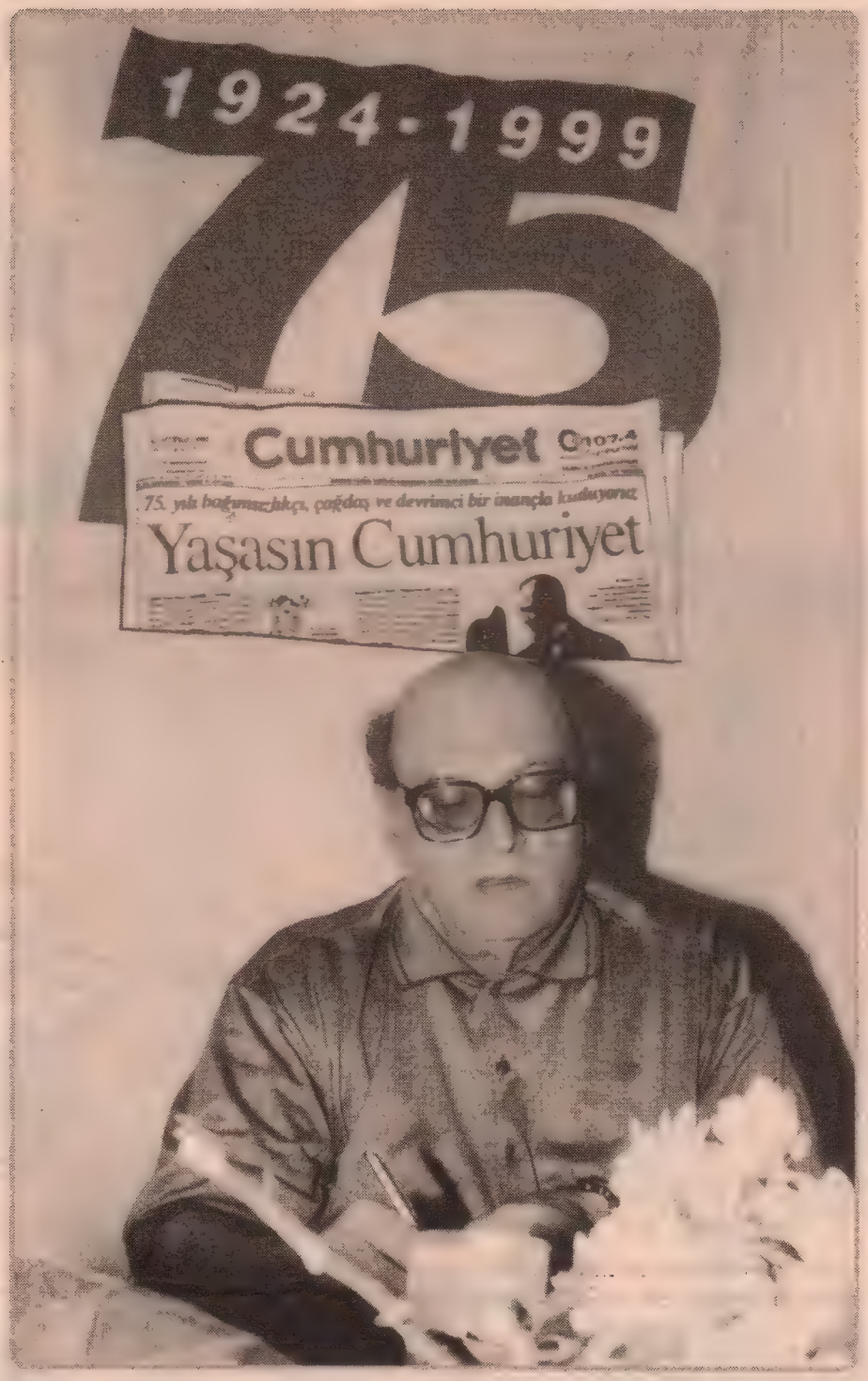

Aşka çok iyi bakarım. Fuzuli öyle diyor "Aşk imiş her ne varsa alemde" Ben de aynı görüşteyim. Büyük bir duygudur. İnsanı yenileyen, dingin duygu ufuklarına götüren bir duygudur. Hayatımda bir iki defa aşık oldum, oradan bilirim. Aşık olmak da güzel bir şeydir ve gençlere daima sormuşumdur "Hiç aşık oldun mu?" Gençler aşık olmalılar.

Politikayla aşkı nasıl birleştiriyorsunuz?

- Politikada darlıklar içerisinde olan insanlar var ya, ad vermeyelim, bunların çoğunun aşık olmayan insanlar olduğunu sanırım. eğer aşık olsalardı daha geniş bir ufka, daha geniş bir zenginlik içerisinde bakacaklardı hayata.

Geçmiş yıllarda, politikanın daha yoğun olduğu yıllarda aşktan kimse bahsetmiyordu. O zaman tabuydu.

- O ayrı bir konu. O zamanlar öyle darlıklar içerisinde bakılırdı. Şimdi öyle bakmıyoruz. Zaten o çocukları da getirseniz, onlar da öyle bakmıyorlar. Aşka da yer veriyorlar hayatlarında, dünya görüşlerinde. Aşkı bir tarafa iten bir dünya görüşü, bir öğreti, bir bakış son derece eksik ve topal bir bakıştır.

Yurtdışında kendinizi yalnız hissediyor musunuz?

- Efendim ben hiçbir zaman yalnızlık çekmedim. Daima yanımda kitaplarım, müziğim, şu bu... Her zaman çevrem bu bakımdan dolu olmuştur. Yalnızlık çekmedim hiç.

Dönme durumu var mı?

- Türkiye'ye dönmek şu bakımdan... Belki kesin bir dönüş yoktur. Bir yandan **Strausbourg**'ta **Türk Etüdleri Ensititüsü**'nde derslerim devam ediyor. Bir yandan da sakatlığım bakımından Fransa'da olmamın bana sağladığı büyük kolaylıklar var. Başıma bir iş gelirse **Strausbourg**'un en önemli rehabilitasyon merkezine beni götürürler. İstanbul'da nereye gideceğim?

Kaos

I.Çocukken tenya gezerdi
karnında
Şimdi sırtında asalakları

II.Şapkası bir yana savrulmuş
Yatıyor ıslak kaldırımda

Birkaç bıçak darbesi
Sağlık karnesi cebinde

Üç aylığından boşalan cüzdan
Mahzun durmakta başucunda

III.Odalarda Birinci sigarası
dumanı
Kırık oyuncaklar, tuğlalar,
Che posteri
Dozer kepçelerinde
"Gaybana Geceleri"

Şizofren cesetler geziyor
kol kola
Artı rüzgarları esmekte
Asgari ücret yağmurunda

Yansıyor yıldızlara köpek
ulumaları
Onur ayak altında
Uzaktan tambur sesleri
Ağlıyor yıkıntılardan önce
çocuklar

Anason kokularının içinden
Yalpalayan adamın
Esrik sesinde uçuşuyor kadeh

Boş kaynayan tencerelere inat
Gece çığlık çığlığa kadında

El sallarken elvedalar yalnızlığa
Üç tekerlekli, kırmızı bisiklet
sanki
Bir çocuğun düşü, tel örgüler
arkasında

MUSA FIRAT

Alocu

Selçuk Parsadan'a

Can Yücel'in
Sol t.şşağı
Bu dünya

Ne kadar
Sallarsan salla
Diner rüya

Zül olursun
Gol olursun

En fazla
Birkaç kışa
Hoş mevzu olursun

AHMET DÜRÜST

Ahkam Kapama

GÜLAY BATUR

- biraz sevinç...

-az hüzün...

-bir avuç şefkat,

- bir tutam vefa

- üç sap coşku

- iki damla gözyaşı...

- yeteri kadar özlem...

- bir çimdik minnet...

- bolca vicdan...

- sevinceye kadar pişir.

AAGH! TÜÜĞH! ZEHİR GİBİ VİCDAN DOLDURMUŞSUN..

GÖZYAŞI KOYMA DEDİM ŞUNA..

ŞEFKATİ FAZLA KAÇMIŞ

HİÇ TUTKU YOK BUNDA

ONURSUZ BU YEMEK

saygı bitmişti, azıcık dayak koysaydım keşke...

Ahkam Sefası

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Titanic'ten günışığına çıkan 5 Doların üstünde bir Kızılderili reisinin resmi olduğu görülür. O yıllarda paraların üstüne yalnızca beyaz adamın değil, Kızılderililerin de resimleri konulurdu. Kapitalizmin azgın dalgaları arasında özgürlük, barış ve eşitlik taşıyan gemiyi yüzdürmekten başka çaresi yoktur insanlığın. Titanic, buzdağından kaçmak yerine üstüne gidip çarpsaydı batmayacaktı. Bu yolda, gemimizin önüne çıkan bir engelde de yan çizmek, insanlığın umudunu biraz daha sulara gömmekten başka bir şey değildir!

Titanic'teki Kızılderili

1920 yılının 6 Eylül gününde Plymouth limanından yol alan "May Flower" adlı geminin kaç yolcu taşıdığı konusunda kesin bir sayı verilememektedir. Kimi kaynaklar 103 yolcu olduğunu yazsa da 66 ya da 88 yolcu bulunduğunu iddia edenler de vardır. Tartışılmayan, herkes tarafından kabul edilen gerçek ise şudur: May Flower, Amerika'ya göçmen taşıyan ilk gemidir.

Atlas Okyanusu'nun dalgalarıyla boğuşan gemiyle Amerika'ya ulaşanların hepsi de Hristiyan olup, İngiliz ya da Hollandalıydılar. 67 gün süren yolculuk sırasında, dev bir dalga bir yolcuyu okyanusun derinliklerine sürüklerken bir diğeri de hastalanarak ölür. John Hawland adlı bir yolcu ise fırtınalı bir havada okyanus tarafından yutulur ama bir başka dalga tarafından alındığı güverteye geri konulur. Bir de, doğum heyecanı yaşanır May Flower'da. Bebeğe okyanus adı verilir; Oceanus Hopkins.

1621 yılının kışını yapmış oldukları ilkel kulübelerde geçirdiklerinde geriye 54 kişi kalır. Onları yaşama bağlayan ise Kızılderililerin yardımseverliğinden başka bir şey değildir. Barış sever, dost canlısı Kızılderililer yabancılara neyin, nasıl ekileceğini, avlanmayı, tuzak kurmayı öğretirken, kendilerine yaşam şansı tanımayacak olan bir yapıyı kendi elleriyle kurduklarını bilemezlerdi!...

O tarihten sonra rüzgarın şişirdiği yelkenler akın akın gelen göçmenleri taşır Amerika'ya. 1807 yılında, Amerikalı mühendis Robert Fulton'un ilk buharlı, çarklı gemiyi yapması daha da hızlandırır işgali. 1819 yılına gelindiğinde ise Liverpool limanından demir alan "Savannah" adlı ilk buharlı okyanus gemisi 26 günde ulaşır Amerika'ya. Kızılderililerin haberleşmek için gökyüzüne saldıkları dumanlar azalırken, okyanus üzerindeki bacalı gemilerin sayısı giderek çoğalır.

19. yüzyılın sonlarına doğru İngilizlerin Cunard Line ve White Star Line şirketleri ile Amerikalıların American Line şirketi Atlas Okyanusunda düzenli ulaşım seferlerini başlatırlar. Bunlara iki Alman şirketi Hapag ve Norddeutsche Lloyd'da katılır. Birbirleriyle yarışan şirketler Kızılderililerin yaşam alanlarını daraltacak onbinlerce göçmeni Amerika'ya taşırken, gemilerinde Yeni Dünya'ya gezmek için gelen Avrupalıları eğlendirmeyi de unutmazlar. Deniz turizminin rağbet görmesiyle gemilerin büyüklüğü ve konforu da arttırılır. Daha çok para kazanmak amacında olan şirketler Atlas Okyanusu seferlerini çekici bir duruma getirmek için hız konusuna da önem verirler. Tersanelerden birbiri ardına suya indirilen yeni gemiler o yılların teknolojisinin birer yarış atı gibidirler. Şirketlerin ama aynıdır; Atlas Okyanusu'nu en kısa sürede aşmak ve Mavi Kurdeleyi (Blue Riband) kazanmak. May Flower'ın 67 günde tamamladığı yolculuk birkaç güne sığdırılmıştı ne de olsa!..

White Star Line şirketine bağlı olarak Southampton limanından 1912 yılının bir Nisan gününde ayrılan geminin ilk seferinde Mavi Kurdeleyi kazanacağına mutlak gözüyle bakılır. Ama, 14 Nisan gecesi buzdağlarının serserice gezindiği sularda yol alan geminin gözcü kulesinden okyanusa bakan görevlinin dürbünü yoktur. Teknolojinin son harikası olan gemi tüm gücüyle yol alırken, bir çift çıplak göze emanet edilir!...

Buzdağı farkedildiğinde çok geçtir artık. Yüzlerce göçmeni Yeni Dünya'ya taşıyan gemi 15 Nisan'ın ilk saatlerinde soğuk sularına gömülür Atlas Okyanusu'nun. İnsanları, sınıf farklılığını güçlendirerek sömüren Amerika Birleşik Devletleri'ne giderken batan ve birinci sınıfta yolculuk edenlere kurtarma sandallarına binişte öncelik tanındığı, üçüncü sınıftaki göçmenlerin ise koridorların kapılarını kapatılarak boğulmaya mahkum edildiği geminin okyanusa gömülen son kısmı olan dev küpeştesinde kocaman harflerle şu yazılıdır: Titanic!..

Sömürüye karşı direnen Kızılderililer, beyaz adam tarafından kan gölünde boğulurken, Kolomb'un gemisi Santa Maria başta olmak üzere tarih boyunca birçok gemi okyanus sularına gömülür. Bunlar arasında balinaların soyunun tükenmesini önemsemeden avlanan gemiler de vardır. Kızılderililer gibi balinalar da kolay kolay teslim olmamaya kararlıdırlar. 1850 yılının 12 Aralık günü, bir balinanın saldırısı sonucu okyanusun dibini boylayan bir avcı gemisi ne gariptir ki, bir Kızılderili kızın adını taşımaktadır: Pocahontas!..

Titanic'in Atlas Okyanusu'nda battığı yılda, Pasiflik Okyanusu'na dayanan Kızılderililer için de gidecek bir yer kalmamıştır. 1986 yılından sonra, tıpkı Kızılderililerin eşyalarının satışa sunulması gibi Titanic'ten çıkartılan eşyalar da kapışılır. Bunlar arasında kağıt paralar da vardır.

Titanic'ten günışığına çıkan 5 Doların üstünde bir Kızılderili reisinin resmi olduğu görülür. O yıllarda paraların üstüne yalnızca beyaz adamın değil, Kızılderililerin de resimleri konulurdu. Kapitalizmin azgın dalgaları arasında özgürlük, barış ve eşitlik taşıyan gemiyi yüzdürmekten başka çaresi yoktur insanlığın. Titanic, buzdağından kaçmak yerine üstüne gidip çarpsaydı batmayacaktı. Bu yolda, gemimizin önüne çıkan bir engelde de yan çizmek, insanlığın umudunu biraz daha sulara gömmekten başka bir şey değildir!

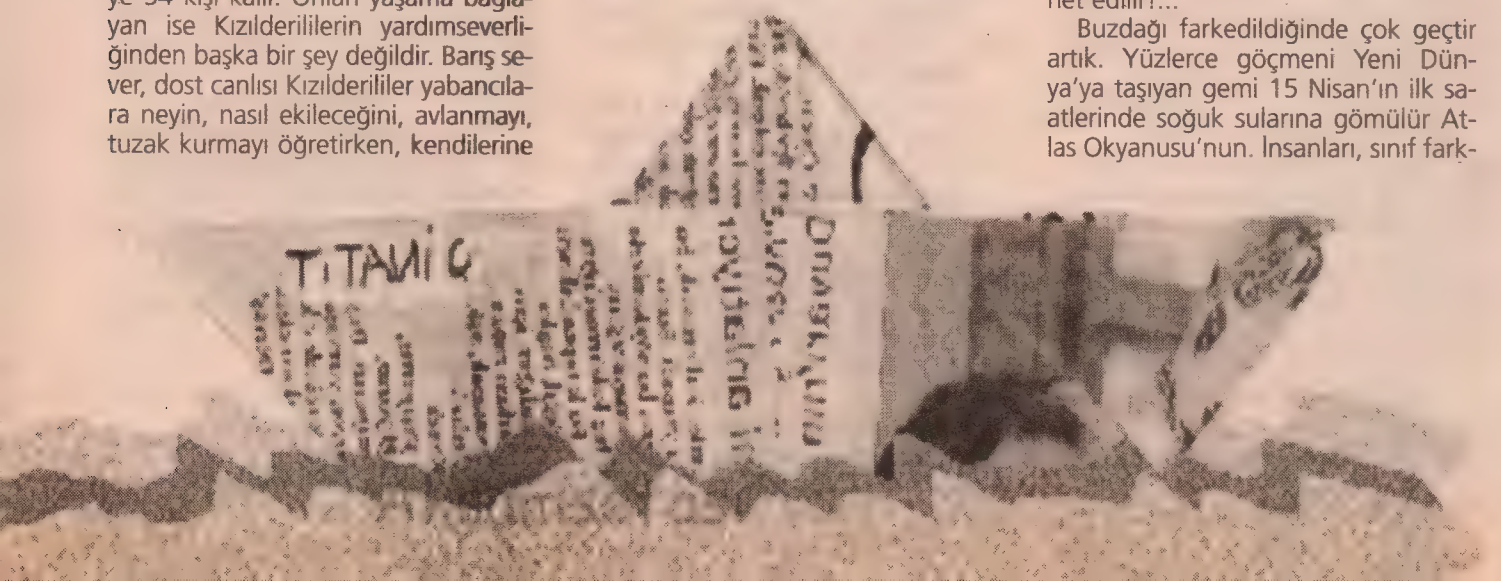

Sokak Mobilyaları

OKTAY GÜZELOĞLU

Adı: Necmi
Doğumu: 1936 - İstanbul
Mesleği: Her şeyi yaparmış, kunduracılık, sinemacılık, süpürgecilik, lağımcılık. Kısaca kendi deyimiyle proletarya.

Dünyanın En Büyük Aktörü

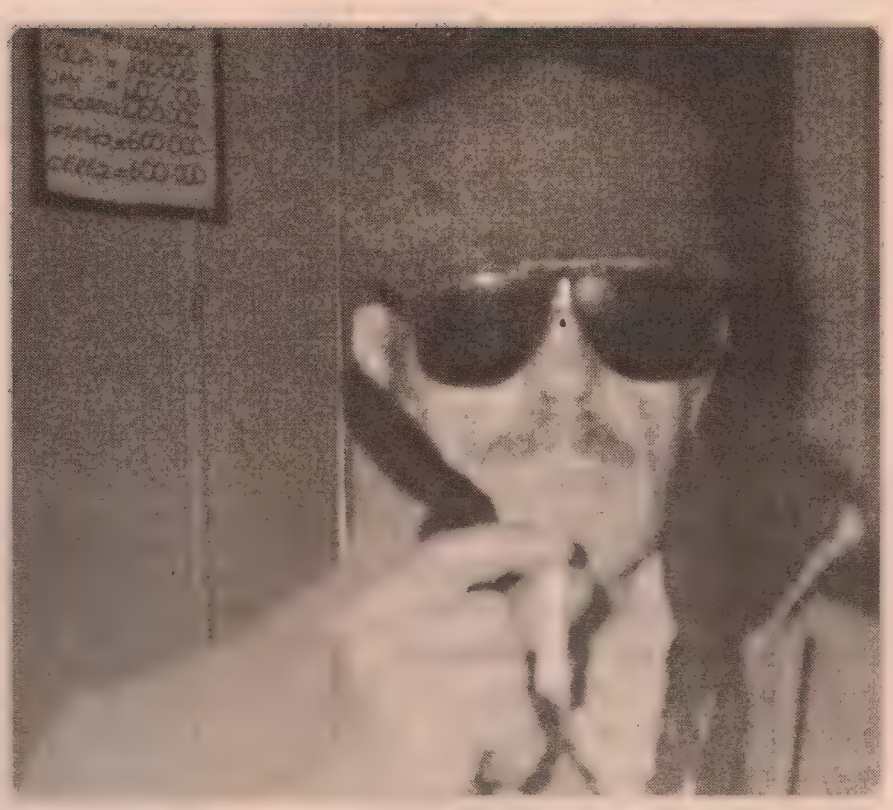

(Sohbet, Necmi abinin karşımda, siyah gözlükleriyle ve bana nutkuyla devam ediyor)

- Şimdi şöyle bir şey var, Hristiyanlık aleminde papaz, tam manasıyla İncil'i, Müslümanlık aleminde hoca anlatmadı Kuran'ı, tam manasıyla... Bir gün ben Beyoğlu Ağa Cami'deki hocaya dedim ki bir rüyalar gördüm dedim, sakın anlatma dedi. Anlattım hocaya... Ertesi gün camiye gelmedi. O gün namazı başkası kıldırdı.

- Ne anlattın ki abi?

- Ben bi şey anlattım, bir rüyaları böyle, hoca o gün hastalandı camiye gelmedi.

- Alla.. Alla...

- Eeevet... Sakın dedi bir daha, bana bak dedi senin için hastalandım ben dedi, yattım yatakta dedi, titredim dedi, bir daha, sakın gördüğün rüyaları...

- Ne anlattın Necmi abi?

- Bir rüya görmüştüm Allah'tan yaav.

- Neydi abi?

- Şimdi onu anlatamam gece vakti olmaz.

- Niye?

- Gündüz anlatırım.

- Tamam...

- Gece rüya anlatılmaz, yarın konuşuruz.

- Anladım.

- Anlattık be kardeşim, dini mesela ben Allah'ı okudum, efendi... Tamaam eevet.

- Hıı anladım!...

- Bak izah edim sana, eskiden dört mezhep vardı, hani Ambi... (gerisini hatıryalamadı) dört mezhep vardı, şimdi, dünyamiz o kadar mezhep mezhebe karışmış ki birisi başka türlü konuşuyo, kimisi başka başka namaz kılıyo, kimisi başka türlü inanıyo, korkunççç... Bir olay var dünyamızda korkunççç...

- Anladım... (Daha yüksek sesle nutuk devam ediyor)

- Hazreti Muhammed diyor ki benim Ümmetim aslaaa tembel olamazzz miskin alamazzz, benim ümmetim yiyecek ve içecek, çalışacak asla tembel olamazz... Asalak olamazzz.

- Peki Necmi abi...

- Beraber kazandım beraber yiyelim ver yok, savaşı beraber yapalım beraber kazanalım, beraber yiyelim, kovalisyon kuralım, olan olmayana versin evet... Yani demek istediğim komşun açsa sen tok yatamazsın

- Sen komünist misin?

- Anlat bakalım neyim acaba ben.

- Ben bilmiyorum?

- Neyim acaba...

- Anlamadım abi...

- Ben de kendimi anlıyim bakim, bana kimlik verdi, Türkiye Cumhuriyeti, ben de kimliğimi arıyordum, Türkiye Cumhuriyeti'nde polise diyorum ki, hırsızsın sen diyorum polise, polis beni alıp karakola da, dövemiyo.

- Niye?

- Dövemiyo buyur... Polise söyle... Eevet... Sen hırsız polissin diyorum.

- Tanıyor musun?

- Hepsine, tanıdım, tanımayana, evet... Senin elbisen şerefli sen pissin diyorum hırsızsın, hırsız olmasa polis, kumarhaneden para toplamaz, eevet... Efenim...

- Evet.

- Eeevet.

- Tamam!

- Taabi... Matematiği var bu işin, adalet, bekçi de başlar, mahkemede biter, karakol, hakim diil savcı diil... Karakolda biten hukuk, parayla biter...

- Doğru.

- Efenim.. Eeevet.

- Doğru doğru!...

- Adamın evi var, sen evin sahibisin efendi. Dünyanın sahibi değilsin, kirayı vermedin mi.. Haciz getiriyor, efenim...

- Senin başına geldi mi hiç?

- Gelmez mii.:. Geldiği için sona konuşuyorum taabi... Adamın suratına vuruyorsun adam diyor ki ahhh arkam diyo.. Ulan senin suratına vuruyorum, arkanla ne işim var diyo, adam ulan diyo, .mcık ağızlı, arkam olsa sen benim suratıma vurabilir misin.. Efenim... Güzel bi abi güzel bi abla her şeyi çözer di mi efendi anladın mı? Efenim...

- Şimdi Necmi abi şeyden başlıyalım... Şu gözündeki karagözlükleri gece gündüz neden takıyorsun.

- Cemiyet o kadar kötü ki ireniyorum kendimden. Eeevet. Lütfen kimi et derdinde kimisi can derdinde. Bak şimdi; taş devri yıkıldı, tunç devri yıkıldı, bu devir piç devri diil mi.. Efenim...

- Evet, Necmi abi, bir şey sorucam sen...

- Şimdi ben neyim acaba onu sorucaksın? Buyurun.

- Abi sen kaç yılında doğdun?

- Ben İstanbul çocuğuyum, Kumkapı'da doğdum, 1341 yılında, Selanik'ten mübadele olarak gelmişiz, 63 yaşındayım cami kovuklarında yattım, hanlarda yattım, kiliselerde yattım, hamamlarda yattım, dışarlarda yattım, sokaklarda yattım, ama izzeti nefsime halel getirmedim.

- Abi senin asıl mesleğin ne?

- Ayyakkabıcılık, baksana ellerime, nasırlı ellerim benim.

- Çocukluğun nasıl geçti abi, kaçıncı sınıfa kadar okudun?

- Ben babamı tanımıyorum, üvey babam da bizi bırakıp gidince, annem dileniyo, cam topluyo, kaat topluyo, dileniyo, ben de sırtında, iyi dinle, 7-8 yaşlarındayım, annem beni bir kunduracının yanına veriyo, harp zamanı, o zaman Türkiye'de toplu iğne yapılmıyor; ayakkabı çakmaya çivi yok, dinliyo musun?

- Dinliyorum.

- 100 gram çiviyle ayakkabı çakıyoruz, o atıyor çiviyi, ben düzeltiyorum, ben çakıyorum, harp zamanı, o zamanın parasıyla 4 lira alıyorum, anneme bakıyorum, tamam mı... Efenim...

- Tamam abi, peki okula gitmedin mi?

- Gittiiim, Beşiktaş'ta bir ilkokula gittim. Okulda başımda bit çıkıyo, öğretmen diyo ki oğlum git, kafanı usturaya vur; okuldan soğukluk geliyo bana...

- Niçin? Okulu sevmedin mi?

- Tıraş oldum gittim, bitli dediler bana, alçaklık duygusu geldi bana... Okula gitmedim. Hiç okuma yazmam yok.

- Yani okula gitmedin, yalnız ayakkabıcılık mesleğini yaptın. Peki hiç evlendin mi?

- Bak şimdi ben eee şöyle bir şey izah edim, 7-8 tane kadınla evlendim ben...

- Resmi mi?

- Resmi, Yıldız Katyap diye bir kadın vardı, alkolik karıydı, canlandır gözünde, tanırsın, Arap Yaşar'ın kahvesinde.

- Neyse abi tanıyamadın, sonra?

- Onunla iki sene oturdum, o kadın çok asil bir kadındı. Baştımarların eski geliniydi, sonra Liza diye bir kadınla evlendim, aklın durur, istiripciydi...

- Anlamadım abi neciydi?

- İstiripçi istiripçi... Dans ederdi aklın durur.

- Haa anladım, Striptizci...

- Faliberjer pavyonda istipriz yapardı. 4 sene evli kaldım, babası tabutcuydu, yani bu yaşa kadar, korkunçç kadınlar geçti, İtalyanla evlendim, rumla evlendim, Kürtle evlendim, korkunçç diyorum sana yani yaşamadığım kadın yok.

- Toplam kaç kere evlendin?

- 7-8 kadın.

- Yedi mi sekiz mi?

- Dur bakiiim (düşündü) 8 kadınla evlendim, resmi olarak, çocuk olmadı Allah'tan...

- Niye? Sen mi istemedin?

- Şimdi bir kere oluyodu, o Yıldız Katyap'tan temel attık, kadın rahmini kendi elleriyle bozdu, çocuk olmasın diye.

- Niçin?

- Bozdu kadın, alkolik, soktu ellerin .mına rahimini deldi, çocuğu düşürdü.

- Peki diğer kadınlardan istemedin mi?

- Kutuplar uymadı, frekanslar uymadı.

- Peki abi evlendiğin kadınların hepsi çalışıyor muydu, ev kadını var mıydı?

- Hepsi çalışıyordu, hayat kadınlarıydı.

- Normal bir yaşamı olan bir kadınla evlenmek istemedin mi?

- Ben çok hastaydım, böyle normal bir kadınla evleneyim diye ama, ben bir gün dedim ki anneme, annem sağ, anneciğim dedim. Hanım hanımcık bir kız buldum iste bana evleniyim dedim, biz kızı istemeye gittik, bir kutu baklava aldık götürdük, yemekler yendi, sonunda efendime söyliyim baklava açıldı ortaya, baklava kağıdıyla kondu, ortaya, tabakla konmadı, medeniyet dışı bi şey. Baklava elle yenildi. Anası, "kızım şu kâğıdı atasın dedi" at başka, atasın başka. Gramer boşluğu gördüm. Kız sarışın, çok güzel, beyaz çingene, dikkat et kıza ben vuruldum. Ama deyemezsin ona çingene. Ama, ana dedi, ben yalaarım o kağıdı dedi. Ben okeylemeden sonra kendimi meyhanede buldum. Annemi bıraktım orada.

- Yani olmadı, anladım, Necmi abi, mesela çocuk olmamış, bir sürü evlilik geçirmişsin, bir daha evlilik düşünüyor musun? En son kaç yıl önce boşandın? (İzin istedi tuvalete gitti, biraz geç geldi)

- Ben iki ayaklı, uygar ve konforlu bir ayvanım,

- Anlamadım?

- Bunu kimse iddia edemez, ürünleri bi dakkada b.k yaptım geldim.

- Evet...

- Eeevet.. Ben Allah'a teslimiyetteyim.

- Ne demek abi o?

- Sabah namazına gidicem, sen de temiz bir don var mı? Donuma kaçırdım

galiba, böyle pis namaza gidemem.

- Necmi abi, ama şimdi rakı içiyoruz, saat geceyarısını geçti. Nasıl olucak bu namaz?

Namaz dünyada en ciddi iştir.

- Nasıl yani?

- Belim ağrırsa camiye gitmem, zindeysem camiye giderim; sağlam namaz kılmam için tabii çorabın, donun çok temiz olucak, milleti kaçırmıcan camiden, sen temiz bir don ver bana.

- Evet...

- Efenim...

- Anlıyorum...

- Eevet, öküzler camiye pis gidiyolar milleti camiden kaçırıyorlar.

- Peki abi içkili nasıl oluyor?

- İçiyorum, eevet, içiyorum, sabah da kalkıyorum namaza gidiyorum, şimdi burdan da namaza gidicem. Sabah namazı bana şart. Melakeler sabah namazında rızıkları dağıtıyorlar, sen şimdi boş ver diyorsun ama şafakta rızık dağıtılıyor.

- Peki Necmi abi, ekmek paranı nereden kazanıyorsun?

- Ben proleteryayım, proleteryanın manasını biliyor musun?

- Evet...

- Hiçbir düzen beni etkilemez, ver süpürgeyi burayı süpüreyim, lağım bile temizlerim, onur ve haysiyetim için işin şekli yok, namus kavramında bana iş ver, hiç şekli yok işin, elimle bokları alır atarım, şekli yok işin, onur ve kibir tanımıyorum, su taşırım, odun kırarım, ayakkabı yaparım, boya yaparım, hiç mühim diil benim için.

- Yani abi böyle geçiniyorsun? Saygı duyarım sana...

- Allah razı olsun, bir de sinemadan emekliyim, kültür bakanlığı şerefimle beni emekli yaptı.

- Çok iyi abi ne zaman emekli oldun?

- 10 sene oldu, benim 40 sene evvelden filimlerim var benim; sen şimdi beni seyretmedin galiba, Feri Canselle, benim filmim var, "Erkeklik Öldü mü Abi" isimli.

- Kaç filmin var Necmi abi?

- Şimdiye kadar, 90-100 filmim var. Siyah-beyaz çok.

- Ne gibi rollerde oynadın?

- Ben hep kötü rollerde oynardım, bir de kompozisyon oynardım.

- Unutmadığın severek oynadığın rol hangisi abi?

- Yunus Yılmaz diye bir rejisör var, "Köyün Delisi" diye bir film yaptı, o filmde deliyi oynadım, onu unutmam. Ama ağzına sıçtım rolün. Baştan sona kadar ben oynadım, ağzımdan köpükler geliyordu. Seyrettin mi?

- Görmedim abi ama mutlaka iyi oynamışsındır?

- Taaabi dünyanın en büyük aktörü benim, ver yazılı rolü oynıyayım bir filmde yönetmen eevet.. Bana ölün dedi, yatın dedi, dedim bir mizansen verin evvela. Benim bildiğim sinemada insana bir mizansen verilir. Ne demek ölün, yatın, sonra oynamadım, bunlar acı gerçekler sinemada...

- Hâlâ gidiyor musun filmlere?

- Çağırıyorlar, senaryo istiyorum, taabi vermiyorlar, gitmiyorum.

- Çok iyi yapıyorsun Necmi abi. Sinema senin gibi aktörlerin sayesinde kurtulur. Helal olsun sana!...

- Allah razı olsun, sen de sanatçısın, beni anlıyorsun. Dünyanın en büyük aktörüyüm ben, ver yazılıyı oynıyayım... Hem de nasıl bir sürü .bne, ajans açmış filmlere odun gönderiyorlar. 5 milyon yol parası veriyorlar, 3 milyon alıyorlar, bu milleti .ik .ik bitiremezsin. Öküz insanlar; dinleyin, "Türkiyem Türkiyem, Cennetim Benim. Öküz insanlarım benim."

- Güldürdün beni Necmi abi, Necmi abi her sigara verişimde alıyorsun, ama yakmıyorsun neden?

- Eeevet... Sigarayı dumansız içiyorum harp başlarsa .mına koyucam dünyanın...

- Ne harbi?

- İllaki 3. dünya harbi başlıcak, dünyada birikim var. Ben Allah'la konuşmuşum, kendimi affettirmişim, cigarayı hep dumansız içiyorum, yıldırımlar çarpacak, ateşler fırlayacak, taaabi, ben Allah'ıma demişim ki bana bir harp nasip etsin bana .mına koyucam.

- Ya harp çıkmazsa?

- Mutlaka çıkacak, beklemedeyim.

- Neyi bekliyorsun?

- Bekliyorum, bir şeyler bekliyorum, sana söyliyemem, bak hocaya söyledim, öbür gün namaz kıldırmaya gelmedi, şimdi sana anlatsam, camdan kendini atarsın, seni severim, anlatmam sana, sen şimdi kalk ışıkları söndür...

- Niye?

- Sen kalk söndür, (kalktım söndürdüm) bak şimdi burada hayat var mı? Yak şimdi (yaktım) gördün mü? Edison, Ayniştayın, olmasaydı insan olmazdı. İşte cennetlik bu adamlar, eeevet.. Kaldır Ayınştayının şerefine içelim.

- Tamam vur!...

- Tamaaam... Taaabi... Adamın bütün elbiseleri sigara yanıkları... Vakti yok adamın kül tablası dökmeye... Vakti yok. Aynıştayının efendi.

- Bunlar çok güzel Necmi abi?

- Abi yok. Bende Yurtta Sulh Cihanda Sulh var. Abi yok. Ricalar var, bende, emirler yok.

- Saygıdan o abi kelimesini kullanıyorum...

- Allah razı olsun, ben sanatçıyım, dünyanın en büyük aktörüyüm, ver yazıyı oynıyayım, ayakkabı tamir ederken, adam, kadın, b.ka basıyor, kunduracıya getiriyor. Usta bunu yapar mısın? Ulan senin ev de taata bezin yok mu be? Taata bezinle sil öyle getir.

- Necmi abi güldürdün beni...

- Lütfen ama efendi gülme, sanatçı karşındaki senin; be şerefsiz kadın.. Senin evde taata bezin yok mu? Ben sana bir şeyler söylim mi, ayakkabı kokularından yemek bile yiyemedim. Üç gün beş gün yemek yemediğimi hatırlarım. Önce insan, sonra Türk, sonra müslümanım ama önce insan, (Nutuk çekerek konuşuyor, her söz 20 kere tekrarlanıyor) ben sanaatçıyım, yönetmenim Allahım... O yönetiyor bizi, Muhammede, peygamber rolü verdi, çok güzel oynadı rolünü kazandı.

- Abi istersen biraz da farklı konulardan konuşalım...

- Taaabi... Konuşalım...

- Peki en son eşinden kaç yıl önce boşandın?

- 10 yıl önce, son karım öldü benim. Mezarında şarap içtim, rakı içtim. Ağladım, inledim, dedim beni niye yalnız bıraktın dedim. Ben dedi "Allah'ın sevgili kuluyum beni aldı" dedi. "Bundan sonra sen tek başına yaşıyacaksın Necmi" dedi. Tek başına yaşıyorum, melakelerim bana yardım ediyor. Melakelere inanır mısın? Efenim...

- Neyse peki abi evlenmeyi hiç düşünmedin mi?

- Şöyle düşünüyorum. Şimdi, bak, imanı bütün bir kadın olucak, ancak öyle düşünürüm.

- Peki cinselliğini nasıl sürdürüyorsun?

- Masterbasyon yaparım, keraneye giderim, erkeğim ben yaav taaabi yaparım da giderim de, Napolyon bile Desire'ye gel yatalım diyo, Desire vermiyo, Napolyon harbe gidiyo. (Gülmeye başladım) Lütfen gülme rica ederim. Lütfen affınıza malulen saygılar, gülme efendi, belgesel bu efendi, lütfen gülme. (Kriz tuttu beni gülüyorum)

- Kusura bakma abi kendimi tutamadım?

- Allah razı olsun. Adamın y.rağı kalkmış Napolyon'un, ne yapması lazım. Düşünüyo; Ya s.kecek, ya boşalacak, ya harp edecek (gülme krizim devam ediyor, koptum) Yapma abim etme, gülme, ben cahilim efendi. Okumuş değilim, ama bu olmuş, gülme Desire vermeyince kalkıyor gidiyor. Rus'a soğuk iklime, Napolyon sıcak iklimde yaşamış bir insan, soğukta mağlup oluyor. Haaa. Napolyon'a diyorlar ki, niye kaybettin harbi? Napolyon böyle diyo, bir .m yüzünden kaybettim diyor. Gülme efendi gülme, sonra Napolyon, Desire buyur kılıcımı al diyo, al benden büyüksün diyo. Şimdi burdaki konuşmalarımız çok büyük konular dikkat et efendi, kelimelere dikkat et efendi efendi... Mecliste bile bu konuşma yok, meclis ot mecliste ot, ben Türk'üm türkü söylerim, bir şey anlıyor musun bundan.. Felsefe bu dikkat et.

- Evet...

- Allah razı olsun, bu kelimeyi unut ma. Bizim erkekler, s.kiyor karıyı, dönüp g.tünü yatıyor; bir sentez et bakim...

- Nasıl yani?

- Bi dakka izah ediceğim. Türk milleti illet bir millet. Ne yapması lazım biliyor musun?

- Ne yapmalı?

- Karıcığım sen beni boşalttın Allah razı olsun diyecek öyle arkasını dönecek. Çünkü cinsel ihtiyaçlarını hallediyo. Haa, burdan bi şey anladın mı?

- Tamam abi anlayacağım galiba, yavaş yavaş...

- Allah razı olsun ama... Efendi hâlâ gülüyorsun, ama bu cinsellik önemli, karın seni boşaltıcak sen g.tünü dönüp yatamazsın bir Allah razı olsun de sonra dön g.tünü yat. (Ayakta nutuk devam ediyor.)

- Tamam Necmi abi geçelim şimdi bunları. 40 yıldır burada yaşıyorsun, Beyoğlu nasıl bir yer anlatsana?

- Burası Beyoğlu'mu?

- Evet...

- Alakası yok, Beyoğlu kalksa inkâr eder kendisini, burası Beyoğlu değil tiner yurdu burası, fuhuş yolu, ayvan yolu burası, İstiklal Caddesi değil burası...

- Şey...

- İstiklal Caddesi mi? İsmi doğru olamazzz, İstiklal Caddesi, kelimeye dikkat et efendi, İstiklaaal... Ya ölüm ya İstiklal. (Necmi abi ayakta, kendini savaş kumandanı zannediyor.)

- Evet abi anlıyorum...

- İnsan yok, adam var, insan yok bir sürü olay yaşadım ben, ama sana anlatmıyorum "Yerimiz Dardır İşgale Gelmez, Hayat Bağı Traşa Gelmez." Bundan bi şey anla, ben bir milyona traş oluyorum efendi, 500 verdim bu para az dedi berber. Felsefe var bunda efendi, anlatabiliyor muyum? 10 milyonluk bütün çıktı efendi. Sen bittin, Türk olarak bittin sen. Eeevet, ben Türk'üm yaav. Ben Türk'üm. Yıllarca bizi uyuttular...

- Anlıyorum, politikalar hakkında ne düşünüyorsun?

- Eeevet, uyuttular bizi, "Manda Yuva Yapmış Söğüt Dalına, Yavrusunu Sinek Kapmış Gördün mü?" yaaav ufacık bir sinek koca mandayı kapmış, olmazz yaav, koca manda söğüt dalına yuva yapar mı, koca mandayı ufacık sinek kapar mı? Olmaazz yaav... Olmaazz... (Ağlamaklı sesle devam ediyor.) Yaaav fakir muhallebi yerken dişi kırılıyor. Efendi. Kelimeyi anla efendi. Anlaa, anlaaa solagan var bu felsefede... Sana şerefimi, insanlığımı bahşederek konuşuyorum... Benim hamalım akşama kadar yük taşımış, akşam iki duble rakısını içecek yaav. İçecek yaav, yorulmuş adam, olmaazz... Devlet olarak utanırım been yaav, parasız olmaz yaav. Allah bile sevmez parasız adamı. Olmaazz yaav, ben içtikçe Allah'ı buluyorum, Hakk'ı buluyorum, bunu rakı diil, hak şerbeti adına içiyorum. Hak şerbeti bu... (Sabaha kadar devam etti nutuk.)

- Necmi abi hadi kalkalım, kafan iyi oldu. Sabah namazını kaçırma. Donunu unutma abi, sonra görüşürüz...

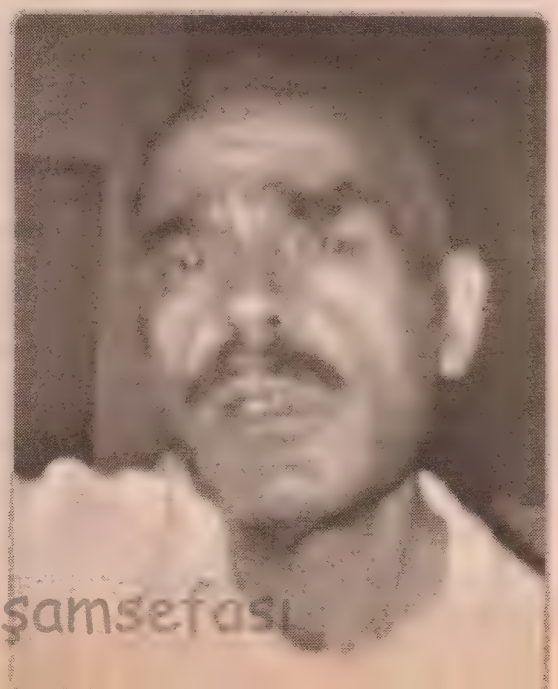

Bir sürü .bne, ajans açmış filmlere odun gönderiyorlar. 5 milyon yol parası veriyorlar, 3 milyon alıyorlar, bu milleti .ik .ik bitiremezsin. Öküz millet; bak dinle, Türkiyem Türkiyem, Cennetim benim. Öküz Milletim benim.

akşamsefası

*1- **İrtibat Telefonlarım:** Nevizade sok. 28/A-Beyoğlu-İst. Tel: 0 212 / 245 32 76 Fax No: 0 212 / 292 03 09*

*2- **"Yeni Sokak Mobilyaları"** Adlı Kitabım Parentez Yayınlarından çıktı bütün kitapçılarda.Canan'a yardım etmek istiyorsanız, Hesap No: 691 845 Galatasaray İş Bankası şubesine yatırabilirsiniz. Yine söylüyorum **Öküz** okurlarımız, yardım için sizi kendinizle başbaşa bırakıyorum. Ölüm ilanı yazmaktan bıktım, bil-*

O ve arkadaşları bir zamanlar Türkiye'de en çok konuşulan milletvekilleriydiler. DEP eski milletvekili Sedat Yurtdaş şimdi Diyarbakır'da yaşıyor. Arkadaşımız Kemal Varol, Yurtdaş ile; Diyarbakır'da yaşamak, milletvekilliği, yazarlık, basına yansımamış çeşitli olaylar da dahil olmak üzere birçok konu üzerinde söyleşti...

Sedat Yurtdaş: Diyarbakır'dan Diyarbakır'a

KEMAL VAROL

1961 yılında Diyarbakır-Ergani Çıngışın köyünde doğdum. Türkçe adı Çakartaş olarak geçiyor. Doğduktan 4-5 yıl sonra da Diyarbakır'ın Bağlar semtine göç etmişiz. Dolayısıyla, kendimi kültür olarak Diyarbakır'a ait hissediyorum. Düşünce yapım orada şekillendi ve hayatımın bütün dönemlerinde de bir etki bıraktı sanıyorum.

Hem annemin hem de babamın son çocuğuyum. Annem üç-dört kez, babam iki kez evlenmiş; babamın ve annemin ayrıca çocukları olmuş. Ben de son eşler olarak dördüncü ve en küçük çocuğum. Aslında bunun olumsuz taraflarını gördüm kendi adıma. Bir başka olumsuz taraf da köydeyken ekonomik koşulu gayet iyi bir aileyken, kente taşındıktan sonra büyük sıkıntılar yaşanmış olması. Öte yandan köyle bağlantılarımız hep devam etti. Hep aklımdadır; zaman zaman kan davaları yüzünden evimize misafirler gelirdi. Yirmi otuz insanın silahla gelip yemek yediklerini, silahlarını duvar dibine dizdiklerini hatırlıyorum. Daha o küçük yaşlarımda bu tür şeylere tanıklık ettim. Genel anlamda yani toplum olarak, birey olarak geçmişim, aile olarak geçmişim; bu tür şeyler zaman içinde sorgulama nedenim oldu. Ya da tanık olduğum şeyhmürit ilişkileri. Annem ve abim müritti. Bugünkü düzeyde fanatik ya da ideolojik olmasa da o ortak ibadetlerine tanık oldum. Bunların hepsinin bende bir etki bıraktığını düşünüyorum. Yani bir birliktelik, toplumsallık, örgütlenme ile ilgili bir arayışa sebep oldu. Ama diğer tarafta, bunun köreltici taraflarını da düşününce, bu işin çok daha bilinçle, insanın korkularına dayanmadan, içinden geldiğince ve gerçekten toplumsal bir amaca hizmet etmesi gerektiği sonucunu çıkarıyordum kendimce.

Benim anadilim Kürtçe. Uzun yıllar tek kelime Türkçe bilmeden yaşadım. Herkesin bilinçaltına kazınan olaylar olmuştur. Beni ilkokulda çok iyi Türkçe bilen bir subay çocuğunun yanına oturtmuştular. Büyük bir hayranlık duyuyordum doğrusu. Yani Türkçe'yi konuşamıyorum, derdimi izah edemiyorum, kendimi ifade edemiyorum ama işte Türkçe konuşmak zorundayım. Bu yüzden Türkçe öğrenebilmek için çok çalıştım. Bir de kurallar uygulanıyordu; mesela dışarıda Kürtçe konuşmak yasaktı. Bu yüzden uzun bir süre Kürtçe düşünüp çevirip Türkçe konuştum. Hatta bugün bile, Tükçe'yi çok iyi kullananlar dahi bunu etkisinden kurtulamıyorlar.

Diyarbakır Lisesi'nde okudum. O dönemde Diyarbakır Lisesi en asi, diğer liselerle kıyaslanamayacak hareketliliğin, eylemliliğin olduğu bir liseydi. Aynı zamanda Eğitim Fakültesine (o zamanki Eğitim Enstütüsüne) komşuydu. Oradan çok doğrudan etkileniyordu. Bu yüzden eğitim dönemlerinin önemli bir bölümü boykotlarla, forumlarla, sloganlarla, yürüyüşlerle geçiyordu. Okulun içinde silahlı çatışmalara da tanık oluyorduk. Öğrencilerin okula silahla gelip gitmeleri de boykotlar da artık kanıksanır olmuştu. Biri kapıyı açar "Arkadaşlar boykot var, hocam siz de" derdi mesela. Okula ilk geldiğim gün kapıda iki kişi durmuştu ve bize "arkadaşlar bugün boykot var" demiştiler. Beşeronar kişi kol kola girer Diyarbakır Lisesi'nin çevresinde onlarca tur atarlardı. O zaman Türkçe-Kürtçe marşlar okunurdu. Uzun yıllar Diyarbakır'da kalan **Altay Martı**, büyük okulların geleneksel günlerine atfen **Diyarbakır Lisesi Geleneksel Cop Yeme Günü** diye bir yazı yazmıştı ve doğrusu da bu bizim okulu çok iyi özetliyordu.

İlk gözaltına alınma olayım 1979 yılında oldu. O zamanlar, bir şeyi olsun ya da olmasın herkes gibi ben de içeri alındım. Tabi o yıllarda işkence çok sistematikti. Oraya giren herkes bu işkencelerden payını alıyordu ve o insanın bütün yaşamını etkiliyordu. Yani insanın hayatı boyunca hiç unutamayacağı çizgiler bırakıyor. Bunun etkileri günlük yaşamda hiç beklemediğiniz bir anda yansıyor. Bazen bir sesten irkilebiliyorsunuz, bazen bir üniformadan, bazen de rüyalarınıza girebiliyor. Sonradan bu bireysel korkulara yenileri de eklenebiliyor. Örneğin, bölgede telsiz ve bazı arabaların sesleri insanlarda büyük bir sıkıntı yaratıyor hâlâ. Gecenin bir yarısı sokaktan bir araba geçtiğinde zıplıyorsunuz. İlk zamanlarda cep telefonlarının kötü bir çağrışımı vardı. Hem daha irilerdi, hem de telsizi andırıyorlardı. Daha sonra estetize oldular. O zamanlarda telsiz sanılarak korkuya kapılınan cep telefonlarına şimdilerde, bölgede devrimci marşların melodileri yükleniyor artık.

O yıllarda okul okumamak bir siyasal hedefti. Gidip burjuva okullarında okuyup düzenin basit bir parçası olmak küçümseniyordu. Bireysel kurtuluş yerine toplumsal kurtuluş ifade ediliyordu. Parça bütüne fedaydı... Askerliği aradan çıkarmam gerekiyordu. Askerliğimi yaptıktan sonra benden beklenen evlenip çoluk çoluğa karışmamdı. Ama ben bunu yapmadım ve okumaya karar verdim. Bir yıl boyunca çalıştıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk fakültesi'ni kazandım. Okul döneminde de garsonluk, duvarcılık yaptım. Tabi bu arada politikayla olan bağım hep devam etti. Üniversite yıllarımda çok yoğun bir biçimde kitap okuma programım oldu. Okumak benim için hep bir ihtiyaçtı. En zorlu sınavlarımın olduğu dönemlerimde bile okumayı ihmal etmedim. Özellikle Sovyet edebiyatı çok ilgimi çekiyordu. **Şolohov**'un bütün kitaplarını okudum. **Jack London**, **Mayakovski**, **Yesenin**, **Lorca**... bu şair ve yazarlara büyük ilgi duydum.

Çok sıkıntılı bir dönemde geldim Diyarbakır'a. HEP(Halkın Emek Partisi) İl Sekreteri olarak çalışmaya başladım. Sonradan "faili meçhul" bir şekilde hunharca öldürülen **Vedat Aydın** o dönemde HEP Diyarbakır İl Başkanıydı. Avukatlık yapmaktan vazgeçtim. Çünkü HEP'te daha çok yararlı olacağımı düşünüyordum. Dönüp baktığımda avukat olarak kalsaydım birçok insandan daha fazla kazanabileceğimi de görebiliyordum. Ancak hiçbir zaman pişmanlık duymadım... Yönetime seçildiğim dönem gerçekten de çok çalkantılı bir dönemdi. Hemen hemen bütün teşkilâtlarımızda cezaevlerinde meydana gelen olaylarla ilgili olarak açlık grevleri yapılıyordu. Bir süre sonra İl Başkanı arkadaşım Vedat Aydın'ın öldürülmesiyle bölgede faili meçhul cinayetler dönemi başladı. Hâlâ o ölüm kokusu dolaşıyor şehirlerde.

Bırakıp gitmeyi asla düşünmedim. Bütün tehlikeleri görebiliyorduk ama bunun yanında, birlikte yol yürüdüğünüz arkadaşınız öldürülmüş, hatta çok daha masum insanlar öldürülmüş ve siz o insanların biraraya gelmesinde, haykırmasında, bağırmasında özel bir katkı sahibisiniz. Bu açıdan kendimize sadece dikkat edebildik. Zamanlı zamansız bir yere gitmemek, çevreye dikkat etmek gibi. Bunun dışında bir savunma olanağımız yoktu. Buna rağmen her zaman halkımızla olmayı daha çok önemsedik.

HEP, SHP ile ittifak yaparak seçime girdi. Otuz yaşımdan üç-dört ay almıştım. Milletvekilliği için adım zikredilmeye başlandı. Seçim döneminde de yine yoğun baskılar yaşandı. Ardından seçimler yapıldı ve diğer arkadaşlarımızla birlikte parlementoya girdik. Bir süre SHP'de kaldıktan sonra Newroz Bayramında Cizre'de insanların üzerine ateş açılması dolayısıyla SHP'den istifa edip ayrıldık. 18 milletvekiliydik ve misyonumuz varolan milletvekilliğinden çok daha farklıydı. Yani ihale peşinde koşmadık hiçbir zaman. Özelde kendi seçim bölgemizde genelde de tüm Türkiye'deki

AKŞİYONER.COM

insan hakları ihlallerinin takipçisi olduk. Milletvekilliğini kişisel bir tatmin aracı olarak da görmedik. Politikayı çok iyi bilmemekten kaynaklanan bazı yanlışların dışında ben ve arkadaşlarım görevimizi en iyi şekilde yerine getirdik. Ancak milletvekili olmamıza rağmen Diyarbakır'a sokulmadığımız günler de oldu, arandığımız da! Sonunda bize yapılan baskılar öyle bir noktaya geldi ki, güpegündüz, bir halkın temsilcisi, Mardin Milletvekili arkadaşımız **Mehmet Sincar** "faili meçhul" bir şekilde öldürüldü. Bana göre Parlemento, bu olayı çözmemiş olmanın vebâlini taşıyor hâlâ.

Milletvekilliklerimizin düşürülmesi kararı çok önceden alınmıştı. Bütün davalarımız göstermiştir ki bizim hakkımızda verilen karar siyasiydi. O dönem diğer bazı arkadaşlarımız gibi benim de yurt dışına çıkma koşullarım vardı. Benim önemle üzerinde durduğum şey tabii, HEP'ten beri, bugün de aynı çerçevede olaya baktığımı söyleyebilirim: Türkiye için, Kürt sorunu için önerdiğimiz çözümlerin demokratik misyona, gerçekten demokratik mücadeleye olan inançla savunmamız gerektiğiydi. Bu konuda çok hassas oldum. Bu hassasiyetimin büyük sıkıntılarını çektim, çekmeye de devam ediyorum. Demokratik zeminde, bir halka bir şekilde öncülük ettik. Ve bir gün bu öncülük çerçevesini yaptığımız mücadelenin karşılığı olarak bize bir yargılama süreci dayatıldı. Biz bunu da göğüslemeliydik. Çünkü bize oy verenler, evinde bizim afişlerimizi saklayanlar öldü, bize sevgi duyanlar öldürüldü. Boşaltılan köyler de öyle, bizi alkışlayanlar da öyle; nihayetinde bizim için birçok şeye katlandılar, bize sahip çıktılar. Bunun karşılığı da yurtdışına çıkmak olamazdı.

Leyla Zana, Selim Sadak, Ahmet Türk, Hatip Dicle, Mahmut Alınak, Orhan Doğan, Sırrı Sakık ve ben birçok ceza aldık. Ben 16 ay kaldım içeride... Biz cezaevine girdiğimizde HADEP yeni kurulmuştu. Partide büyük bir tartışma vardı. Yani, parti değiştirerek milletvekilliklerimizi koruyalım mı, yoksa milletvekilliklerimizi riske mi edelim, diye. Ben kendi adıma ve bir grup arkadaşımla birlikte, ısrarla, milletvekilliklerimizin korunması gerektiğini, bu mevzinin korunması gerektiğini, bunun halka katkı sağlayacağını savunuyorduk ve bu açıdan partiden istifa ettik. Biz faaliyeti esas alıyorduk. Ama o zaman baskın olan görüşe göre, milletvekillikleri bir yana itilmeliydi. Artık legal mücadele etme olanağı yoktur gibi bir yaklaşım içindeydiler. O günlerde parti meclisini oluşturan arkadaşlarımız milletvekilliklerimizin düşürülmesi konusunda çok ısrarcı davrandılar. Nihayetinde bu karara uymak zorunda kaldık. Burada ilk kez **ÖkÜz'**e açıklıyorum: **DEP**'in kapatılması tehlikesine karşı ben partiden daha önce istifa etmiştim. Partiden istifa ettiğime dair dilekçemin olduğunu çeşitli kanallardan öğrenen o zamanki Meclis Başkanı Sayın **Hüsamettin Cindoruk**, bu dilekçeyi kendisine ulaştırmam halinde milletvekilliğimin düşmeyeceğini iletti bana. Ama bunu yapmadım. Bu anlattıklarım, sakın pişmanlık duyduğum anlamına gelmesin. Bugün olsa yine aynı şeyi yapardım. Fakat, bize artık politika bitmiştir diyenler, DEP kapatılacağı sırada **HADEP**'i açtılar.

İsim vermeyeceğim ama bazı insanlar, ne kadar çok baskı olursa, ne kadar çok insanlar sıkıntı yaşarsa, biz mücadelemizde daha çabuk sonuç alırız, haklı noktalara geliriz diye düşünüyorlardı. Mesela, Mehmet Sincar'ın katledilmesinden sonra, **Yalçın Küçük** gibi biri bile "Birkaç milletvekili daha öldürülse ne kadar iyi olur" diyordu. Yani böylesine çarpıtılmış bir siyasal süreçten geldik. O günler için, o günlerin hayatındaki faaliyetlerim biraz reformizme, biraz teslimiyete, biraz bilmem bir sürü başka neye işaret sayılıyordu. Ama aradan geçen zaman beni daha da doğruladı. Şimdi görüyorsunuz bulunduğumuz noktadan ne kadar uzaktayız. Bugün, demokratik kanalların kullanılması gerektiği yönündeki talepler beni çok memnun ediyor. Ama bilinsin ki, ben ve bazı arkadaşlarımız da sırf bunu ifade ettiğimiz için halktan uzaklaştırılmaya çalışıldık.

Tabii bende de bir burukluk var. Bütün bu yaptıklarımıza karşılık olarak hiçbir zaman bir şey beklemedik. Ama yine de bunun karşılığı bu olmamalıydı diye düşünüyorum. Ankara'da ev bulamadığımız günler oldu. Cezaevinde kaldığımız dönemde maddi zorluklar çektik. Eşimin çalışıyor olması bir şanstı. Bir kez daha şunu söylüyorum: Doğru zamanda doğru yerdeydim.

Bir süre önce Diyarbakır'a yerleştim. Avukatlık yapıyorum Diyarbakır'da. Daha çok işimle ilgiliyim burada, bol bol okuyorum, basını takip ediyorum. Daha da önemlisi Diyarbakır'a gelir gelmez tekrar yazmaya başladım. Sanırım artık aidiyet duygum karşılık buluyor ve yazmak için de bu çok önemli. Gaziantep'te çıkan **Fırat'ta Yaşam** adlı gazeteye haftada bir yazmak dışında çeşitli çalışmalarım devam ediyor... Ama Diyarbakır'da henüz halka yeterince karıştığımı söyleyemem. Çünkü eski ilişkilerimin çoğu bitmişti. Bu açıdan Diyarbakır'da yeniden bir doğuş içindeyim. Geçen zaman içinde bireyin önemini kavradığımı düşünüyorum. Bireyin, bağımsız fikir üretmenin, sorgulamanın önemini düşünüyorum. Bu anlamda ben kendi adıma herkesin hayata sorgulayıcı bakması gerektiğini; yaşadığımız her şeyi sorgulamamız, parçası olduğumuz her şeyi sorgulamamız, uğrunda emek harcadığımız her şeyi sorgulamamız gerektiğini düşünüyorum. Yoksa insiyatifi körelmiş, kişiliği zedelenmiş, düşünce üretmekten uzak bir halle, doğru katkıda bulunamayız. Yoksa yapılan yanlışların bir parçası oluruz.

Zaman zaman, Diyarbakır'da amaçsızca dolaşmak bile çok eğitici geliyor ve benim zihnimde bir sürü şey uyandırıyor. Ben de tarihsel bir anlamı olan bu şehri dolaşırken bir sürü şey düşünüyorum. Ongözlü Köprü, Hevsel Bahçeleri, Surlar mı dersiniz...Burada tarihten sesler duyuyor insan. Dağkapı Meydanı'nda da yüzelli bin kişiye seslendiğimiz, insanlarla kaynaştığımız zamanı düşünmek bile insanı çok derin düşüncelere sevk ediyor. Geçenlerde, Dilan Sineması'nın sağ tarafında bulunan HEP Diyarbakır İl Binasının boyandığını, dış cephedeki kurşun deliklerinin çimentoyla kapatılıyor olduğunu gördüm. Birkaç gün sonra, patlayan bir yara gibi, çimentoyla kapatılan bir kurşun deliğinin tekrar açıldığını fark ettim.

Son aylarda meydana gelen bazı olaylara rağmen Türkiye'nin, Kürtlerin objektif koşullarında bir değişiklik yok. Yine de iyimser olmak istiyorum. Ama eğer gerçekten sorunun çözümü için adım atılacaksa Anayasa'da değiştirilmesi gereken pek çok yasa var, uygulamada yapılması gerekenler var.Şimdi görece bir rahatlık olabilir ama bu zaman zaman hep oluyor. Yasalar, Anayasa aynı kaldıkça yarın uygulayıcılar bu görece rahatlığı bir kenara itip o yasaların baskıcı yönünü öne çıkarabilirler.Bu açıdan yasalarda değişiklikler yapılmalıdır.

Dört kitabım var. İlki; **Orkestra Yeni Ezgiler Çalacak** adlı şiir kitabım, ardından **Bir Gensoruda Parlemento Gerçeği**, cezaevindeki günlerimizi ve milletvekili arkadaşlarımın insan yönünü anlatan **İnsanlar Düşünceler Kavgalar** ve en son olarak da son dönemde tartışmalara neden olan ilk romanım **Remo-Bitmeyen Sorgu**... Şiirle çok küçük yaştan beri ilgiliyim. Kendi alanında ve oldukça zıt sayılabilecek bir kutupta olan bir arkadaşımızın, rock müzik sanatçısı **Umay Umay**'ın benim geçmişte yazmış olduğum şiirlerin kendisinde yarattığı duyguyla yazdığı şiirsel metinleri var. Sonra ben de ona bir şeyler yazdım. **Üçüncü Renk Umut** ... **Söz İstiyorum** isimli, geçmişte **Özgür Gündem**'de yayımlanmış makaleler ile o döneme ilişkin anekdotların, notların, değerlendirmelerin yer aldığı bir başka çalışmam var. Ve uzun süre alacak bir başka roman çalışması...

Jiyan Can adında 8 yaşında bir oğlum var. Babasına en çok ihtiyaç duyduğu anda cezaevindeydim. Psikolojik olarak çok yıprandı. Ankara'dan Diyarbakır'a gelmemiz belki en çok onu etkiledi. Çünkü okulunda alıştığı çevreden kopardık onu. Bir süre uyum güçlüğü çekti. O da benim gibi çok duygusal. Halâ zaman zaman arkadaşlarının resimlerine bakıp duygulu anlar yaşıyor. Ankara'da adı yüzünden çok sıkıntı yaşıyordu. Arkadaşları "Adının anlamı nedir , neden bu ismi sana vermişler, baban Fransız mı?" diye sorular soruyorlardı. Bir süre sonra kendini tanıtırken bu sorulardan sıkılmış olacak ki, "Adım Jiyan Can ama bana Can diyebilirsiniz" diyordu. Sadece Can'ı kullanıyordu. Aslında bir kimlik bunalımı yaşıyordu. Diyarbakır'a gitmek için kendisini ikna etmeye çalıştığımda "Adını söylediğinde sana bu adı neden vermişler diye sorulamayacağı bir yere gidiyoruz" demiştim kendisine. Şimdi artık Jiyan olarak tanıtıyor kendisini.

kemalvarol@hotmail.com
kemvar@yahoo.com

Burada ilk kez ÖkÜz'e açıklıyorum: DEP'in kapatılması tehlikesine karşı ben partiden daha önce istifa etmiştim. Partiden istifa ettiğime dair dilekçemin olduğunu çeşitli kanallardan öğrenen o zamanki Meclis Başkanı Sayın Hüsamettin Cindoruk, bu dilekçeyi kendisine ulaştırmam halinde milletvekilliğimin düşmeyeceğini iletti bana. Ama bunu yapmadım.

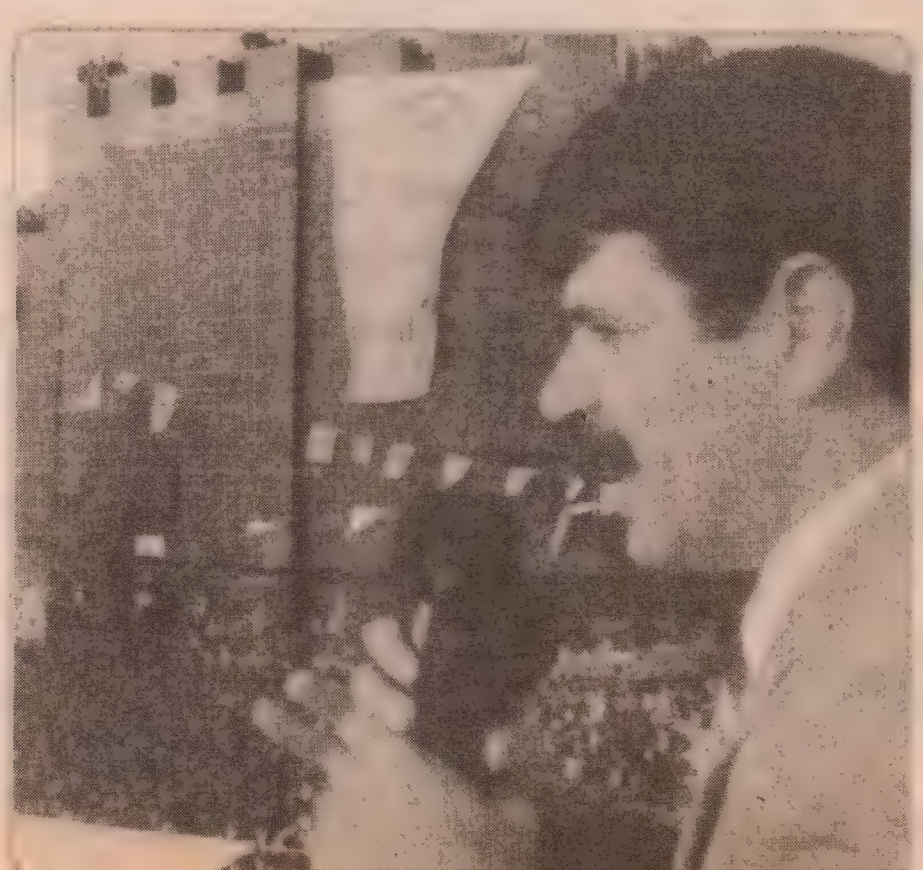

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Ay ben çok yoruldum Tayfur!.. Daha tanışalı iki gün oldu, ziyaret etmediğimiz arkadaşın kalmadı. Başbaşa kalıp iki laf etsek!..

ZIRRRR ZIIRRRR

Ederiz güzelim ederiiz.. Nihihihihi.. Onlar da az nisbet yapmadıydı bana.. Yüzlerindeki saklı kıskançlığı, yutkunmalarını seyretmek istiyorum. Hele Ergün, geberecek .bne! Tam onun tipisin...

Haftaya terapiye kocanı da getir Gönül Hanım... Bi de onunla görüşeyim!..

PSİKİAT DR. BEDİ

Sevgilim, öyle harika, öyle anlayışlı bir insansın ki...

Bana inanılmaz bir yaşam sevgisi veriyorsun.. Senin sayende her şeyi seviyorum. Gökyüzünü.. Çiçekleri.. Böcekleri..

Bütün hayvanları... bütün insanları ve.. ve..

...bütün erkekleri!... Anlaşıldı... Bu enerjiyle iki güne kalmaz gider birinin peşinden.. Birdz kızdırıp, hayattan nefret ettirmek şart oldu hatuna

Tanrım nasıl bir yer burası!.. Kendimi böcek gibi hissediyorum, en ufak bir kıymetim yok.. Ne muhabbet ne sigara.. Sanki birileri devamlı gözlüyo, kendimi çıplak gibi hissediyorum. Halbuki onun iltifatları bile ne kadar masummuş...

Ühüüü... İşime geri döndüm Sabri Bey!.. Yapamadım o plazalarda... Bi daha hiç bir yere gitmiycem, affet!..

Vaooov!. Gel sultanım geel... Yahni bişürdüm agzına layık. Tabak al da gel, davşanım...

OLUKLU MUKAVVA SANAYİİ A.Ş.

VOCK

ÖkÜz'ün Rumelihisarı temsilcisi ve Serseri Standartları sayfasının yazarı, arkadaşımız Vecdi Çıracıoğlu, "KARA BÜYÜLÜ UYKU" adlı romanıyla Can Yayınları'nın "İlk Roman" Ödülünü kazandı. Kendisini kutluyor ve anlattıklarına kulak veriyoruz.

Deniz Benim Kurtarıcım Oldu

HATİCE MERYEM

Vecdi, sarhoş olana kadar aşk demek...

Ben doğduğumda ailem bana koyacak bir isim bulamamış. Altı aylıkken yolda yürümekte olan babamın kulağına, "Vecdi" diye bir ses çalınmış. Babam hemen eve koşarak, "Oğlanın adını buldum... Vecdi olacak." demiş. Pek rastlanmayan bir isim. Vecd; aşk, Vecdi ise sarhoş olana kadar aşk demek. Bursa'da doğduktan sonra, orada fazla kalmamışız. Babamın milletvekili seçilmesiyle Ankara'ya göçmüşüz. İlkokula orada başladım; Sarar İlkokulu'nda. Önemli bir okuldu ve bu okuldan hatırladıklarımın başında, sağır ve dilsizler için de sınıfların olmasıydı. Bir insanın konuşamamasını ve duyamamasını çocuk aklıma sığdıramıyordum ve onlardan çok korkuyordum. Çok kavgacıydılar ve herkesi dövüyorlardı.

İşte beklediğim oldu...

Bir gün, sabahın köründe sokaktan gelen gürültülerle uyandım. Acele ile giyinen babam, "İşte beklediğim oldu." dedi. Beni pencerenin kenarına kadar götürerek, sokaklarda Sten makinalılarla havaya ateş eden genç subayları gösterdi. Yıllar sonra iki tanesini çok yakından yaşayacağım darbelerin tanımını; babam, "Hüriyetin ortadan kaldırılması olarak" yapmıştı. Örnek olarak da, başka bir gün, açık pencereden odamıza giren serçe kuşunu göstermişti.

Yirmi cilt yapmayan elişi dersinden geçemezdi...

Tekrar Bursa'ya dönüş ve ilkokulun burada bitimiyle, ortaokul ve lisenin başlaması: Bursa Erkek Lisesi. Çok kuvvetli liseydi. İ.T.Ü'ye girdiğimde hiç zorlanmadım. Biz devlet okullarının cemaatlara ve şahıslara peşkeş çekilmediği

dönemi yakaladık. O zamanlar kolejlere ve özel okullara gidenler arka sokaklardan gider-gelirlerdi. Çünkü para vererek okuduklarından utangaçtılar, dayak yerlerdi ve her yerde horlanırlardı. Özellikle liseler arası spor müsabakalarında. Orta eğitimde önümüzde inanılmaz setler vardı. İmtahanlarda burunlarımız kanardı. Sanat Tarihi, Jeoloji, Analitik-Sentetik-Trigonometri, Astronomi dersleri vardı. Ortaokulda elişi dersi vardı. File yapmasını, resimlerimizi koymak için cilbent yapmasını, cilt yapmasını, ebru yapmasını bilirdik. Her yıl yirmi cilt yapmayan elişi dersinden geçemezdi ve bu gibi derslerden bütünlemeye kalınırdı. Ben orta ikinci sınıfta müzikten kalmıştım ve flüt çalmasını öğrenerek geçmiştim. Hiç unutmam o imtihanda bana, dünyadaki en meşhur iki tane keman konçertosunun ismini sormuşlardı.

Evde kitaplar kafana yıkılıyor...

Neyse, lise çağlarında spora başladım. Etrafımda herkes futbol oynuyordu. Futbol bir var olma biçimiydi ve her gencin hayâllerini süslüyordu. Babam kızardı. "Evde kitaplar kafana yıkılıyor, sen top peşinde koşuyorsun. Oku." derdi. Arkadaşlarımın içinde kitaplığı olan olan tek ev bizimkiydi. Kitap okuma ve Klasik Batı Müziği dinleme alışkanlığını o yıllarda edindim. Lise son sınıfta birbirimizi çok tutardık, hala arar sorarız. Çok haşarı olmasına rağmen çok çalışkan bir sınıftı. Lise bittikten sonra, İstanbul'a gidip/gelmelerde en az yirmi kişi toplanırdık ve bu yirmi kişinin yarısı muhakkak İ.T.Ü'lü olurdu.

Katıyı eriterek, kalıba sokmak...

Çocukluğumda Metalurji mühendisi bir ağabeyimizin dökümhanesine giderdim. Dökümcülükle tanışmam oradaki çalışmayla başlar. Katıyı eriterek, kalıba sokmak ve tekrar katılaştırmanın ilginçliği ve çekiciliği, dökümcülükle daha ilk tanıştığım günlerde başladı. Madem bu işi seviyordum, öyleyse tahsilini yapmam gerekirdi. İ.T.Ü. Metalurji Fakültesine girdim. Babama müjdeyi verdiğimde, "Havalarda ne işin var oğlum?" dedi. Metalurji'yi, Meteroloji anlamıştı. İ.T.Ü'ye girdiğimde birkaç ev değiştirdikten sonra şans eseri Rumelihisarı'nda iki lise arkadaşımla beraber denizi bir gemi güvertesi gibi gören bir ev tuttuk. Evin kirası üçyüz lira. Ben, işçi olarak havalandırma işinde çalışıyorum, cakada saç kıvırıyorum ve yetmişbeş lira yevmiye alıyorum. Dört gün çalıştığımda evin kirası çıkıyor. O daire şimdi bin iki yüz dolara kirada.

İnanmayacaksınız ama Boğaz'da...

O zamanlar İstanbul'un tamamı olduğu gibi Boğaz da çok güzeldi. Bırakın öğrencileri, insanlar için bile açlık diye bir dert yoktu. Oltasını alan kıyıya koşar balık yakalardı. Cürüm olduğunda balıklar neredeyse karaya çıkarlardı. İnanmayacaksınız ama ben canavar gelip deniz kabardığında, elimle, çok balık yakaladım. Bunları şimdilerde anlattığım zaman yüzüme aval aval bakıyor insanlar. Balıklar sayıldığında çift tabiri kullanılırdı. "Üçyüz çift yakaladım..." gibi. Bu rakamlar kıyıdan yakalanan balıklar içindir. Donanımlı tekneler için değil. Her iskelenin altında bir fok balığı ailesi yaşardı ve onlar, o köyün maskotları sayılırdı. Herkes birbirine, "İstanbul'a iniyorum" veya örneğin Eminönü'nde biri biriyle karşılaşmışsa, "Köye gidiyorum" derdi. Şimdi bırakın fok balıklarını, iskeleleri bile onarım bahaneleriyle, İstanbul'un yerlisi olmayanlara, peşkeş çekerek bir bir restaurant yaptılar.

Hayatın başka yanının varlığını denizden öğrendim...

Hikayeyi fazla uzatmayayım, deniz benim kurtarıcım oldu. Herkesin sığınıla-

cak bir yeri, bir insanı vardır. Benim için de deniz vardı. Ne zaman canım sıkılsa ve darda kalsam ona sığındım. O, benim için sığınılacak en güzel ve keşfedilmemiş bir limandı. Ondan karnımı doyurdum, para kazandım ve hayatın başka yanının varlığını denizden öğrendim. Örneğin, denizle uğraşanların konuşmadıklarını, kalpleriyle konuştuklarını ve kürek çekerken bile kürekleri suya nazikçe yatay sokup, dik çektiklerini -sanki onu uyandırmamak istercesine- çok iyi biliyorum. Bu Hisar muhabbetine tekrar ayrıca döneceğim. Önce üniversite olayına döneyim.

Bıyıklar kütleşti...

Üniversiteye büyük bir heyecanla kayıt yaptırdık. Hepimiz uzun saçlı, geniş İspanyol paçalı gençleriz. Fakülte o sıralar Maden Fakültesi içinde. Kız öğrenci sayısı bir elin parmakları kadar az. İlk aylar "lay lay lom"larla geçti. Okuldan çıkıyoruz, doğru Çicek Pasajı'na. Oradanda İstanbul'un her tarafına yayılmış randevu evlerini tek tek gezmeye. Gırgır ve şamata diz boyu. Bir süre böyle geçtikten sonra, uzun saçlar gitti. Bıyıklar kütleşti. Pantolonlar kadifelere yerlerini bıraktı ve ceketler parkaya. Her şey okula dışarıdan tosunların bir saldırısıyla başladı. Artık değil randevu evlerini gezmek, sinemaya bile gidemez olduk. Her yere toplu gidiyorduk. Altı ay öncesinin insanları gitmiş, yerine; olgun, düşünen, toplumsal olaylara bilimsel açıdan bakan ve oturuşuna, konuşuşuna dikkat eden insanlar gelmişti. Lise çağlarının **Deniz Gezmiş**, **Mahir Çayan** hayranı olan bizler onların birer prototipi olmak için adeta birbirimizle yarışır olmuştuk. Bursa'dan İstanbul'a üniversiteye okumaya gelen bütün arkadaşlarımla devrimci olmuştuk. Hem okumaya çalışıyor hem de avuçlarımızla tosun acentaların saldırılarını göğüslemek zorunda kalmıştık. Bugünki Susurluk'u biz 1976 yılında Akademili iki arkadaşımızın kaçırılıp öldürüldüğünde, Bahçelievler katliamı sonrasında Devrimci Gençlik dergilerinde yazmıştık. Sivil tosun acentaların saldırılarını, göğüslerimizle siperledik. Öğrenci gençliğini koruduk. O zamanlar gençtik ve Dev-Genç'tik. Gençlik örgütü olarak dünyanın gelmiş geçmiş en büyük gençlik örgütü kendi iradesinin dışında çığ gibi büyüdü. Sayısız arkadaşımızı kendi ellerimizle önce morgtan çaldık, sonra cenaze merasimleri düzenleyerek gömdük. Bir akşam önce aynı evde kaldığım arkadaşlarımızı çarşaflara sararak morgtan alırdık. On iki Mart darbesinden öncekilere, "Onların zamanında polis üniversiteye giremediği için şanslıydılar" derdik. Kendimizi abartırdık. Şimdi üniversitelerde okuyan genç arkadaşlara baktığımda onların işinin bizim zamanımızdakinden daha zor olduğunu görmekteyim. Çünkü üniversitenin dışında herhangi bir olaya karışmanın bedelini hemen okulla ilişkisi kesilerek ödüyorlar. Üzerlerinde çok baskı var, yargısız infaz var. Arkadaşım ve o zamanki Dev-Genç Genel Başkanı **Bülent Uluer**'in dediği gibi: "Biz ibrişim kuşaktık, otuz raundluk iki amatör boks maçı yaptık ve karşımızdaki rakibimiz hep belden aşağıya çalıştı. Zaten hakem de hep onlardan yanaydı..."

"Ulan senin karını şu .ikmedi mi?"

Hisar olayına tekrar döneyim. Rumelihisarı benim ikinci doğduğum yerdir. İlk taşındığımda, "Sen buranın suyundan içtin, artık buradan ayrılamazsın", demişlerdi de inanmamıştım. Şimdilerde oraya gitmeden edemiyorum. Sanki işe gidermişçesine şimdilerde de ayaklarım istemsiz beni oraya doğru çeker. Hisar'a taşındığımda ilk gözlemlediğim, ortalıkta tuhaf insanların dolaşmasıydı, herkes içki içiyor... Alem bir yer! Başlarda takılmayayım dedim. Sonra baktım olmuyor. Sıkılıp sahile iniyorsun. Bir gün erkenden okula gideceğim, caminin altında bir kahve var. Sahibi balıkçı. Balıkçılar için sabaha kadar açık. Pastahane de açılmamış. İmalathanesine gittim. Poğaça aldım, gittim kahveye. Oturdum, çay söyledim. Tam çay içiyorum, kapı şiddetle açıldı. İçeriye geniş omuzlu, çıkık çeneli orta yaşlı adam girdi ve "Ulan," dedi,"bana p.zevenk diyorsunuz... Siz nesiniz ulan..." Tek tek parmağı ile masalarda okey ve kağıt oynayanları göstererek, "Ulan senin karını şu (Aynı masada kağıt oynayanlardan birini göstererek) .ikmedi mi?" Devamla başka birini göstererek, "Seni gençken karşında oturan bu gavat becermedi mi?" dedi ve konuşması bu şekilde sürdü. Kahvede oturan herkesi bir bir bana tanıttı. Herkes hiçbir şey olmamışcasına kağıt ve okey oyununa devam etti. Genç adam çekip gitti. Yerleştiğim Hisar'ın nasıl bir yer olduğunu düşünürken, kahveci kulağıma eğilerek, "P.zevenk Cihat" dedi. Bir an susup "Peki, sen kimsin?" dediğimde; "Bana Tevekkel derler" yanıtını verdi. O an, 'burada yaşam var' diye düşündüm.

Denize giren çocuklar ısınmak için asfalta yatarlardı...

Manyatlar çekilirdi, ağlar balıkları taşıyamazdı. Balıkların yarısı tekrar denize dökülerek ağ çekilirdi. Keten urganları kullanırdı balıkçı milleti, teknelerinde. Plastik ip yoktu... Pet şişe yoktu... Denize giren çocuklar ısınmak asfalta yatarlardı ve tek tük geçen arabaların plakalarının numaralarına insanlar iddiaya tutuşurlardı. Her şey güzeldi. Paylaşım vardı. Balığa çıkıldığında hasılat, yapılan masraflar çıktıktan sonra, eşit pay edilirdi. Tekne payı, küpeşte payı, b.k püsür payı yoktu. Ben gelincik avlamasını severdim. Sepetle yakalandığı için zahmetliydi ama bir hafta boyu süren geceli gündüzlü çalışmada, hayaller kurmama, danteller örmeme yarardı! Hiçbir şey yapmasak midye çıkartırdık. Benim midye pilakim meşhurdur. İçine kereviz yaprağından ekşi eriğe, asma yaprağından beyaz şaraba kadar otuz dört adet katkı koyarak tam sekiz saatte pişiririm. Şimdilerde deniz bitti. Avrupa'nın bütün pisliği Tuna yoluyla Türkiye denizlerinde. Eskiden dalardık, denizin dibi on-on beş kat midye tarlasıydı. Şimdi ise dibi görmenin imkanı yok. Boğazın dibi olduğu gibi balçık. Denizi öldüren deterjan ve türevleri. Denizi biten yerde hayat da olmaz.

Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum...

İnsanlar, böyle bir ortamda iki cami arasına sıkışmış ve kıyıda serserilik yapmaya elverişli olan şeritte, iskelenin yanında ve sandalların aralarında öbeklenmiş, masa olarak kullandıkları limon sandıkları ve faş tahtaları üzerinde içkilerini içerlerdi. Sofralar mütevazıydı. Sohbetleri çelebiceydi. Onların arasına karışmam çok zaman almadı. Sürekli alkol kullanmalarına rağmen davranışlarında hiç de amiyanelik yoktu. Konuşmalarında öğreticilik ve bazılarında bilgelik vardı. Hayata karşı dürüsttüler. Onlardan çok şeyler öğrendim. Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum.

"Aşiyan çift çağırır, sıra sende"...

Yalnızlardı ve yaptıkları derme çatma tek kişilik kulübelerde, bazıları da üzerlerini kapadıkları eskimiş sandallarında yaşıyorlardı. Hepsi bu dünyadan, biri öldüğünde diğerine, "Aşiyan çift çağırır, sıra sende" diyerek, bir bir göç ettiler. **Korsan Salih**'i kulübesinde öldükten sonra kokuşmuş, **Deli Tayyar**'ı köpekler didiklemeye başlarken, **Ayşe Kaymak**'ı telefon kulübesinde donarak, **Sarı Remzi**'yi denize düştükten onaltı gün sonra bulduk. Bunlara bir çoğunu daha ekleyebiliriz. Toplum dışıydı bu insanlar ve yaşadıkları toplumda adaletli olan bu insanlar "çok paltolu karnıbahar gülleri" olarak yaşadılar ve yalnız öldüler.

Serseri Standartları Sempozyumu...

Kültür Fizik'çi Öküz'de yazılarıma az önce bahsettiğim bu insanlardan öğrendiklerimi yazmakla başladım. Bu yazılar, başka ülkeleri bilmem ama Türkiye'de bir tek Öküz gibi kapsamlı ve her nesile hitap eden bir dergiye yazılabilirdi ancak. "Serseri Standartları Sempozyumu" Hisar'dan çıkmıştır. Yaşamda her şey standardilize ediliyor da bilge anlamında serserilik neden standartlara girmiyor diye çok uzun zaman öncesinde düşünmüştüm. Bana göre standarda gelebilirdi ama bu şirkette K.D.V ödemesi yoktu ve kuyu suyu kullanılamazdı!

Bu anlayana "ince bir kült"dür...

Bunları Hisar'a geldiğinde kahveye giderken, deniz kenarından gitmeyip duvar kenarından giden insanlar bilemez. Duyduklarıyla yaşayan ve bunları elle tutulur, gözle görülür nesneler haline getirmeye çalışanlar da bilemez. Onlar yürüdükleri duvar kenarında, ancak "hipotenüs"ü oynarlar! Hava kararana kadar kahvede bekleyip, ateş yakıldığında kıyıya gelenler, bu yaşam sahnesinin figüranlarıdırlar. Asla baş rol oyuncusu olamazlar. Kahveye gelip oturmak Hisar'da yaşamak değildir. Hisar'da oturmak da değildir Hisar'da yaşamak. Hisar'da yaşamak ayrıdır, Hisar'da oturmak ayrı. Serserilik nasıl zor zenaatsa, Hisar'da yaşamakta bu

Sofralar mütevazıydı. Sohbetleri çelebiceydi. Onların arasına karışmam çok zaman almadı. Sürekli alkol kullanmalarına rağmen davranışlarında hiç de amiyanelik yoktu. Konuşmalarında öğreticilik ve bazılarında bilgelik vardı. Hayata karşı dürüsttüler. Onlardan çok şeyler öğrendim. Onlarla yaşadım ve onlara saygı duydum.

anlamda zordur. Bu anlayana "ince bir kült"dür. Bunları Hisar'ı kendi fenomenim olduğu için anlatıyorum. Başka yerlerde yaşıyan insanlar içinde bu geçerlidir. Oraların da Hisarları vardır. Düşünün; bir Kandillili'yi, bir Çengelköylü'yü, bir Bartınlı'yı, bir Ankaralı'yı, bir Kurucaşileli'yi, bir Kalamışlı'yı, bir Avanoslu'yu, bir Mardinli'yi, bir Çekirgeli'yi, bir Anadoluhisarlı'yı ve Milli Misak içindeki tüm yerleşim yerlerinin yaşam tortusu insanlarını...Oraların bilgeleri bu kozaları örmüyorlar mı?, dantellerini işlemiyorlar mı?

Gündüz dünyasının köleleri anlasın diye yazmaya çalıştım...

Bilge serserinin becerilerini, tavsiyelerini, ütopyalarını, sözlerini, adab-ı muaşeret kurallarını ince mizaha girerek gündüz dünyasının köleleri anlasın diye yazmaya çalıştım. Sonra bu yazıların kahramanları "Portreler"e başladım. Öküzü kesip yemezlerse böyle akıp gidecek! Yaşamıma yeni bir kanal açan bu hayvanı 'ben daha önceleri neden sevmezdim' diye, şimdilerde hep kendime soruyorum...

Adamın beynini Fransızlar Louvre Müzesi'nde göstererek övünüyorlar...

Çocukluğumda **Edmond de Amicis**'in Çocuk Kalbi, **Ivan Turganyew**'in İlk Aşk'ı, **Jack London**'un bütün kitapları, **Nazım Hikmet Ran**'ın şiirleri, **Sait Faik Abasıyanık**'ın öyküleri beni etkileyen kitapların önde gelenleriydi. Esasında ayırım yapmak çok zor. Daha sonraları **Anotol France** gelir. Beyaz Taş Üzerinde, Epikür'ün Bahçesi, Allahlar Susamıştı, Dostumun Kitabı gibi eserlerini defalarca okudum. Anotol France tahsili olmayan bir insan. Sahaflıktan yetişme olduğunu zannediyorum ve adamın beynini Fransızlar Louvre Müzesi'nde göstererek övünüyorlar. Bizde de yazan, okuyan ve çizenlere yapılanlar ise ortada. Şimdilerde, **Elias Kanetti**, **Umberto Eco**, **Joseph Campbell**, **Yunk**, **Gurdjieff** okuyorum. Bu yazarlar yüz sene sonrasının dünyasını sunması açısından önemli...

Roman romandır...

Yaşadığımız toplumda, insanın çıldırmaması için boş zamanlarında bir işlerle uğraşması lazım. Yazmak bu anlamda en iyi Aspirin tedavisi! Bu rehabilitasyon, hele bir romana başlamakla oluyorsa, çok iyi tedavi oluyorsunuz demektir. İlk romanını yazmış ve bundan ödül almış bir insanın "Roman sana göre nedir?" sorusuna yanıtı yukarıdaki cümlelerdir. "Roman budur, ondan şunu anlıyorum." gibi ifadelere girmem için çok erken. Adama; ".ıçtığın .ok daha denize gitmedi derler! Tarihi roman için sadece şunu söyleyebilirim; tarihi roman diye bir şey yoktur. Roman romandır. Çünkü tüm zamanlar kardeştirler. Sahne aynıdır. Figüranlar değişiyor sadece! Yazdığım roman yaşantımın bundan sonraki bölümünün yazmakla geçeceğinin müjdecisi olup, gündüz dünyasının kabilesinden çıkmama yaramıştır.

"Tüm Zamanların Kardeşliğine" atfetmemin sebebi...

Can Yayınları'nın düzenlemiş olduğu **İlk Roman Ödülü** bu yıl ilk defa düzenlendi. Elli beş dosya katılmış. Jüri de çok güçlü ve Türkiye'nin edebiyat alanında duayenlerinden oluşmuştu. Ben bu ödülü alacağımı zannetmiyordum. Hani şimdilerde yaygın herkes Sayısal Loto oynuyor ya... Ve herkesin içinde bir ümit var ya... İşte öyle bir şey, ümitli olduğum bir kıpırtı gönlümün bir köşesinde yatıyordu küllenmiş bir vaziyette. Çünkü Hisar'a her zaman güvenim vardı. Orjinalitesi oradan geliyor. Öykü İstanbul'un fethinden önce Rumelihisarı'nda geçiyor. Kahramanlardan bazılarını geçmişte yaşadığım Hisar insanlarının arasından seçerek, o zaman dilimine taşıyarak yazdım. Kahvesiyle, delisiyle, köpekleriyle, evleriyle, barınakhaneleriyle "Kara Büyülü Uyku"nun içine girdiler. Kara Büyülü Uyku, tarihi roman olarak görünse de bugünü anlatmaktadır. Benim tarihi romandan anladığım -tek cümleyle anladığım- da budur. Zaten romanı "Tüm Zamanların Kardeşliğine" atfetmemin sebebi de budur. İlk Roman Ödülü, bir yarışmanın ötesinde, yazanları, itelemeye, daha iyi yazmaya ve ortaya çıkarma bakımından önemli bir yarışma kuşkusuz. Umutsuz olduğum bir anda böyle bir yarışmanın tek ödülünü almam beni müthiş kışkırttı, kamçıladı ve kamburuma bir kambur daha ekledi. Bunu taşımak için elimden gelen çabayı göstermeye çalışacağım.

Fethi Naci, Erdal Öz ve Vecdi Çıracıoğlu ödül töreninde

1999 Can Yayınları İlk Roman Ödülü'nü Kazanan Yazarımız Vecdi Çıracıoğlu'nun

Kara Büyülü Uyku

Romanından Bir Bölüm

Acta est fabula
oyun bitti
Augustus

Çarmıha gerilmişti. Bütün bedeni, baldırları ve erkeklik organının üzeri hariç, çıplaktı, her tarafı amansız ve onulmaz hastalık belirtisi yaralarla doluydu. Yaraların bazıları volkan kraterlerini andırıyordu. Siyah-kızıl saçları geçirdiği zorlu günlerden olacak kirli ve birbirlerine yapış yapıştı. Bu kirliliğe, kulağının arkasından akmış, ki derince bir yaradan geliyordu, donuk kanın kırmızısı karışmaktaydı. Kan donuk olduğu kadar sessizdi. İri mıhlarla çarmıha çakılmış avuçlarının parmakları birbirinden ayrı, gökyüzünün karanlığına doğru bakmaktaydılar. Başı sağ kolunun üzerine devrilmiş, göğüs kafesi bedeninin ağırlığından ötürü kaburgalarının tümünü ortaya çıkartmış, karnı içeriye doğru çekilmişti. İri geniş taraklı ayakları ana rahminde ve uykularında nasıl üst üsteyse çarmıhta da öyleydi. Şimdi tek farklılık, soğuk iri mıhın yarattığı deliklerin bulunduğu yerler arada bir titremekteydi.

Çarmıhın yere çakılı olduğu noktada, ayaklarının hemen altında bir testi ve tabanı süslü maşrapası vardı. Postu kabarık, besili bir koyun, sağa sola donuk gözlerle bakınarak çarmıhın çevresinde dolaşmaktaydı. Koyun, yeri koklayarak, çarmıhın dibine düşürülmüş gül ağacından yapılmış küçük bir haçın yanına geldi ve durdu. Ön ayaklarından biri ile yeri eşeledi. Maşrapayı kokladı ve ön ayaklarını bükerek, arka ayaklarının üzerinde yaylanarak havaya kalktı. Öylece biraz durdu ve beyaz postu uzamaya başladı. Post beyazlığını sarıya bırakıtı. Burnu küçüldü. Havaya kalkan toynakları birleşti ve narin ince parmaklara sahip iki el halini aldı. Sonra çarmıha doğru uzandı.

Şimdi ortalıkta çarmıha gerilmiş, ağzı hafif aralık, gülümsemekte olan kızıl uzun saçlı adamdan ve pembe tüllere bürünmüş, ayak topuklarına kadar bukle bukle saçları olan beyaz yüzlü kadından başka kimse gözükmüyordu. Çok uzaklarda, karanlık dağların gökyüzü ile birleştiği yerde, ince bir aydınlık göze çarpıyordu. Hafif esen rüzgar, ağzı zaman zaman kıpırdayarak dua eden kadının başını örten kenarları yeşil çizgili şalı kıpırdatmaktaydı.

Siyahi karanlık gökyüzü binlerce şimşeğin aynı zamanda çıkartacağı bir ışıkla aydınlandı. Çok uzaklardaki dağların üzerinden gökyüzüne doğru, beyaz, yeşil ve turuncu karışımı bir delta yükseldi. Deltanın en üst tepesinde turuncu renkli ışıkların dumanı içinde, yüksek bir yerde taht üzerine oturmuş beyaz saçlı, beyaz sakallı oldukça yaşlı bir adam belirdi. Bir elinde, parlayan uzun ve ince bir asa vardı. Karışık renki ışık huzmesinden kendisine doğru yüzlerce çırılçıplak, kanatlı çocuk akın etmekteydi. Hepsi erkektiler, kanat çırpmadan hareket ediyorlardı Uzun saçlı, uzun sakallı adam beyaz tüllü giysisinin içinden arada bir diğer öteki çıkartarak gelmekte olan küçük konuklarını ince tozlarla kutsuyordu.

Çarmıhtaki adamın ince bedeninin çukurlaşmış kaburgalarının altından iki çocuk çıktı. Bu çocuklar da erkektiler ve kanatları vardı. Bir tanesi havada takla atarak yukarıya doğru karanlıktan geçti. Kendisini ışık huzmesinin akıntısına kaptırarak uzun saçlı ve sakallı adama yaklaştı. Tütsülendi. Beyaz saçlı ve sakallı adam onu avucunun içine alarak beyaz tüllü bol elbisesinin içine çekti ve yok etti.

Öbür çocuk, gideceği yeri daha önceden biliyormuşçasına, dua etmekte olan kadına doğru yavaşça süzüldü. Kadın ellerini birbirinden ayırarak çocuğu kucağına aldı. Gözlerini çarmıha çevirdiğinde kızıl, uzun saçlı adamın orada olmadığını gördü. Çarmıhın üzerinde sadece iri mıhlar ve kurumuş kan pıhtıları vardı. Kadın dizleri üzerinde sürünerek yürüdü, çarmıha gerilmiş uzun saçlı adamdan düşmüş kirli bez parçasına uzandı, aldı ve daha şimdiden sakalları çıkmaya başlamış olan çocuğu sardı. Ona sevecenlikle baktı. Bu bakış, gözlerindeki sevgi ışığının diplerinden geliyordu. İnce parmaklarını başının altına koyarak ağır ağır kaldırdı. Çocuk karşılık olarak elini kadının ince gerdanına götürdü ve orasını okşadı.

Geçirdiği ağır yorucu günün ardından Agii Michael kilisesinin papazı derin uykusundan kan ter içinde uyandı. Bu, her akşam gördüğü olağan düşlerden birinin değişik biçimiydi. Nemlenmiş yatağının içine oturdu. Tepesi hale biçiminde özenle kazınmıştı, saçları darmadağınıktı. Elini başına götürdü, düzeltir gibi yaptı. Öylece biraz durduktan sonra yüzünü sıvazladı. Burnunu çektiğinde cılız bir ses duyuldu. Kıpırdayacak dermanı yoktu. Sanki üzerinden bir ordu geçmişti. Bacaklarını uzun geceliğinin içinde bitiştirdi. Yorganın içinden yarım daire yaparak çıkardığı ayakları ile taş zemindeki sandaletlerini aradı. Ellerinin yardımı olmadan onları ayağına geçirdi. Beyninin içi her türlü düşünceden arınmış, odasının çıplak duvarları arasında turlamaya başladı. Elinden tüm oyuncakları alınmış çocuklar gibi hüzün doluydu. Kalın manda derisinden yapılma sandaletlerinin zeminin üzerinde çıkardığı ses gecenin karanlığında yankılanıyordu. Nefesini tutarak sessizliği dinledi. Tekfura en son söylediği "Tanrı artık bağışlamayacak," sözü aklına geldi. Sözcükler o an düşünmekten uzak, boş beyninin içinde yankılandı. Kandilini yaktığında odanın bir bölümü titrek ışıkla aydınlandı. Öylece durarak, bu hüzünlü aydınlanmayı, yüzünün karanlıkta kalan yarısına benzetti. Kandilin altında kalan Agia Michael'in ikonasına baktı. İkona'nın bakışlarından ürktü. Benliğinin içine çöreklenmiş karışık yumağı bir türlü çözemiyordu. Sorun yukarıda sefahatın en son dorukları yaşanan aşağılık Marcrea Hermes'in pislik yuvası mıydı? Yoksa Konstantinopolis'te yaşadıkları ve her geçen gün daralan, çevrelerini saran çember mi? Tekfurun huzuruna çıkıp sürekli söyledikleri ve anlatmış oldukları; kendi aralarında birbirlerine anlatamadıkları fakat çok iyi bildikleri o cehennemden çıkmış, hızla üzerlerine gelen kızıl atlı Sultan idi. O, dinsizlerin en önde gideniydi... Gaddarlık, insan biçimine girmiş, şimdi üzerlerine doğru hızla geliyordu.

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Türkiye'de Hayvan Olmak

AGİT Konferansı'nın en önemli konusu insan haklarıydı. Hakların, insanı, hayvanı, kültürü ile bir bütün olduğu, bunlardan birinin diğerlerinden ayrılarak savunulmasının bizzat o savunulan hakkın çiğnenmesi için bir gerekçe olabileceği, bu ruhsatı ele geçirenin, işine gelmeyen ne kadar hak varsa onları gözünü kırpmadan çiğneyebileceği ortada. Türkiye toplumu gibi, bu konularda henüz emekleme aşamasında olan toplumlarda insan haklarının, diğer bütün hakların çiğnenerek erişilmesi gereken vahşi bir av hedefi haline geldiğini düşünüyorum. Hayvan hakları ve doğal ögelerin tümü, sömürülmesi ve gerekirse yok edilerek insana hizmet etmesi gereken bir araç sanılmaktadır. Aslında, her varlık, diğerlerinin varlığını sürdürme koşullarına saygı göstermek sorumluluğunu taşımalıdır. Eğer birilerini (zarar verdiği gerekçesiyle) yok etmek gibi bir yanlış yapılacaksa, bunun maktülleri canlı dostlarımız değil, onları katledenler olmalı. Benimki ahlâki bir seçim, Sahipsiz hayvanlar için öldürmenin dışında yöntemlerin bulunması gereğini savunuyorum ve bu yolu seçmeyen kim varsa onları lânetliyorum. Lânetlememe de gerek yok, aslında, "büyük sistem" bunun hesabını mutlaka soracaktır.

Annesini kaybetmiş, yumurtadan henüz çıkmış bebek güvercin beslenirken...

İşlerine Nasıl Gelirse

Gölcük depreminden sonra köpeklere gösterilen ilginin bir süre geçince azalacağını geçen sayılarda yazmıştım... Depremi önceden algılayıp haber verdikleri için, enkazdan insan çıkardıkları için pek rağbet gören bu hayvancıklar, AGİT nedeniyle İstanbul'da katledildi. Artık insanların köpeklerle işleri bitmiş, gündem giderek değişmiş ve sıra, yabancı konuklara cici bir kent göstermeye gelmişti. Akılalmaz bir katliam başlatıldı; tabi her zamanki gibi gerekçesi yine kuduzdu. Veterinerler Odası başkanı televizyon kanallarında hayvanların kuduz tehdidi yaratmadığını söyleye dursun, acemi muhabirler, sokakta uyuyan bir köpeği zumlayarak "İşte bu da kuduz!" diye haberler yaptı. Çok kısa bir süre geçti ve Düzce felaketi yaşandı. Bilin bakalım şimdi neler oluyor? Yine köpekler enkazda insan arıyor, deprem sinyalini önceden haber verdikleri yine gündeme geldi. Bu filmi sürekli izliyoruz, bakalım iki yüzlü insanların bundan sonra köpekleri öldürmek için nasıl bir gerekçeleri olacak.

Çevreci Prof. Orhan Kural annesi öldürülen kedisi 'Pati'yi biberonla büyütmüş. Doğanın insan, hayvan ve bitki ile bir bütün olduğunu savunuyor.

Avcı Karısını Avladı

Her zaman söylerim, avlanmak; insanın içindeki öldürme dürtüsünün tatmininden başka bir şey değildir diye. Karşı çıkanlar olur, spordur, gelenektir gibi açıklamalarla. Geçtiğimiz günlerdeki bir gazete haberi şöyleydi. "Hatay'ın Belen ilçesinde arkadaşları ile ava gitmek için sözleşen Erdal Azgın, yatarken eşi Sevim'e sabah kendisini erken kaldırmasını söyler, ancak Sevim uyuyakalınca eşini uyandıramaz. Ava gidemeyince çılgına dönen koca av tüfeğiyle 3 yıllık eşini öldürür. Gözaltına alınan Erdal "Kendimi kaybettim." der.

Bütün Zamanların En İyi On Kitabı

HAZ: OYLUM GÖLBAŞI

Mahir Günşıray: 1. Gargantua, *Rabelais* 2. Tiyatro ve İkizi, *Antonin Artaud* 3. Dava, *Franz Kafka* 4. Kanlı Düğün, *Federico Garcia Lorca* 5. İnce Memed, *Yaşar Kemal* 6. Ormanların Hemen Önündeki Gece, *Bernard-Marie Koltes* 7. Hapisanenin Doğuşu, *Michel Foucault* 8. Anneannemin Masalları, *Jale Babakol* 9. Bütün Şiirleri, *Edip Cansever* 10. Yalan Şiirler, *Akif Kurtuluş*

Duygu Yiğit: 1. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* 2. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* 3. Tehlikeli Oyunlar, *Oğuz Atay* 4. Ana, *Gorki* 5. Dava, *Kafka* 6. Mavi Karanlık, *Vedat Türkali* 7. Hasretinden Prangalar Eskittim, *Ahmed Arif* 8. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* 9. Gülünün Solduğu Akşam, *Erdal Öz* 10. Sofi'nin Dünyası, *Jostein Gaarder*

Metin Kaçan: 1. İnce Memed, *Yaşar Kemal*, 2. Mucizeler Dükkanı, *Jorge Amado* 3.Yürek Söken, *Boris Vian* 4. Yanan Gün, *Jack London* 5. Işık Bahçeleri, *Amin Maalouf* 6. Rahmet Yolları Kesti, *Kemal Tahir* 7. Saatleri Ayarlama Enstitüsü, *Ahmet Hamdi Tanpınar* 8. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* 9. Ateşli Kaval, *Adnan Özer* 10. Yuvarlağın Köşeleri, *Özdemir Asaf*

Emine Gülten Dağyaran: 1. Moby Dick, *Herman Melville* 2. İlahi Komedya, *Dante* 3. Hamlet, *Shakespeare* 4. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* 5. Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* 6. Bitmeyen Kavga, *Steinbeck* 7. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* 8. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* 9. Yaşam Yolu, *Anton S. Makerenko* 10. Kuran-ı Kerim

Murat Çelik: 1. Kayıp Zamanın İzinde, *Marcel Proust* 2. Sahnenin Dışındakiler, *Ahmet Hamdi Tanpınar* 3. Cenk Hikayeleri, *Murathan Mungan* 4. Narziss ve Goldmund, *Herman Hesse* 5. Bozkırkurdu, *Herman Hesse* 6. Karamazof Kardeşler, *Dostoyevski* 7. Oteller Kenti, *Edip Cansever* 8. Sonsuz Günbatımı, *Füruğ* 9. Umarsız Penelope, *Yannis Ritsos* 10. Gözlerim Sığmıyor Yüzüme, *küçük İskender*

Oya Özdenler: 1. Don Kişot, *Cervantes* 2. Madam Bovary, *Gustave Flaubert* 3. Uğultulu Tepeler, *E. Bronte* 4. Cyrano de Bergerac, *Edmond Rostand* 5. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* 6. Harp ve Sulh, *Tolstoy* 7. Bir Kadın Düşmanı, *R. N. Güntekin* 8. Aşk ve Gurur, *Jane Austin* 9. Sefiller, *Hugo* 10. Bülbülü Öldürmek, *Harper Lee*

Akgün Akova: 1. Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez* 2. Ateş Anıları (3 Cilt), *Eduardo Galeano* 3. Teneke Trampet, *Günter Grass* 4. Yavru Ceylan, *Magda Szabo* 5. Yeter Ki Kararmasın, *Onat Kutlar* 6. Sevda Sözleri, *Cemal Süreya* 7. Körleşme, *Elias Kanetti* 8. Don Kişot, *Cervantes* 9. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* 10. Binbir Gece Masalları

Hakan Gerçek: 1. İşte İnsan, *Nietzsche* 2. Aklın İradesi İçin Kurallar, *Descartes* 3. Alman İdeolojisi Feuerbach, *Marx-Engels* 4. Zerdüşt Böyle Buyurdu, *Nietzsche* 5. 1984, *George Orwell* 6. İnsan Bilgilerinin Kaynağı Üzerine Deneme, *Condillac* 7. Anarşist Etik, *Kropotkine* 8. Gülme, *H. Bergson* 9. Otomatik Portakal, *Anthony Burgess* 10. Felsefenin İlkeleri, *Descartes*

Nevval Sevindi: 1. Goethe, *Faust* 2. Hüsn-ü Aşk, *Şeyh Galip* 3. Budala, *Dostoyevski* 4. Beş Şehir, *Ahmet Hamdi Tanpınar* 5. Don Kişot, *Cervantes* 6. Yalnızlık Dolambacı, *Octavio Paz* 7. Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* 8. Binbir Gece Masalları 9. Küçük Prens, *Saint Exupery* 10. Mrs. Dollowey, *Virginia Woolf*

Sami Mihmandar: 1. Şölen, *Platon* 2. Soneler, *Shakespeare* 3. Ecce Homo, *Nietzsche* 4. Cehennemde Bir Mevsim, *Rimbaud* 5. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* 6. Bütün Eserleri, *Nazım Hikmet* 7. Kırmızı Pazartesi, *Marquez* 8. İguana'nın Gecesi, *Tenesse Williams* 9. Ayrılık Vadisi, *Milan Kundera* 10. Mavi, *Derek Jarman*

Hande Güleryüz: 1. Ölümsüzlük, *Milan Kundera* 2. Dorian Gray'in Portresi, *Oscar Wilde* 3. Şaka, *Milan Kundera* 4. Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez* 5. Anna Karenina, *Tolstoy* 6. Nietzsche Ağladığında, *Irvin Yalom* 7. Kara Kitap, *Orhan Pamuk* 8. Gülüşün ve Unutuşun Kitabı, *Milan Kundera* 9. İnsanın Anlam Arayışı, *Viktor Frankl* 10. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay*

Atacan Umut: 1. Devlet, *Eflatun* 2. Suç ve Ceza, Dostoyevski 3. Çocuk Kalbi, *Edmondo de Amicis* 4. Martı, *Richard Bach* 5. Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* 6. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* 7. Bütün Şiirleri, *Orhan Veli* 8. Alçaklığın Evrensel Tarihi, *J. L. Borges* 9. Şibumin, *Trevanian* 10. Don Kişot, *Cervantes*

Elif Şengün: 1. Dinle Küçük Adam, *Wilhelm Reich* 2. Gerçek, *Zola* 3. Zorba, *Kazancakis* 4. Örümcek Kadının Öpücüğü, *Manuel Puig* 5. Oblomov, *Gonçarov* 6. Kızkulesindeki Kızılderili, *Sunay Akın* 7. Beyaz Zenciler, *Inguar Ambjörnsen* 8. Sofi'nin Dünyası, *Jostein Gaarder* 9. Dört Mevsim Sonbahar, *Ahmet Altan* 10. En Mavi Göz, *Tony Morrison*

Ahmet Uhri: 1. İlyada ve Odysseia, *Homeros* 2. Foucault'un Sarkacı, *Umberto Eco* 3. Oblomov, *Gonçarov* 4. Parfümün Dansı, *Tom Robbins* 5. Kara Kitap, *Orhan Pamuk* 6. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* 7. Yürek Sürgünü, *Mehmet Eroğlu* 8. Yaşam Kullanma Kılavuzu, *Perec* 9. Doğunun Limanları, *Amin Maaloof* 10. Bütün Yapıtları, *Borges*

Barış Toprak: 1. İskenderiye Dörtlüsü, *Lawrence Durell* 2. S. *Claude Cariguel* 3. Bütün Eserleri, *Arthur Rimbaud* 4. Bohem Hayatı, *Henry Munger* 5. Buddenbroke Ailesi, *Thomas Mann* 6. Küçük Prens, *Saint Exupery* 7. Pal Sokağı Çocukları, *Molnar* 8. Gündeste, *Ferhan Şensoy* 9. Yabancı, *Camus* 10. Martin Eden, *Jack London*

Ümit Güven Kuloğlu: 1. Beyaz Zenciler, *İnguar Ambjörnsen* 2. Mezarlarınıza Tüküreceğim, *Boris Vian* 3. Büyük Zen Düğünü, *Bukowski* 4. Transpotting, *Irvin Welsh* 5. Koku, *Patrick Suskind* 6. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* 7. Sevda Sözleri, *Cemal Süreya* 8. Ölesiye Sevmek, *Attilâ İlhan* 9. Hasretinden Prangalar Eskittim, *Ahmed Arif* 10. Kulleteyn, *Turan Dursun*

Tüm Zamanların En İyi 10 Kitabı Kumpanyasında Son Durum:

1. Suç ve Ceza, *Dostoyevski*
2. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay*
3. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet*
4. Küçük Prens, *Saint Exupery*
5. İnce Memed, *Yaşar Kemal*
6. Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche*
7. Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez*
8. Don Kişot, *Cervantes*
9. Değişim, *Kafka*
10. Yabancı, *Albert Camus*

Aksiyon Kitap

Listeleriniz için Adres: "Bütün Zamanların

ART DIKTATOR: Hakan Nurcans
ART HEMOROID: Herman Taşçıoğlu

DEĞERLERE VE KUTSAL İLKELERE BAŞKALDIRIYORLAR...

ARTIK ŞEYTANA BİR TEK, GELİP FIRSATI DEĞERLENDİRMEK KALIYOR

Çocukluk Malzemeleri

kutluxhan PERKER

SİYAH FÖTR ŞAPKA

KIRMIZI PEJO

YEŞİL ŞEMSİYE

KIRMIZIYA ÇALAN KAHVERENGİ GÖZLÜKLER

BENİM ÇOCUKLUK VARYETELERİM BUNLARDIR

NE BİR SPORU TEMSİLEN HERHANGİ BİR TOP MODELİ

NE FALANCANIN BAHÇESİNDEKİ ERİĞE DALMA TELAŞI

NE DE ARTIK YAŞLANMIŞ BİR KOMŞUNUN

ŞAKAYLA KARIŞIK SİTEMLERİ YOK

HANİ KARINIZA FALAN ŞİKAYET EDERLER YA...

ÖYLE ŞEYLER YOK

BENİM ÇETEM BÜYÜK-BABAMLAYDI

OĞULLARIN YANINDA BÜYÜKBABALAR

TAKIMINI ESKİ BİR OYUNCUSUNA TERKETMİŞ

YAŞLI BİR TEKNİK DİREKTÖR GİBİ OLUYORLAR

BÜYÜKBABALAR

BİR BEBEK

BİR ÇOCUK

BİR GENÇ

BİR ORTAYAŞLI

BİR İHTİYAR

VE BİR ÖLÜNÜN SIKIŞMASIYLA OLUŞMUŞ

HAZ BULUTLARI

BÜYÜKBABAMLA YAPTIĞIMIZ İŞBİRLİĞİ

SANIRIM İLK İLLEGAL HAREKETİMDİ

ÇOCUKLARIN YAŞLILARLA KURDUĞU DOSTLUK

BİR ÇEŞİT KONTRGERİLLA ÖRGÜTÜ SANKİ

ÇÜNKÜ BU İHTİYARLAR DEVLET KADAR GÜÇLÜ

BİR O KADAR ESKİ

AMA RESMİ OTORİTE OLAN ANNE BABALAR GİBİ

YETKİLERİ YOK

BÜYÜKBABAM İHTİYARDI YAKINI GÖREMEZDİ GÖZLERİ

BEN DAHA ÇOK BEBEKTİM GÖZLERİM UZAK NEDİR BİLMEZDİ

O ÖLDÜĞÜNDE BİZLERİ GÖREMEZSE ÜZÜLMESİN DİYE

BİLİYORUM, YAKINI GÖREMEZDİ

PEREZ

“ biri şiir yazar, biri o şiir üzerine kendini. şiir iki şey ister: hem seni, hem hünerini. tek başına sen sıkıcı bir ağırlıksın, hüner ağırlığı hafifletir. ”

Şu dünyada oturacak o kadar ev yapıldı:
Kulübeler, evler, hanlar, apartımanlar..
Bölüşüldü odapda, bölüşüldü kapı kapı
Ama size hiçbir hisse ayrılmadı
Duvar dipleri, yangın yerleri halkı,
Külhanlarda, sarnıçlarda yatanlar!

Behçet Necatigil

Behçet Necatigil

“ halkın evrensel ruhuna inanan onu derinliğine tanımaya çalışan gerçek bir aydın topluluğu bu kültür gangsterlerinin yerini almazsa toplumun, çağın çok gerisinde kalacaktır türk edebiyatı. birbirlerine ödül dağıtan, oyunun kurallarını bozmaya cesaret edemeyen bu kuru kalabalık aslında tek bir kütledir; ilericilik- gericilik kavgası görünüşte bir çekişmedir. ”

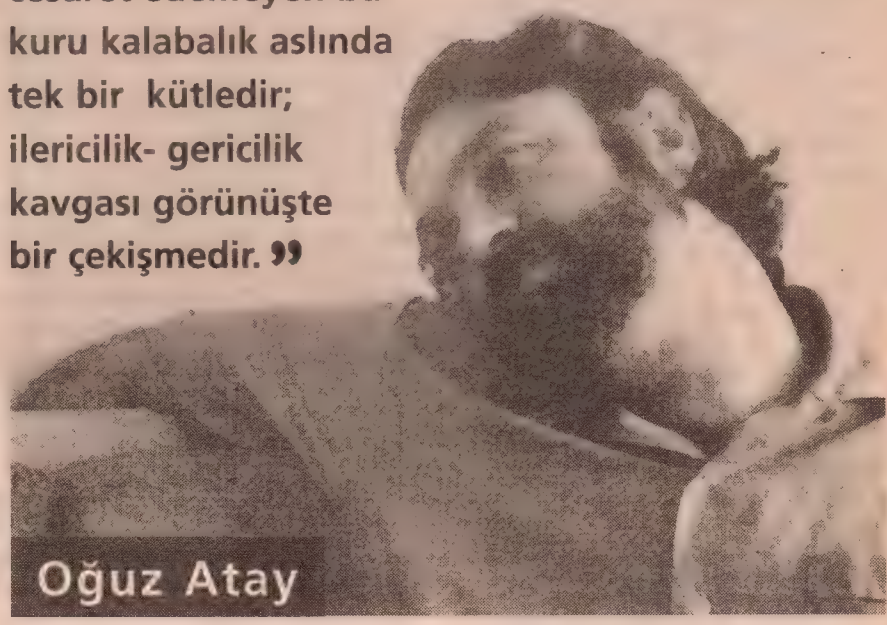

Oğuz Atay

“ fırça gibi, boya gibi, daktilo gibi. önemli olan onu yöneten beyindir. kültürel beslenmesi sağlanmış bir beyin fotoğraf makinesine istediği her şeyi yaptırabilir, istediği dili konuşturabilir. ”

Gültekin Çizgen Arşivi

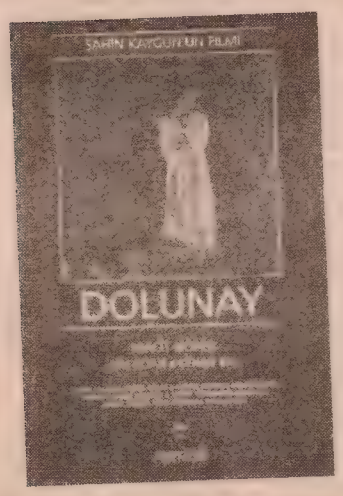

“ alıştığımız fotoğraf, alıştığımız resim değil ama ne oldukları beni ilgilendirmiyor. önemli olan iyi bir şey olması. sanatçı çalışırken onun nasıl adlandırılacağını hesaba katmaz. ”

Şahin Kaygun

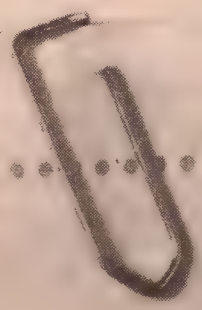

“ ortamdan şikayet etmenin anlamı yok, farklı bir ortam istiyorsan kendin kuracaksın ”

görsellik ve devinim ağırlıklı tiyatro anlayışının ülkemizdeki önde gelen temsilcilerinden, sanatçı

Hüseyin Katırcıoğlu

kasımpaşa'da eski bir un fabrikasını performans sanatları merkezi yapmak için tamir ederken kaza sonucu çatıdan düşerek öldü. Ve çok üzüldük biz.

Neredeydi sözünü ettiğimiz kurumlar ve yıldızlarımız."Birliktelik" ve "beraberlik" hep "palavra"ydı...

Buruk Bir Kutlama ve Nejat Saydam

AGÂH ÖZGÜÇ

Geçtiğimiz ay, Türk sinemasının 85'inci kuruluş yılı kutlandı. 14 Kasım 1999 günü. Bu kutlamayı kim düzenledi?.. Türk sinemasıyla ilgili kurumlardan **Soder** mi (Sinema Oyuncuları Derneği), **Çasod** mu (Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği), **Fiyap** mı (Film Yapımcıları Derneği) Film-Yön mü (Film Yönetmenleri Derneği), **Sine-Sen** mi (Sinema İşçileri Sendikası), **Türsak Vakfı** mı (Türkiye Sinema ve Audiovisuel Kültür Vakfı), **Siyad** mı (Sinema Yazarları Derneği), **Sesam** mı (Türkiye Sinema Eserleri Sahipleri Meslek Birliği) ya da **Film-San Vakfı** mı (Film Sanayii ve Tüm Sanatçıları Güçlendirme Vakfı)?..

Hayır, bu saydıklarımızın hiçbiri.

Peki kim düzenledi bu kutlamayı? Bu kurumlarla ve sinemayla resmi ilişkisi olmayan Faziletli Beyoğlu Belediyesi. Başkanı da bu yıl seçilen Dr. Mimar Kadir Topbaş...

Önceki üç yıldan beri düzenleyen yine Beyoğlu Belediyesi.

Peki, Türk sinemasının 85 yaşına bastığı bu günde, kutlamaya hangi ünlü yıldızlarımız katıldı? Elbette ki hiçbiri...

İlginç bir durum vardı ortada. Sinemayla ilgili kurumları (Sesam hariç) destek vermediklerine ve ünlü oyuncuların da katılmadıklarına göre... Anlaşılan, bu işi Belediye'nin düzenlemesine karşı çıkılıyor. Ama sinemanın içindekiler de böyle bir şenlik düzenlemeye 4 yıldan beri yanaşmıyor.

O gün, Tünel'deki Tarık Zafer Dunaya salonunda, sinemaya emek vermiş kişilere ödülleri verilmeden önce kutlama telgrafları gönderenlerin tek tek isimleri okundu. Hemen hemen tümünü oluşturan politikacılardı. Bir dönemlerde, başarı sağlamasa da filmcilik yapan ve bu yıl MHP'den İstanbul Milletvekili seçilen Mehmet Gül bile Türk sinemasının 85'nci yılını bir telgrafla kutluyordu.

Neredeydi bizimkiler? Hani Türk sinemasına sahip çıkanlar. Onlarda "tık" yoktu...

O gün "emek ödülü" alan bir yönetmenimiz de Nejat Saydam'dı. Elbette ki hakkıydı. Yıllarını sinemaya adamıştı. 1957'den 1994 yılına dek 121 tane sinema filmi çekmişti. Yalnız sinema filmleri değil televizyon kanallarına diziler de çekmişti.

Ne var ki kürsüde, Belediye Başkanı Basın Danışmanı Abdurrahman Şen, biyografisini okurken Saydam'ın tepki göstermesi gereksiz bir davranıştı. Biyografiyi yazan sinema yazarlarını eleştiriyordu. Tepkisinin nedeni, biyografide Saydam'ın çektiği TV dizilerinin yer almamasıydı. Sinemayı bırakmamıştı. Ancak 1977 ile 1988 arasını içeren dönemde koşullar elvermediği ya da başka nedenlerle sinema filmi çekmemişti. Bu 10 yıllık sürede yalnızca TV kanallarına diziler yönetmişti. Saydam'ın kürsüde okunan biyografisi ise 1983 yılında Turhan Gürkan'la Atilla Dorsay'ın ortaklaşa hazırladığı "Sinema Ansiklopedisi"nden yapılmış bir alıntıydı. Elbette 1983'den 1999'a dek uzanan zaman dilimi çok şeyleri değiştirecekti.

Saydam'ın tepkisi üzerine Abdurrahman Şen, durumu açıkladı. Okuduğu 1983 yılında yazılmış, haliyle de eskimiş bir biyografiydi. Sözkonusu biyografik bilginin daha sonraki yıllarda yazılmış bir kitaptan ya da Saydam'ın kendisinden alınması gerekmez miydi?.. Olan olmuştu bir kere. Eski biyografi Saydam'ı gerçekten üzmüştü.

Oysa biz beklerdik ki böyle bir günde tepkisini Türk sinemasına sahip çıkmayan meslektaşlarına karşı göstersin.

Neredeydi sözünü ettiğimiz kurumlar ve yıldızlarımız.

"Birliktelik" ve "beraberlik" hep "palavra"ydı...

Nejat Saydam (yönetmen) Memduh Ün (oyuncu) ile

Müfit İlkiz eşi Nilgün Esen ve kızı Sibel ile

Her film çektiğinde, sinema yapma uğruna varlıklı annesinin katlarını birer birer satan Müfit İlkiz, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran'ın da belirttiği gibi son günlerini acılarla, yoksulluk içinde geçirmişti.

Sakın Ölmeyin Ha!..

Türk sinemasının 85'inci yılı kutlaması nedeniyle Beyoğlu Belediyesi'nden söz ederken, bu kez bir başka belediyenin Fiyap Yönetim Kurulu Başkanlığı'na gönderdiği bir mektubu anımsadık. 21.11.1996 tarihli eski bir mektuptu bu. İçel ili Erdemli ilçesi Kızkalesi Belediye Başkanlığı tarafından, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran imzasıyla gönderilmişti.

Her şeyden önce duyarlı bir vatandaş olarak insanlık görevini yerine getirme amacını taşıyan yazısında, Özyaran şöyle diyordu:

"Kasabamızda 6 yıldır yaşamış bulunan ve 31.08.1996 tarihinde kalp krizi neticesinde aramızdan ayrılan değerli Müfit İlkiz beyin son günlerine ait birkaç bilgi vermek isterim.

Sayın Ali Müfit İlkiz Bey, hemen hemen son 6 yılını kasabamızda geçirmiş, kasaba halkı ile içiçe olmuştur. Zaman zaman çektiği filmlerden, zaman zaman da çektiği sıkıntılarından, aşklarından bahsetmiş, geçmişini yad etmiştir. Ne yazık ki son günlerde sağlık problemleri oldukça artmış, sosyal çevreden kopmaya başlamıştır. Her zaman üzüntü ile bahsettiği bir olay vardı ki bundan bahsetmeden geçemeyeceğim. Sanat ve film çevresinden aranmamak onun en büyük üzüntüsünü oluşturuyordu. Bunu da kırgın bir şekilde her zaman söylüyordu. Rahmetle anacağımız Sayın Ali Müfit İlkiz bey kasabamızda bulunan Paşa Türbesi'ne 31.08.1996 tarihinde Belediyemizce defnedilmiştir."

66 yaşında yaşamını yitirip Kızkalesi Belediye Başkanlığı tarafından toprağa verilen Müfit İlkiz kimdi? Film yapımcısıydı. 1960'lı yıllardan beri Yılmaz Güney, Kartal Tibet, Filiz Akın, Cüneyt Arkın gibi ünlü yıldızlarla film yapmış, kurduğu yapımevine de kızının adını vermişti: Sibel Film.

Karizmatik bir kişiliği, ilginç ve renkli bir yaşamı vardı İlkiz'in. Aziz Sarıkaya, Mustafa Tual, Ertem Göreç, Fatih Pekmutlu, Cavit Yürüklü en yakın dostlarıydı sinemacılardan...

Her film çektiğinde, sinema yapma uğruna varlıklı annesinin katlarını birer birer satan Müfit İlkiz, Özel Kalem Müdürü Murat Özyaran'ın da belirttiği gibi son günlerini acılarla, yoksulluk içinde geçirmişti. Yalnız ve tüm dostlarından uzak. Kimbilir, belki de kızı Sibel'in bile babasının bu "sessiz ölüm"ünden haberi yoktur. Ya eski sinema oyuncularından annesi Nilgün Esen'in...

Sağlıksız geçen son günlerinde, birçokları gibi aranılmayan İlkiz'i, ölümünden sonra hatırlayanlar çıkabilir. Dostlarının yolları, Kızkalesi'ndeki Paşa Türbesi'ne düşerse eğer...

Sakın ölmeyin ha!..

Tekziptir...

Öküz'ün Kasım 1999 tarihli sayısında Agâh Özgüç'ün, kaleme aldığı yazısında şahsımla ilgili olarak söylediklerinin gerçekle bir ilgisi olmadığı, Leyla Sayar'la söylediği gibi bir karşılaşmam olmadığı ve şahsıma hakaret niteliğindeki yalanını teessürle karşılıyorum. Böyle bir yalanın manşetini merak ediyor, kendisinden özür dilemesini ısrarla istiyorum.

Yönetmen Çetin Karamanbey bağırıyor: "Ayten hanım, Tema'ya sıkı sıkı sarılmıyorsunuz. Ben ne istiyorsam, lütfen o olsun..." Bu ara çapkın Tema, büyük bir mutlulukla cebinden bir 10 lira çıkarıp Karamanbey'e veriyor. Provalar devam ediyor.

Ayten Çankaya'yı Öpmenin Bedeli 10 Türk Lirası...

Yıl: 1953. Bir film setindeyiz. Beyoğlu'nda bir pavyonda. Yönetmen Çetin Karamanbey, oyuncular Neriman Köksal, Muzaffer Tema, Nazım İnan ve Ayten Çankaya. Filmin adı "İstanbul Canavarı"...

O yıllarda gazeteciler randevuyla film setine giderlerdi. Ve set fotoğrafı çekmek için de yönetmenden izin alınırdı. Şimdi de öyle mi? Mümkün mü hiç. Bugün genç gazeteciler tarlaya girer gibi, çat kapı setlere öyle girivеriyorlar. Bu nedenle de çoğu film setine gazeteciler sokulmuyor. Eskilerin deyimiyle "destursuz" bağa girmenin "ceza"sı bu...

Filmin bir sahnesinde Muzaffer Tema, Ayten Çankaya ile dansedecek. Önce provası yapılıyor bu çekilecek sahnenin. Bakıyoruz provalarda Muzaffer Tema, Çankaya'ya öylesine sıkı sarılıyor ki. Çankaya Türk sinemasının en tatlı esmerlerinden, Tema ise en yakışıklılarından. Ama Çankaya, bu sahnede biraz tedirgin gibi...

Yönetmen Çetin Karamanbey bağırıyor:

"Ayten hanım, Tema'ya sıkı sıkı sarılmıyorsunuz. Ben ne istiyorsam, lütfen o olsun..."

Bu ara çapkın Tema, büyük bir mutlulukla cebinden bir 10 lira çıkarıp Karamanbey'e veriyor. Provalar devam ediyor. Tema, Çankaya'yı her öptüğünde cebinden bir onluk çıkarıp yönetmene uzatıyor. Sonra da karşılıklı gülüşüyorlar.

Ne iş bu?

Önce kimse bir şey anlamıyor. Ama kısa bir süre sonra işin kokusu çıkıyor. Meğer Muzaffer Tema'yla Çetin Karamanbey anlaşmışlar. Tema, Çankaya'yı her öpüşünde karşılık olarak 10 Türk lirası verecek.

Muzaffer Tema o film setinde provalarda ve çekimde Ayten Çankaya'yı, bu fırsattan yararlanıp kimbilir kaç kez öpmüştür?.. "Kelebek öpüşü"yle mi dersiniz? Bu nasıl bir "öpme" biçimiyse? Ama çevresinde bu "kelebek öpüşü"nden sık sık bahsedilmiştir "jön"lük günlerini yaşarken.

Bu "provalardan bir süre sonra Tema, Çankaya ile "harbiden" evlenecektir. Demek ki çapkın Tema, "onlukları" boşuna Çetin Karamanbey'e vermemiş. Düşünebiliyor musunuz, 46 yıl önceki On Türk lirasını?

Muzaffer Tema eşi Ayten Çankaya ile

SineMasum

HÜSEYİN ALEMDAR

Bir şair gülüyor şimdi oturmuş bende
Bense mendil kırılganlığında ağlıyorum
Tuğba Gürelli

*Aramız Aşk Mektubu **Eloğlu** iki sayfa sanki*
aramız iki aşk üç harf boşluğu aslında
boşluklarımız ince günah dil ve dudak lehimleri
kımıldasam taşı düşmüş bir kolyesin bende
kımıldasan kopuk bir göğüm sende infilâk biçimli

Biz ş'si mutlu ötesi mutsuz o üç harfiz seninle
*günlerimiz dökülmüş, ân'larımız sımsıkı **Yalnızlar Rıhtımı** **Çolpan** ile **Sadri** ki, giderek iki uzak güzelleme ellerimizde*

:ah, birkaç tebessümüm senden, hadi arama gir suflörümle!

Xanax
Büyülü sözcük. Alkolü bıraktığım uzunlu kısalı dönemlerin Afrodit'i. Uykusuz gecelerin titremelerin bir de derin kâbusların bir de terlemelerin başdönmelerinin her şeyden elini eteğini çekmelerin bir de dünyanın bir sıkımlık canı olduğunu düşünmelerin bir de bütün babaları sevmek gerektiğinin..

Şiir okuyarak uyuşturucuya son

Şiirin bağımlılıkları ortadan kaldırma konusunda etkili bir ilaç olduğu belirlendi. Şiirle, sigaradan kurtulmak da mümkün

Bağımlılık ilacı

Tıp dergisi Lancet'ta yayımlanan araştırma, tıp dünyasına bomba gibi düştü. Habere göre, Bristol Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, uyuşturucudan kurtulmanın şiirle mumkün olduğu ortaya çıkarıldı. Sadece uyuşturucu değil, sigara ve alkol bağımlılığına da şiirle son verilebiliyor.

Araştırmalar yapıldı

Prof. Dr. Robin Philipp, bu sonuçları 4 yılda 5 bin alkol, uyuşturucu ve sigara bağımlısı üzerinde deneyerek elde ettiklerini soyluyor. Değişik yaş gruplarında olan deneklere grup halinde şiir terapileri düzenlendi. Sonuçta her gun en az 2 ya da 3 şiir okuyan kişinin, 4 ay içinde bağımlılıktan kurtulduğu görüldü.

Stresten kurtarıyor

Şiir okumak strese karşı da etkili. Ayrıca Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre yeme bozuklukları görülen, yani anoreksiya ve bulumia hastalıkları olan insanlarda da şiir terapileri etkili sonuçlar veriyor. Uzmanlar şiirin endişe ve şüpheleri ortadan kaldırdığını, kişiyi rahatlattığını belirtiyorlar.

Dikkat, Alkol Var!

AHMET ERHAN

"Destide kadehte doyamam görmeye bari
Ey gevher-i şeffaf senin mahzenin olsam."
Nedim

"Kolonya yasak!"

Ellerin titremiyor da, seğiriyor sanki.

Kaçmak istiyorsun, kaçamıyorsun. Bütün dünya ebeveynliğe soyunmuş, seni gözlüyor.

Hastaneye yatma kararını kendin mi verdin sanki? Hep konuştular, konuşurlar ve sen kendini atom bombasını bulan o adamdan -neydi o adamın adı- daha kötü, daha zararlı bir mahlûk olarak algılarsın birdenbire.

Senin en zayıf anını kolladılar.

Ölümle korkuttular; oysa sen onunla yaşamaya ne kadar alışıktın. Ölüme doğmuş gibiydin.

İşte hastanedesin.

Bir uzun yol şoförü kadar dalgın ve umarsızsın.

Sanki herkes senin için, ellerinde birtakım kağıtlarla oradan oraya koşturuyor.

Benim için mi?

Yordun artık insanları, diyordu telefonda son duyduğum o ses.

Beni kim yordu?

Dört bir yanda beyaz önlüklü, yeşil önlüklü insanlar...

Şimdi de onları yoracağım.

Soruyorum, beni kim yordu?

Mağarası çökük bir yarasa gibi burada...

"Kolonya yasak!"

Başhemşire, toprakta eşelenen beyaz bir legorn tavuğu gibi.

İşte kolonyayı buldu.

Bomboş defteri şöyle bir karıştırdı. Kalemin ucunu kırdığı için özür diledi. Lawrance Durrell'ın "Bitter Lemons"una acı acı, İngilizce de biliyormuş bu adam, yazık, der gibi şöyle bir baktı.

Sense o arada, valize neden prezervatif koymadığına hayıflanmakla meşguldün. Ne güzel olurdu. Ben mastürbasyonu bile bununla yaparım; ne olur ne olmaz değil mi hemşire hanım.

"Kolonya yasak!"

İyi, onu henüz denemedim. Ama içerde kolonyalı kokteyl tarifi veren çıkar nasılsa.

Koğuş değil, kocaman bir tecrit hücresi.

Öyle göründü gözüme.

İlk, mutfaktaki masanın üzerinde dolanan hamamböceklerini gördüm. Bir dolu, yıkanmamış çay fincanı. Sonra başhemşirenin eşelenirken neredeyse görünen göğüs uçları.

Akşamdan mı kaldın, sabah girişi birayla yapacaksın. Kanın dellenecek. Arada soğuk sıcak bir şeyler yiyeceksin. Ondan sonra ölüm nereden ve nasıl gelirse.

Gökkuşağından hangi rengi seçersen seç.

Kendini Ulus'ta hâlâ durup duran o koltuk meyhanesinde İşveli Leylâ için giyâbında birileriyle yumruklaşırken bulabilirsin.

İnadına gece tarifesi açan taksilere binersin.

Evine gelirsin. Yolu nasıl bulursun bilinmez, sızarsın.

Hepsi bu.

"Damarlarınız ne kadar güzel, diyor; hemen ele geliyor."

İğnenin kalbine saplandığını düşünüyorsun.

Kan. Serumun bağlandığı boru kanla doluyor.

Ne kadar güzel!

Sidik renkli sıvının bedenine aktığını gördükçe kusasın geliyor.

Bir adam yanaşıyor yanına, hoşgeldin kardeş, diyor; geçmiş olsunlar, ula litrelik bağlamışlar; ne içtin be kardeş böyle! Hasan, ördeği hazırla, arkadaşın ihtiyacı olacak.

Ne ördeği be?

"Ördek abi, afedersin çiş kabı. Bu durumda helâya gidemezsin."

Kendini ilk orspuluğunu yaşayan bir piyasa vaktinde buluyorsun.

Koğuşta sanki herkes senden söz ediyor. Belki de öyle. Neyseki saygılılar, kimse henüz sülâlemin bilumum ayrıntılarını sormadı. Yalnızca karşılıksız kalan hoşgeldin'ler ve geçmiş olsunlar'la yetindiler.

Ellerin ve gözlerin koro halinde, uyum yörüngesinde seğiriyor. Pencerede upuzun bir Ankara. Işıklar içinde.

Şimdi buz gibi bir beyaz şarap olsa, demeye kalmadan çişim geliyor. Yüz şişe bira içmiş gibi. Ördeği dört kere taşırıyorsun. Rahatlıyorsun.

Benim burada ne işim var?

Kelebek gibi olurdum şimdi bir bira içsem.

Kelebek gibi ölürdüm.

Başhemşire. Serumu çekiyor. Patlayan damarı pamukla siliyor.. Ben de bu dünyadan şu memeuçlarını görmeden gidersem...

"Nasıl, iyi miyiz, diyor; bakın arkadaşlarınız dört gözle sizi bekliyor."

"Ben Devlet Tiyatrosu Reşit, diyor. Rahat bırakın arkadaşı!"

Buğulu gözlerle etrafı süzüyorsun.

İlaç damarlarında derin patlamalarla ilerliyor.

Tuhaf bir uyuşma. Keşke alkol olsaydı.

Bir masa. Görüyorsun. Birileri, üç beş adam -üç mü beş mi adam- iskambil oynuyor bağıra çağıra.

Devlet Tiyatrosu Reşit, elinde bir fincan çayla geliyor. Sanki Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı uzatırcasına.. Fincan önünde, ama sen tutamıyorsun. Şimdi bütün bedenin seğiriyor. Elin adamı, titremeyi unutmuş elleriyle ağzına dayıyor fincanı. "Glikoz, yani şeker diyor, iyidir, iyidir."

İçiyorsun.

Alkolde yok muydu glikoz, diyorsun, gülümsemeye çalışarak.

Onun gözlerinin bebeklerinde bir özlemin parıltısını boşuna arıyorsun. Belki de büzüyor gözkapaklarını..

"Dört aydır buradayım, diyor. Oğluma söz verdim. Beş gün dayan, düzelirsin.."

Gerçekten de tiyatro sanatçısıymış. Ancak son üç yıldır bir tek oyunda bile rol alamamış; raporla geçiştirmiş.

Merdivensiz kuyu.

Hastane çevresinde sabahları ve akşamları "intörn" doktorlar eşliğinde yürüyüşe çıkılıyor. Adına "spor" deniyor bu yürüyüşlerin.

Sense dalganı geçiyorsun, işlek caddelerinde Cebeci çukurunun

Dikkat, alkol var arkadaş!

Gerçekten de attığımız her adımda içki satan bir büfeye, dükkâna, kafeteryaya rastlıyoruz.

Herkes usulca başını öne eğiyor.

Böylesi anlarda ne düşünüldüğü belli, ama "nasıl" düşünüldüğü meçhul olarak kalıyor aramızda.

Konuyu sessizce dağıtıyoruz.

Dağılıyoruz.

Koğuşun soğukluğunda toparlanabiliyoruz ancak.

"Spor"a gelmeyenlere küçük cezalar veriliyor. Örneğin onlarla bir saat boyunca kimsenin konuşmaması gibi.

Dışarda gürül gürül akan bir hayat.

Unutmuşuz sanki.

Ondan adamakıllı korkuyoruz:

Dikkat, alkol var!

Bütün koşullanmalarımız bu üç sözcükte gizli.

Kendileri kahve mi içiyor, yoksa poz mu veriyor?

Koğuşta sanki herkes senden söz ediyor. Belki de öyle. Neyseki saygılılar, kimse henüz sülâlemin bilumum ayrıntılarını sormadı.

Adına "psikiyatri" denilen ve "bilim" diye tanımlanan o şeyin, olsa olsa bir koşullandırma bilimi - dizginleme, uyuşturma, yapay sosyalleştirme... olduğunu bugün uzaktan bakınca daha iyi anlıyorsun.

Burdur. Askerlik anıların üşüşüyor birdenbire aklına.

"Ateş İdare Bölüğü!, diye bağırıyor Yüzbaşı; aramızda bağımlılar var!"

Soldan say!

Sanki askerlikte de koşullandırma, bu tür bir kalıba dökme çabasını görmedin mi?

"Koyun sürüsünün arasında yürümekten hoşlanmıyorum, diye bağırıyor hemşireye 'spor'a karşı olanlardan biri; bütün insanlar bize bakıyor!"

Alkolikler Mafgası, Cebeci alkol noktalarını teftiş ediyor, ne var?

Güya ironi!

Böyle durumlarda ironiyi de araya sıkıştırmasan, bin kez daha alkolik olurdun sen.

Palabıyık:

"Ulan, yedi sene hapiste yattım, şu geçen iki ay kadar koymadı bana!" diyor.

Devrimci:

"Zaten buradakilerin hepsi devrimci. Ve aramızda sigara içmeyen yok."

Dikkat, alkol var!

Alkolden -belki- kaçabileceğini, ama Türkiye'den kaçamayacağını bir kez daha anlıyorum.

Neden - sonuç ilişkisi.

Dün gece yağan kar, Hacettepe sırtlarında kardanadamlara miting düzenlemiş sanki. Yoğun beyazlık üstünde bir Yeşilay silûeti.

Bir akşamüstü sevgilinle karların en derinine ulaşmaya çabalayarak debelendiğin o gece.

Hayatında ilk kez konyak içtiğin o gece.

Başında, nerden bulmuşsan bulmuşsun, bir Che Guevera beresi, yıldızı eksik.

Şimdi kar, bayat bir ekmek gibi, alkol eksikliğinin gerdiği damarlarında ufalanıp, dağılıyor.

Ayna. Aynaların fiziği.

Soluğunun buğusu bile kalmıyor aynalarda.

Anılar öldü.

Hemşire:

"Yarasa, diyor, neden hep pencerenin önünde dikilip duruyorsun?"

"Bunca adamın arasında burnumu karıştıramıyorum" demek geliyor içimden.

Diyemiyorum.

Gülümsemekle yetiniyorum. Ama sanki benimle, öteki adamlardan daha fazla ilgileniyor gibi. İlgilenmek... Beni onlardan daha fazla "kurtarmak" istiyor.

İlk gittiğim doktor:

"Dünyada bağımlıların alkolü kesin bir biçimde bırakma oranı % 1 ile 3 arasında değişiyor." diyor.

Boku yedim, diye düşünüyorum. Kıçımı yırtsam ben bu "elit" tayfaya katılamam - belki de katlanamam.

Ama hastane geleneğinde "herkesler" o oranın içinde görüyor daha şimdiden kendini.

Dereyi geçmeden paçaları sıvamaktan geçtim, çırçıplak suya koşturuyorlar.

Dere, insanoğlunun o güzelim sezgisiyle yüzyıllar boyunca ürettiği bütün alkol çeşitlerinden oluşmuş bir kokteyl. "Bir hastam vardı, tam sekiz yıl içmedi adam. Bir gün, bir bayram günü, küçücük bir kadeh nane likörü..."

Alkol koması. *Delirium tremens*. Bilinç yitimi.

En korktuğum şey bu.

Belki de en çok istediğim.

"Ne olacakmış hastane'ye yatırılıp, serum takılınca? Vitamin, tuz ve şekeri damardan zerk etmek için mi? Sana 0,5 *Xanax* mg'lık yazıyorum."

İlacı nasıl kullanacağıma ilişkin bir tablo çıkarıyor. Yoksa, özellikle benim gibi bağımlılığa teşne kişilerde alışkanlık yaparmış.

Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak.

Xanax

Büyülü sözcük.

Alkolü bıraktığım uzunlu kısalı dönemlerin Afrodit'i.

Uykusuz gecelerin
titremelerin bir de
derin kâbusların
bir de terlemelerin
başdönmelerinin
her şeyden elini eteğini çekmelerin bir de
dünyanın bir sıkımlık canı olduğunu düşünmelerin bir de bütün babaları sevmek gerektiğinin..

XanaX. 0,5 mg.

	Güneş-	Öğle-	İkindi-	Akşam -	Yatsı-	İmsak
2 gün	1	1	1	1	1	1
3 gün	1	1/2	1/2	1	1	1/2
2 gün	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2
2 gün	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2
2 gün	1/2	1/4	1/4	1/4	1/2	1/4
Sonra	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4

Bir de,

bütün kadınlara ben tecavüz ettim bu dünyada cinayetleri büyük bir incelikle işledim

yoksulun ekmeğini çaldım

çocukları sakat bıraktım

ben attım atom bombasını Hiroşima'ya

Nagazaki'ye bir de

sayayım mı daha or.spuçocukları

ben dürtükledim yaşlıları en derin uykularında

zencileri ben boğazladım

bir de dünyanın bütün içkilerini ben içtim

ben mi içtim...

Sabahın ölgünlüğünde günün ilk otobüsü, Dikimevi'nden Bahçelievler'e doğru seğirtti.

İçinde bir tek adam vardı. Kendimi onun yerine koydum.

Akşamcılar gecenin son otobüsünü beklerlerdi,

bense sabahın ilk otobüsünü.

Gündüz tarifesi.

Ağzında bir avuç dolusu kireç.

Yarasa inine dönerdi.

- İki bağımlı tipi vardır, birincisi her akşam yemekle birlikte belli dozlarda alkol alan ve hayatlarını normale yakın bir menzilde götürüp getirenler. İkinci tip ise, dipsomanlardır ki, bu bağımlılık türü çok daha tehlikelidir. İçtikleri zaman hiçbir şey yemezler. Alkole ağızlarını sürmeyegörsünler, komaya girinceye dek içerler. Bu bağımlı türünün ilginç bir yönü de, çeşitli aralıklarla alkolden uzaklaşmalıdır.

Alkolün uzun yol sürücüleri.

Uykusuz ve yorgun sürücüler.

Hayatları kazaya uğramışlar.

Parklarda, metro istasyonlarında, apartman girişlerinde itilip kakılanlar, yalnızlığın köprüaltı çocukları.

Garsonlara ve fahişelere kova dolusu bahşiş verip, eve buruşuk, mor bir biletle dönenler.

İyi adamlar.

Yürekleri çığlık çığlığa...

Ey düz insanlarım benim
ey düpedüz insanlarım
çocuklarınızın başını öte yana çeviriniz;
Dikkat, alkol var!

- Üçüncü ayakta Rüzgârın Kızı yine gelmedi!

Aksamsefasi

Caliba sürecek

Bir gece bana gelmişti. baba-kız birlikte içmiştik. Biz de yatmasını istemiştim. Kalmıştı. Benim pijamalarımı giymişti; uzun gelen kollarını ve paçalarını kıvırmıştı. Yatak odamın kapısında duvara dayanmış. "Bak bak!" diyor ve gülüyordu.

Ağıt Gibi

FETHİ NACİ

Niçin hep o üç görüntü? Bir yaşamdan, yirmi bir yıl kadar kısa da olsa bir yaşamdan niçin hep o üç görüntü? Yolda bir başıma yürürken, içerken, dostlarla sohbet ederken o yaşamdan birçok ayrıntı birden beliriyor gözlerimin önünde de, özellikle geceleyin, yatakta saatlerce bir sağa bir sola dönerken, hep o üç görüntü çıkıp geliyor.

Bugünmüş gibi anımsıyorum, 20-21 Mayıs olaylarından sonra Türkiye İşçi Partisi'ni de bu olaylara bulaştırmak istemişler, bir pazar sabahı 20-30 kadar TİP'liyi toplamışlardı. İki sivil polis kapımızı çaldığı zaman saat altı falan olmalıydı. Evi arayacaklarını söylemişlerdi. 12 Mart döneminde olduğu gibi kitap meraklısı değillerdi; mektup vb. arıyorlardı. Onun yattığı odada da bir valiz vardı. Bir yıl önce, 1962'de, Vatan'da günlük fıkralar yazarken gelen okur mektupları o valizdeydi. Polisler o valizi odasından öylesine gürültüyle aldılar ki uykusunun çok ağır olmasına rağmen uyandı. (Oysa 12 Mart ertesinde sekiz dokuz kişi eve girip önce onun odasına dalmışlardı ve o uyanmamıştı!) Gözümün önünde -ve onun hayretle, korkuyla açık gözlerinin önünde- bütün mektupları bir bir elden geçiriyorlardı. (O günden sonra hiçbir mektubu saklamadım, yırttım attım. Onun iki yıl boyunca Paris'ten yazdığı mektupları da!) Annesi, onu, mutfağa geçirmiş, bir tabureye oturtmuştu. Bana kahve yaparken üzerine çıktığı tabureye... (Bir gün, annesinin yaptığı kahveyi beğenmemiştim, o da bana katılmıştı, "Kaynak yapmıyor da ondan!" demişti. O günden sonra kahvelerimi hep o yaptı. Sekiz yaşındaydı o zamanlar. Havagazı ocağına boyu yetmediği için de bu taburenin üzerine çıkardı.) Peynir ekmek vardı önünde. Polisler aramayı bitirdikten sonra kimi mektupları almışlar, "Beraber gideceğiz." demişlerdi. Ayrılmadan, öpmek için mutfağa gitmiştim. Yaşadıkça unutmam olanaksız: Lokmaları çiğniyor, yutamıyordu; gözlerinden sel gibi yaşlar boşanıyor ama hiç sesi çıkmıyordu. Nasıl sarılmıştık birbirimize! 1963'ün haziran başlarıydı; demek dokuz yaşına girmesine daha dört ay vardı. Şimdi Ruhi'nin "*Gitme Yemen'e Yemen'e / Yemen sıcak dayanamam / Tan borusu çaldığında / Sen küçüksün uyanaman*" diye söylediği türküyü (ağıdı) her dinleyişimde kendimi tutamayıp ağlarken hep o sahneyi yaşıyorum: Ne zaman döneceği belli olmayan babasının ardından ağlayan, tek sözcük söylemeden, gürültü patırtı etmeden ağlayan, bütün acısını, korkusunu bana sarılışıyla anlatan o küçücük çocuk... Lokmaları boğazından gitmeyen, ama annesini ve beni üzmemek için yiyor gibi görünmeye çabalayan o küçücük çocuk..

Sonra, tam on bir yıl sonra, Paris'te... Galip'in (Üstün) Montparnasse'ta keşfettiği ucuz ve güzel bir lokantada öğle yemeği yiyecektik. O da okuduğu okuldan çıkınca oraya gelecekti. Çok geciktiği için umudu kesmiş, Galip'le yemeklerimizi yemiş, lokantadan çıkmıştık. Birden uzaktan onu gördüm: Blucinin içinde ipinceydi; kitaplarını iki eliyle göğsüne bastırmış, dalgın, hülyalı, yavaş yavaş geliyordu. O anda koskoca Paris'te alabildiğine yalnız, alabildiğine mutsuz olduğunu hissettim. "*Mutsuzum, yalnızım, küçüğüm.*" diye içimden kendi kendime konuştuğumu, kahrolduğumu dünmüş gibi anımsıyorum. Sonra o güzel yüzünü avuçlarımın içine aldığımı, öptüğümü, birlikte yemek yiyemediğimiz için nasıl üzüldüğümü anlatmaya çalıştığımı...

Okulunu bitirmişti. Lise yıllarından beri kurduğu düşü gerçekleştirmişti: Çalışıyordu, kendi ekmeğini kendi kazanıyordu ve artık kendi evinde oturuyordu. Bir gece bana gelmişti. Baba-kız birlikte içmiştik. Bizde yatmasını istemiştim. Kalmıştı. Benim pijamalarımı giymişti; uzun gelen kollarını ve paçalarını kıvırmıştı. Yatak odamın kapısında duvara dayanmış. "Bak bak!" diyor ve gülüyordu. Neler konuşmuştuk, anımsamıyorum. Ama durmadan gülüyorduk. Ne güzel gülüyordu! Ah, ne güzel gülüyordu!

Sonra, 24 Aralık 1976'da her şey bitti.

Şimdi artık bir ben var bende benden içeri: Deniz, güzelim benim, yalnızım, üzerinde güller açan kızım...

Acıyı yaşadım ben, ve yalnızlığı ve sevgisizliği. Bir, ölüm kaldı, o da umurumda değil: Ölüm yaşanmıyor ki...

Fethi Naci kızı Deniz'in 15. yaşgününde, Deniz ve Emel hanım ile, 10 Ekim 1970

El sıkma konusunda en müşkülpesent insanlardan biri de Küba lideri Fidel Castro'dur. El sıkışmamak için sağ elinde hep yanık durumda bir puro bulunduran Castro'nun en büyük korkusu; CIA ajanlarının tokalaşma sırasında avuç içlerine zehir zerkederek, kendine bir komplo kurabileceğidir.

A,GİT'me Ver Elini

HÜLYA KOÇ

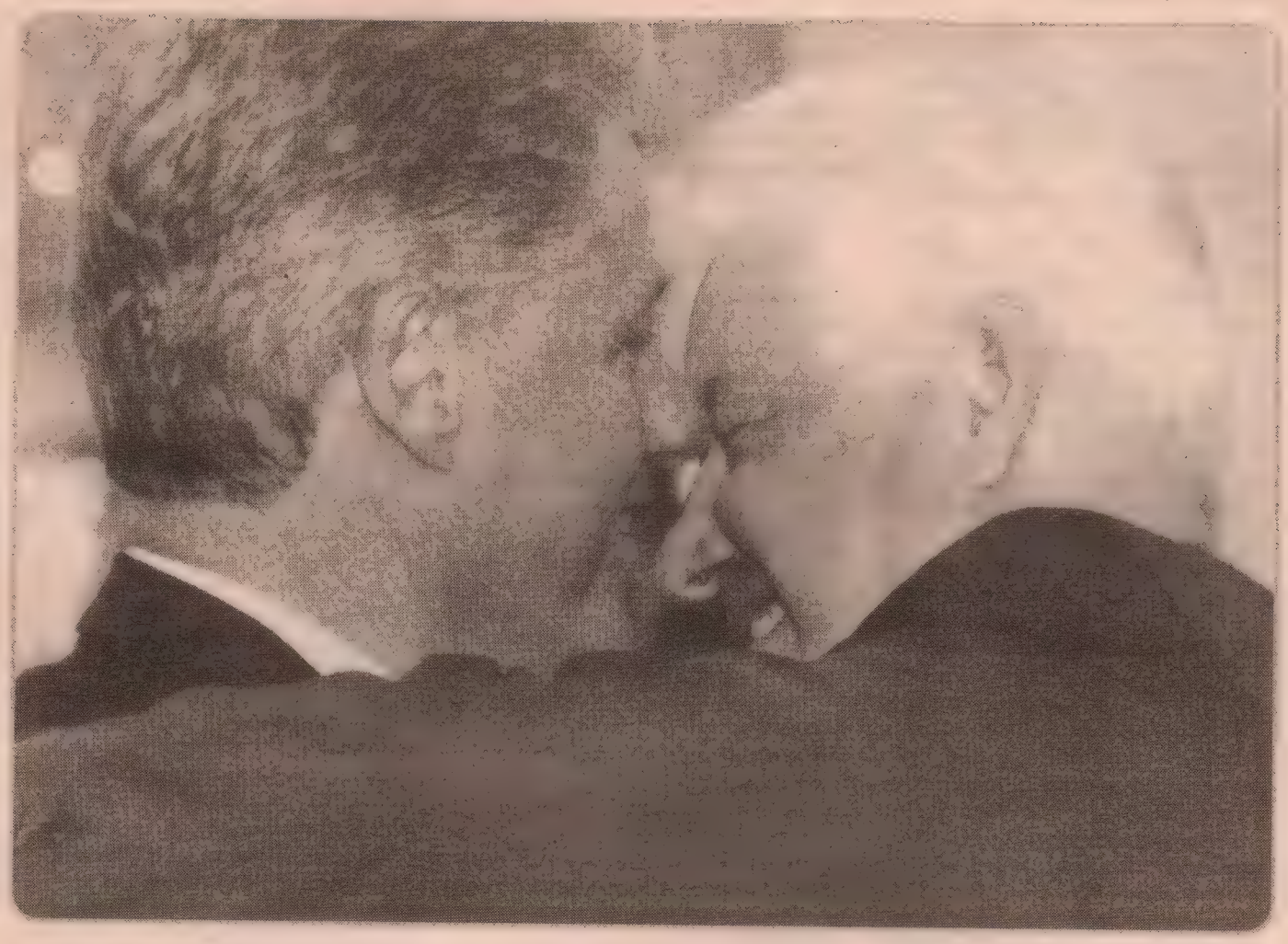

Geçen ay içinde yapılan AGİT görüşmeleri sırasında İstanbul dünya liderlerinin akınına uğradı ve İstanbul İstanbul olalı hiç bu kadar lideri birarada görmedi. Yeltsin'den, Clinton'a, Chirac'dan, Kofi Annan'a... Birbirlerini aylardır yıllardır tanıyan dost düşman arkadaş biraraya geldiğinde ne yapacağını şaşırdı. El mi sıkışacaklardı, yoksa Kremlin öpücüğü mü vereceklerdi? Kuşkusuz bu anların provasını yapmışlardı. Ama bazen karşı taraf hamle yapıp bütün gözler size çevrildiğinde, vücut diliniz sizi eleverir ya, nereye koyacağınızı bilemediğiniz eliniz de- istemeseniz de- bir bakarsınız tak diye karşı tarafın liderinin eline yapışmış, şak şuk aşağı yukarı sallanıyor.

Sıradan bir işmiş, canım sık adamın elini ne olacak gibilerinden düşüncelere neden olacak basit prosedür, bazı liderlere hayatın sonuymuş gibi gelir. Koca koca gövdeleriyle birbirlerini sarıp sarmalayan bu aklıevvel zatlar sıra el sıkışmaya geldiğinde pek de haris değildirler. Biraz önce birbirini öpüp koklayan adamların el sıkışma konusundaki tereddütleri, bu hareketin sıradan bir davranış değil, bir anlaşma, anlaşmaya da bir nokta teşkil ettiğidir. İstemezlerse vermezler ellerini. Bu durum softa Müslümanların kadın eli sıkmamak için elleri ötlerinde dolaşması gibi değil elbet. Ellerin buluşması kafaların buluşmasıdır aynı zamanda. Örneğin, Prens Charles'ın Uganda diktatörü İdi Amin'in elini sıkmayı reddetmesi, 1984 yılında da Helmut Kohl'un Botha'nın elini geri çevirmesi, seninle aynı kafadan değilizin mesajıdır. El sıkma konusunda en müşkülpesent insanlardan biri de Küba lideri Fidel Castro'dur. El sıkışmamak için sağ elinde hep yanık durumda bir puro bulunduran Castro'nun en büyük korkusu; CIA ajanlarının tokalaşma sırasında avuç içlerine zehir zerkederek, kendine bir komplo kurabileceğidir. Clinton en çok el sıkışan liderlerden biri. Gazetelerden öğrendiğime göre konutta kendisine verilen yemek sırasında 540 davetlinin elini sıkmış. Demirel, "Biraz fazla oldu Bill bey ama naparsın çocuklar sizin elinizi sıkmak istiyor işte" deyince, Bill de "Olsun canım" demiş. O zaten el sıkmayı sevenlerden, hatta ustalarından. Bill bey kucaklaşmayı sevmese de Yeltsin'e karşı duramıyor. Özellikle de Yeltsin'in Kremlin öpücüğüne. Geleneklere karşı son derece saygılıdır Clinton. Şimdiye dek öpüştüğünü pek görmedim. Öpüşme deyince, Demirel'in hakkını yememek lazım. Hele hele Türkmen başı Haydar Aliyev'i, canım nasıl da içine içine alır, kucaklar, bir daha kucaklar. Doyamaz, bir daha döner kucaklar. Gelin canlar bir olak, muhabbeti.

Tarihte önemli el sıkışmaları var ki dönemlerinin rengiyle hatırlanıyor. Çin lideri Mao ile Amerikan başkanı Nixon'un mesafeli el sıkışması o dönemdeki komünizm ile kapitalizm arasındaki soğukluğu gözler önüne seriyor. 1979 yılında Enver Sedat, Jimmy Carter, Menahem Begin'in yaptığı üçlü el sıkışması ise mümkünatı zor bir el sıkışmasıdır. Neden mi? En az üç lider gerekir de ondan. Kimin elinin altta olacağı ise, elim elim üstünde, elim kimin üstünde oyununa benzemez. Aynı pozisyonda uzun süre kalınması sakıncalıdır. Sonra çözmek için yardım gerekebilir. Bu el sıkışma ritüellerinin en çok ilgimi çeken yanı, mesela Clinton'un Blair'in kulağına eğilip, " Yahu şu Chirac'ın elleri çok terliyor, her toplantıda nasıl kaçacağımı şaşırıyorum" gibi laflar edip etmediğidir. Belki de o yüzden Orta Doğulu liderler AGİT toplantısına çağrılmadılar. Ellerini tuvaletten çıktıktan sonra yıkamayan liderlerle kimse el sıkışmak istemez herhalde.... di mi?

Tokalaşma halleri;

Tekli el sıkışması; Bu tarz, özellikle toplantıların sonunda veya başlangıcında- liderler tarafından göz göze gelmek suretiyle yapılır. Taraflar elleri kenetli olduğu halde kameralara uzun süre bakarken, avuç içleri terler, uzun süreli temasın verdiği rahatsızlıkla, bir kere daha tokalaşmaları için ısrar edilmeden önce, ellerini ayırıp havalandırmayı ihmal etmezler.

İkili el sıkışması; Bu tarz el sıkışmasının ustaları Blair ve Clinton'dur. Anlamı büyüktür. Ne kadar kanka olduklarının, dosta düşmana çatlasınlar, patlasınlar mesajıyla verilmek istenmesidir. El sıkışma sırasında, eller hızla aşağı yukarı sallanırken başla da bu durum teyid edilir.

Üçlü el sıkışması; Bir kere, bu iş için en az üç kişi gerekir. Camp David anlaşmasında Enver Sedat, Jimmy Carter ve Menahem David'in üçlü el sıkışması bu tarzın en sükseli örneğidir. Tarihte onlar kadar bu işi ustalıkla yapan üçlü liderler olmamıştır. Yanlız eller üstüste konulurken şap şap sesleri biraz laubailik tınıları çıkarsa da eller dağılırken yapılacak mağrur hareketler durumu kurtarabilir.

Kremlin Öpücüğü; Komünist dünyasında protokolün önemli bir parçası olarak görünen bu davranış, artık sadece Boris Yeltsin ve Fidel Castro tarafından tutuluyor. Politikacılar birbirlerine kolları açık halde hızla yaklaşırken gülmekten kısılan gözlerinin körleşmesinden olacak genelde göbekten toslaşırlar. Ardından dört kere mucuk mucuk öpücükleri konur yanaklara. Brejnev gibi Kremlin öpücüğünü sık sık veren liderler bazen ellerinde olmayarak! hasmının dudaklarına çok yakın bir yere öpücük konduruverirler. Bu romantik sahneler bana hep Fransız erkek arkadaşımı hatırlatır nedense.

Basit dokunuşlar; Bu dokunuş biraz Prenses Diana tarafından icat edilmiş diyebiliriz. Hafif utangaç bakışlarıyla kendisiyle temas haline geçmek isteyelere mağrur bakışlar fırlatan merhum, bir eli dirseğini okşar vaziyette tutarken, masumane bakışıyla etrafı mest ederdi. Nur içinde yatsın. Sonra dirseğini okşayan elini boşa alıp, karşısındakinin elini sıkardı. Bir yandan resmi bir görevi ifşa ederken, dirseği kaşınan kol ile içtenliği, samimliği çağrıştırırdı karabahtlı kadın. Ben şahsen çok üzülmüştüm ölünce.

Japon usülü selamlaşma; Bu tarz selamlaşma batılılara biraz zor gelmiştir. Belli bir açı ve mesafeyle bu selamlaşmayı yapmak lazım; mazaallah küt diye kafalar toslaşabilir. Ne çok öne eğilmek, ne de sopa yutmuş gibi dimdik ayakta durmak gerekir. En iyisi göz ucuyla Japon konuğun davranışlarına bakmak ve taklit etmektir.

Bütün bunların üstünde bir tarz var ki, ancak biz Türkler tarfından makbul görür. Dedesinden, milletvekiline, mafya babasından, kayınpedere kadar kim var kim yok cümlealemin elini öpmeye alışkın vatandaşlarımız, el diye öptüğünün aslında neresi olduğunu biliyorda, dili yok ki söylesin.

Öykücülüğün usta isimlerinden Cemil Kavukçu ile pek seyrek geldiği ve bir gün ileride mutlaka yerleşmeyi düşündüğü İstanbul'da, hem de 5.4 şiddetinde artçı depremli bir akşam vakti samimi bir söyleşi yaptık. İşte Cemil Kavukçu'nun bize anlattıkları.

Ben Yaralarımı Sarıyorum

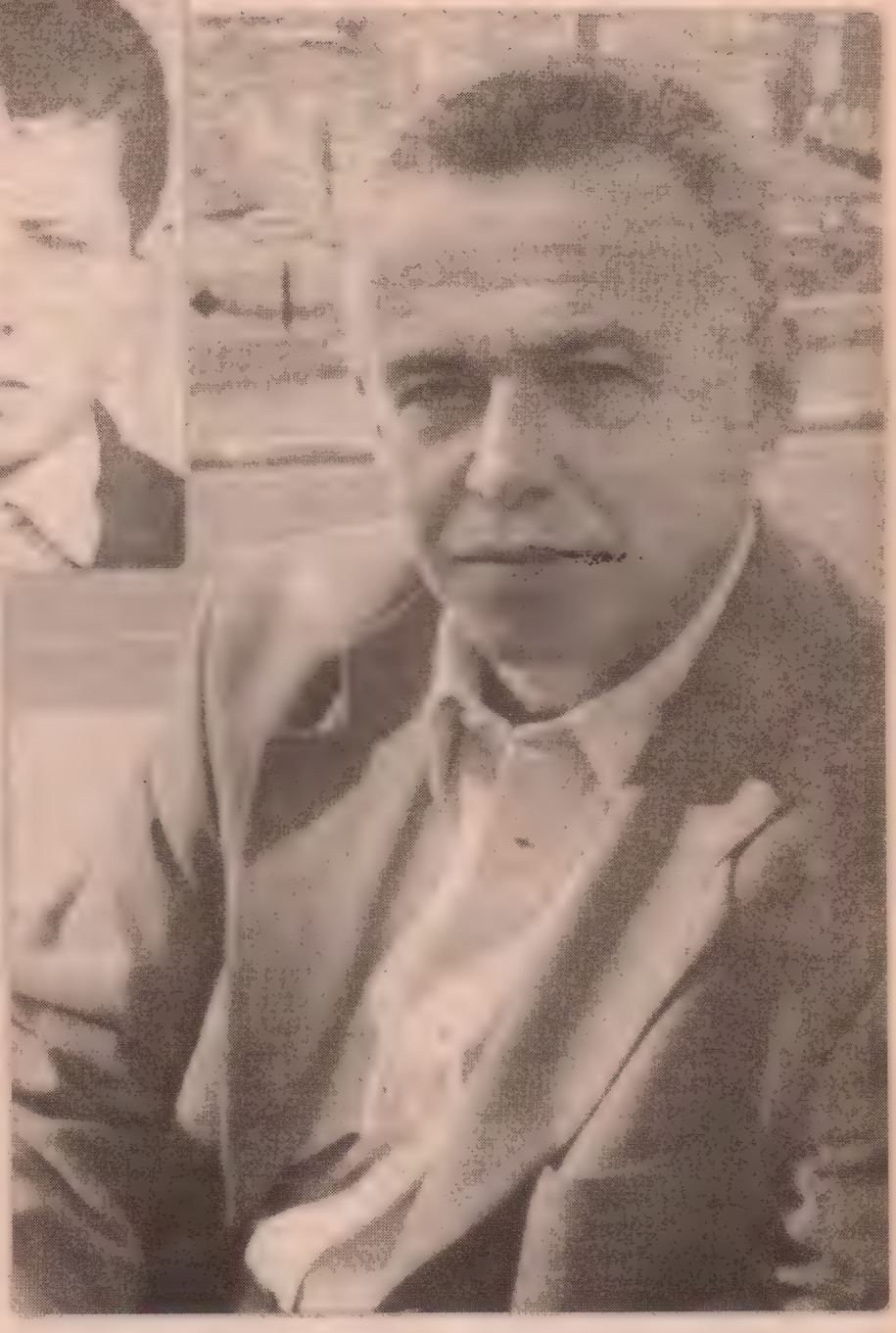

HATİCE MERYEM

Birikmiş öykülerim vardı...

1976 yılında Ankara'ya geldim. Öğrencilik bitmişti. Henüz yazılmış bir öyküm yoktu. Benim öykücülüğüm oldukça geç başladı ama bunu bir okur olarak çok daha önceden başlattığımı düşünüyorum. Çünkü sonuçta bu bir birikimdir. Okuyorsanız, siz de bir şeyler yazmak ihtiyacı duyarsınız. İlk öykümü Ankara'da 1981 yılında bir dergiye gönderdim. Yayınlandı ve ben çok mutlu oldum. Birikmiş öykülerim vardı, bunları kitaplaştırmak istiyor fakat yol yordam bilmiyordum. Sonra Ankara'da küçük bir yayınevine başvurdum, o da şunu söyledi "Tamam basalım ama eğer parasını sen verirsen, bütün masrafını karşılarsan biz bu kitabı basarız." Ben bu şartları kabul ettim. Kitap çıktı, ben büyük heyecanlarla kitapçılara gidiyorum, kitabımı görmek istiyorum, yok, hiçbir yere koymamışlar. Sonuçta şunu anladım; bu kitap zaten kitapçılara gitmeyecek, elden satacaksınız. Hani şeyler vardır ya, cami yardımı, teberru makbuzu arabalarla gelirler falan... Böyle bir şey olamaz bana verdikleri kitaplar benim elimde kaldı. Onlar ne yaptı bilmiyorum. Böyle bir deneyim yaşadım.

Kiraz ağacına çıkınca en iyi kirazlardan yemeye başla...

Bahsettiğim kitap **Pazar Güneşi**'ydi. Kitabın çıktığı yıl 1983. Yaklaşık 4 yıl sonra, 1987 yılına geldik ve ben bir dosya hazırladım. O zaman **Varlık Dergisi**'nin **Yaşar Nabi Nayır Ödülleri** vardı, aynı ödül daha sonra gençlik ödülüne dönüştü. O zaman yaş sınırı yoktu, oraya gönderdim. **Patika** adlı dosyamla oradan ödül aldım ve dosyam Varlık Yayınları'ndan çıktı. Ben artık şunu düşünmeye başladım; "İstanbul yayınevlerine geçtim. Varlık'ta kitabım çıktı, bundan sonra önüm açıldı." Ama öyle olmadığını daha sonra anladım. Dergilere öykü gönderiyordum. Varlık'a da çok gönderdim, o zaman **Yazko** vardı, fakat hiçbiri öykümü yayınlamıyorlar. Ödül aldıktan sonra ne yazık ki gene yayınlamadılar. Benim umduğum ödülle gelen İstanbul kapıları tekrar suratıma kapandı. Ben açıkcası Pazar Güneşi'nde denediğim yolu bir kez de Temmuz Suçlu'da denedim. Yine ben finanse ettim. Bunlar 1990 yılında oluyor ve tabii sonucunu bile bile yaptım bunu, çünkü kitabımın çıkmasını istiyordum. Ama şöyle de bir şey oldu. Ben **Sait Faik Öykü Ödülü**'ne kitapla katılınabildiğini o yıl tesadüfen öğrendim. Kitabı gönderdim. **Fethi Naci**'de jüride. Kitap ödül almadı ama Fethi Naci bu kitapla ilgili bir yazı yazdı. İlk kez İstanbul'dan önemli bir eleştirmenin benim kitabımla ilgili bir yazısı **Adam Sanat Dergisi**'nde çıktı ama ne olacak ki ilgi duyan birisi kitabımı nerede bulacaktı? Bütün kitaplar benim evimdeydi, kitapçıda değil ki! İnanın aşamıyordum, kitaplarımı okuyucuya ulaştıramıyordum. Sonunda 1990'dan 1995'e kadar olan beş yıllık bir küskünlük dönemim oldu. Hakikaten bıraktım ben. Bu arada **Uzak Noktalara Doğru** öykülerimi de bir dosya haline getirmiştim. Şu günlere gelişim bir tesadüftür benim. Çünkü okumazlar diye, ilgi göstermezler diye bir önyargı var bende, aslında herkeste var bu biraz.

Sonra bir arkadaşım bana dedi ki; "Kiraz ağacına çıkınca en iyi kirazlardan yemeye başla. Götür Can'a (Yayınları'na) ver. Bir dene. Olmazsa daha kötü kirazlara doğru inersin." Gerçekten de **Can Yayınları** dosyayı hemen kabul etti. Böylece 1995'de **Uzak Noktalara Doğru** adlı kitabım çıktı ve arkası geldi. Benim okurla buluşmam -ki 1981'den 1995'e gelen 15 yıllık bir öykücülük serüvenim var ve ortada hiçbir şey yoktu- 1995'den sonra İstanbul'a girmemle başladı. Ha sorduklarında "Nasıl girdiniz?" "Tesadüfen girdik işte."

O zamanlar çıkan Yazko Edebiyat Dergisi'nde **Fikret Otyam**'ın kısa bir yazısını okumuştum, şöyle diyordu; "Cemil Kavukçu'nun Pazar Güneşi adlı öyküsünü okudum. Şu anda bahçede çalışıyorum, başımda şapka olsa çıkarırdım." Şapka çıkaracak ama ben şok oldum. Yayınlanan ilk öyküm ve bir adamın şapka çıkarması ki Fikret Otyam'ın... Bu referansların yine de faydası olmadı.

Dışarıdan İstanbul'un, çok aşılmaz o surları hâlâ var. Bir öykü yazarı için, roman yazarı için, şiir yazarı için aşılmaz görünüyor ve sanki bu kapıdan girildiği zaman her şey çözülecekmiş gibi görünüyor ancak o zaman da başka sorunlar başlayacak, başkalarıyla yarışacaksınız. Herkes kendisini çok yukarılarda görüyor, bir girsem tamam diyor yani kapıları bir açsam...

Öykü okumasını da sevmezdim...

Şiir, hiç yazmadım. Üniversite yıllarında bir roman merakı vardı bende hatta ben öykü okumasını da sevmezdim. Aslında öyküyle tanışmam oldukça geç oldu. Bunun nedeni de sanıyorum öykü okumanın ayrı bir disiplin gerektirmesi. Öykü okuru, roman okurundan biraz daha farklı çünkü öyküde son yok, sonu daima açıktır öykünün. Romanda başlarsınız olay gelişir ve biter. Romanda okura pek bir şey kalmaz sadece yazar sizi alır götürür mekanlarla, kişilerle tanıştırır ve olayı bitirir, film izler gibi. Öyküde son biraz da okura kalır. Kapı açık, sen tamamla diyor. Öyküyü sevince, öykü okumanın ayrı bir disiplin ve kültür birikimi gerektirdiğini anladım. Bu geç oldu ama iyi de oldu. Önceden başlayıp abuk subuk öykülerde yazabilirdim ve bu beni bitirirdi. Bunu bir avantaj gibi görüyorum ben. Ha o yıllarda romanlar yazdım. **Oğuz Atay**'ın çok etkisindeydim. 1970 yılında **Tutunamayanlar**'la **TRT Roman Ödülü**'nü aldı sanıyorum. 1971'de ilk cildi çıktığında okudum. Evet, o maalesef göremedi, ömrü yetseydi bugün nerede olduğunu görecekti. Tutunamayanlar beni o kadar sarsmıştı ki ben hep ona benzer romanlar yazmaya çalıştım. Sonra bir arkadaşım dedi ki "Ya, sen öykü yazsana, öyküye daha yakınsın" ama dedim ki "Ben öykünün ne olduğunu bilmiyorum." İnanın bilmiyordum. Sonra okuya okuya, yaza yaza, herhalde öğrendim.

Tutunamayanlar'da müthiş bir burjuva yaşantısının eleştirisi vardır. Alaya alış var ama küçümsercesine değil, herkese biraz kendisini düşündürten bir yanı var. Toplumsal anlamda öngörüler varken, kendi yazgısıyla ilgili öngörüler de var. Selim Işık'ın beynindeki urdan ölmesiyle, yazarının beynindeki urdan ölmesi arasında çok ilginç bir çakışma var.

Uzun yıllar MTA Sismik Bir Gemisinde çalıştım...

İşim jeofizik mühendisliği ama önceden arzulanan, işte ben bu mesleği yapayım diye seçilmiş bir meslek değil. Tamamen tesadüf. Zaten benim lise yaşantım çok kopuk, altı yılda tamamlanmış bir dönemdir. Şu belirleyici oldu; "Ben asla, dedim, bir masa başı işi yapamam." O zamanlar İnegöl'deydim ve jeofizik doğaya açılan bir iş, bu olabilir dedim.

Deprem mühendisliği ayrı bir branş fakat bizim çalışmalarımız depreme yardımcı olacak yan çalışmalardır. Uzun yıllar MTA Sismik Bir Gemisi'nde çalıştım, deniz etüdleri yaptık, Marmara denizini karış karış araştırdık, özellikle İzmit Körfezi'nde çok etüdlerimiz oldu. Yani olay belli de buradaki karmaşa ne zaman bir felakete dönüşür onu kimse bilemez. Bugüne kadar bu konuda çeşitli uyarılar olmuştur, bilimsel kurultaylar yapılmıştır, bu konuda tedbirler önerilmiştir ama onu izleyenler o meslek içerisindeki kişilerdir bu hiçbir zaman halka inmemiştir.

Ben öykücü olacağım ama önce jeofizik okuyayım...

Bence bir yakınlığı var elbette. Jeofizik dediğiniz zaman yer katmanının altı aklınıza gelir ve asla göreceğiniz bir şey değildir o, sadece tasarlarsınız or Yukarıda bir takım fiziksel ölçümler y parsınız o ölçümlerden yoruma gidersiniz. Yani aşağıda şöyle bir kırık vardır, burada petrol birikmiştir gibi. Göremezsiniz sadece tasarlarsınız onu. Bu-

Aydınsel Arşiv

nun tasarıma yönelik olması öykücülüğümü beslemiş olabilir. Matematiğin de, fiziğin de bu tür yaratıcı sanatsal yanları beslediğine inanıyorum ben. Oğuz Atay da bir mühendistir. Farklı bir dil kurabiliyorsunuz, bunun bir avantajı var. Ama ben baştan şöyle bir fikirle girseydim "Ben öykücü olacağım ama önce jeofizik okuyayım, oradan bir şeyler alayım da, o benim öykümü beslesin." Böyle bir şey yok, olamaz da zaten ama onun yararını gördüm.

Şiirsellik, anlatımda değil anlattığınızda olmalı...

Yani yarattığınız mekanda, kişilerde, onların birbirleriyle olan ilişkilerinde, seçtiğiniz durumda, anda. Şiirsellik orada olmalı yoksa değeri süslü güfte gibi yazı okuru öyküden de soğutur. Bir dönem 1980'den sonra 1990'ın ortalarına kadar olan on beş yıllık o dönem Türk öykücülüğünün durağanlaştığı, okur kaybettiği kötü bir dönemdir. Tekrar bir canlılık var, ben bunu görüyorum. Bence yalın olmalı, ne anlatmak istiyorsanız çok düzgün anlatım önemli.

Bugün çok gezer-yüzer okur var Türkiye'de...

Ben aslında bütün okuduklarımın bir sonucuyum. Yazar; okuduklarından etkilenerek ya da onların verdikleriyle bir sentezе ulaşan kişidir. İşte bir tanesi yazar değildir, sinemacıdır **Yılmaz Güney,** biri **Orhan Kemal**'dir. Orhan Kemal'le Yılmaz Güney'in insana bakışı pek farklı değildir. Küçük insanı çok iyi kavramışlardır ve ayrıntıları, işlevsel olan ayrıntıları çok iyi kullanırlar ki biz onu izlerken ezikliğimizi, kendi iç dünyamızı orada buluruz. Ben onlardan bunu aldım. **Oğuz Atay**'dan biçemi aldım, zekayı aldım ona hayran oldum. **Attilâ İlhan**'dan şiirselliği ve görselliği aldım. Attilâ İlhan'ın romanlarından söz ediyorum, şiirinden değil. Sinemasal bir anlatım vardır onda, okurken "yağmurun pencere camına teğellemesi" der. Daha önce sizin tanık olduğunuz bir yağmurun cama vurmasını görürsünüz. O, onu size anlatır, hissettirir. Bütün bunlardan ben kendime bir şeyler çıkardım. Ama benim öyküm ne Attilâ İlhan'dır, ne de Orhan Kemal'dir ama onların izi vardır. Bir de **Selim İleri,** onun duyarlılığı çok önemlidir. **Dostlukların Son Günü, Cumartesi Yalnızlığı, Pastırma Yazı** öyküleri benim için çok öğretici ve belirleyici olmuştur.

Orhan Kemal hayatın içindeydi. Ben üniversite öğrencisi iken İstanbul'da sokaklarda adamlar görürdüm, "İşte Orhan Kemal'in adamları" diye düşünürdüm. Gelmişler Anadolu'dan saf saf bakınıyorlar. Biraz ben de öyleydim; bende küçük bir yerden gelmiştim, ben de onun bir adamıydım.

Orhan Kemal sanki unutturulmak isteniyor gibi, ben buna çok üzülüyorum. Orhan Kemal Türk edebiyatında, Türk öykücülüğünde kilometre taşı bir adamdır ama nedense bugün kitaplarını kitapçılarda bulamazsınız. Öyle bir döneme geldik ki artık medya hangi yazarı alsa bugün çok satar duruma getirebilir. Orhan Kemal'i çok rahat fırlatabilirler ve çok satar. Biz belki iyi yazarlar yetiştirdik ama iyi okurlar yetiştiremedik, yazarlar okurlarını oluşturamadı. Bugün çok gezer-yüzer okur var Türkiye'de.

Ben yaralarımı sarıyorum başka beklediğim bir şey yok...

Benim bir çalışma odam yok. Bir masam da yok, çalışma saatim de. Tasarladığım, kafamda tamamlayıp şunu da yazayım dediğim bir öykü de yok. Her şey bende gözlem, izlenim ve etkidir. Bir şey hoşuma gider, bu genellikle görüntüdür ama bir seste olabilir, müzik de olabilir, arabesk de olabilir, rüzgar olur, yağmur olur neyse o görüntü bende geçmişe yönelik başka bir şeyi hatırlatır, bir şey canlanır benim gözümde; o bir cümledir, paragraftır, ben onu yazarım yazmazsam gider zaten. O yazdığım bir öyküm değildir ama bir başlangıçtır. Bu öykünün sonu da olur ortası da. Daha sonra onu okurum. O beni çağırır, o bana sürekli kapılar açar ve ben yazarım. Gelişigüzel kamerayla çekim yapmak gibi bir şeydir bu. Sonra montaj masasına oturduğumda öykü olur çıkar. Bugün bana bir öykü verseniz yok ama öykü olacak bir çok malzeme var. Ben düzeni falan sevmiyorum. Ben yaralarımı sarıyorum başka beklediğim bir şey yok. Öykünün ilk cümlesi çok önemlidir. Son cümlesi ondan da önemlidir. Yani okur ilk cümleden sonra ikinci cümleyi okumak istiyorsa çekebilmişseniz devam eder. Sayfa bitmiş, çevirmek istiyorsa gene başarılısınız, sonuçta da şaşırıp kalıyorsa iş bitmiştir.

Kasabada kalsaydım hiçbir şey yazamazdım, bu bir gerçek...

İnegöl'de doğdum ve üniversite öğrenimine kadar yaşantım orada geçti. Dolayısıyla bütün özelliklerimi orası belirledi, orası yoğurdu. Ben kasabalı olarak kaldım herhalde, çıkamadım oradan ama oraya sık sık dönüp orayı anlatmak ihtiyacı duyuyorum. Neden duyuyorum? Bugün ben oraya gittiğimde oranın artık o çocukluğumdaki kasaba olmadığını görüyorum, değişmiş orası, bir kente özenmiş, kent olmamış hantal bir yer. Orada benim anılarım da yok edilmiş. Birçok şey talan edilmiş. Benim elimde tek bir koz var. O anıları, o kasabayı yeniden kurabilirim ben. Nasıl kurarım? Sözcüklerle ve öykülerle, işte bunu yapıyorum. Bu bir anılara ve çocukluğa sahip çıkmak gibi, onu sahiplenmek gibi bir şey. Orada her şey çok kısıtlıdır ve orayı aşmak istersiniz. Zaten benim öykülerimdeki tipler orayı aşmak isteyip de aşamayanların düştüğü durumları anlatır. Ancak önemli olan o kasabayı kasabanın dışından anlatmaktır. Ben kasabada kalsaydım hiçbir şey yazamazdım, bu bir gerçek. Benim yazmamı sağlayan büyük kentlerin kültürel ortamı ve o ortamda yeniden oluşmam. O oluşumu, gelişimi sağladıktan sonra ben kasabaya başka bir gözle bakıyorum. Orada olsaydım oranın gözüyle baktığım, onu anlattığım şey edebiyat olmazdı.

O görünmez surları aşamadık...

Yazıt dergisi; Ankara'da bir grup öykücünün öykülerini başka dergilerde yayınlatamadığı için "Biz bir dergi çıkaralım ve kendi öykülerimiz burada yayınlansın" diye düşünerek çıkardıkları bir dergi. Ben de içlerindeyim tabii. Bu amatör bir dergiydi. Her ay herkesin bir katkısı var, para koyuyorsunuz ama dergi gene ne yazık ki Ankara sınırları içinde kaldı. Gene o görünmez surları aşamadık. Ama biz de şunu getirdik, dedik ki "Kitaplarımızı da biz basalım." Bir arkadaşın kitabı çıkacaksa herkes o kitabın masrafına imece usülü katkıda bulunuyor ve kitap o şekilde çıkıyordu. Benim Temmuz Suçlu kitabım bu şekilde çıktı. 1987-92 arası süren bir dergiydi. Biz kimseye saldırmadık sadece biz de varız demeye, sesimizi duyurmaya çalıştık ama başarılı olamadık. **Özcan Karabulut, İzzet Kılıçlı, Lütfiye Aydın** vardı aramızda. Hep Ankaralı yazarlardı, **Hakan Şenocak** da bir ara yazdı. Bazı şairler de vardı.

Abarttığım yanlarımı törpüledim. Ben, ben oldum.

90-95 yılları arası biraz kendimle hesaplaştım. Doksan yılına geldiğimde üç kitabım vardı ve İstanbul'a hâlâ ulaşamıyordum. Oturup düşündüm ve şunu gördüm; daha önce baktığım ayna beni birkaç kat büyük gösteren bir ayna imiş. Yavaş yavaş kendi boyutlarıma indim yani abarttığım yanlarımı törpüledim. Ben ben oldum. Sonra Uzak Noktalara Doğru çıktı ve Sait Faik Öykü Ödülü geldiği zaman kendi kendime dedim ki "Sen hazırsın, korkma şımarmayacaksın ve ayna seni büyük göstermeyecek. Çünkü sen bir tezgahtan geçtin ve onu atlattın." İyi ki geçmişim öyle bir tezgahtan.

Zaman eleği çok önemlidir...

Son dönemde pek acı çekmeden, sıkıntı çekmeden pat diye bir yerlere gelen, bir yerlere çıkarılan insanlar var. Benim için 'zaman eleği' çok önemlidir. O elekten kimler düşecek, kimler kalacak bunu yine zaman belirleyecek. Ön yargı olabilir ama bu elekten bugün için gündemde olan bir çok kişinin düşeceğini düşünüyorum. Çünkü bu hem birikim, hem emek, hem sabır sonucu varılan bir noktadır. Birdenbire olan şeylerden hep ürkmüşümdür. Yalnız öykü açısından konuşacak olursak 80'li yıllardaki durgunluğun 97'den sonra aşıldığını gördüm. Öyküye büyük bir ilgi var. Bu hem okur bazında hem de yayınevlerinin genç yazarların öykü kitaplarını basması bazında. **Adam Öykü** benim için başlı başına bir olay. Gerçi öykücülerin çıkardığı bir dergi olmasa da öykücüleri bünyesinde toplayan çok düzeyli bir dergi. Bu da bir dayanışma sonucu çıkmıştır, durup dururken bir öykü dergisi çıkartalım demez kimse. İki binli yıllarda sanıyorum öykü atmışlı yılların o altın çağını tekrar yaşayacaktır diye düşünüyorum. Bu arada bir çok genç öykücünün de yanlış bir yolda olduğunu görüyorum. Kendimizi, geçmişimizi bilmeden araştırmadan, bir takım şeyleri deneysel öykülerden

Öyle bir döneme geldik ki artık medya hangi yazarı alsa bugün çok satar duruma getirebilir. Türk öykücülüğünün kilometre taşlarından Orhan Kemal'i çok rahat fırlatabilirler ve çok satar. Ama nedense kitaplarını kitapçılarda bulamazsınız...

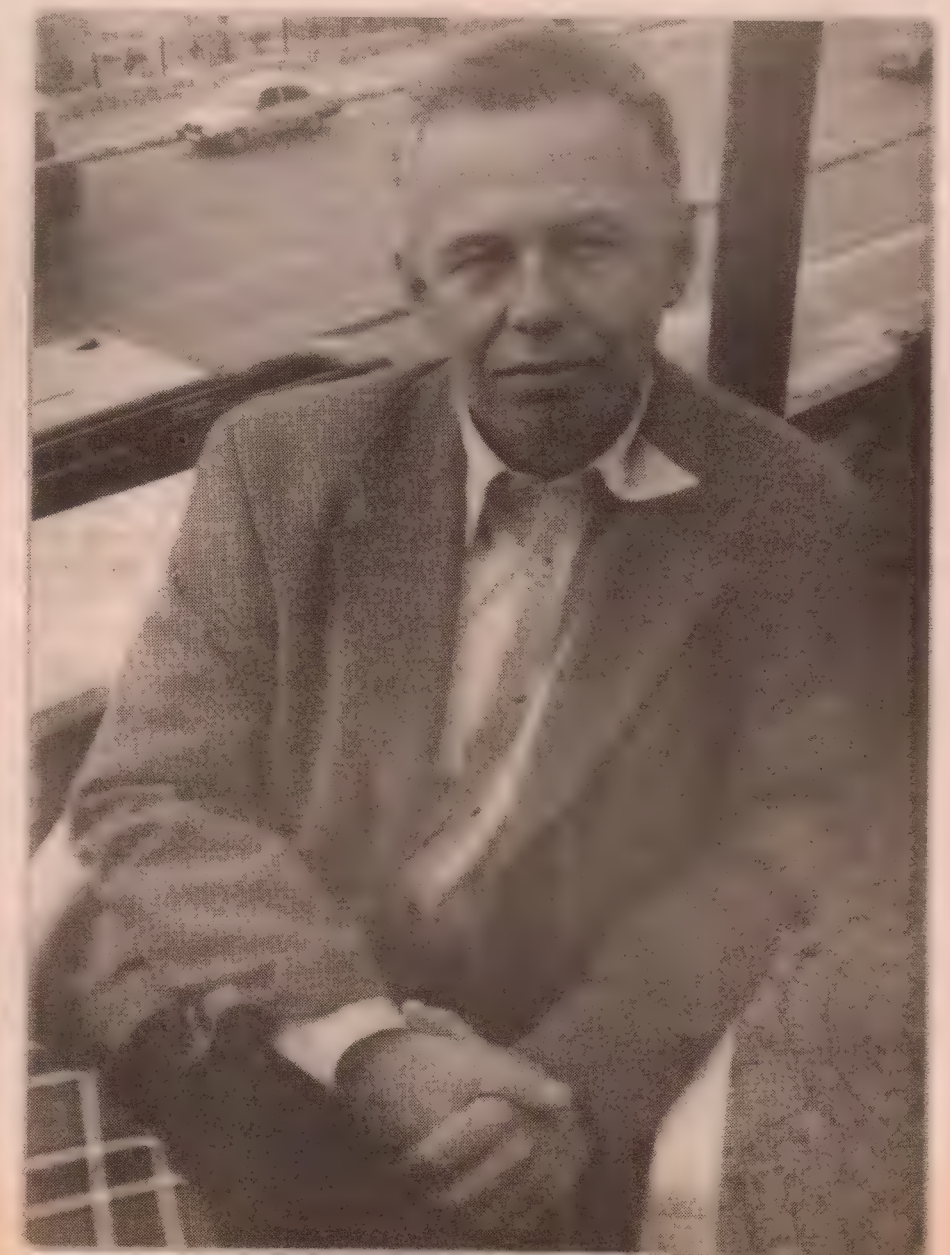

Aksam Basi

yola çıkarak; kısa kısa öykü yazarak bir yere varacaklarını sanıyorlar ki yanılıyorlar. Özümseyeceksiniz ve kendi sesinizi çıkartacaksınız yoksa başka sesleri taklitle siz hiçbir yere varamazsınız.

Tex hayranıyım...

Tex, Kinova, Tommix, Teksas, Tenten ve Redkit'de var ama ben daha çok Tex hayranıyım. Bir dönem bunlar yoktu sonra tekrar çıkmaya başlayınca müthiş keyif aldım. Zaten sorarlar ya; daha çok müzisyenlerde olur beş yaşında piyano çalmışlardır falan, benim de altı yedi yaşlarımda bir roman kahramanım oldu. İlk kez bir roman kahramanı tanıdım, o yüzbaşı Tommix'tir.

Birisini öldürebileceğimi hissettim hep...

Salinger benim çok sevdiğim bir yazardır, Hemingway, romancı olarak Lawrence Durrell'in İskenderiye Dörtlüsü benim başucu kitabımdır. Sonra Malcom Lovry'in Yanardağın Altında, o müthiş bir romandır. Onu bir arkadaşıma tavsiye ettim, adam alkolik oldu, çok üzüldüm. Daha gerilere gidersek Suç ve Ceza beni çok çarpan bir romandır, Karamozoflar da çok iyidir ama Raskolnikof farklı bir şekilde etkilemiştir beni. Ben kendimi hep öyle biri hissettim ve birisini öldürebileceğimi. Bu kadar içime girmiştir o roman. Psikoloji bilimi Dostoyevski'den çok yararlanmış.

Tam bana göre bir dergiymiş...

Dergileri mümkün olduğunca izlemeye çalışıyorum. Varlık, Adam Sanat, Adam Öykü, daha önce Yaşasın Edebiyat vardı, E dergisi... Öküz dergisini çok sürekli okuduğumu söyleyemem açık yüreklilikle ama izlememekle çok şey kaybettiğimi gördüm. Bundan sonra sürekli izleyeceğim, tam bana göre bir dergiymiş ben niye uzak durdum ki ondan.

İnsanın kendi kendine yazdığı mektup...

80'li yıllar tabi herkes için kötü bir dönemdi. Çok bilinçli bir kültürsüzleşme, apolitizasyon gibi programlar uygulandı ve mahvettiler. Bence o dönemde öykünün gözden düşmesinin nedeni; bir kere o dönem öykücüler tematik benzerlikler dışında bir seksen kuşağı oluşturacak altyapıya sahip değillerdi. Tematik benzerlikler neydi? Hesaplaşma, yalnızlık, korku, çocukluğa dönüş gibi yani bir savaş kaybedilmiş ve darmadağın kalmışsınız ortada. Eski dönemin usta öykücüleri de genç öykücülere karşı ilgisizdi. Dolayısıyla ben bunlara, insanın kendi kendine yazdığı mektup, yalnızlığını paylaşma, bir hesaplaşma, bir acıları sarma dönemiydi diyorum, yani edebiyat birazcık geride kaldı.

Müthiş karamsarım...

Umutlu olmak isterdim. Bir şeyler beklemek isterdim. Bir dönem çok bekledim, çok umutlu yıllar da yaşadım. Şimdi o dönemdeki umutlarım bana acı veriyor. Yani keşke bilseydim, bir gösterge olsaydı da bana bu günleri gösterseydi ben de kendimi bu kadar kandırmasaydım. Çok umutsuzum müthiş karamsarım onu söyleyeyim.

Yılmaz Güney de bir kovboydu...

İnegöl'den söz edeyim... Hiçbir filmi kaçırmazdık, izlerdik. O zamanlar benim başucu filmlerim kovboy filmleriydi. En sevdiğim film de **İyi Kötü Çirkin**, **Birkaç Dolar İçin**. Beni etkileyen yönetmenlerden biri **Carlos Saura**'dır. Yılmaz Güney'de bir kovboydu, onun vurdulu kırdılı filmlerini de çok severdim. Daha sonra öğrencilik yıllarında Arkadaş filmi beni çok etkilemiştir, ben de bir değişime neden olmuştur, şöyle kendimle bir hesaplaşma ölçüp biçme falan.. Arkadaş filminin kaba bir yanı var yani tek bir açıdan bakışı var ama her şeye rağmen o filmden sonra burjuva diye bir kız arkadaşımı terkettim.

Dağa bayıra vururduk kendimizi...

Uzun yürüyüşler kasabada kaldı. O zamanlar hafta sonları kasabada belki de kız arkadaş falan yok. Ona bir tepki belki de kendimizi dağa bayıra vururduk. Çok boş geçti o yıllar, bırakın liseyi üniversiteye geldiğimde bile Marmara kıraathanesinde durmadan kağıt oynardık. Millet kız arkadaşıyla sinemaya falan gidiyor, biz bir grup kasabalı orada kağıt oynuyoruz, yapacak hiçbir şey yok. Bir de seks filmlerine giderdik, Behçet Nacar'lar vardı, Arzu Okay bizim en sevdiğimiz kadındı. Öykülerimden önce bir roman çalışmam vardı, orada ciddi şekilde bu üç film birden seks sinemalarını yazmıştım fakat kötü bir roman olduğu için kaldı. Ama bu malzemeden öykü yapacak çok şey var. Seks filmi oynatılan sinemalarda müthiş bir trajedi yaşanıyordu, ben onları anlatmak istiyorum, gerçekten o yer göstericiler gelenlere it gibi davranıyorlardı. Normal olarak yer göstericiye yerinizi gösterdikten sonra bir bahşiş verirsiniz değil mi? Hayır kapıda parasını alıyor, içeri karanlık bir salona salıyordu insanları. Yani resmen insan ahırı.

Kavukçu soyadı...

Bizim baba tarafı Konya civarındaymış, oradan hangi yıl bilmiyorum ama Yugoslavya tarafına göç etmişler daha sonra tekrar Türkiye'ye dönmüşler. Konya bölgesinde yaşarken herhalde kavuk yapıyordu bunlar sonra soyadı kanunu çıkınca ata mesleğini soyadı olarak aldılar, herhalde diyorum ama emin değilim ben de.

Lekesiz kırlentler yaptım...

Resim yapmaz mıyım? Yaptım tabii ama neler yaptım... Küçük yerlerde kızlar çeyizlik şeyler işlerler, eskiden köşe yastığı vardı, masa örtüsü vardı yatak takımı vardı. Ben onları yağlı boya yapardım bana getirirlerdi, on liraya yastık yapardım. İlk çalışmalarımda bez yağı kusardı, leke olurdu, sonra ona bir çözüm buldum bezin altına silme pudra serpiyordum. Pudra yağı emiyordu. Lekesiz kırlentler yaptım. Lisede hastalık dönemim (nefrit) oldu, o zaman başladım yapmaya. Babam pazarcıydı dedim ki "Ben yapayım da babam pazarda satsın." Bizde bir şey vardır babayla direkt konuşulmaz, anne vardır arada, annem verdi satsın diye. Babam geldi ve sattım dedi, bana on lira verdi ama "Pek tutmayacak artık yapma" dedi. Şimdi o yastık benim evimde, meğer babam onu satmamış, ölümünden sonra evde buldum. Adam "Yav ben bunu satamam koy bir yere, sattım de, ver parasını, ama bir daha da yapmasın" demiş. Şimdi anı olarak saklıyorum. Çok ilginç ben Sait Faik Ödülü aldığımda Burgaz Adası'na gittim, Sait Faik'in evini geziyorum. Baktım Sait Faik de yapmış, orada duruyordu.

kötü Şair 'Bırakırsan' Şerafettin

ŞİİR VE OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA VE REJİ : YONCA AKPINAR

sen benim

yerçekimimsin

bırakırsan

ayda ölürüm

(Bu Şiir'in Sonu)

kotusair@hotmail.com

Araçta nöbetçi jandarmalarla beni ayıran bölümün kapısı da kapatıldığı için kan ter içinde ve kelepçeliydim. Yalova'da feribota bindiğimizde görevli başçavuşa rica ettim: "Feribotta kendimi denize atacak değilim, sınırlı bir ceza için bir yerekaçacak değilim. Ben bir düşünce mahkûmuyum. Kelepçelerimi de çözmeden dışarıda biraz hava almamı sağlarsanız memnun olurum; burada soluk alamıyorum, midem bulanıyor" dedim.

"Kapıyı Aç Bulutlar Girsin..."

YILMAZ ODABAŞI

Demiştim, şu durakta biraz daha kalalım; biraz daha kalsın ceplerimde kelepçesiz ellerim... Demiştim, gidip bir geniş bulut alalım. Çünkü yarın gökyüzü üzerimde hep dikdörtgen kalacak... Yarın kalbimin ormanına küller yağacak.

Bir gün önce bunları söyleyip cezaevi'ne girmiştim. Cezaevi'nde ilk günün gecesine de bir itiraz iliştirmişim: *Bir rüzgâr silip geçse de çizdiğim mavileri/Boğamaz ayrılıklar en büyük sevgileri...*

Daha sonraki günlerde ise: *Oysa dünya ne geniş koğuşum dardı/Bıraksalar martılarla randevum vardı...* Çıkarken de: *Geliyorum köpekler gibi acı çekerek/Geliyorum hasretin gözlerinden öperek...*

Tam 7.5 ay önce Bursa E Tipi Cezaevi'ndeki hücremde tecrit bir "mahkûm" kimliğiyle yazıyorken, sevk talebimle ölüm orucuna kaldığım günlerde vasiyetimi yazıp organlarımı da Bursa Uludağ Ü. Tıp Fak. Hastanesine bağışladığımı Başsavcı Emin Özler'e bildiriyorken, bir kez daha dünyaya atıldım ve karıştım kalabalığa, bir kez daha!

"Yuvam düşündüğüm yerdir. Yerim, dışarıdaki bir yerde maddi bir ödül değildir. Yuvam kafamın içindedir" demiş efsane müzisyen **Bob Marley.** Asıl mesele, insanın bireysel kuruluşunda, kafasında yaptığı ya da yıktığı hapishaneler değil midir?

Cezaevi'nden çıkışımdan üç dört gün sonra semt karakolu polis memurları gelip yaslanmışlar evimin kapısına: "Cezaevi'nde yediği ekmeğin parası" diye; iaşa bedeli olarak 18 milyon lirayı iki gün içinde yatırmazsam günlük faiz işleyeceği ve hapis cezasına çevrileceğini bildirmişler. Avukatımla hemen gidip yatırdık..

Şair-Tiyatrocu dostum **Orhan Alkaya:** *"Bir düğmenin koptuğu yerde beliren ilmek"* diyordu bir dizesinde. Düğmenin kopuşuyla ilmek belası bütün alışkanlıklarımı da alt üst etmişti. İnsan bazen kötü bir kokuya bile alışır. Dışarıda temiz havayı, dışarının genişliğini, deterjan kokan nevresimleri; cezaevi'nde her şeyi bir ranzanın başucuna sığdırmışken, dışarıda bir diş fırçası için banyoya, bir kaset için odaya gitmeyi bile ilk günler yadırgadım(!)

Sonra seyahatler, imza günleri, söyleşiler derken, sekiz ay, evet, tam sekiz ay sonra yeniden çok özlediğim çalışma odamdayım. Kitaplığım, arşivim odamda; yeniden CD ve kasetlerime kavuştum ve yeniden aynı kahve fincanı yazı makinamın sağ yanında. Yine kendi yalnızlığımı yaşıyorum, ama telefonum da yanıbaşımda. İşte aylardır bunları istiyor, düşlüyordum! Çok şey mi istiyordum? Çok şey mi istiyordu?

Cezaevi'ne girmeden önce, o dönem çalıştığım yayınevinde tanıdığım **İ. Lütfü Erol,** piyano ile seslendirdiği iki bestesini bir kasete kaydedip getirmişti bana. O güne kadar onun beste yaptığını, söz yazdığını da hiç bilmiyordum; çalışmalarını müzisyen dostlarıma önermemi istiyordu. **Süavi** dostuma telefonda dinletmeye çalıştım, olmadı, postaladım. "Tükenme" adlı çalışmanın sözlerini çok sevmiştim ve içeride de bu sözleri unutmadım; gardiyanlar koğuş kapısını havalandırma için açarken ziyaretlere çıkarken yineler dururdum kendi kendime: *"Kapıyı aç bulutlar girsin! Kapıyı aç bulutlar girsin..."*

Tabii uzun zaman kapıyı açmadılar; ben daha çok kalbimdeki bulutlarla yetindim. Dışarı çıktığım günlerde de **Süavi** dostumun yeni kasetine ad veren bu çalışmayı hiç bıkmadan defalarca dinledim..

Sekiz ay sonra sinemada bir de film izledim; deprem söylentileri nedeniyle benim ve İstanbul'dan dostum **Rahmetullah Karakaya**'nın dışında izleyicisi yoktu filmin. Şiddet kültürüne eleştirel bir bakış içeren **"Gülün Bittiği Yer"** adlı filmi çok özdeleşerek, bazen gözlerim dolarak izledim. Aslolan üretimse eğer, kim olduğunu bilmediğin, ama kim olduğunu da filmine bakarak hiç dert etmediğim yönetmen **İsmail Güneş'**i (yer yer kurgudaki nakaratlara, sinemasal olmayan bazı nüanslara rağmen) filminin konusu, cüreti ve hayatı bu denli içeriden alımlayan gerçekçiliği için içtenlikle kutluyorum...

Diyarbakır'daki imza günümde dokuz saat beni lavaboya bırakmayan, bir bardak çay bile içirmeyen okurlarımla yaşadığım sevinci, yakaladığım motivasyonu sözcüklerle anlatmam güç. Bursalı ya da Bursa'daki okurlarımla da uzun süren bir imzadan sonra oturup söyleştik. Cezaevinde bir kilo portakal bile alıp gelmeyen "dostlarımın" özürlerini dinledim(!) Bir anlamda kimileriyle bir tür günah çıkarma seansı yaptık. Vicdanlarını rahatlamalarını sağladım da denilebilir...

80'li yıllardan bugüne Bursa'dan İstanbul'a gitmeyi, en az Tatvan'dan Van'a feribotla gitmeyi sevdiğim kadar sevdim hep. Otobüsümüz Yalova'dan feribota bindiğinde değmeyin keyfime... Orada güverteye çıkar, bulutu, rüzgârı içer, martılara simit atar, dalgaları gözlerimle öperdim... 1 Mayıs 1999'da, Bursa E Tipi Cezaevi'nden Tekirdağ Saray Cezaevi'ne sevkedilirken, Bursa-İstanbul-Tekirdağ güzergâhında yanımda altı silahlı jandarma ile bir askeri ring aracındaydım.

Araçta nöbetçi jandarmalarla beni ayıran bölümün kapısı da kapatıldığı için kan ter içinde ve kelepçeliydim. Yalova'da feribota bindiğimizde görevli başçavuşa rica ettim: "Feribotta kendimi denize atacak değilim, sınırlı bir ceza için bir yere kaçacak değilim. Ben bir düşünce mahkûmuyum. Kelepçelerimi de çözmeden dışarıda biraz hava almamı sağlarsanız memnun olurum; burada soluk alamıyorum, midem bulanıyor" dedim. Ama başçavuş "Çıkamazsınız!" dedi: "Yasak! Ama acıkmışsanız para verin askerler size bir şeyler alsınlar."

Altı jandarma aşağı indi, şoför indi, başçavuş indi. Bir ben kapısı örtülü ring aracında dışarının geniş aydınlığından dışlanmış kaldım. O koca feribotta onca insanın orta yerinde bir ben feribotun içinde, ama dışında kaldım. Bana bir ayran getirdiler. Ring aracının küçük ve tel örgülü camından burkularak güvertedeki insanlara bakındım; kızlı erkekli bir grup genç fotoğraf çektiriyorlardı. Kim bilir belki bir okurumdu...

Birkaç martı geçiyordu, selam verdim, almadılar; çünkü onlar özgürlüğü duyardılar. Güvertede çekirdek çitleten türbanlı kadınlara, coşkuyla koşuşturan çocuklara yutkunarak, gözlerim dolu dolu baktım. Feribotun orta yerindeki askeri ring aracına dönüp bakan ise olmadı... Feribot yolculuğu bitinceye dek kapıyı aç-ma-dı-lar! Kapıyı açmadılar ki bulutlar girsin...

Tam 6 ay 10 gün sonra Bursa'daki imza ve söyleşim bittiğinde, sonraki sabah yola çıktım. Demiştim: *Oysa dünya ne geniş koğuşum dardı/Bıraksalar martılarla randevum vardı...* Tek başıma randevuma gidiyordum. Çünkü sadece benim randevumdu...

Otobüsümüz feribota girdi. Güverteye çıktım; kollarımı özellikle sallayarak, göğe bakarak, kalbimin dalgalarından martıların dalgalarına akarak daha özgür, usul adımlarla ikinci katta rüzgârın çok, insanın az olduğu bölüme geçip bir sigara yakarak martılara fısıldadım: "Merhaba çocuklar! Randevuma geldim, nasılsınız?"

Martılar darmadağınık uçuşuyorlardı. Disiplinsiz ve şaire, randevuya saygısızdılar. Yeniden fısıldadım: "Çömelseydiniz, konuşsaydık be çocuklar!"

İşte o an hiç ummadığım bir şey oldu! Bütün martılar birden denize, suyun yüzeyine çömelip sıralandılar. Gözlerime inanamadım bir an; üstelik Tanrı'nın sevgili kulu da değilim. Mistik inanışlarım da yok; "Nasıl olur?" derken, şaşkın, buruk martılara bakarken, birden telefonuma sinyal sesi ile bir yazılı mesaj geldi:

"Sayın abonemiz, ödenmemiş bir adet faturanız bulunmaktadır. İki iş günü içinde borcunuzu yatırmazsanız telefonunuz görüşmeye kapatılacaktır."

Şimdi siz, son cümleyi okuduktan sonra nereye istiyorsanız oraya küfredin. Ben ettim zaten..

İstanbul'a geldiğimde sevgili **Onur Akın,** martılarla randevumu konu edinen şiirimin Edip ağabeyin (Akbayram) yeni kaseti için bestelenip okunduğunu bildirdi. Randevumu mahvedenlere misilleme de olur diye çok sevindim. İstanbul'da 12 Kasım'da; çok önce saptanmış bir şiir dinletim olduğu için Öküz'ün okurlarıyla randevusuna da gelemedim...

Bu yazıyı yazarken bir kez daha okudum ve ekledim: *Kırdılar kalemimi parmaklarım kan içinde/yıkadım ellerimi söze sığındım/kaç bahar kan damladı göğsüne şu günlerin/utandım çiçeklerden güze sığındım/yıllarca tufanlarda kırıldı yelkenlerim/geçtiğim gölgelerle size sığındım/kovuldum da yurdumdan duldasız kaldım/bir mahzun, bir mülteci küle sığındım!* Derken, bağırdı **Cemal Süreya:** *"Biz yarışı kaybettikten sonra da koşan atlarız..."*

Dedim üzülme sen, biz şairiz, bu p.şları haklarız...

Ankara, Kasım 1999

Ölüm ilanlarını kesip biriktirmekten feci şekilde korkarım. Bir gün olmadık birileri bulursa, onları benim öldürdüğümü düşünür diye endişelenirim. Hadi öldürdüğümü düşünmediler diyelim ama mutlaka ölenlerle benim aramda bir bağ kurmaya çalışacaklardır. Varacakları nokta benim ya da varanların hiç hoşuna gitmeyebilir.

Herkes Yalnız Ölür

Ölüm ilanlarını hep okurum. Her seferinde onları kesip saklamayı düşünürüm. Ama bir türlü elim varmaz.

Aslında ölümün bir ilanla afişe edilmesine çok içerlerim. Bu kadar özel bir şey, bu kadar tuhaf bir şey, kimin başına gelmişse onu ilgilendirir. Belki bir de yakınlarını, sevenlerini... "O öldü" diye bayrak açmak, hayatta kalanların karşısında onu sanki küçük düşürür gibi gelir bana. "Siz, biz güzel güzel yaşarken, keyif çatarken, o öldü".

Bir de hiç üzüleceği yokken insanın, üzülüverir ölüm ilanlarını gördüğünde. Öleni tanımasa bile bazen ilanlar duygularını yerden yere vurur. Küçük kızının babası için yazdığı kırık bir cümle, arkadaşlarının gidenin ardından mırıldandığı kırmızı bir şiir... Hepsi de incecik ruhları hiç yoktan yere deler geçer... Hele hele yetmişli yıllarda öldürülenlerin ölüm yıldönümlerinde, siyah beyaz fotoğrafları ve sitemli şair laflarıyla verilen o ölüm ilanları... Ölenin 1970'te gencecik bir delikanlı olduğunu görürsünüz. Yaşıtlarının, okul arkadaşlarının bugünkü olası hayatını şöyle bir düşünürsünüz. Aklınızdan geçenler bu hiç yaşlanmamış, bıyıklı, favorili ve balıkçı kazaklı delikanlının ne uğruna öldüğünü sert bir tokat gibi yüzünüze vurur. İrkilirsiniz...

Bir de bu ilanları kesip biriktirmekten feci şekilde korkarım. Bir gün olmadık birileri bulursa, onları benim öldürdüğümü düşünür diye endişelenirim. Hadi öldürdüğümü düşünmediler diyelim ama mutlaka ölenlerle benim aramda bir bağ kurmaya çalışacaklardır. Varacakları nokta benim ya da varanların hiç hoşuna gitmeyebilir.

O yüzden kesmem, biriktirmem, aklımda da tutamamam. Ama hepsinin duygusu içimde garip şekilli benekler olarak kalıverir. En garibi de "ölüm ve teşekkür" başlıklı ilanların duygularıma damlattığı o serin histir.

Ölüm ve teşekkür... Düğün ve cenaze ne kadar paradoksal bir laf cambazlığıysa, ölüm ve teşekkür de o kadar paradoksal bir gaf cambazlığıdır. Bu iki kelimeyi yan yana getirmek , büyük puntolarla kara kara dizdirmek, gazete sayfalarının köşelerine güzelce yerleştirmek ölüm ilanlarının anlamını, etkisini ve ne işe yaradığı tartışmalı olan çırpınışlarını tuhaf bir şekilde legalleştirmek olur.

Ama bu ilanların çok faydalı bir yanı da vardır. Ak koyun kara koyun testi bu ilanlardan pekala yapılabilir.

Fakir Baykurt öldüğünde yakınlarına kimler başsağlığı dilemiş bir bakalım:

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Başbakan Ecevit. Aslında bu iki ismin aynı şeye üzülmesi imkansız. Yani imkansızdı. Eskiden Ecevit üzüldüğünde Demirel sevinir, Demirel süzüldüğünde Ecevit serpilirdi.

Altan Öymen ve Mesut Yılmaz. Teoride bugün iktidar dışı kalmış muhalefetin haksızlığa uğrayan iki asabi lideri olarak ortak duygulara sahip olabilirler. Oysa biliyoruz ki Fakir Baykurt'un ölümü, sol bir partinin liderini pekala üzer; ancak bu yazarın hayatını karabasana çeviren anlamsız bir ideolojinin bir ucundan tutma sevdasında olan bir lideri olsa olsa sadece ölüm karşısında nezakete sürükler...

Tansu Çiller ve Ufuk Uras. Sanki hayatında hiç sevişmemiş gibi davranan bir kadın lider ve aşkın, özgürlüğün peşinde koşan bir erkek lider... İkisi de demek ki aynı şeye üzülebilirler?

Acaba tüm belediye başkanları, valiler, mülki erkan, parti liderleri ve hayatın ileri gelenleri bu ölüm ve teşekkür ilanlarının tehditkar havasından tırstıkları için ölümleri takip eden özel bir sekreter çalıştırıyorlar mı yanlarında. Diyelim ki üst üste bir sürü ünlü insan öldü (-ki öldü), her birine yetişmek ve içten taziyeler sunmak mümkün mü...

İnsan birini unutabilir ya da olmadık birine geleceğini tehlikeye düşüren bir taziye mesajı gönderebilir.

Mesala Çatlı öldüğünde kim karar verdi acaba mesaj gönderilip gönderilmeyeceğine. Bunun terazisini nerede saklıyor olabilirler. Kefelerden birine Çatlı'yı koydularsa diğerine ne koyabildiler...?

Ya da (Allah gecinden versin) Ecevit'le Türkeş aynı gün ölüverselerdi kim kime teşekkür edecekti. "Türkiye değerli bir politikacısını yitirdi" şablonu iki lidere de uyuverse geçmişteki fırtınalı yıllar, kan kokan acılar, ülkücüler, solcular, kafalarının tam tepesine hayal kırıklığından yapılmış dev bir kaya fırlatıldığını hissetmezler miydi?

Ama zaten onlar da bunu biliyor ve aynı gün ölmüyorlar. Biri önce ölsün diye bekliyorlar... Politika böyle bir şey işte...

Ölüm ilanı çoğu kez bir davetiye işlevi görür. "Ölen öldü, şu saatte namazını kılıp bu saatte toprağa vereceğiz, gelen gelir..." Bu davetiye insanı korkunç bir iç hesaplaşmaya sürükler. O gün o saatte yapılacak bir sürü başka iş vardır. Çok önceden planlanmış önemli işler. Randevuları ertelemek, günlük rutini bir ilanın zoruyla delmek...

İlanı görmemiş gibi davranabilirsiniz. Ama rahat bırakmazlar. Bir işgüzar telefon eder ve "gördün mü" der. O andan sonra görmemiş bile olsanız öğrenmişinizdir ve artık zorunlu bir davetlisinizdir. "Bugün çalışma günüm, kafamı masadan kaldırmamam lazım" diyemezsiniz. "Öğleden sonra misafir gelecek, evi toparlamam, alışverişe çıkmam lazım" hiç diyemezsiniz. Hele hele "Biz bugün bisikletle adaya gidecektik", hiç, hiç, hiç diyemezsiniz. Başkasını öldüren Allah, sizi de ölüme tanıklığa mahkum etmiştir artık. İsteseniz de istemeseniz de tıpış tıpış doğru cami avlusuna gidersiniz.

Ölüm ilanının estirdiği rüzgar, eğer ölen kişi ünlü biriyse kimleri getirmiştir oraya kimleri... Ertelediğiniz şeylerden yakınmayı bırakıp avludaki renkli kalabalığı seyretmeye dalarsınız. Uzun zamandır görmediğiniz tanıdıklarla boş bulunup güle oynaya kucaklaşırsınız. Telefonla bir türlü bulamadığınız birileriyle ayak üstü iş güç konuşursunuz. Dedikodu bile yaparsınız. Daha da kötüsü randevular alıp verirsiniz. Yarını olmayan bir ölünün acizliklerle sarılıp sarmalanmış cenaze töreninde siz yarının, bir ay sonranın hatta gelecek senenin planlarını yaparsınız. Hiç de utanmazsanız.

O yüzden en güzel ölüm Aziz Nesin'in ölümüdür. Gerçi gücü arkasından altında uzun isim listeleri olan ilanların verilmesini önleyememiştir ama sessiz sakin ve ölüme yakışır bir törenle gömülmeyi başarmıştır. En başarılı ölüdür o. Çünkü yaşarken ölümden gerçekten korkmaz. Vakıfta ertesi gün ne yemek pişmesi gerektiğini planlar gibi planlar cenazesini. O kadar sakin ve o kadar anlamlı ve bir o kadar da işlevsel yaklaşır ölüme. Toprakla baş başa...

Aziz Nesin her şeyi bildiği gibi, insanın saf gözyaşlarını bir başınayken döktüğünü de bilir. O yüzden ölüp giderken, kimseye davetiye çıkartmaz. Gerçekten üzülenleri, kendi dünyalarında gerçek acılarıyla baş başa bırakmayı becerir. Ardından yayımlanan ölüm ilanları kulağına gitmişse eğer eminim onu hiç anlamayan bu ülkeye okkalı bir küfür etmiştir...

MİNE SÖĞÜT

ÖLÜM VE TEŞEKKÜR

Ben 31 yaşındaki, eli kolu sağlam, aklı fikri yerinde, işi gücü olan, evli barklı, mutlu mesut,

MİNE SÖĞÜT

henüz ölmediğim ve pek tatlı bir hayat sürdürdüğüm için yaşamımın ileri gelenlerine, anneme, kocama, kedilerime, eşe dosta ve beni sevenlere çok teşekkür ederim.

***Not:** Beni görmek için eve gelenlerin bir demet çiçek ya da bir kilo mandalina getirmesi yeter de artar bile...*

Akşamsefası

"Yayına ilk başladığımızda, Refahlı milletvekilleri üvey evlat muamelesi görüyordu. Televizyon stüdyolarında kendilerine en az söz hakkı verilen, kumpaslar kurulan adamlardı. Diğer partiler ise onları sıkıştırmak için bir gladyatör gibi değerlendiriliyordu. Biz buna 'hayır' dedik. Refah Partililer de insandır, bu memleketin çocuklarıdır, onlar da konuşacak, ANAP'lılar da konuşacak."

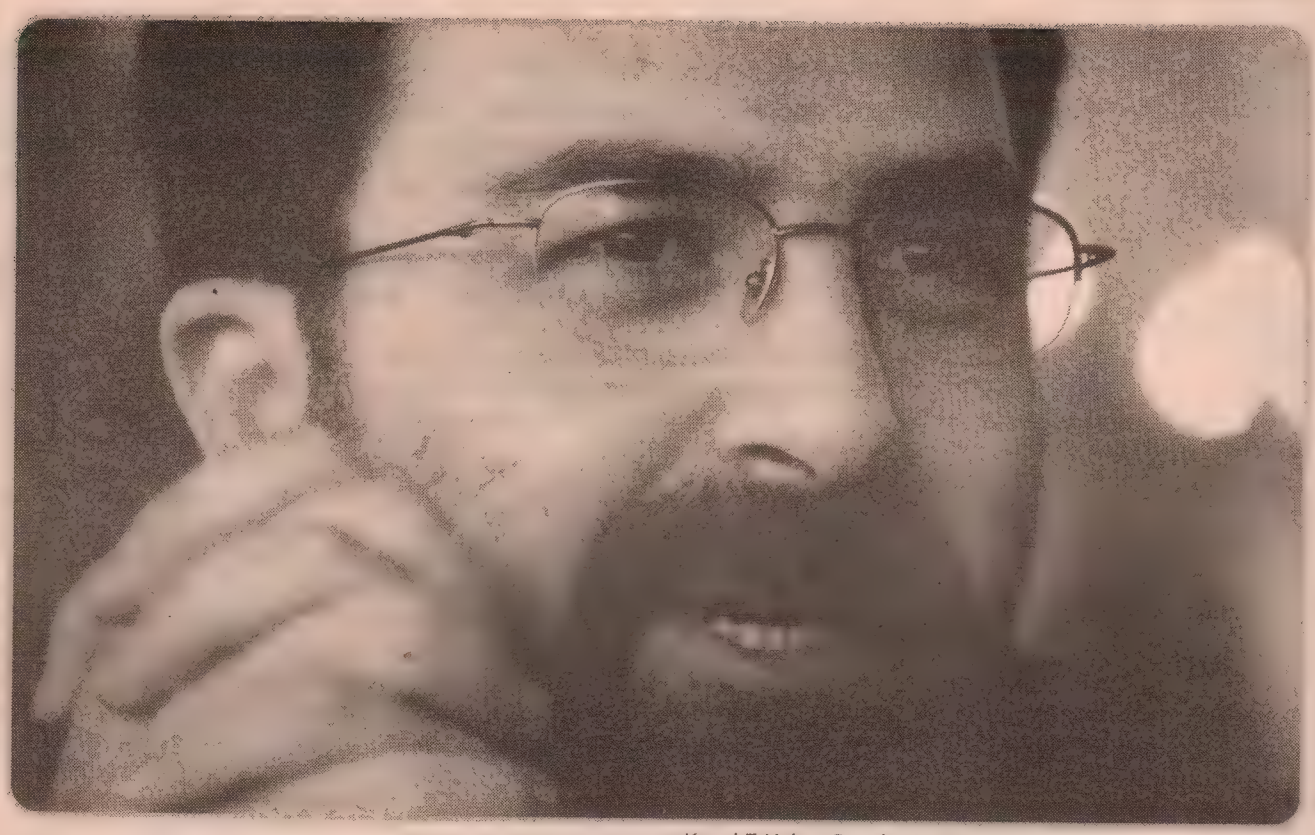

Kanal 7 Haber Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Hakan Coşkun

'Hep İğrençlik Yapılarak Rating Alınmıyor'

ORAY EĞİN

Haberlerin hızla yok olduğu bir özel televizyonculuk döneminden geçiyoruz. ***Reha Muhtar****'ı bırakın, o zaten "Şov" Haber'i sunuyor. Ama televizyonlarımız şu yakın tarih içinde daha kötü ürünler de yarattı;* ***Deniz Arman****'ı hatırlayın. Yine aynı dönemde habere ağırlık veren kanallar da kuruldu, ama performansları da şimdilik pek başarılı değil. Kanal 7, beş yıl önce kurulduğundan beri varolan düzenin arasından sıyrılıyor. Serdar Turgut bile defalarca yazdı; "Ben haberleri Kanal 7'den alıyorum." diye... Yani, bir tür kurtarılmış bölge olarak mevcut düzenden payına düşeni hiç almadı. Haber genel yayın yönetmeni* **Ahmet Hakan Coşkun** *– ki kendisi aynı zamanda ana haberi de sunuyor – güçlerini yayın ilkelerine bağlılıklarından aldığını söylüyor. Bu kanalın haberlerine çıkmak neredeyse bir prestij meselesine de dönüştü. Düşünsenize, bir kanalın ana haber bültenine konuk olarak Türkiye'nin en iyi yazar-çizerleri, düşünce adamları çıkıyor. Tabii normali bu, ama Türkiye standardında değil. Ahmet Hakan, Türkiye'nin en prestijli haber bültenini hazırlayan ekibin başında olmakla, bu haberleri sunmakla ne kadar övünse az. En nefret ettiği şey ise, "ikinci Ali Kırca" olarak anılmak.* ***(OE)***

İslamcı medya diye bir kategoriye girmeyi kabul ediyor musunuz?

- Ben bunu kabul etmiyorum. Fakat bu kategoriye gidilmesini kolaylaştıracak şeyler yapılıyor. Mesela bazı gazeteler; "İslamcı" gazeteler bu kategorilendirmeye gidilmesini kolaylaştıracak şekilde davranıyorlar. Ama ben böyle bir şeyin yapılmasının doğru olmadığı kanaatindeyim. Benim en nefret ettiğim kavramlardan biri muhafazakârlık, diğeri sağcılık. Kanal 7'nin de o kategoride değerlendirilmesi doğrusu çok yanlış. Belki diğer kanallar için söylenebilir ama muhafazakârlık ve sağcılık bağlamında baktığımızda, "diğer" kanallar daha sağcı ve daha muhafazakâr duruyorlar. Kanal 7 daha kentli, daha çağdaş değerlere yakın ve hatta daha devrimci.

Siz deklare solcu olan aydınları çok ekrana çıkartıyorsunuz. "Potemkin Zırhlısı" gibi filmleri yayınlıyorsunuz. Öte yandan hiçbir zaman dört büyük kanal gibi popüler olmadınız; herkes izlemedi. Entelektüel birikiminizi üst düzeyde tutmak bir ihtiyaç mıydı, belirgin bir seçim miydi?

- Bir defa solcuları ya da solcu aydınları çok çıkarttığımız, onlara çok fazla ilgi duyduğumuz tespiti çok doğru değil. Herkesi çıkartıyoruz. Solcu aydınlar da çok çıkıyor, sağcı aydınlar da. Yani, habere konu olabilecek kişileri çıkartıyoruz. Bizim için asıl önemli olan haberdir, haberi iletmemiz için gerekli olan yorumları, analizleri kimin yapması gerekiyorsa, kim daha uygunsa onu çıkartıyoruz. Belki olması gereken bu, fakat bu yapılmadığı için, bizim yaptığımız farklı algılamalara yol açıyor olabilir. Halbuki hiçbir kategorik ayrıma gerek yok, yapılması gereken yapılıyor orada. Bu diğerleri tarafından yapılmadığı için, bizimkisi biraz göze çarpıyor.

"İslamcı" basının binalarında bile büyük medyada olmayan farklılıklar göze çarpıyor: Mescit var, mesela. Bu bile, bir anlamda izleyici kitlesinin de ayrıldığını göstermiyor mu?

- Farklı bir izleyicimiz olduğunu düşünmüyorum. Eğer varsa bile, son derece olgunlar... Kanal 7'de mescit var, evet, *Yeni Şafak*'ta da olabilir. Ama normali bu, yani orada namaz kılan insanlar var. Namazlarını kılacaklar, çok normal değil mi? Olmaması bence, soru konusu. Belki *Milliyet* gazetesinde de birkaç kişi namaz kılacaktır da mescit yoktur, o daha büyük bir sorun.

Sizce "İslamcı" nedir, böyle bir tanımı açacak olsak; kime "İslamcı" denir?

- Ben bu terminolojinin sorgulanması gerektiğini söylüyorum en başta. Müslüman kelimesi çok geleneksel çağrışımları akla getiriyor. Ama İslam'ın siyasal ve sosyal hayatla ilgili taleplerini savunmak, daha modernist, bugüne özgü bir İslam anlayışını bugünün diline tercüme etmek belki İslamcılık kavramıyla açıklanabilir.

İslamcı denen medya kendi içinde bölünmeler gösteriyor. Mesela siz, *Akit*'ten belirgin biçimde ayrılıyorsunuz...

- Üslup farkı var, yöntem farkı var. Olabilir. Her yayın organı aynı üslupta olacak değil. Bazıları daha farklı bir üslup besliyorlar. *Gözcü* gazetesiyle *Hürriyet* gazetesi aynı değil mesela... Veya, *Hürriyet* yanlış örnek. *Radikal*'le *Gözcü* aynı değil. Üslupları farklı, alanları farklı. Ama herkes kendi yöntemini başkasına dayatmaya çalışmamalı.

Size dayatmaya çalışıyorlar mı?

- İlk başta bizim yaptığımız eleştirildi, ben bunun eleştirilmesini de sağlıklı buluyorum. Bizim uyguladığımız yöntem eleştirilebilir, ama onlarınki de eleştirilebilir. Bunu bir dayatma olarak algılamadım hiç. Ama eleştiriler eğer "Niye o çıkıyor da bu çıkmıyor" haline gelirse, dayatmacı bir üsluba bölünürse, oradan sağlıklı bir sonuç çıkmaz... Türkiye'de eğer medyayı ikiye ayıracaksak, bunu devlet medyası ya da sivil medya diye ayırmak daha anlamlı. Yani, ne kadar devlete yakın, ne kadar devletin argümanlarını, tezlerini topluma dayatırken, toplumu manipüle ederken aynı taktikler kullanılıyor?

Siz ne kadar devlete yakınsınız?

- Biz bir medya organının evrensel kriterlere göre ne kadar uzak olması gerekiyorsa, o kadar uzağız. Terörist değiliz. Evet, bir devlet var. Ama onunla ilişkilerimiz Batı'da normal gazete faaliyetlerinde, bu işler nasıl oluyorsa o kadar. Anormal olan ilişki biçimi öbürü. Bizimki normal olan.

Objektif olmayı ilk yola çıkarken hesaplamış mıydınız, yoksa sonradan şartlar mı sizi buna itti?

- En büyük kozumuz, inandırıcılığımızın en baştan beri böyle olması. Biz 28 Şubat'tan sonra olmadık.

Belediyenin frekansı üzerine kuruldunuz, onların vericilerini kullandığınız tartışılmıştı ya...

- Hiç ilgisi yok halbuki. Sonuçta bir televizyonun altyapısı kurulması, teknik donanımı, ekipmanı, binası asıl olandır. O frekans sadece İstanbul'da 3 tane direğin kullanılmasından ibarettir. Ki zaten ihale yoluyla, parası verilerek alınmıştır.

Sizin uzun uzun oturup "Biz neden bu kadar çok rating almıyoruz" diye düşündüğünüz oluyor mu?

- Çok izlenenlerin, neden izlediğini ben şöyle açıklıyorum: Türkiye'de toplum haber adı altında **Reha Muhtar**'ı izliyor diyelim, ama o yapılan iş haber değil. Şov programı. Adam bilerek, isteyerek, kasten komik oluyor ve izleniyor. O kategori dışı, haber değil. İzlenir. Ben de merak ediyorum, ne yapmış bugün acaba diye. Biz de, izlenme kaygısı taşıyoruz tabii. Kim izlerse izlesin, demiyoruz. Ama bir izlenme tapınmasına da dönüşmemeli bu durum. Sonuçta AGB'nin ölçüm teknikleri de çok tartışılıyor bu ülkede. Bunun doğru dürüst bir verisi de yok. Ayrıca biz, imkanlarımızla, harcadığımız parayla ortaya çıkan sonuç arasında bir bağlantı kurduğumuzda kendimizi çok başarılı görüyoruz. Diğer kanalların çok çok altında para harcayıp, onlarla boy ölçüşecek hale gelmek önemli bir şey. Bunun gücü de bence yayın ilkelerimizde. O yayın ilkelerinin samimiyetinin, içtenliğinin sonucunu yakalamak lazım. Hep iğrençlikler yapılarak rating alınmıyor, güçlü olunmuyor. O 100 lira harcıyorsa, ben 10 lira harcıyorum ve en az onun kadar benden söz ediliyor. Bu önemli bir şey.

Son beş yıldır, haberi yönetirken hiç "Grotesk haberciliğe kayıyor muyuz, ya da kaymalı mıyız" kaygısı yaşadınız mı?

- Şimdi "Ciddi haber yaparız, her gün ciddi şeylerden bahsederiz, asık suratlar var, yorum yok, NTV gibi steril bir dünyada yaşıyoruz" havasına bürünmek istemiyoruz. Sanki burası İsveç, her şey yolunda, steril bir dünya yaratalım da istemiyoruz. Sululuk da yok. İkisinin arasını bulmamız gerek. Tabii ki izleneceksiniz. Biraz magazin olacak, ama seviyeli. Esprileri olacak, gülümseyeceksiniz, yorum yapacaksınız, öfkeleneceksiniz. Ama bencinin bir dem

dan, işi sululuğa vardırmadan. O kaygıyı taşıyoruz tabii. Mesela üç eşli bir adam var ve medeni yasada eşitlik haberiyle birlikte verilebilir. Düzeyli bir şekilde görülebilir. Bizim toplumumuzun böyle bir tarafı da var işte, diye. İzlenmeyi arttıracak, güleryüzlü, ama sululuğa vardırmayacak bir çizgi izliyoruz.

İlk başından beri konuklarınız her kesimden miydi?

- Her kesimdendi. En büyük gücümüz buydu. Mesela siyasal arenada o çok göze çarptı. İlk çıktığımızda bir partinin milletvekilleri üvey evlat muamelesi görüyordu. Televizyon stüdyolarında kendilerine en az söz hakkı verilen, kumpaslar kurulan adamlardı. Vebalı tipler gibi görülüyordu. Diğer partiler ise onları sıkıştırmak için bir gladyatör gibi değerlendiriliyordu. Bizim çıkışımızla beraber "hayır" dedik. Refah partilileri de insandır, bu memleketin çocuklarıdır, onlar da konuşacak, ANAP'lılar da konuşacak.

Fazilet Partisi sizin "yumuşak karnınız" oldu mu, söz gelimi onların haberlerini verirken daha hassas davrandınız mı?

- Bence bu da normallerin ve anormallerin karışmasından kaynaklandı. 28 Şubat sürecinde Refah Partisi hakkında kapatılma davası açılmış. Beni, kişisel olarak bir partinin kapatılması yaralar, üzer. HADEP'in kapatılması da üzer... Biz o zaman yayında değildik, ben de bir yayın organında çalışmıyordum ve yapabileceğim bir şey yoktu ama üzüldüm, tabii ki.

Ancak şöyle yaygın bir kanı var: İslamcılar aslında hoşgörüsüz, ama şartlardan dolayı hoşgörüyü oynamak zorunda hissediyorlar kendilerini.

- Ben en çok şuna kızıyorum: İslamcılar denilen kesim homojen değil. Hepsi aynı şeyleri düşünen, tek tip insanlar bütünü değil. Burada radikaller var, hoşgörüsüzler var, demokrasiye inananlar var, inanmayanlar var, tüm insanların hakkını savunanlar ya da sadece kendilerinin hakkını savunanlar var. Bu düşünce hayatında, bazı düşüncelere sahip olanlar başka bazı düşüncelere sahip olanları homojen görürler. Bu bence küçümsemenin bir aracı. İnsanlar böyle küçümsenir. Böyle bir şey yok, bunları yaşayan insanlar da birey. Başını çok sıkı örten var, gevşek örten var. Kimi kafeteryalarda erkeklerle sigara içip şiir tartışan başörtülü genç kızlar var, evinden dışarı adımını atmayanlar da var İslamcı dediğimiz kesimin içinde. Her türlü görüş var, her türlü yaklaşım da var. **Cumhuriyet** de var, **Radikal** de var, **Aydınlık** da var. "Laik" kesim bir mi?

Zaman zaman yayınlarınızda "anti-medya" tarafınız çok ortaya çıkıyor.

- Evet, çünkü biz bir gruba bağlı değiliz. İkincisi herhangi bir iktidarla, herhangi bir biçimde, parasal bir ilişkimiz bozulur diye de bir kaygımız yok. Kendimizden eminiz. Savaşa da girebiliriz. Biz inandırıcıyız. Bakın, mesela **Fatih Çekirge** televizyona çıkıp "Kartel medyası, insan hakları, özgürlükler" diye bir nutuk attı. Biz de aynı mücadeleyi verdik, ama hangimiz daha inandırıcıydık? Bizim yaptığımız, koyduğumuz argümanlarla onunkiler arasında pek bir fark yoktu oysa ki. İnandırıcı olan biziz, çünkü bizim bir derdimiz, bir davamız var. Bu dava illa bir ideolojik bir dava değil: Türkiye'de eşit bireyler olsun, adalet olsun, özgürlük olsun, demokrasi olsun, çifte standart olmasın. Toplumun bir kesimine "zenci" muamelesi yapılmasın. Bizim davamız bu.

Siz kanal olarak nereden para kazanıyorsunuz? Patronunuz kim, neden hiç televizyonlara çıkmıyor, ortalarda görünmüyor?

- Reklamlardan para kazanıyoruz. Dediğim gibi diğerleri 100 lira harcarken, biz 10 lira harcıyoruz. **Zekeriya Karaman**, yönetim kurulu başkanımız, televizyonun sahibi. Televizyona da çıktı. Yani var öyle biri, ama son derece mütevazı. Normal bir televizyon patronu.

Kendinizi bir star anchorman (yorumcu) olarak görüyor musunuz?

- Yok, nefret ediyorum bundan. Bu da Türkiye'ye özgü bir garabet. Biz şimdi ciddi iş yapan insanlarız. Oraya çıkıp bugün Türkiye'de, dünyada neler olmuş insanlara anlatıyoruz. Benim ne alâkam var sahne sanatçısıyla, şarkıcıyla. Böyle karıştırılıyoruz. Bazen vatandaşlar da böyle davranıyor. Tanınıyorum ama bundan da nefret ediyorum, söylüyorum da zaten "Biz artist miyiz" diye. Ben ekrana çıkma taraftarı falan da değildim. Ekrana çıkacak kimse bulunamadı. "Sen bu işi yaparsın" falan dediler, beni kameranın önüne attılar. Beş yıldır da bu işi yapıyorum... Kanal 7'ye geçmeden önce TGRT'de çalışıyordum. Orada çalışırken duydum ki, iletişim **Nabi Avcı** ve **Özkul Eren** bu kanalın temellerini atıyor. İletişim teorilerini çok iyi biliyorlar. Onların yaptığı televizyonda, zevkle çalışırım dedim. Sonra geçtim ve gerçekten tam istediğimiz gibi bir yayın organı olduğu ortaya çıktı.

Sizin kişi olarak duruşunuz nasıl? Ne bileyim beş vakit namaz kılan, ya da nüfus kağıdında Müslüman ama o kadarla sınırlı kalan biri misiniz?

- Dinler insanların toplumsal hayatta daha ahlaki bir duruş sergilemelerine ve belki de biraz da toplumsal düzeni insanların içselleştirerek sağlamalarına neden olan kurumlar. Bu din meselesini böyle çok küçümsememek lazım. Ayrıca tehlikeli de bulmamak lazım. Müslümanlar açısından da işin hikmetini kaçırmamak lazım. Bu din niçin gelmiştir, temel noktası nedir, o da kaçırılıyor zaman zaman. Türkiye'de din meselesi hep alt sınıfların işi gibi algılanmıştır. Dinsel tabirler, dinsel semboller alt sınıflara özgü sembollerdir, alt sınıflara ait insanların kullandığı terminolojidir bu. Bana göre şimdi, İslami akımlara asıl direnç sınıfsal bir tepkidir. Üst sınıflar, alt sınıflara özgü modellerin, kendi sınıflarından insanlar tarafından benimsenmesini, kullanılmasını asla istemiyorlar. Başörtülü bir kadın olarak görmek istemiyor. Ama hizmetçi olarak görmek istiyor. Hizmetçi olacaksın, benim sınıfımdan olmayacaksın, deniyor. Gösterilen tepkinin, o koca koca anlı şanlı gazeteci-yazarların tepkisinin altında sınıfsal ayrımcılık vardır. Bakın, alt sınıflardan insanlar solcu oluyorlar ve ne olacak, başörtüsüyle gezsin diyorlar. Hatta dayanışması var. Başörtüsüne gösterilen tepki çok statükocu, muhafazakâr bir tepki... Benim kişisel duruşuma gelince; ben üst sınıflara aitmiş gibi görünen tavırları, entelektüel birikimi, davranışı, medeniyet kurallarını uyguluyorum ve aynı zamanda dini inancım var. İçki içmiyorum. Olduğum yere de dini inançlarım sayesinde gelmedim. Ben gazeteciyim, profesyonel bir iş, haber yapıyorum. CNN Türk'te de yapabilirdim, atv'de de, NTV'de de yapabilirim... Sanki dini inançtan sıyrılırsanız profesyonelleşebilirmişsiniz, üst sınıflara ait gibi görünen birikime sahip olurmuşsunuz gibi görünüyor. Bu kocaman bir palavra. Bu yanılsamayı eleştiriyorum... Eğer başörtülü bir kadını kamusal alana almaz, bir yere gelmesine izin vermezseniz, başörtülü bir işçi kadın, ya da başörtülü bir öğrenci kendisini İslami diye nitelendiren ama işçisini ezen bir şirketin sahibine de itiraz edemiyor. Bu çok psikolojik bir şey, çünkü ortam normal değil. Ama aynı sınıfsal nedenlerle şirketin sahibi de eziliyor. Konya'nın göbeğinden gelmiş, burada şirket kurmuş, o da eziliyor, o da istenmiyor. Bu da ideolojik değil, sınıfsal.

Sizce bu sınıfsal ayrımlardan çıkmamız ne kadar sürecek? Sonuç itibariyle burada oturuyoruz, röportaj konusu olmasa da birçok konuda, hemfikir olarak birçok seyi paylaşabiliriz.

- Paylaşıyoruz da zaten. Ben mesela *Öküz*'ün her sayısını okuyorum. Bana kimse "Al bak, böyle bir dergi çıkmış, bu da iyi" demedi. Ben kendim buldum, aldım, okudum dergiyi. Paylaşmadığım birçok görüş var, yaklaşım var ama hoşuma giden tarafları da var... Ben öğrenciliğimden beri, hiçbir ayrım yapmaksızın okudum. **Adalet Ağaoğlu**, **Leyla Erbil**, **Tomris Uyar**'ı okudum. İslami kesimin de önemsediği romanları okudum ama **Oğuz Atay**'ı ilk heyecanla okudum. Tuhaf bir şey değil bu, 28 Şubat'tan sonra keşfettiğim bir şey değil. Ben ortaokuldan beri Rus romanlarını okurum, dünyada ne olup bittiğine bakarım. Dışa açık bir insanım, yani. Demek istediğim İslami kesim homojen değil.

Siz Ertuğrul Özkök'le o tarihî programı yaparken neler düşündünüz?

- Ben **Ertuğrul Özkök**'te çocuksu bir taraf buldum. Olumlu anlamda çocuksu. İzah ediş tarzı, eleştiri yapma gayreti içinde oluşu beni etkiledi doğrusu, o yönlerini beğendim. Her şeyi vahşi bir kapitalizm ve piyasa kurallarıyla açıklaması, bir zamanlar ne söylüyordu, şimdi ne söylüyordu falan; o bakımdan üzüldüm... İnsanın kendi düşünceleriyle yaptığı işler arasında uçurumlar olması, büyük paralar kazansa bile üzülünecek bir durum. Ben **Ertuğrul Özkök** için o bakımdan üzüldüm.

Yarın öbür gün her haberi verebileceğinizi düşünüyor musunuz?

- Türkiye'de tabu konular var. Bence Türkiye'nin artık demokratikleşmesiyle, radikal bir dönüşüm içine girmesiyle mümkün. Bu, her haberi verebilecek misiniz sorusunun cevabı, Türkiye ne kadar demokratikleşecek sorusuyla aynı. Ben mesela Avrupa Birliği meselesinin önemsenmesi gerektiği kanısındayım. Bilmiyorum, ne kadar umutluyum. Fazla da hayal kurmamak lazım...

oegin@attglobal.net

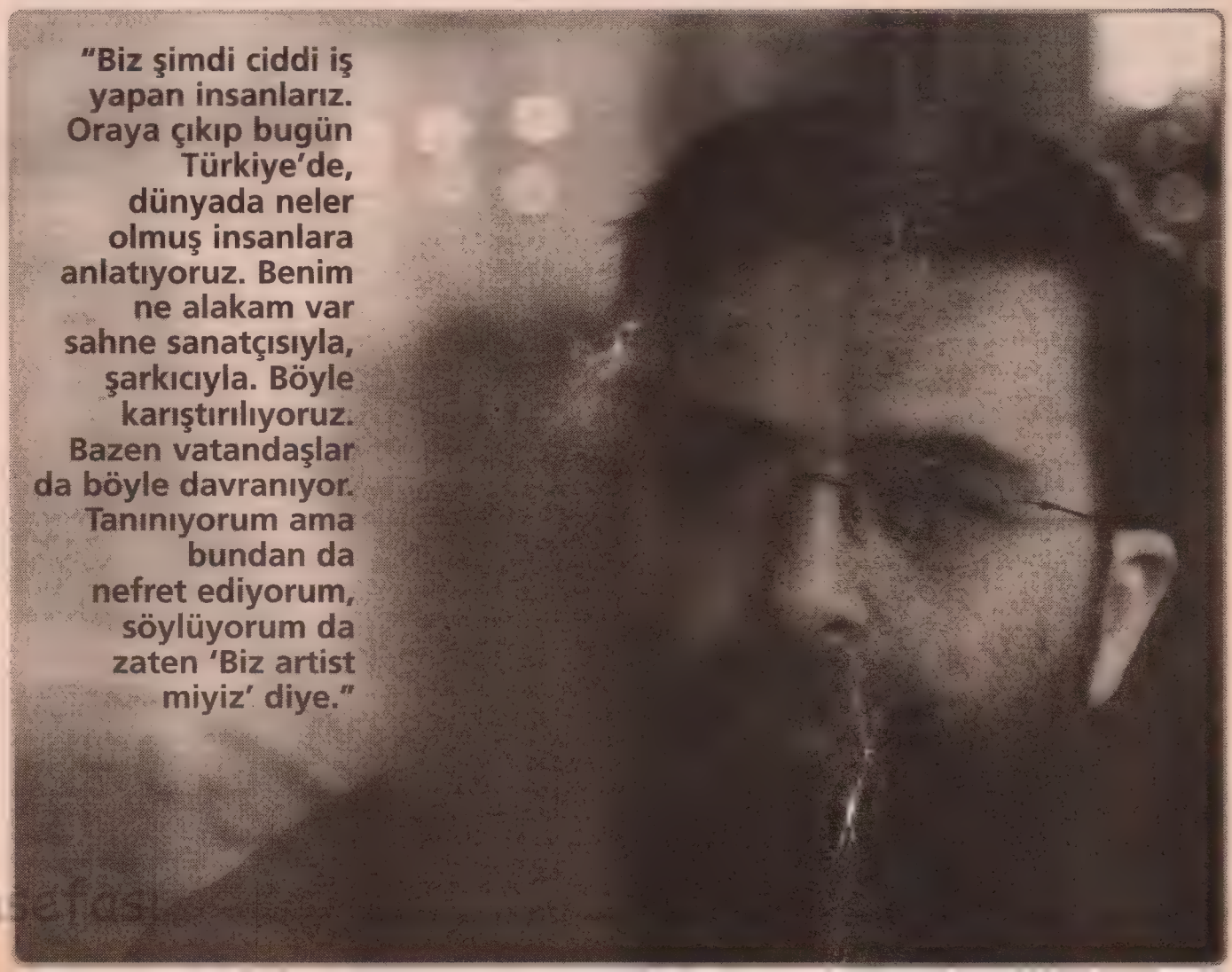

İnsan Yalnızlığını Kanıtlamak İçin Sevişir

ALTAY ÖKTEM

Sevişmenin başka bir anlamı var mıdır? Varsa biz niye bilmiyoruz? Eğitimimiz için inşa edilen o kocaman gri binalarda istedikleri her şeyi öğrettiler bize. Ailelerin aslında bir tür çekirdek olduğunu, Adem'in kaburga kemiğinin anatomik yapısını, toprağın kanla sulandıkça yeşerdiğini, Divan Edebiyatı kalıplarını, hatta taa nerelerden akan Maveraünnehir'in gidip de başka bir yerlere döküldüğünü hepimiz öğrendik.

Ama insanın yalnızlığını kanıtlamak için sevişiğini öğreten bir "yardımcı ders kitabı" bile yok müfredatta. Gerçek hayata dair bilgileri başka kaynaklardan öğrenebiliyoruz ancak. En olmadık yerlerde karşımıza çıkıyor bu kaynaklar. Elden ele, cepten cepe dolaşıyor, çoğalıyor, dağılıyor... Alternatif bir yayıncılık oluşturuyor; fotokopi fanzinler.

Sistem, birbirinin kopyası olan renkli televizyon kanallarıyla, kuşe kağıda basılmış pırıl pırıl dergileriyle, bizi gözümüzü kamaştıra kamaştıra kör etmeye çalışırken, bir avuç insan kendi beyinlerinin bağımsızlığını ilan ediveriyor ve dergileriyle, müzikleriyle, afişleriyle yeni bir yaşam biçimi öneriyorlar.

Dostoyevski ne demişti: *"İnsan her yerde yaşar; hayat, bizi çevreleyen dünyada değil kendi içimizdedir."*

Kendi içini dışarıya yansıtmak da öyle her babayiğidin harcı değil. Çünkü iç sarsıntılar dışarıyı sallamaya başladığında sistemin yüzündeki maske de tehlikeye girer. Nasıl şapka düşünce kel görünürse, maske düşünce de yoğun bir çürük kokusu kaplar ortalığı.

O yüzden çizilen sınırların dışında düşünmek, gezinmek, nefes almak ikinci bir emre kadar yasaklanmıştır.

Sistemi, bir ucundan da olsa tutup sarsan, "biz de varız" diyen, bunu da kendi yöntemleriyle söyleyen insanlar "ikinci emri" beklemiyorlar. Böylece yeni bir kültür, bir alt kültür oluşuyor. İşin en can alıcı noktası da burası.

Çizgiroman romandan bilimkurguya, punk, heavy metal gibi müzik türlerinden kült filmlere kadar genelgeçer sanat anlayışının dışına düşen her türlü aykırılık kendini fanzinlerle ifade edebiliyor. Bunları aykırılık olarak ifade etmek insanı ürpertiyor aslında. Ama edebiyatın, sanatın bu kadar katı kurallarla sınırlandırıldığı bir ülkede farklı olabilmek büyük bir cesaret gerektiriyor.

Örneğin edebiyatın üvey evladı olan *bilimkurgu,* sesini ilk olarak bir fanzinle duyurmaya başladı. 1971'de yayınlanmaya başlayan **Antares** Türkiye'nin ilk (belki de bu nitelikteki tek) fanziniydi. Son dönemde yeniden keşfedilen, büyük yayınevlerince şık baskıları yapılan çizgiromanların okur kitlesini ve altyapısını da bir anlamda yıllardır yayınlanan çizgiroman fanzinler oluşturdu.

Metal müziğin bu denli yaygınlaşmasında elbette bir zamanlar çok yaygın okur kitlesine sahip olan fanzinlerin payı büyük.

Anarşizmin, nihilizmin, anti-militarizmin yeşerip yaygınlaştığı en önemli alanlardan biri yine fanzinler.

En ilginç; ellerindeki teknolojiyle ana renklerden öte her türlü ara renkleri bile istedikleri biçimde kullanabilen renkli medyanın bize sunduğu renksiz hayatın karşısında, siyah-beyaz fotokopiyle çoğaltılan fanzinlerin önümüze serdiği rengarenk dünya.

Alternatif edebiyat, alternatif müzik, alternatif sinema gün geçtikçe yayılıyor. Kendilerine verilenle yetinmeyip, hatta verileni tamamen yok sayıp yeni bir kanal oluşturan bu alt kültürün söyleyecek daha çok sözü var. İyi ki var.

ABD hapishanelerindeki siyahların sayısı, yüksek okullarda okuyan siyahlardan daha fazladır. New York'da yaşayan 19 ile 35 yaş arası siyah erkeklerin %40'ı ya hapistedir ya da mahkum edilmiş olup cezasını dışarıda çekmektedir.

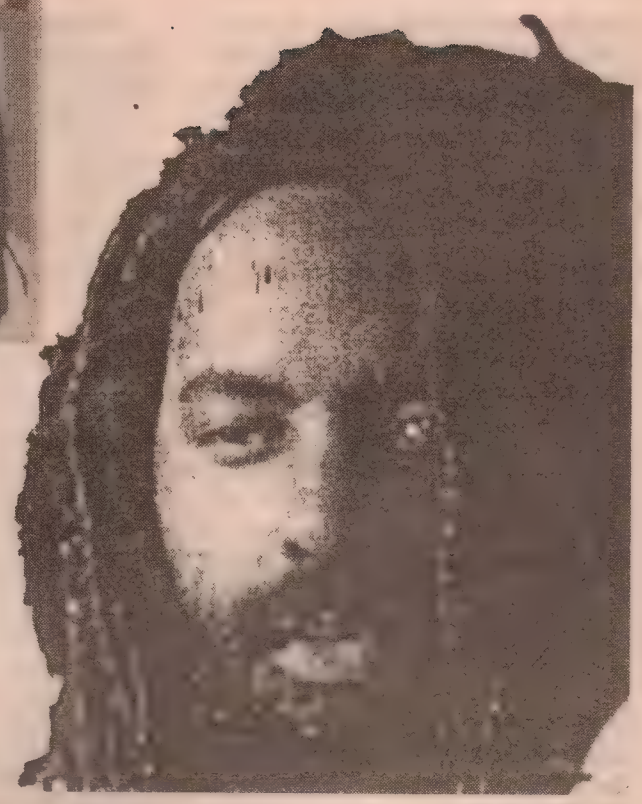

"Ezilenlerin Sesi" Ebu Cemal İdamla Karşı Karşıya!

ÜMİT KARABACAK

Günümüzde idam cezasının en cömert biçimde uygulandığı ülkelerden biri ABD'dir. ABD'de 1972 yılında kaldırılan idam cezası, 1976 yılından itibaren tekrar yasa kapsamına alındı. 1976 yılından bu yana beş yüzün üzerinde insan idam edilmesine rağmen, bırakalım hedeflenen "huzur ortamının" sağlanmasını, suç işleme oranı daha da arttı. Nedenlerle değil sonuçlarla, onlarla da yanlış bir şekilde mücadele edildiğinden başka türlü olması da mümkün değildi.

ABD Federal İstatistik Daire'sinin verdiği bilgilere göre; ABD nüfusunun % 12.8'i bugün yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır, bu dünyanın en zengin ülkelerinden birinde yaşayan 35 milyon insanın en doğal ihtiyaçlarını karşılayacak gelirden bile yoksun oldukları anlamına gelmektedir. Yoksulluk ve yoksullaşma oranı ABD'de gittikçe artmakta, her geçen yıl zenginle yoksul arasındaki uçurum daha da büyümektedir. Yine aynı dairenin verdiği rakamlara göre; Nüfusun en fakir % 20'sini oluşturan ailelerin eline 1977 yılında yılda ortalama 10 000 dolar geçerken bu rakam günümüzde ortalama 8 800 dolara düşmüştür. ABD'de 12 yaşından küçük 4 milyonun üzerinde çocuk her gece yatağa aç girmektedir. Düşük kazançlıların ortalama saat ücreti 1973 yılında 9 doların üzerindeyken günümüzde 8 doların altına düşmüştür. Bu, düşük kazançlılar grubuna dahil bir insanın haftada 40 saat çalışması durumunda bile zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak bir kazanca ulaşamaması anlamına gelmektedir. Verilen rakamları karşılaştırırken geçen 25 sene içinde gerçekleşen enflasyon göz önüne alındığında yoksullaşmanın gerçek boyutu daha iyi açığa çıkmaktadır. 1977 yılından bu yana, nüfusun en fakir %20'sini oluşturan ailelerin yıllık geliri %12 düşerken, en zengin %20'sini oluşturan ailelerin yıllık geliri %38.2, en zengin %1'ini oluşturan ailelerin yıllık geliri ise %119.7 artmıştır.

Bu rakamlar, genel ABD ortalamasını yansıtmaktadır. Yoksullaşma, açlığa mahkum edilme ve dolayısıyla "suça itilme" oranı, siyahlar arasında beyazlarla karşılaştırılamayacak kadar yüksektir. Siyahların hayatı sadece iktisadi baskılar tarafından değil, aynı zamanda ırkçı baskılar tarafından zehir edilmekte, onlara sürekli potansiyel suçlu gözüyle bakılmaktadır. 90'ların başında bir trafik kontrolü sırasında durdurulan bir siyahın, 4 polis tarafından nasıl barbar bir şekilde dövüldüğü tesadüfen videoyla kaydedilmesine rağmen, bu polisler ilk mahkemede beraat etmişti. Bu isyan ettirici karar sonucunda ABD'nin bir dizi kenti savaş alanına döndükten sonra mahkeme tekrarlanıp polisler göstermelik cezalara çarptırıldılar. Sansasyonel olduğu için kamuoyuna yansıyan bu durumun sayısız benzeri ABD'de sık sık yaşamaktadır.

ABD hapishanelerinde 1,1 milyonun üzerinde tutuklu bulunmakta, bunların sekizde biri hücrelerde yaşamaktadır. ABD hapishanelerindeki siyahların sayısı, yüksek okullarda okuyan siyahlardan daha fazladır. New York'da yaşayan 19 ile 35 yaş arası siyah erkeklerin %40'ı ya hapistedir ya da mahkum edilmiş olup cezasını dışarıda çekmektedir. En fazla idam kararı verilen eyalet Georgia'dır, bu eyalette idam edilenlerin %80'i siyahtır. "New England Journal of Medicin" adlı kuruluşun yaptığı araştırmalara göre; Bengaldeşli bir erkeğin ortalama yaş beklentisi, Harlem'de yaşayan bir siyahtan daha yüksektir.

ABD hapishanelerinde tutuklu bulunan yüzbinlerce siyahtan biri, belki de en ünlüsü Mumia Ebu Cemal'dir. Ebu Cemal, tutuklandığı 1981 yılından bu yana hücrede yaşamaktadır. Ebu Cemal, 1982 yılında yapılan mahkemede, kesin kanıt bulunmamasına rağmen ABD'de hakim olan keyfi, ırkçı ve önyargılı yaklaşımın sonucu olarak, tamamen beyazlardan oluşan bir jüri tarafından bir polisin ölümünden sorumlu tutularak idama mahkum edildi. Mahkemede Ebu Cemal'e kendini savunma hakkı bile verilmezken, onun 16 yaşında iken yazdığı bir makale ve eskiden Kara Panterler'e üye olması yeterli kanıt olarak kabul edildi.

ABD'de siyahlar üzerinde varolan ırkçı baskılara karşı, değişik boyutlarda da olsa sürekli bir direniş vardı. Bu direniş 60'lı yıllarda doruğuna ulaştı. Irkçı baskılara karşı siyahların toplumun her alanında hak eşitliğini savunan hareketlerden biri de; 1966 yılında kurulan Kara Panterler Partisi'di (Black Panther Party). Kentini "devrimci-marksist" olarak tanımlayan Kara Panterler, resmi ve sivil ırkçı teröre karşı "özsavunma"yı örgütlediler ve siyahlar arasında büyük sempati topladılar.

Küçük yaşlardan itibaren sürekli, ırkçı hakaretlere, saldırılara maruz kalan Ebu Cemal, yaşadığı şehir olan Philedelphia'da siyahların tam hak eşitliğini savunan hareketin en ön saflarında mücadele etti. Yazdığı yazılarda, yaptığı radyo programlarında, resmi ve sivil güçlerin ırkçı saldırılarını, haksızlıkları teşhir etti. 1978 yılında MOVE (Siyah Hakları Hareketi) merkezi polis güçleri tarafından basılıp bir dizi MOVE önderinin katledilmesinin ardından Ebu Cemal MOVE üyeleriyle röportaj yapan tek gazeteciydi. Irkçılığa karşı bu kararlı tutumuyla kısa zamanda egemenlerin boy hedefi haline gelen Ebu Cemal, meslektaşları tarafından "Association of Black Journalists" (Siyah Gazeteciler Cemiyeti)'nin başkanlığına getirildi. Ebu Cemal, ırkçı devlet terörüne karşı yürüttüğü kararlı mücadele yüzünden "ezilenlerin sesi" olarak anılmaktadır. Ebu Cemal, kapatıldığı hücrede de mücadelesine devam etmekte, makaleler yazıp gazetelere, dergilere göndermektedir. Hücresinde doldurup gönderdiği kasetle gerçekleştirdiği radyo programı ise yasaklanmıştır.

Ebu Cemal'in avukatları tarafından, yüksek mahkemelere yapılan itirazlar ve mahkemenin tekrarlanması dilekçeleri, sürekli reddedilmiştir. Hakkında idam verilen tutukluların, ne şekilde ve ne zaman idam edilecekleri, tutuklu bulundukları eyaletin valisi tarafından belirlenmektedir. Bu süreç bazen onlarca yıl sürebilmektedir ki, bu durum başlı başına bir işkencedir. Ebu Cemal bu işkenceyi 17 yıldır çekmektedir. Ebu Cemal'in bugüne kadar idam edilmemesi, sıranın ona gelmemesinden değil, ona karşı özellikle siyahlar arasında varolan büyük sempatiden ve uluslararası kampanyalar yüzündendir. Bundan önce 1995 yılında vali tarafından imzalanan bir idam kararı, düzenlenen büyük kampanyalar sayesinde idam gününden 10 gün önce engellenebilmiştir. Tüm bu süreç boyunca mahkemenin yeniden görülmesi için yapılan başvurular federal mahkemeler tarafından reddedilmiştir.

Ekim ayı başlarında Ebu Cemal'in tutuklu olarak bulunduğu Pennsylvania eyaletinin valisi Tom Ridge tarafından, Ebu Cemal'in 2 Aralık günü iğneyle zehirlenerek idam edilmesini öngören yeni bir karar imzalanmıştır. Bu haberin duyulmasının ardından ABD ve bir dizi diğer ülkelerde, bu yeni kararı protesto eden gösteri ve kampanya düzenlenmiştir. Bu yazının yazıldığı günlerde gelen bir habere göre; 2 Aralık olarak tespit edilen Ebu Cemal'in idam kararı, Federal Bölge Hakimi William Yohn tarafından ileri bir tarihe ertelenmiştir. Bu son gelişme bile haksızlıkların önlenmesi konusunda dayanışma kampanyalarının ne kadar etkili olabileceğini bir kez daha göstermektedir. "Ezilenlerin Sesi" Ebu Cemal'e özgürlük!

Yazmanın zamanı geldi. Elimde oyalayıp durduğum roman bohçalandı başka bir şey oluşmaya başladı. Şu an için bana daha yakın duran kahramanlarla birlikte daha hızlı oluşmaya başladı.

Geçmek Bilmeyen Zaman

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Madam ile İvenka pencerenin önünde sessizce oturuyorlar. İkisi de yola bakıyor. Heykel gibi görünüyorlar. Cihangir caddesini seyreden iki büst. Diğer pencereden boğazı seyretmek varken geniş, tenha caddeyi seyrediyorlar. Belli ki çok canları sıkılıyor. Diğer pencereden akşam bakıyorlarmış. Akşam caddede izleyecek bir şey olmuyormuş. Hiç konuşmuyorlar. Söylediklerine bakılırsa zaman hiç geçmiyor.

İvenka için saatler durmuş, takvimler dürülmüş. Zaman geçse, İvenka memleketine dönse. Çocuklarına sarılsa. Kendi yatağında uyusa. Pasaportum kaybolmasın, depremde enkaz altında kalmasın, polis peşime takılmasın korkusundan yakasını kurtarıp şöyle derin derin bir uyusa. Fırıncının 10 dolara yatma teklifini unutsa, memleketinin kalın yün yorganlarını kafasına kadar çekip bir uyusa.

Madam yeryüzünde çok uzun zaman geçirdiğini düşünüyor. Bu zamanı bir yüzyıla tamamlamaktan korkuyor. Bunu bana söyledi. Dilimi tutamadım. Yüzyıl çok uzun bir zamandır ama yüzyıl da aylardan, günlerden oluşur dedim. Madam bir çalımla edebiyatçılığımı yerle bir etti: "Uzun olan geçmek bilmeyen günler. Bitmek bilmeyen günler. Yoksa yıllar, aylar çok kısa."

"Yapmayın Allahaşkına zaman çok çabuk geçiyor"

"Evet" dediler Tamar'a bakarak. Ortalıkta, "Anne, mama, atti, gel, al" diyerek dolanan Tamar'ı işaret ederek,

"Zaman çok çabuk geçiyor."

"Herkesin zamanı başka" dedim. Yarım bıraktığım romanımdaki kahramanımın bir cümlesini çalarak. Sonra zamanın geçmemesinden muzdarip iki kadına hoşlarına giden bir şeyi yaptım. Madam da İvenka da kendilerine başkalarının bütün günlerini pencereden bakarak geçiren bu iki kadının anlayamayacaklarını düşündükleri konulardan bahsedilmesinden çok hoşlanıyorlar. Üstelik anlıyorlar da..."Herkesin zamanı başka" dediğimde aklıma romanım ve onu yazabilmeyi becerebilmek için öğrenmem gereken fizik aklıma geldi. Buna bağlı olarak da fizik de zaman üzerine kuramlar... Başladım Madam ile İvenka'ya bunları anlatmaya. Sözümü bitirdiğimde İvenka:

"Uzayda zaman çabuk geçiyormuş" dedi. Hatta Madam'la ikisi beni gülümseten bir diyalog patlattılar:

"Bizim memlekette ve uzayda zaman çabuk geçiyor."

"Sizin memleket uzayda mı?"

Onlar da güldüler. Romanımda kullanmakta olduğum "Çok Dünyalar" hipotezini anlatmıştım onlara. Şöyle ki: Madam, İvenka, Şebnem ve Tamar birlikte bir öğleden sonra geçiriyorlar. Şebnem Tamar'ı parka götürmeyi planlıyor. Madam hava soğuk dışarı çıkarma diyor. Bu önermeyle bir başka zamanda kızını parka götürmekten vazgeçmiş bir Şebnem beliriyor. Varolan zamanda ise Şebnem kızıyla parkta zaman geçiriyor. Böylece çok dünyalar dediğimiz şey oluşuyor. Ama o dünyalar arasında geçiş yok.

"O zaman " diyor Madam, "Bir başka dünyada ben ölmüş idim ya da Atina'da oturuyordum. İvenka da memleketinde kalmıştı"

İşte günlerini pencereden bakmakla geçiren bu iki kadın meseleyi hemencik böyle kavrayıveriyorlar.

"Kitabını yazıyor musun?" diyor İvenka.

"Zamanı gelince yazar." diye cevaplıyor Madam onu. Eski Dostum Kertenkele'yi nasıl yazdığımı biliyor.

"Birisine mektup yazmayı ne zaman istersen o zaman oturur yazarsın. İlla cevap yazmam gerekir dersen okuyanın kalbine koyamayacağı bir mektup yazarsın. Sadece mektup yazarsın. Zamanı gelince Şebnem de oturur iki eli kanda olsa yazar."

Madam'ın dediği oldu. Yazmanın zamanı geldi. Elimde oyalayıp durduğum roman bohçalandı başka bir şey oluşmaya başladı. Şu an için bana daha yakın duran kahramanlarla birlikte daha hızlı oluşmaya başladı. Doğum gibi. Zamanı geldi.

Madam ateşten yeni inmiş karnabaharı Tamar'a yediriyor. Tamar bütün çocukların yemediği şeyleri yiyen üstelik bol bol yiyen bir çocuk. Madam tepeleme doldurduğu kaşığa ağzını kocaman kocaman açan Tamar'la mutlu oluyor. İvenka kendi uydurduğu "Matruşka Matruşka" oyununu oynuyor. Tamar gülüyor, zaman geçiyor.

Ben de akşama karnabahar pişirmeye karar veriyorum. Neslimin rağbet ettiği sonu graten'le biten tadlarla işim yok. Ben uzun zamandır varolan şeyleri seviyorum. Madam'ın dediği gibi "Daha mütevazı" oluyorlar. "Karnabahar graten'ler sonradan görme tembellerin dişine göre".

Madam ile İvenka ben giderken zamanın geçtiğine kanaat getiriyorlar. Ama biliyorum çok dünyaların birisinde iki kadın pencereden Cihangir caddesini seyredip zamanın hiç geçmediğini düşünüyorlar.

AksamGazetesi

Dünyanın, bir ucundan diğer ucundaki insanların birbirine kavuşmalarına izin verecek misin? Yoksa, yine çelmemi takacaksın ayaklara? Uzak dur ölüm! Uzak dur yaşanmamışlıklardan! Kimi sevindireceksin, kimi güldüreceksin.

Bizden Uzak Dur Ölüm!

NALÂN TÜRKELİ

Son dakika diyerek veriyor haberi televizyon kanalları. "7.2 şiddetinde, bir deprem daha yaşadık. Merkez üssü, bu kez Bolu-Düzce. İnsanlar, yine göçük altında kaldı. Henüz, ölü ve yaralıların sayısı bilinmiyor."

Depremlerin anısı, taze mi taze. Derin mi derin. Sanırım, yüreklerde kolayca küllenmeyecek o şehirlere ait yaşanmışlıklar. "Her hatırladığımızda, birilerine güceniyoruz" denmeyecek. Hatırlamaya değil, unutmaya fırsat bulunamayacak.

"Son dakika" diyerek veriyor haberi bütün kanallar. "Merkez üssü Bolu". Bu haberle birlikte, şuursuzca sokağa atıyorum kendimi. İçimde korkularım, en yakın telefon kulübesine koşuyorum. Uzun kuyruklar oluşmuş kulübelerin önünde. Uzun bir zamandan sonra, nihayet kulübenin içindeyim. Korkumu, sabırsızlığımı, bir kat daha artıran, ahizedeki telesekreter oluyor. "O istikamete doğru, bütün hatlar doludur." İstemeden bırakıyorum elimden ahizeyi. Adı, yüzü, ya tanıdık, ya tanımadık birileri, sanki birer birer ölüyor gözlerimin önünde. Ya ben!? Ben ise, onlardan yalnızca birine, bir telefonla ulaşacak kadar yakınken uzak mı uzak kalakalıyorum, binlerce ölümlerimle... Ölüm! Kulağa hoş gelmiyorsun. Hep telaş, heyecan, korku mu yaşatırsın sen insanlara. Yine koşmak istedi herkes sevdiklerine, o senin soğuk adını duyar duymaz. Sana sebep kilitlendi telefonlar tümden. O senin, bilinmez tarifsiz korkunu, yalnızca sevdiklerinin yanında azaltıp yokedebilme inancıyla, hep aynı telaşı yaşıyor insanlar. Koşmak istiyorlar birbirlerine. Hadi, geçit ver ölüm!.. İnanıyorum sana ölüm, yaşadığıma inandığım gibi. İnanmıyorum sana ölüm, zamansızca, davetsizce geldiğinden. Sanki hayat bulacakmışsın gibi, nasıl da alıyorsun o soğuk koynuna küçücük bedenleri. Nerelisin sen ölüm! Nereye götürüyorsun aldıklarını?.. Bende de korku ve çelişki yaratıyor bilinmezliğin. Vakitsizliğin, aklımı kurcalıyor.

Kaygısızca, insafsızca, aldıklarının üzerinden iki gün geçiyor ki, sitemlerimden mi, yoksa kendinden utanmayı öğrendiğinden mi, azat ettiğini öğreniyorum, sevdiklerimden birini. Kilometrelerce uzakta, yıkılmışlıkların arasından, yaşadığını müjdeleyen... Bağırıyor telefonda. "Yaşıyoruuum!" diyor. Ancak, korku ve heyecan var sesinde. Uzak dur ölüm! Dokunma sevilene. Sevene de dokunma. Sen, benden daha çok sevebilir misin sevgiyi, sevileni. Sevebilir misin ölüm!.. Ölüm, yaşamın hemen yanında duran, aynadaki çirkin yüzünü, görebilmeyi öğrenecek misin bir gün? Unutturabilir misin kendini, henüz yaşanmamışlıklara? Dünyanın, bir ucundan diğer ucundaki insanların birbirine kavuşmalarına izin verecek misin? Yoksa, yine çelmemi takacaksın ayaklara? Uzak dur ölüm! Uzak dur yaşanmamışlıklardan! Kimi sevindireceksin, kimi güldüreceksin. Aldıklarınla övünebilseydin, ağlatır mıydın kimseleri ardından ölüm... Bırak çalsın telefonlar. Telesekreterler konuşmasın. Müjdelesin yaşadığını yaşayanlar... Seni fırsat bilen yamyamlar, çöreklenmesin tepeden inme o can pazarlarına. Hadi ölüm güle güle. Sen kendinde kal, kendine yakışırlığına.

Yitikçi

Hadi git azıcık İstanbul iste
Kosunlar o denizi bir çanağa
Bir çıkına elesinler o günlerimi
O yazdan Üsküdar'dan
ne kaldıysa Elif'ten
Doldur ceplerine
Onlarda yoksa komşularında vardır
Tanırlar sevinirler
Beni bay Metin gönderdi, de

Metin Eloğlu

Maximum Rock
Radyo D 104.0 Her Pazar
Saat: 21.00-23.00 arası
Taviz Yok

Long Play

Overdose
Olay TV, Her Çarşamba, 23.00
Her Pazar, 23.00 (Tekrar)
Özgür Ögöz

kertenkele@hotmail.com • SAYI:2

DENİZ DURUKAN • GÜVEN ERKİN ERKAL

Röportajlara alışamadım. Kent hayatına alışamadım. Bilgisayar hızına, yerleşik hayata alışamadım. Eve alışmaya çalıştım, ona da alışamadım.

Çağdaş Bir Dervişim Ben

Yaşar Kurt'u Beyoğlu'ndaki eski İtalyan stili, hem ev hem stüdyo olarak kullandığı mekanda uyurken yakaladık. Yarı uykulu, yarı uyanık, bol kahveli bir söyleşi yaptık.

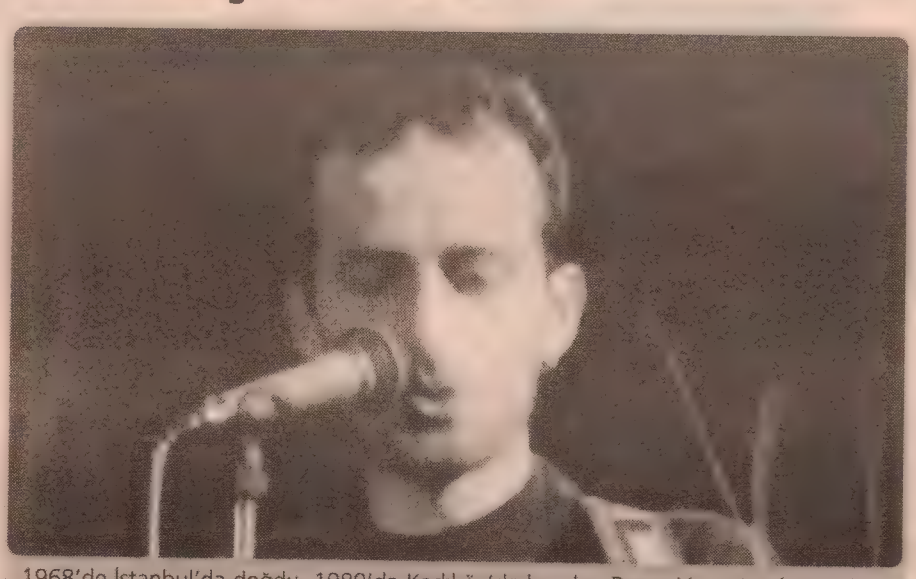

1968'de İstanbul'da doğdu. 1989'da Kadıköy'de kurulan Beyaz Yunus'un kurucuları arasında yer aldı. Albümleri Sokak Şarkıları (1994) ve Göndermeler (1997)

Sizin öldüğünüzü söylemişlerdi.
Gördüğünüz gibi yaşıyorum..

Beyaz Yunus adlı ilk grubunuzdan bahsedelim.

Beyaz Yunus sahneye çıkıp şarkı söylememe neden olan, müziğe teşvik eden bir gruptu. Kadıköy'de bir cafe vardı. Adımızı da o cafeden aldık. Oradaki arkadaşların teşvikiyle bu grubu kurduk. Daha sonra pop festivallerinde şarkı söylemeye başladık. Derken kendi bestelerimizi de eklemeye başladık repertuvarımıza. Birbirimizin şarkılarına müdahaleler oldu, dolayısıyla grup dağıldı. Başka gruplar da kurdum isim koymadan, Yaşar Kurt ve Arkadaşları gibi.

Beyaz Yunus grubundan Şenhan'ın 'Yaşar benim şarkılarımı çalıp, okuyor' demesinin altındaki gerçek nedir? Bu şarkılar kime ait?

Şenhan'ın bir takım çıkışları oldu. " Ben Yaşar'la bir dönem çalıştım, o şarkıların duyulmasında benim de katkım oldu "deseydi, o zaman mutluluk duyardım. " Bana ait parçaları çaldı " demesi affedilmez bir durum. Ancak onu da böyle konuşmaya iten bir takım insanlar, sebepler olduğunu düşünüyorum. Hatta "Korku" parçasıyla ilgili ona başvurmuşlar. Ada Plak aramış, "Korku seninse kardeşim sana plak yapalım" demişler. Yine kendi ifadesiyle Haluk Levent aramış, "Korku"yu istemiş. Veremez, çünkü ona ait değil. Sonra bu söylemi bıraktı. Yine söylüyorum, hiçbir şarkım çalıntı değil. Söyleyebileceğim tek şey şu; Korku ayarında bir şarkı yapsın o zaman...

Benim bütün şarkılarım birbirleriyle ilintilidir. "Korku", hayatımın bir parçası. "Haydi Erkekler Savaşa", bir başka parçası. "Hadi Baba gene yap" da öyle. Ya da çok örtüştüğüm sözleri alıp kendi duygularımla yoğuruyorum. Mesela Cahit Külebi'nin bir şiirini alıp besteledim. Aşık Veysel'in sözlerini ve melodisini tekrar yorumladım. Anonim şeyler yaptım. Ama bunların hepsi belirtilmiştir.

O zaman Aşık Veysel'e gelelim. Yanlış anlaşılmaya çok müsait bir zamanda, türkülerin modernleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde yaptınız o parçayı. Tepki aldınız mı?

Hiçbir zaman yaptığım şeylerin alacağı tepkiyi hesaba katmam. Öyle olsa zaten radikal şarkılarımı yapamazdım. Anonim şeylerin bugünün şarkıcıları tarafından işlenmesi gerektiğine inanıyorum. Biz yaptığımız şeyleri su üstüne yazmıyoruz. Yeni yaptıklarımız da bir kültüre dahil olma şansına sahiptir. Benim müzik serüvenim popüler müziğin serüveniyle pek fazla örtüşmüyor. Ama "niye türkü söylüyorsun, türkü popüler olduğu için sen de kullanıyorsun..." gibi tepkiler aldım. Dikkat edilirse, türküleri yorumlayışım bile, o türkülerin popüler olmasını engelleyecek biçimdedir.

Haydi Erkekler Savaşa, Kukla gibi parçalarınız rock'ın felsefesini, ruhunu yansıtıyor. Toplumun gereksiz kurumlarına, yozlaşmasına karşı çok sert eleştirileriniz var.

Evet, tam da söylediğiniz gibi. Bunun biraz da Türkçe'yle anlatılması, Türkiye'de bilinmesi gerek. Zaten benim muhalif kişiliğimin bir parçası bu. Rock müziğin daha iyi anlaşılması, kavranması için bir nedendir bu şarkılar.

İngilizce söyleyen rock grupları ve bu gruplara tepki duyan müzisyenler var.

Benim de tepkim var buna. Söyleyecek bir sözünüz varsa niye onu karşınızdakinin anlayamayacağı bir şekilde söyleyeceksiniz ki. Ya da yabancı bir dilin arkasına gizlenmek niye? Rock müziğin bize ait yanını yok edecek tehlikeli bir şey.

Yanılmıyorsam cura ve tulum da kullanılmış albümde. Çok hoş olmuş...

Evet. Bunları daha da zenginleştirmek isterim. Unutulmuş o kadar çok enstrüman var ki. Perdesiz curaya elektronik bir katkıyla çok farklı sesler elde ettim. Etnik enstrümanları modern atmosfer içinde kullanmak çok hoşuma gidiyor. "Göndermeler" albümünde bunu denedim. Afrika davullarından, Kafkaslarda kullanılan üflemeli çalgılara kadar... Dünya dehşet bir dünya. Bütün coğrafyaların kendilerine has tınıları var. Hint müziği, Pakistan müziği beni çeker. Onların iki nokta arasındaki yarım sesleri, kamalı sesleri bir tablonun muhteşem renkleri gibi. Bunları müziğimde kullanmak isterim.

Mistik bir hava seziliyor. Gerçi çok yoğun değil ama yine de o hava var.

Evet, dozunda. Bu konunun açıldığı iyi oldu. Çünkü insanlar bunun fanatizmini yarattı. Fanatizmin bana ve müziğime zararı olacağından buna malzeme olmak istemiyorum. Ama inançlı bir insanım ve kendi dünyamda mistik müziğin önemli yeri var.

Şarkılarınızı okuyanlar tutuklanıyor ama siz ortada rahatça dolaşıyorsunuz...

Evet, böyle olaylar duydum. Hatta benim şarkım söylendiğinden dolayı Kıbrıs'ta bir bar kapatılmış ve İzmir'de bir genç tutuklanmış. Sanırım şarkıyı kullandıkları zamana, mekana ait bir durum bu. Ben bu şarkıları kimseyi galeyana getirmek amacıyla söylemedim. Yoksa ben de tutuklanırdım.

"Alışamadım bu kente" diyorsunuz bir şarkınızda. Başka nelere alışamadınız?

Röportajlara alışamadım. Kent hayatına alışamadım. Bilgisayar hızına, yerleşik hayata alışamadım. Eve alışmaya çalıştım, ona da alışamadım.

Siz yoksa çağdaş bir derviş misiniz?

Benim kendime taktığım isim bu. Dervişlik, Anadolu'da önemli bir kurum. Kültürel yaşamın, hümanizmin gelişmesinin neferleri onlar. Maaşsız işçileri ya da kendini telef etmiş cengaverleri. Günümüzde derviş hayatı yok oldu. Artık iletişim araçlarıyla, biraz mistik gibi görünen ama içinde sevgi olan ve o lezzeti insanlara taşıyacak akıl dervişlerine ihtiyaç var. Ben de zaman zaman bunu yapıyorum.

Bir müzisyenin son arzusu ne olabilir?

Son arzu diye bir şey yoktur. Çünkü son diye bir şey yoktur.

Yine Düştük Yollara

Ortaköy'e takıldığı bir gece, Şeytan kafayı bulmuş ve fena pislik çıkarmıştı. Polisin konuya "Fransız" yaklaşımı ve kimi gazetelerin "aport" komutuyla başlayan kıyım büyük oldu. Kilometrelerce saç gitti. Aile büyükleri kıllandıkları ne kadar poster, fanzin, kaset varsa, tarihten aldığı bir feyizle küle çevirmişti. Her şeye rağmen şok geçti...

Haftalık **Köprüaltı Heavy Metal** ve aylık **Non Serviam**, yayın periyotlarında aksama olmaksızın yola devam ediyor. Bağımsız müzik şirketleri olarak bilinen **Kod, Zihni, Sis, Yücel** ve **Ada** piyasanın yeni ürünlerini peş peşe çıkarmaya başladı bile. **Atlantis** ve **Hammer**, olup bitenler karşısında zor günler yaşadığını belirtiyor, ama inanıyoruz ki onlar da kısa sürede bu krizi atlatacak.

Fotokopi fanzinler için aynı şeyi söylemek çok zor. Yayına devam etmek isteyenler, artık kelimenin tam anlamıyla "Underground" olmak zorunda. Zira satış noktalarının çoğu (haklı olarak) tırsmış durumda. Böylece ortalık gerçek fanzinlere kaldı. Onlar da zaten başının çaresine hep bakmayı bilmiştir.

İşte bu fanzinlerden biri geliyor bile; "Art-Core". İsimlerinde "Hard"ın yerini alan kavramın, ses benzeşmesinden öte anlamlar taşıyacağını umarız.

Yarı yolda kalan konserler de vardı. Bunlardan birisi de Ağustosta düzenlenecek olan Bulutsuzluk Özlemi açık hava konseriydi. Rötarlı konser, geçtiğimiz Kasımın 11'inde Bostancı Gösteri Merkezi'nde gerçekleşti. Biletlerinin 5 ve 10 Milyon liradan satışa sunulması abartılıydı. Buna konserden dört saat önce gerçekleşen 5.7lik sarsıntı da eklenince, seyirci sayısı 200 kişiyi buldu. (Bu konserden iki gün önce, aynı yerde Şebnem ve Teoman'ın birlikte çıktığı konsere 150 bilet satılmış.) Konsere yeni, solak ve güzel basçı Oya'yla çıktılar. Akın koltuk değnekleriyle geldiği sahnede, ancak oturarak çalabildi. Çömez basçı, topal gitarist derken, (Utku oturduğu yerde n'aapsın) Sina'nın "front man" olmasını engelleyen bir kişi kaldı.

Tam bu yazıyı yazarken Tünay Akdeniz aradı. Geçen sayıda yer alan "Punk'ın Kısa Tarih"ini okumuş, teşekkür etti. Aman üstat ne demek. Pimi çektiğin için biz sana teşekkür ederiz.

Sert kalın

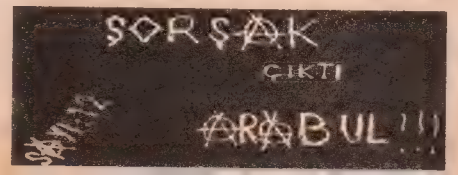

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Murat Yılmazyıldırım / Acıları Bana Bırak**
   Yelkenin Gözyaşları / Ada
2. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
3. **Buse / Ey Kör**
   Buse / Elenor Müzik
4. **Mor ve Ötesi / Son Giden**
   Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
5. **Kesmeşeker / Aşklar Bizi Terketti**
   İçinde İçindekiler Vardır / Ada Müzik
6. **Haluk Levent / Gülün Bittiği Yer**
   Mektup / Prestij Müzik
7. **Rashit / Rutin Hayat**
   Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik
8. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
9. **Kurban / Yalaka**
   Kurban / Tempo
10. **Rapor - Radical Noise / Çiz**
    Çiz / Zihni Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Raflarda Bu Ay

• **YERALTI OPERASYONU** - ***Hip hop toplama***
Kod Müzik

1995'de sert ifadeleri ve hızlı seslendirdikleri bir şarkının klibiyle Cartel geldi. "Öfke"nin yeni müzikal formunu sunuyorlardı. Parça, dışarıda yaşayan Türk'lere bir dayanışma çağrısı ve ırkçılara karşı bir uyarı mesajı niteliğindeydi. Mesajın ülkemizde muhatabı olmamasına karşın, albümleri iyi tuttu. İşin "Mesaj"ı bir yana, kapüşonlu shirtleri ve sprey boyalarıyla bekleyenler başka bir işaret almışlardı. Hip-Hop, Rap ve bu tarzlarla etkileşim içine giren yeni çalışmalar, "Cartel" albümünün ardından hız kazandı. Hedef 12, Microfon Mafya ve Rapor 2, bu çizginin ciddi örnekleri olarak karşımıza gelenler oldu. Hele Rapor 2'nin Radical Noise ile yaptığı "Çiz" uzun zaman aşılamayacak bir örnek olacaktır. Camianın emektarlarından, Tunç "Turbo" Dindaş'ın girişimiyle hazırlanan bu toplama, ülkemizin hip hop ve rap tarihine yeni bir start veriyor. Tunç kendi grubu Statik'in yanında, Nefret, Ses, Silahsız Kuvvet, Yener ve Susturucu'yla bu albümde bir arada. Yener ve Silahsız Kuvvete özellik-

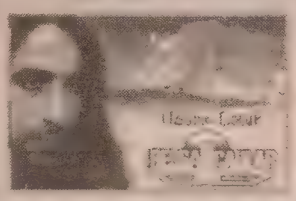

• **RESSAM ÇAĞLAR** - ***Üşüme Çocuk***
Anadolu Müzik

Felaket sonrası çalışmalarıyla hatırlanır oldu artık adam. Kendi de böyle olsun ismezdi belki ama n'apsın. Daha önce 1997'de Dinar depremi sonrası "Dinar" adıyla yaptığı bir single çalışması çıkmıştı. Şimdilerde gündemde yine deprem ve yine Ressam Çağlar, ama bu kez konsept "sokak çocukları". Gitarlarda İzi Eli, Eray Altınbüken, İbrahim Aminov ve Cüneyt Akgün. Basta, Selçuk Karaman. Davulda Okan Duman, Neyde, Şükrü Altan şeklinde biraraya gelmişler. Çağlar, Beyoğlu piyasasında daha çok ressam olarak tanınıyor. Sokak çocuklarına verdiği Resim kurslarıyla takdir kazanmış. Bir iyi niyet çalışması olarak da Üşüme Çocuk adlı bir albüm çıkarmış. Takdire değer bir davranış.

• **DUMAN** - ***Eski Köprünün Altında***
NR1 Müzik

Bar gecelerinin üç aşina siması Batuhan Mutlugil, Bulue Bules Band'den Batu'nun oğlu, Ari Barokas, yakın zamana kadar bir "Serüven Azizi"ydi. Eski Mad Madam'dan Kaan Tangöze, bu dostlarıyla Duma'nın çekirdiğini oluşturmuş. Bu arada belirtelim, albümün davul kayıtlarında, Climb'dan Alan Kunakoğlu yer almış. Topluluğun solisti, Kaan Tangöze, üstad Münir Nurettin Selçuk ekolünün takipçisi olduğunu belli eden gazeli tarzıyla farkediliyor. Kayıtlar, İstanbul Kadıköy yakasında Stüdyo 18'de yapılmış. "Köprüaltı" "Hatun" ve Özdemir Asaf'ın dizelerinden esinlenerek, yazdıkları "Yalnızlık Paylaşılmaz" keyifli çalışmalar.

İçelim, Dinleyelim, Güzelleşelim

Hayal Kahvesi:
Çarşamba: *Deniz Kızı*
Perşembe: *Direnen Mızıkacılar*
Cuma: *Bulutsuzluk Özlemi*

Peyote:
Perşembe: *Zen*
Cuma: *Mor ve Ötesi*
Cumartesi: *Replikas*

Hippos:
Pazar: *Işığın Yansıması*
Pazartesi: *Yaşar Kurt*
Cumartesi: *Venüs (Erhan Gündem)*

Jazz Stop:
Pazar: *Tolga Çandar*
Salı: *Moğollar*
Cuma: *Engin Yörükoğlu Band*

Speed tayfası: *Moda çay bahçesinde çekilen bu fotoğrafta topluluğun son kadrosu görülüyor. Ayakta;* ***Orhan Orhon*** *(solo gitar),* ***Gürsel Göçmen*** *(klavye)* ***Ali Kaplan*** *(Ritm gitar) Yerde;* ***Levent Uysal*** *(bas)* ***Utku Biçer*** *(Vokal),* ***Salih Mendi*** *(Davul)*

Tarihi Bir Gürültü; Speed

Kimi topluluklar vardır, öyle bir gürültü koparmıştır ki, yankısı hiç bitmez. Kimisi de bir kaç şarkıyla gelip geçmiştir, artık seslerini hiç duymayız. Ama bilinen odur ki; Alçak ya da yüksek çıkan her ses bir titreşimdir ve suya atılan bir taşın çıkardığı halkalar gibi yayılmasını sürdürür. Sudaki halkalarının aksine sesler kaybolmaz. Çıktıkları andan başlayarak, uzayda sonsuzluğa küçülen (ama bitmeyen) titreşimleriyle gezmeye başlar. Bazen geçmişin kimi seslerini, bilinmeyen bir dalga boyunda yakalayıp duyarız. Duyduklarımızı, o günleri yaşayamayanlara iletebilecek teknoloji henüz gelişmedi. Ama o sesleri çıkaranları belki anlatabiliriz. İşte bir tanesi;

Speed 1983 Yılında İstanbul'da kuruldu. Topluluğun albümsüz ve az konserli bir tarihi var. Buna rağmen unutulmayan topluluklarımız arasında yer almıştır. Speed, 1980 sonrası genç kuşak toplulukları arasında, Türkçe sözlü protest şarkılarıyla, ilk soft rock topluluklarımızdan biri olarak hatırlanıyor.

Topluluğun, rock tarihimizdeki en önemli eylemi ise 1985 kışında gerçekleşmiştir. O günlerde prova stüdyosu yokluğu hem Speed hem de İstanbul'un tüm toplukları için ciddi bir problemdir. Kızıltoprak'ta, Kalamış'a inen bir sokakta buldukları bir çatı katını, **"Speed Müzik Üretim Merkezi"** olarak açarlar. Ancak bir kaç ay sonra yaz gelir. Yani Salih ve tayfası için güneye göç vaktidir. Stüdyoyu "çaylak" bir dostlarına devredip giderler. Bu olay, daha sonra "**Çatı Müzik Stüdyosu**" olarak devam eden, uzun bir hikayedir. Ama o başka zaman anlatılmalıdır.

Verdikleri konser sayısı az ama her biri ses getiren organizasyonlar olmuştur. Bunlar arasında 24 Aralık 1983 Hodri Meydan Kültür Merkezi'nde **Problem** ve **Deşarj** topluluklarıyla verdikleri bir konser vardır. Ve tabi ki 27 Nisan 1996'da Ortaköy Kültür Merkezi'nde çıktıkları solo ve son konserleri en önemlileri olarak hatırlanır. Bugün ne yazık ki bu topluluğun, hiç bir müzik kaydına ulaşılamıyor. Speed hakkında fikir verebilecek, elde sadece bir kaç şarkı sözü, bir afiş ve bir fotoğraf var. Ha! Tabi ki bir de "**Karga**"

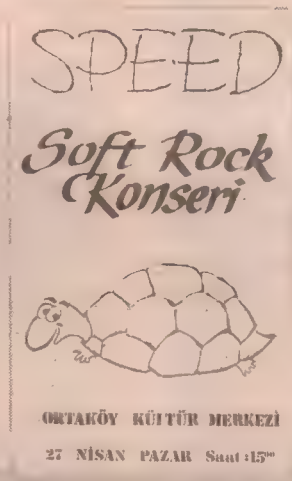

Son konser*: 27 Nisan 1986 Ortaköy Kültür Merkezi'inde verdikleri son konserle perdeyi kapatır topluluk. 1995 yılında gaza gelip "haydi bir daha" deseler de olmaz. (Afiş: Tuncay Batıbeki, A4 ebat Fotokopi)*

Amazon

Yiyordu son göğsünü
Son dövüşten önceki gece,
Kel atı denizin

Serinliğini soluyordu
Eşelenerek öfkeden...
Kudurarak kişniyordu
Korkusunu

Çünkü iniyordu tanrılar,
Bilimin dağlarından
Getirerek yanlarında
İnsanları ve tankları

Paylaşma

Sen ellerimde,
Sen gözlerimde
Sen yüreğimde ol

Ben seni duymasam da
Başla bağırmaya...

Bir kafa çiz bana,
Bir çift bacak ve el...
"Bunlar senin" de bana.

Ki;
Seninle paylaşayım

Sözler: **Orhan Orhon**
Düzenlemeler: **Speed**

- Sana önemli bir şey söyleyeceğim.
- Hı, efendim?
- Sana diyorum, önemli bir şey söyleyeceğim.
- Ne gibi?
- Benimle "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girer misin?

Aşk ve Börek

OKTAY TAFTALI

Genç adam şehir hatları vapurunun güvertesinde korkuluklara yaslanmış, boğazın iki yakasının kesiştiği uzak noktaya bakıyordu. Günlerden beri amansız bir gerilim içerisindeydi. Hayata ilişkin, çok olağan bir şeyi, insanların büyük bir doğallık içinde yaşamaları ve ifade etmemeleri gereken bir şeyi, bir türlü dile getiremiyordu. Ama bugün artık kararını vermişti, ne olursa olsun, akşam üzeri, dönüş vapurunda, günlerdir içini yakıp kavuran duyguyu ona ifade edecekti. "Seni seviyorum, seninle olan arkadaşlığımızı başka bir boyuta taşımak istiyorum. Ne dersin, bana eşlik eder, bu duyguları benimle paylaşır mısın?" Gibi bir şeyler söyleyecekti. Belki biraz daha özenli, biraz daha kendine yakışır sözcükler bulmalı, belki biraz da gizemli bir ifadeyle ona duygularını açmalıydı. Aslında çoğunlukla kadınlar açık ve doğrudan ifadelerden etkilenmiyorlardı. Bir kadına durup dururken, doğrudan doğruya "seni seviyorum" demek daha baştan olayın büyüsünü yitirmek anlamına gelebilirdi. Hayır hayır, olaya renkli, büyülü bir hava vermek gerekiyordu. Belki biraz da gizemsel olmanın yararı vardı. Galiba kadınlar: konuşan, kendisini cömertce dışa vuran erkeklere pek fazla ilgi göstermiyorlardı. Çabucak keşfedilen bir adam, kadının gözünde çekiciliğini aynı hızla yitiriyordu. Oysa o, keşfedilmekle bitmeyecek, zengin bir kişiliğe sahip olduğunu varsayıyordu. Ama karşısındaki kadın, onun yalnızca, kendisini ele verdiği ilk birkaç cümleyi esas alıp o kadarıyla bütün bir kişiliğini çözdüğünü sanabilirdi. Öyle ya, yeryüzünde de her türlü zenginlik bol bol mevcuttu ama herkes bu zenginliklerden ancak kendi yeteneğinin el verdiği ölçüde nasiplenebiliyordu. Yoksa, yoksa bunlar budala bir küçük burjuva aklın çıkarımları mıydı? Öte yandan senin keşfedilmekle bitmeyecek zenginlikte bir kişiliğin olsa ne yazar? Kadın seni kendi söz dağarcığının, kendi keşif sınırlarının içine alır ve seni o kadarıyla keşfettiğini sanır. Ama belki de öyle olmaz, belki o kadın da en az senin kadar veya daha zengin bir kişiliğe sahiptir, birbirini karşılıklı olarak ve her gün yeniden keşfedebilen, dayanılmaz derecede coşkulu ve heyecanlı bir ilişki söz konusu olabilir. Ama ya olmazsa, ya kadın buna olanak tanımaz ve seni ancak körün fili tanıdığı kadarıyla tanımaya kalkar ve bununla yetinirse? Sonuçta bu yetersiz tanıma ve kadının kendi güvensizliğinden veya aşırı güveninden kaynaklanan diğer duygular nedeniyle, bir güzel "böreklenirsin" ki o kadar olur. Adamın İstanbul Boğazı'na bakan yüzünde keyifli bir gülümseme belirdi. "Böreklemek", kadınlar üzerine yazdığı kitapla skandallara yol açan bir dostunun türettiği acımasız bir deyimdi. Dostu: "kadın börekçidir" derdi. "Erkeği sarar, katlar, paketler, fırına atar ve kızartır."

Adam yine abartılı şeyler düşünmeye başladığını ayırımsadı. İnsan sevdiği bir başka insan tarafından niye böreklenip fırına atılsın? Bu gibi örnekler sevgi yoksunluğunun sonucu olsa gerekti. Yoksa sevginin olduğu yerde kadın istese bile, sevgiyi, kendisini seven adamı böreklеyip fırına atabilir miydi?

Artık kadına duyduğu tek taraflı aşkı düşünmekten, bunu durmaksızın imgeleminde yeniden ve yeniden üretmekten adeta yorgun düşmüştü. Aslında olduğu gibi, apaçık, çıplak, riyasız ilanı aşk etmek en doğrusuydu belki de.

* * *

- Bak dostum sen bu kızı böyle elde edemezsin, kendine değişik bir hava vermen lazım.
- Ya elde etmek ne laf birader, ben bu kızı seviyorum, birlikte olmak istiyorum.
- Tamam ama kadınlar bu naif yaklaşımlara değer vermezler, ısrar edeceksin, üzerine gideceksin, ona fırsat tanımayacaksın ve yırtıcı bir kaplan gibi kadını kopartıp alacaksın.
- Hadi birader ya, ben insandan, özgür bir insandan söz ediyorum, sen neden söz ediyorsun. Ben sevdiğim kıza yırtıcı bir kaplan gibi yaklaşamam. Kadın gönüllü olarak, beni kendiliğinden sevip isterse bunun bir anlamı var. Yoksa olmaz öyle, kedi fare oyunu gibi, köşeye sıkıştırıp falan.. Hem sen ne diyorsun ya, öyle elde etmek falan, bana gelmez olum, ben solcuyum, kadın "meta"mı ki elde edeyim, ne lümpen tavırlar lan bunlar böyle...

Adam okul kantininde kendisine akıl veren arkadaşa öfke duymaya başlamıştı. Küçük burjuva kafasıyla kadını bir av gibi gören bu zihniyet, sevgiyi, insan ruhunu, tüm güzellikleri "meta" haline getirip tahrip ederek insanı onarılmaz bir yoksulluğa mahkum edebilirdi.

- Hayır arkadaş sen yanılıyorsun. Ben bu kızın yüzündeki aydınlık ifadeyi, ses tonundaki yumuşaklığı, iri lacivert gözlerindeki seveceğliği yok etme pahasına, ona "meta" muamelesi yapamam, ben onu seviyorum.
- Öyle değil dostum, asıl sen yanılıyorsun. Bak sana yanıldığını gösterebilirim, istersen iddiaya girelim ben o manitayı iki günde araklarım.
- S...tir git lan yavşak. Benim aşık olduğum kıza hareket çekersen... seni var ya...
- Hareket çekmem ben, asılır kopartırım. Ama sen istemiyorsan çekil de, ben aradan çekilirim.
- Olum kırcam bi tarafını lan, filim mi çeviriyoz burda "çekil de çekileyim" ne demek lan. Bu kızdan uzak dur allah çarpsın ..kerim dalağını.
- Tamam tamam.

Adam, sırıtarak uzaklaşan "öteki"nin ardından öfkeyle başını sallıyordu. Ancak öte yandan, yakın bir gelecekte Türkiye'yi sarıp sarmalayacak, "yeni tür" insan ilişkilerine alt bir ip ucunu da sezinliyor gibiydi.

* * *

Birlikte vapura binmiş, yan yana oturmuşlardı. Kadın elindeki kitabı sessizce karıştırırken, adamın içinde bulunduğu gerilimden habersiz gözüküyor, dahası adamın kendisine olan özel ilgisini hiç mi hiç ayırımsamıyordu. Öte yandan adam, bir an önce, onunla, günlerdir kendisini uğraştıran duyguları paylaşmayı kafasına koymuştu ama Allah kahretsin daha önceden tasarlayıp kurguladığı parlak cümlelerin hiç birisi aklına gelmiyordu, heyecan ve gerilimden belleği sıfırlanmış, vücut ısısı neredeyse kırk dereceye ulaşmıştı. Oturduğu yerde ellerini yumruk yaparak sıktı, gözlerini sıkıca yumup derin bir nefes aldı. Sanki vapurdaki tüm yolcular kendisini izliyordu, sanki herkes olanın bitenin farkındaydı. Boğulacak gibi olduğu anda nefesini bıraktı ve yanındaki kadına dönerek aniden:

- Sana önemli bir şey söyleyeceğim.
- Hı, efendim?
- Sana diyorum, önemli bir şey söyleyeceğim.
- Ne gibi?
- Benimle "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girer misin?

Kadın şaşırmıştı. Anlamakta güçlük çektiği bu ani soru karşısında tuhaf tuhaf adama bakıyordu. Adam yineledi:

- Yani diyorum biz, ikimiz "yöndeş damar devindiren sinirsel bir sürece" girsek, nasıl olur?
- O ne demek Allah aşkına, anlamıyorum, ne süreci, ne diyorsun sen?

Adam günlerce tasarladığı parlak, romantik ve gizemli cümlelerin hepsini unutmuş ve o anki duruma belki de en uygunsuz cümleyi, belleğinin tavan arasından, talihsiz bir biçimde bulup çıkartmıştı işte. Artık geri dönüş de yoktu ne yazık ki.

- Aşk diyorum yani, Lenin "Felsefe Defterleri"nde aşkı böyle tanımlıyor da o yüzden.
- İyi de bana ne Lenin'den? Hem şimdi sen bana ilanı aşk mı ediyorsun yani?
- E, evet öyle ediyorum da, bunu bize yakışır bir şekilde söylemek iste.. e, hem ikimiz de felsefe öğrencisiyiz... yani sıradan insanlar gibi şey diyemem... mesela. Ya ne biliyim işte ben solcuyum ya.

Adam her şeyi çarşafa dolaştırmıştı adeta. Neredeyse kendi sesini bile duymuyordu, kulaklarını korkunç bir uğultu bastırmış ve kan ter içinde kalmıştı.

Kadın gülmemek için kendini zor tutan bir tavırla adama bakıyordu.

- Evet ama ben senden hiç böyle bir şey beklemiyordum, yani ne bileyim, hem biz seninle zaten arkadaşız...
- Evet zaten arkadaşız da, bu arkadaşlığı başka tür bir... Neyse hemen cevap verme istersen düşün biraz.
- Peki düşüneyim bakalım. Biliyor musun bu sene yazlıkta Ankaralı bir çocukla tanıştım, tatil bitip biz İstanbul'a dönünce onunla ilişkimiz yalnızca uzaktan uzağa mektup arkadaşlığı oluverdi. Sanırım bu fazla yürümeyecek, bana biraz zaman tanırsan, belki sana olumlu bir cevap verebilirim. Ama şu cümleyi lütfen bir daha tekrarlar mısın, neydi o, hani süreç falan?

Adam çocuksu ve belki de budalaca ama bir o kadar da saf bir gururla arkasına yaslandı?

- Evet Lenin öyle söylüyor: fizyoloji bilimi açısından aşk "yöndeş damar devindiren sinirsel bir süreçtir"

Kadın ışıltılı gözlerle adama bakarken bir yandan da hınzırca gülümsüyordu. Adam ise saf duygular içinde henüz oluşmamış bir aşkı yaşamaya başlamıştı bile.

12 Eylül öncesinin karanlık günlerinden birisiydi vapur çıkışında herkes kimlik kontrolünden geçiriliyordu.

-Devam edecek-

TÜYAP'ta ÖkÜz panelimizi tıka basa şenlendiren tüm sevgili dostlara gani gani teşekkür...

Aşçılar Halı

karşılaşmalar

met üst

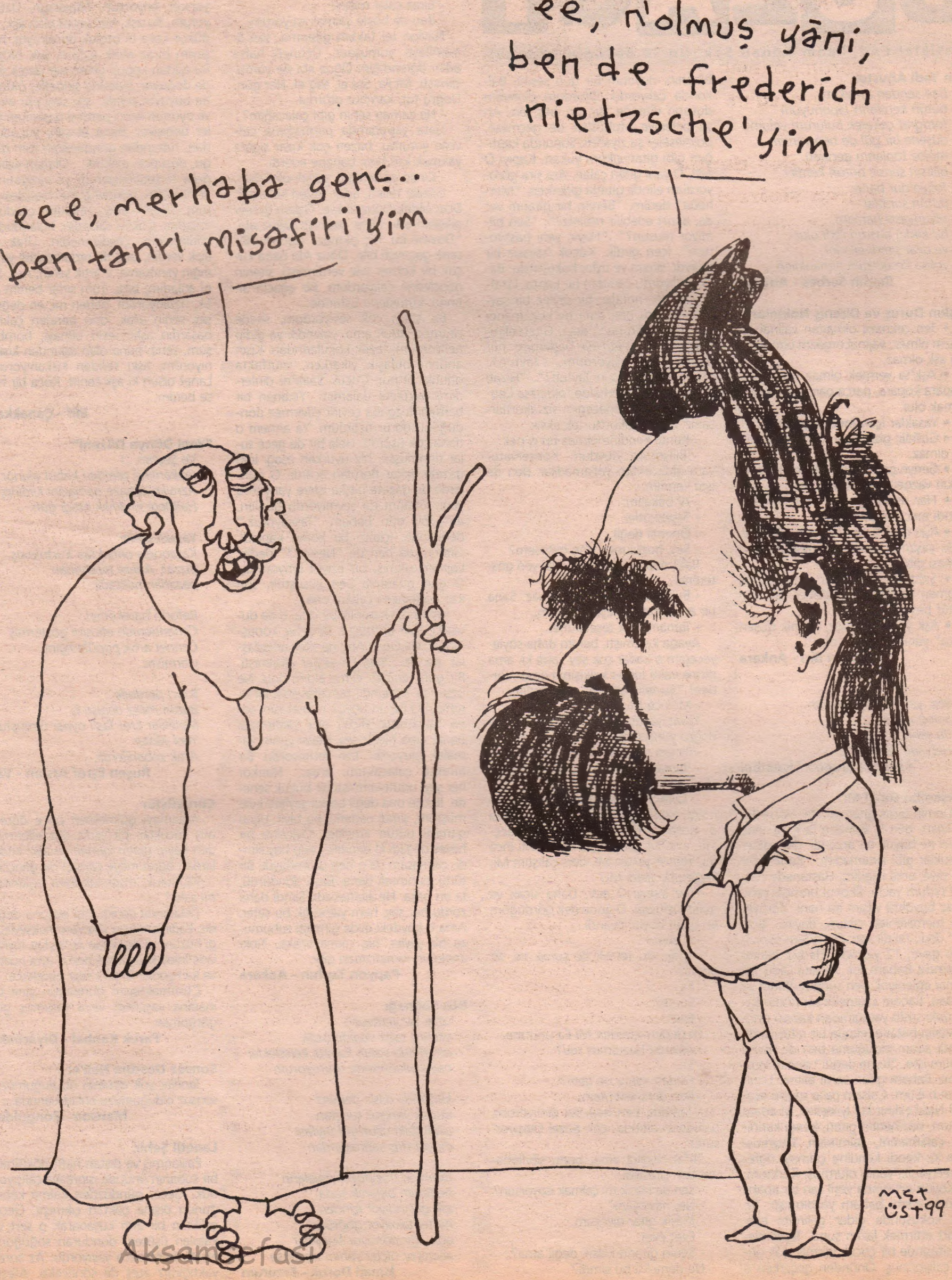

Akşam Sefası

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

On Yedi Ağustos

ben senden ayrıyken
bütün kentlerin Japonuyum
fotoğraf çekerek bulurum yolumu
düşene bir gül de ben veririm
moloz toplarım geceleri
bilirsin sensiz bütün kentler
Tokyo'dur bana
bütün suratlar
takunyasız hamam
bir kadın ansızın regl olur
ve uzat şimdi ellerini
yoksa keseceğim benimkileri

Emrah Serbes - Antalya

Aşkın Duruş ve Direniş Noktaları:

• Ten çekmesi olmadan vajinal orgazm olmaz, vajinal orgazm olmadan da aşk olmaz.

• Aşk'ta vermek olmaz, olsa olsa, kopara kopara, parça parça, yırta yırta almak olur.

• Yasaklar içerisinde örgütlenir.

• Gizlidir, gizemlidir, GİZ'lidir gösteriş olmaz.

• Geriye çekilmeler, ileriye atılmalar aşkın vazgeçilmez rotalarıdır.

• Her aşkın ayrı bir tanımı vardır, kendi mecrasında gelişir.

• Aşkı canlı tutan ayrılığın varlığıdır, tıpkı yaşamın tatlılığının ölümde saklı olması gibi.

• Şiddete sürekli karşı çıkılmasına rağmen kaçınılmaz şiddetler aşkı büyütür besler.

• Aşk yenik düşmez, "yenik düşen aşka" yenik düşenler olur.

Sizden Biri - Ankara

...

Söz, yalın bir yankı olur
Soluğumda
Bu şehirde ben
Hep şair kaldım.

Sanem Karagöz / İstanbul

Perşembe Geldi Mi

Demin biraz gitar çaldım. Yıl 1999, ay Mart, gün 5. Bundan tam 16 sene evvel ne büyük bir arzu idi. Öyle diğer çocuklar gibi zırlamadım; "Baba gitar al" diye, ama istedim. Hastanede sünnet oldum yazın. İlkokul bitmişti yeni, biraz büyüktü yaşım da hani. Yürüyerek merdivenleri çıktım, dayım "Bravo" dedi, takdir etti. Eee adam olmuştum gayri, 12 yaşında. Herkes benim başımda, Babam yok. Akşam Oldu. İnsanlar eğleniyor, ben sünnet oldum ya ondan. Babam çıkageldi sonunda. Salondaki süslü yatağımdan kapıya doğru eğilip baktım, elinde bir gitar vardı. Şimdi adam olduğuma ben de sevinmiştim işte. "Buna değdi" dedim kendime. Babam gitarı verdi elime. Uzun uzun baktım. Çalsam çalar mıyım acaba? Nasıl çalınır ki? İyileştim, iyi adam oldum, bilemedim gitarı, kendi kendime çalamadım, çalmadım. Duymuştum ki; kendi kendine çalmayı öğrenirsen eksik, yanlış olurmuş. Korktum.

Köyün ortasında yeşil sarı bir apartmandı, adımı babam yazdırmıştı. Tezek kokusunda gider gelirdim eve. Akort ettirmek lazım şunu. Teyzemlerin sitesinde bir çocuk varmış, çok güzel çalıyormuş. Önünden geçerken o binanın, duydum bir gün sesini. Balkonda çalıyordu. Oturdum dinledim duvarın dibinde. Bir, üç, beş, on. Ah şu belediye otobüsleri de geçmese, bölmeseler şu ziyafeti. Sonunda kaptığım gibi gitarı çıktım yukarı. Kapıyı O açtı, O yani gitarı çalan. Ara sıra görüyordum elinde gitarla giderken. "Merhaba" dedim, "Benim bir gitarım var da, akort edebilir misiniz?". "Sen bilmiyor musun?". "Hayır, yeni başlıyorum". İçeri girdik, Küçük havasız bir odaydı, sigara ve uyku kokuyordu. Balık besliyordu camdan bir kapta. Etrafta kasetler, notalar, bir şeyler, bir şeyler. Küçüktü oda ama ne kocamandı her şey. "Adın ne?" dedi. Gitarı elimden alıp, akort etmeye başlamıştı. pür dikkat onu izliyordum. "Tayfun", "Ders alıyor musun Tayfun?". "Hayır, yani alacağım herhalde, olmazsa kendi kendime öğreneceğim siz akortlarsanız." Sanki akorttu tek eksik.

- Kendi kendine olmaz bu iş pek.
- Biliyorum, duydum. Konservatuvara gidecektim yollamadılar. Ben de işte kendim...
- Al bakalım.
- Teşekkürler.
- Önemli değil.
- Şey, bozulunca yine getirsem?

Bak! dedi gitarın ucundaki yeri göstererek,

- Bunlarla oynama bozulmaz. Sana bir ara akort etmeyi öğretirim.
- Tamam, çok teşekkürler.

Ayağa kalkmıştı, benim daha söyleyeceğim o kadar çok şey vardı ki, ama gitme vakti idi bu kalkışın manası. Birden! "Şu telin adı ne" deyiverdim.

- Mi ince Mi...

Yavaş yavaş sokak kapısının önüne doğru yürüyorduk, tam çıkarken;

- Bir ara uğra birkaç şey göstereyim.
- Tamam, harika... derken birden sözümü kesti,
- Öyle heyecanlanma, ders veremem, vaktim yok, birkaç bir şey hepsi o. Koşarak tezek kokularından geçtim, eve. Mi Mi Mi işte bu tel Mi ince mi. Yemek yedim Mi, ders çalıştım Mi, Perşembe geldi Mi?

Yine kapıyı O açtı. Daha sıcak ve güleryüzlüydü. O güne dek gördüğüm en uzun boylu insandı.

- N'aber?
- İyidir, bu tel Mi de şurası ne, ilk perde?
- Fa
- Fa mı?
- Evet.

Fa dedim içimden Mi-Fa unutma.

- Akordu bozulmuş mu?
- Eh,
- Fa'dan sonra ne gelir?
- Ben ders veremem,
- Tamam, ben hep sizi dinliyorum, balkonun altında, çok güzel çalışıyorsunuz.

İltifat değildi ama, bunu söylemenin tam sırasıydı.

- Sen de klasik mi çalmak istiyorsun?
- Ne, nasıl yani?
- Klasik gitar diyorum.
- Evet evet.
- Senin gitarın klasik değil ama?

Ne demekti bu şimdi?

- Benim gitarım ne o zaman?
- Akustik, yani çelik telli, klasiğin ki naylon olur, bak benimkine.
- Biraz çalar mısın?
- Ben de böyle çalmak istiyorum.

Naylon tel taktım gitarıma, sesi limonileşti yumuşadı. Üçüncü hafta adını öğrendiğim Oğuz abi de yumuşamıştı. Mi Fa, Sol el, sağ el. Her gün. Doğru tut, kambur oturma.

- Ne zaman senin gibi çalacağım?

Hata yaptığımda parmağıma cetvelle vururdu, bazen çok kızar sigara yakmak için beni bahane ederdi.

- Kır şu parmağını, sabırlı olmalısın.

Günler telleri, aylar sesleri kovaladı. Dost olduk Oğuz abiyle. Özlem'di sevgilisinin adı, eline yazmıştı Oğuz abi. "Dövme bu, hiç çıkmaz" diyordu. Bir sene geçmişti bile. Oğuz Abi bana küçük bir konser bile verdirmişti, sitenin gençlerine çalıyordum. Bir ağacın altında, kütüklerin üstünde.

Bu siteyi çok seviyordum, sitede oturmuyorduk ama, yakındık ya gidip geliyordum, tezek kokularından. Kışın annem bulaşık yıkarken, mutfakta onunla oturur, Çocuk Saati'ni dinlerdim, öykülere dalardım. Yıkanan bir bardağı tezgaha çevirir çevirmez donduğunu görür üşürdüm. Ya annem o daha çok üşürdü. Hele bir de gece sular donmuşsa, biz uyurken aşağı inip gazete yakar boruları açardı. O günlerde de gazete başka işlere yarıyordu yani. Gitarım da sevmiyordu bunları, ama bir gün babam "Taşınıyoruz." dediğinde, içimizi bir korku kapladı. Gitarım da ben de "Nereye?" dedik. Lojman çıkmış, bu eziyet bitiyormuş. O gün gitarımla ben küsüştük, son kez Romance'ı çaldım ona.

Yeni evde karanlık bir oda, o da duvarda, tam bir buçuk sene hiç konuşmadık. Ne Oğuz Abi, ne siteli arkadaşlar, ne de... Yani bir şeyler eksilmişti. Bir gün yeniden elime aldım onu. Ne uzun bir zamandı, ne vefasızdık birbirimize. O ise en büyük numarasını sona saklamıştı. Hiçbir şey çaldırmadı bana, ama hiçbir şey. Hepsi yarım yamalak oluyordu. İzin vermiyordu. Bir bıraksa çalacaktım, ama... Nankör her şeyi unutuvermişti bir buçuk senede. Bense ona değil başka şeylere küsmüştüm, şimdi nedendi bu tavır. Uçup gitmişti bütün emekler. Öylesine bir heves değildi ki benimki, hep hayalimdi, çalmasam da o hep usumdaydı. Bir türlü inanmadı bana. Başa döndürdü, ta en başa. Ne acımasızdı. Şimdi daha zordu her şey, hem yalnızdık bu sefer. Ama o köydeki evde girmişti ruhumuza bir şeyler, hiç çıkmayacaktı. Tıpkı annemin romatizması gibi.

Papyon Tayfun - Ankara

Düş Sağnağı

uzak bir yerdeyim
ellerim sağır vadide bağlı
etrafımda yoluk kanatlı kelebekler
hayal yıkıntısında oturuyorum

karşımda dilsiz demirci
dudak yapıyor tunçtan
aklımdaki uzun yol tayfası
ölüyor düş sağnağından

biçimleri bozuluyor eşyaların
bedenim bulanık suda
ışık geçirmiyor içinden
bir tel takılıyor göğsüne
ağır ağır dönüyor burgular
acımıyor hiçbir yanım nedense

İsmail Doruk - Erzurum

Bu Aşk, Her Şeyim Olan...

Vaziyetin -acınası mı- günden güne, değişiyorsun. Bitiyorsun, yok oluyorsun, eriyorsun, ölüyorsun. Üzülüyorum. Bu aşk, her şeyim olan aşk, oldükçe koca bi boşluk doğuruyor, herşeyim biraz eksik kalıyor, aşk ölüyor. Bu aşktan kopup giden her parça sende doğuyor, öylesine şiddetle, ölümüne büyüyor sende, aşk seni esir alıyor ve oyunun ikinci perdesi başlarken roller değişiyor. Bana ulaşan; vücudundan, ruhundan gönderdiğin tüm duygu, düşünce, elektrik... Olağan yalınlığıyla hissedebiliyorum ve vaziyetim -acınası mı- gündengüne hissizleşiyorum. Sır yok artık, buldum, çözdüm, anladım. Çok iyi sakladın, bulandırdın, bildirmedin, çözdürmedin. Ufak bir açık verdin, tam da orda başladı yaşadığın yanılsama, o artık senin; Aşk. Seni anladım; bitti. Tüm sırlar benim artık, üzülüyorum, neden mi; en değerli şey senin artık, onu benden çaldın, başardın aşkın esiri olmayı; bomboşum, senin bana olan aşkından kıskanıyorum, aşkı senden kıskanıyorum. Lanet olsun ki aşk senin. Koca bir hiçse benim...

Elif - Çanakkale

"Yeni Dünya Düzeni"

Ve Şeytan...!
makamina yeniden kabul olunur.
Azrailin cenaze namazını kıldırıp,
Halislere imamlık ettiği gün.

Yasaklı Elma;
Karaborsa olmaktan kurtulmuş.
Bizzat, Adem tarafından
pazarlanmaktadır.

Reform hareketleri
Cehennemde etkisini göstermiş
Cennet artık popülerliğini
yitirmiştir.

İkinci perdede
Bütün roller değişmiş
Melekler Erol Taş'ı oynar olmuştur.
Yeni Jönler
Artık zebanilerdir.

Ruşen Eşref Arslan - Van

Çürüyüştür

Ağlamayı gülmekten önce öğrenmiş çocuklar, bir yıldız gibi ellerimizden kayıp giden zaman ve aşkı kitaplardan öğrenmeye çalışan bir gençlik.

Mutluluk, mutluluk kara taşlarında mı saklı?

Üstadında dediği gibi boşuna değildir, kadınlarımızın kilimlere nakşeylediği hüzün. Vi de laylay, de loyloy, loyloy, vide loloy kulaklarda hep o aynı hüzün ve kamyonlar hüzün taşır gecelerce.

Çürümekteyim günbegün yine de inadına yaşamak veya yaşarmış gibi görünmek.

Faruk Kanbal - Diyarbakır

Sonsuz Dostum Nell'e:

Tanrılar yok etmesin dostluğumuzu, sonsuz olduğumuzu anladıklarında...

Manson - Zonguldak

Lanetli Şehir,

Paslanmış ve dıştan hafif dökülmüş bir sobanın önünde ısınmaya çalışıyorduk. Gece, gündüzden kalma kabuğunun dışına çoktan çıkmıştı. Gece, çelikten bir zırh kuşanarak o sert ve kalpleri üşüten, donduran soğuğunu etrafa pervasızca yayıyordu. Az sonra yaktığımız ateş de sönecekti. Ateşin

sönmesi, ruhumuzun ışıklarının sönmesi demekti. O da yanımdaydı, ve gecenin acımasızlığına yenik düşmüştü benim gibi. Belki ilk defa o gece kendim için yaşamadığımı ve kendimin dışında biri için yaşadığımı kuvvetli duygularla keşfettim. Yine ilk kez geceye ve geceyi yaratan doğaya lanet ettim içimden. Lanetli şehrin o gecesinde, yine lanetli şehre zihnimde nefret edici cümleler geliştiriyordum. Tıpkı aşkın panzehiri nefret gibi...

Lanetli şehirde gündüzden kalma kabuğunun dışına çıkan gecelerde birlikte lanet de ortaya çıkıyordu. Henüz kendimi çok küçük ve savunmasız buluyordum, hemen hemen her yönüyle dumura uğramış ve yenilgiye mahkum olmuştum. Hayat denilen günahların hiçbir yükünü kaldıramıyordum, ve bu yüzden de en olmadık acılara saplanıyor ve kime ait olduğunu bilmediğim kefaretler ödüyordum. Sanki gecede açılan soğuğun koynuna kötü ve buğulu, anlaşılması güç bir kabus gibi kendimi bırakıyordum. O kabusa da lanetli şehrin laneti sinmişti.

Ancak gaipten bir ses yükseliyordu: - Git! Gidebilirsin... diye. Bundan sonra kabusum da yaratılmış olan o koyu ve sert karanlığı yırtarcasına sert adımlar atıyordum. Gördüğüm etkilendiğim ve gözlerimin ardına attığım bütün o unutmak istediklerim kafamda bir filmin hızlı hareket eden kareleri gibi canlanıyordu. Bu olmadık kabuslara göğüs germek istiyordum, çünkü o da vardı yanımda. Onun için yaşamalıydım. Onunla paylaştığım her kabus, hayatın da derinliklerinden çıkarılmıştı. Ne yalan söyleyeyim, ben de korkuyordum o da...

Korku, gittikçe bir zehir gibi bütün vücudumuza yayılıyordu. Sert bir kayadan ibaret midemize oturuyordu. Öylesine oturuyordu ki içimizdeki çocuğu dahi kıpırdatamıyorduk. Aşk, sevgi, şefkat, merhamet ve dürüstlük duyguları gitgide zayıflıyor ve kronik bir hastalığı andırıyordu.

Lanetli şehrin laneti bize de sinmişti artık. İçimizde yıllarca büyüttüğümüz o güzel, saf ve masum gözlü, hayata küskün gözlerle bakan çocuk öldürülmüştü artık. Tek çare, o çocuğu bir daha yaratmak ya da doğurmaktı. Yaratılacak olan o hoş kokulu çocuğu annem gibi sevdiğim sevgiliye bir ömür boyu sunmaktı.

Çok soğuk olmasına rağmen, o gecelerde, bendeki "ben"in tek amacı ve sevgilinin yaşama sebebiydi yaşam.

Ferhat Altun - Batman

Paslı Ayna

şimdi giyinirken geceliğini
bir şehir
aynı göğe mi bakıyoruz

Cıwan - Diyarbakır

Piç kurusundan Emrah'a

Günler, umutsuz bir kızın saralı bakışlarında yok olmak bilmiyordu. Sanki zaman kavramı yoktu veyahut ben başka gezegendeydim. Herşey o kadar basitti ki ve yapmacık, iğreniyordum çevremden. Kimseyle merhabalaşmak zorunda değildim ve yalnızlığıma çevremdekiler kadar azınası duygular beslemiyordum. Ama merhabalaştıklarım oluyor ve yalnızlığımdan şikayetçi olmadığını çevremdekilere kanıtlamaya çalışıyordum. Tam anlamıyla "ben" ne zaman olacaktım. Yemek yemek aciziikti, o nedenle giderek zayıflıyordum, günlerce mide ağrısı çekiyor yine de yemiyordum. Kimine göre garip bir üstünlüktü, kimiyse bunun üstünlük olduğunun idrakında bile değildi. Kollarımda jilet izleri hiç eksik olmuyordu ve onları saklamak gibi bir kaygım da yoktu. Önce korku, sonra artan meraklı gözlerle, kirli düşüncelere dalıyorlardı insanlar. Ve ben, derince izlerin cesaret istediğini söyleyerek, "bir gün en derini"... cümlesini fısıldıyordum. Işıktan oldum olası kanıyor, nerede bir karanlık nokta varsa, zayıf bedenimi kollarım arasına alarak, bir taş yığını gibi kalakalıyordum saatlerce. Çokça ölümü düşünüyordum, bu saatlerde. Ve yaşamanın ne derece anlamsız, boş olduğu kanaatine varıp, kendi ölümüme sevinç gözyaşlarıyla ön hazırlık yapıyordum. Ama her defasında uyuşmuş ayaklarımı uzatarak bozuyordum bu sihri. Çoğuna göre kimseye tenezzül etmeyen küstahın birisiydim. Öyleydim.

Bir gün; aylardır yaşadığım şehrin en ünlü yerine gitmeye karar verdim. Gittim. Şehir ayaklarımın altındaydı ve ölüm bir adımlık yakında. Sonra.. Seninle gözgöze geldik. Bakakaldık öylece. Bir hafta sonra tanıştık. Sen ilk gün sırdaşım oldun benim. Yalnızlığı aslında hiç sevmediğimi anladım seninle. Meğer ben ne kadar azmışım, tabağımı ilk defa, seninle gittiğimiz ucuz bir lokantada yarım bırakmadım. Geçmişimi sıyırıp sözlerinin önünde, çırılçıplak kaldım. Hiç utanmadım ve titremedim ilk defa, geçmişten söz ederken.

Yeşili tanıdım seninle. Bir bahar günüydü. Camlarla çevrili bir parkta başka dudak sıcaklığını hissettim ilk defa.

Kendi ölümüm yerine, senin ölümünü düşünmeye başladım, başımı ellerimin karanlığına gömdüğümde, yaşamanın değerini anladım, seni kaybetmenin kabus düşünde. Herkese merhabalar hediye ettim. Hatta hiç tanımadığımız yaşlı bir teyzeye dahi "iyi geceler" diyiverdim. Şaşırdın besbelli. Oysa ne değerliydi o sözcük, bir bilseydin.

Saçlarımı düzene sokmak için taramaya başladığım an, gözlerinde beni değiştirmedeki payınla övüncünü gördüm. Haklıydın. Bana, emekleyen bebekmişim gibi yaklaştın. İlk ve yeni şeyleri bana seninle yaşattın.

Bir gün;

Geçmişimin, o çirkef acımasızlığı çıkıp geliverdi dudaklarıma. Çokça kıskançlıktan ve seni yitirme korkusundan yıkıverdim seni. Ne kolay bitti değil mi?

Şimdi ben bıraktığın yerden, sensiz, yapayalnız ama düşmeden yürümeyi öğreniyorum. Göreceksin bir gün, bir imza gününde geleceksin. Şunu bilmeni isterim; aylar geçip gidiyor ve ben, sen gibi başka kolların çelimsizliğine atamıyorum koca yüreğimi. Ve bil ki, sen ne derece unutulmaz, vazgeçilmez olduysan ben de...

Ben sende o derece sanem kalacağım. Ve yüreğindeki "Gel" sesine...

Bir gün... Cevap olacağım!

Dönüm Noktası - Malatya

Şimdi ne anlatsam inanmazsınız

İsa ile beraber doğdum görmediniz
Ben Meryem'in cami avlusuna
bıraktığı çocuk
Fareler okşadı ilk kez bedenimi
Hindu tapınağında
Kutsal bir inekten içtim ilk sütümü
buluttan yatağımda
Ve Kabe'nin dibinde öldüm
yalnız kimsesiz
Bir tek ahlat ağladı halime,
siz bilmezsiniz
Ben Muhammed'in perçemine
dokunmuş çocuk
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız

Ben çizdim piramitleri Mısır da
oysa, ne çok öldünüz
Firavunla yan yana, yana yana
yatarız; sessiz sitemsiz
Çok dolaştık çelebi ile evliya
koydum adını
Mevlana yoruldu düşünmekten,
o söyledi ben yazdım
Ferhat tükendi delerken dağı,
o dinlendi ben kazdım
Yunus'u yalnız sanırsınız,
ben onunla çok gezdim
Veysel size şaka yaptı,
o ezgiydi ben gözdüm
Aslında siz beni bilirsiniz,
Bilirsiniz ama
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız

Bir mimar vardı, adı Sinan
kendi umman
O başladı ben bitirdim kubbelerini
Bir Hazerfan vardı, adı Ahmet
kendi yaman
Ben ittim Galata'dan siz görmediniz
Benim adım insanoğlu
aslında tanırsınız
Tanırsınız ama
Şimdi ne anlatsam inanmazsınız...

Bülent Delişmen
delismen1@hotmail.com

Bir gün

Bir kadın tanımıştım. Bana seni sormuştu, aşk. Seni sormuştu... Ne çok konuşurdum senin hakkında. Tutuldum o an, hiçbirşey yapamadım zeytin gözlerine baktıkça kadının, kalakaldım öylece. Gördüm gözlerindeki acıyı. Hiç aşık olmamıştı... Bana soruyordu... Ne anlatabilirdim ki ona? Beni anlamaya hazırdı hazırlamıştı kendini. Her söylediğini kabul eden, kanıksayan çocuklar vardır ilkokul öğretmenlerine aşık. Her söylediğini anlamak, ezberlemek isteyen, bilirsiniz onları. İşte öyleydi bu kadın. Dinliyordu can kulağıyla sessizliğimi. Anlamıştı beni. İşte o an o kadına karşı birşeyler oldu bende. Bunu anlatmam çok zor. Hep nefret ettiğim biriydi, hep ölmesini istediğim. Bunun için hep dua ettiğim, gerçekten ölmesini, çekip gitmesini istediğim o kadına aşık olmuştum. Zeytin gözlerine aşık olmuştum.

İşte aşk bu..

Dünyanın en ama en güzel duygusunu paylaşmak. Bu gerçekten güzel. Seni hiç unutmayacağım anne. Bu hep böyle.

Seni sevmeye başladım. Bunu sana söylemek güzeldi.

Emine - Uşak

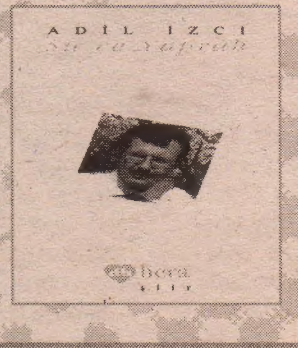

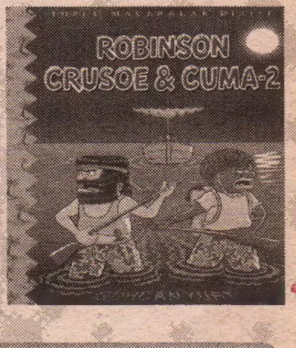

Sayı: 67 / Aralık 1999
Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Yayın Koordinatörü: Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Ayhan BOZKURT, Hüseyin ALEMDAR, Oylum GÖLBAŞI **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM, Mehmet Mert HOŞGÖR **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU
Müessese: Ali YAVUZ **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay
Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44**'den **Sevil ŞAPÇI** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Yitik Değerlerimiz

Öküzdür
İnsanlar arasında dolaşsa da
İnsanlara yılışmayan
Tek yaratık

Bütün yollar seçimlere yürür diye mi?
Seçimlerden iğrendiği için mi?
Yavaş yavaş yürür
Bilemem

Sesi kalındır
Derisi kalındır
Bir partiye başkan olabilir istese

Ne yazık ki
Boynu da kalındır çok
Sığmaz kravatlara

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Hayat Kafe - 19 Kasım 1999

Akşamsefası